

กฎหมายกับ ISO 26000 ความรับผิดชอบต่อสังคม
: ศึกษากรณีผู้ประกอบการในประเทศไทย

นางสาวสุวิรัตน์ ศิริพงษ์มงคล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานิติศาสตร์
คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2554
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the Graduate School.

LAWS AND ISO 26000 SOCIAL RESPONSIBILITY
: CASE STUDY OF BUSINESSES IN THAILAND

Miss Wasuwat Siripongmongkol

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws Program in Laws
Faculty of Law
Chulalongkorn University
Academic Year 2011
Copyright of Chulalongkorn University

วสุวัฒน์ ศิริพงษ์มงคล : กฎหมายกับ ISO 26000 ความรับผิดชอบต่อสังคม
 : ศึกษากรณีผู้ประกอบการในประเทศไทย. (LAWS AND ISO 26000 SOCIAL
 RESPONSIBILITY : CASE STUDY OF BUSINESSES IN THAILAND)
 อ. ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : รศ. สำเร็จ เมฆเกรียงไกร, 179 หน้า.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษามาตรฐานความรับผิดชอบต่อสังคม (ISO 26000: Social Responsibility) กับกฎหมายภายในว่ามีความสอดคล้องกันเพียงใดโดยเปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศเพื่อให้เห็นแนวโน้มกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบต่อสังคม อันเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับผู้ประกอบการไทยสู่มาตรฐานนี้ ซึ่งจะช่วยให้เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนให้กับภาคธุรกิจ

จากการศึกษาพบว่ากรมโรงงานอุตสาหกรรมได้จัดโครงการส่งเสริมการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงงานอุตสาหกรรมต่อสังคม ซึ่งปัจจุบันมีสถานประกอบการอุตสาหกรรมที่ได้ปฏิบัติตามมาตรฐาน ISO 26000 แล้วจำนวน 321 โรงงาน อย่างไรก็ตามในการศึกษามาตรฐานนี้กับกฎหมายภายในโดยเปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศพบว่ามาตรฐานนี้และกฎหมายต่างประเทศมีความครอบคลุมกว่ากฎหมายภายในในเรื่องหน้าที่ของกรรมการบริษัทที่ต้องคำนึงถึงประเด็นผลกระทบของการดำเนินธุรกิจต่อชุมชนและสิ่งแวดล้อม ความโปร่งใสในจัดทำรายงานข้อมูลเกี่ยวกับผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม กระบวนการที่เป็นรูปธรรมในการป้องกันการคอร์รัปชันของภาคธุรกิจ ประเด็นด้านผู้บริโภคในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล รวมถึงกฎหมายเฉพาะสิทธิชุมชนท้องถิ่น

แต่เนื่องจากวัตถุประสงค์ของมาตรฐานฉบับนี้มุ่งการบูรณาการมากกว่าการแก้ไขกฎหมายภายใน ประกอบกับเมื่อพิจารณาสภาพการแข่งขันทางธุรกิจในปัจจุบันผู้ประกอบการส่วนใหญ่มุ่งตอบสนองประเด็นความรับผิดชอบต่อสังคม ภาครัฐจึงควรสนับสนุนผ่านการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีอันเป็นการจูงใจให้ผู้ประกอบการเอกชนหันมาให้ความสำคัญต่อการดำเนินธุรกิจอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นวงกว้างมากขึ้น นอกเหนือจากผู้ประกอบการในกลุ่มโรงงานอุตสาหกรรม และบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

สาขาวิชา.....นิติศาสตร์... ลายมือชื่อนิติ.....
 ปีการศึกษา..2554..... ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....

5185953634 : MAJOR LAWS

KEYWORDS : LAWS / ISO 26000 / SOCIAL RESPONSIBILITY / CSR

WASUWAT SIRIPONGMONGKOL : LAWS AND ISO 26000 SOCIAL RESPONSIBILITY : CASE STUDY OF BUSINESSES IN THAILAND. ADVISOR : ASSOC. PROF. SAMRIENG MEKKRIENGKRAI, 179 pp.

The purpose of the thesis is to study the ISO 26000 : Social Responsibility and Thai laws with the foreign laws to reveal legal trends regarding social responsibility so as the enhance the preparedness of Thai business operators towards such standard, increasing their competitiveness and sustaining business growth.

The thesis found that Department of Industrial Works had organized programs to promote social responsibility among industrial operators. At present, a total of 321 factories have successfully met the ISO 26000 standard. Nevertheless, in studying this standard and Thai laws by comparing them with foreign laws it was found that the ISO standard and foreign laws were broader in scope than Thai laws in terms of duty of the Board of directors in taking into considering the issues of the impact of the company's operations on the community and the environment, transparency in reporting business review on environmental matters, social and community issues, tangible measure to prevent business corruption, consumer issue on data protection as well as sui generis law for community rights.

Due, the standard's objectives focus on integration rather than the resolution of the obligations of the state along with the nature of the modern competitive environment, a vast majority of business operators have opted to respond to issues of social responsibility. The government should support the trend by offering tax incentives to attract more business operators to carry out business that is socially responsible, in addition to industrial companies and listed companies in Thailand.

Field of Study : Laws..... Student's Signature .....

Academic Year : 2011..... Advisor's Signature .....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้โดยความอนุเคราะห์จากท่านอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิที่กรุณาสละเวลาเป็นคณะกรรมการสอบ ซึ่งข้าพเจ้าใคร่ขอขอบพระคุณท่านอาจารย์ สำเรียง เมฆเกรียงไกร ที่กรุณารับเป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำตลอดการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ท่านอาจารย์พิเศษ เสตเสถียร ท่านอาจารย์สุทธิชัย จิตรวานิช ที่กรุณาให้เกียรติเป็นประธานและกรรมการ ตามลำดับ ซึ่งกรุณาชี้แนะประเด็นต่างๆ อันเป็นประโยชน์ และท่านอาจารย์กิตติรัตน์ ณ ระนอง ที่กรุณาสละเวลาเป็นกรรมการ ให้คำปรึกษา รวมถึงหนังสือที่เกี่ยวข้องกับการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

อีกทั้งข้าพเจ้าขอขอบคุณคุณคุณสุกิจ คุณวงศ์ สำหรับคำปรึกษาที่เป็นประโยชน์ตลอดการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สุดท้ายนี้ขอขอบพระคุณคุณแม่ที่คอยเป็นกำลังใจและให้ความสนับสนุนข้าพเจ้าในทุกๆ ทางมาโดยตลอด

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย.....	5
1.3 สมมติฐานของการวิจัย.....	6
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	6
1.5 วิธีการศึกษาวิจัย.....	6
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาวิจัย.....	6
บทที่ 2 แนวคิดและหลักการของมาตรฐาน ISO 26000.....	8
2.1 แนวคิดของมาตรฐาน ISO 26000.....	8
2.2 ความหมายของมาตรฐานความรับผิดชอบต่อสังคม.....	9
2.2.1 UN Global Compact ของสหประชาชาติ.....	15
2.2.2 OECD Guidelines for Multinational Enterprises ขององค์การเพื่อ ความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา.....	17
2.2.3 เข้มทิศธุรกิจเพื่อสังคม ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.....	18
2.3 วัตถุประสงค์ของมาตรฐาน ISO 26000.....	21
2.4 หลักการของมาตรฐาน ISO 26000.....	22
2.4.1 หลักการความรับผิดชอบต่อที่ตรวจสอบได้.....	22
2.4.2 หลักการความโปร่งใส.....	23
2.4.3 หลักการปฏิบัติอย่างมีจริยธรรม.....	23

2.4.4	หลักการยอมรับถึงผลประโยชน์ของผู้มีส่วนได้เสีย.....	24
2.4.5	หลักการเคารพต่อหลักนิติธรรม.....	24
2.4.6	หลักการเคารพต่อแนวปฏิบัติสากล.....	24
2.4.7	หลักการเคารพต่อสิทธิมนุษยชน.....	25
2.5	หัวข้อหลักของมาตรฐาน ISO 26000.....	25
2.5.1	การกำกับดูแลองค์กร.....	25
2.5.2	สิทธิมนุษยชน.....	36
2.5.3	การปฏิบัติด้านแรงงาน.....	30
2.5.4	สิ่งแวดล้อม.....	35
2.5.5	การดำเนินงานอย่างเป็นธรรม.....	38
2.5.6	ประเด็นด้านผู้บริโภคร.....	41
2.5.7	การมีส่วนร่วมและการพัฒนาชุมชน.....	46
บทที่ 3	การดำเนินการตามมาตรฐาน ISO 26000.....	52
3.1	ความสำคัญของมาตรฐาน ISO 26000.....	52
3.2	การเตรียมความพร้อมของผู้ประกอบการในประเทศไทย.....	52
3.2.1	นโยบาย โครงสร้าง การเสริมสร้างความรู้ และการฝึกอบรม.....	53
3.2.2	การทบทวนสถานะเริ่มต้น.....	54
3.2.3	กฎหมายและข้อกำหนดอื่น.....	55
3.2.4	ข้อร้องเรียน.....	55
3.2.5	การวิเคราะห์และจัดลำดับผู้มีส่วนได้เสีย.....	55
3.2.6	การสานเสวนา และการสื่อสาร.....	55
3.2.7	แผนงาน/ โครงการความรับผิดชอบต่อสังคม.....	56
3.2.8	การติดตามผล และการทบทวน.....	57
3.2.9	รายงานความรับผิดชอบต่อสังคม.....	58
3.3	ประโยชน์จากการดำเนินการตามมาตรฐาน ISO 26000.....	58
บทที่ 4	บทวิเคราะห์กฎหมายกับมาตรฐาน ISO 26000.....	60
4.1	หัวข้อหลักในเรื่องการกำกับดูแลองค์กร.....	61
4.1.1	ประเทศไทย.....	61

4.1.2	ต่างประเทศ.....	64
4.2	หัวข้อหลักในเรื่องสิทธิมนุษยชน.....	69
4.2.1	ประเทศไทย.....	69
4.2.2	ต่างประเทศ.....	72
4.3	หัวข้อหลักในเรื่องการปฏิบัติด้านแรงงาน.....	75
4.3.1	ประเทศไทย.....	76
4.3.2	ต่างประเทศ.....	77
4.4	หัวข้อหลักในเรื่องสิ่งแวดล้อม.....	78
4.4.1	ประเทศไทย.....	79
4.4.2	ต่างประเทศ.....	79
4.5	หัวข้อหลักในเรื่องการดำเนินงานอย่างเป็นธรรม.....	80
4.5.1	ประเทศไทย.....	80
4.5.2	ต่างประเทศ.....	82
4.6	หัวข้อหลักในเรื่องประเด็นด้านผู้บริโภค.....	84
4.6.1	ประเทศไทย.....	84
4.6.2	ต่างประเทศ.....	86
4.7	หัวข้อหลักในเรื่องการมีส่วนร่วมและการพัฒนาชุมชน.....	88
4.7.1	ประเทศไทย.....	88
4.7.2	ต่างประเทศ.....	90
บทที่ 5	บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	92
5.1	บทสรุป.....	93
5.2	ข้อเสนอแนะ.....	95
	รายการอ้างอิง.....	98
	ภาคผนวก.....	102
	ภาคผนวก ก.....	103
	ภาคผนวก ข.....	134
	ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	179

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	หลักสากล 10 ประการของ UN Global Compact.....	16
2	แนวทาง 7 ประการของ OECD Guidelines for Multinational Enterprises.....	17
3	แนวปฏิบัติ 8 หัวข้อของเอ็มทีศธุรกิจเพื่อสังคม.....	19
4	เปรียบเทียบมาตรฐานความรับผิดชอบต่อสังคม.....	50
5	อายุแรงงานขั้นต่ำตามมาตรฐานแรงงานสากล.....	75

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในอดีต คนส่วนใหญ่มีความเข้าใจว่า ความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility) มีความเชื่อมโยงเฉพาะกับองค์กรที่ไม่แสวงหากำไร ในขณะที่เดี๋ยวนี้ก็เข้าใจว่า ความรับผิดชอบต่อสังคมกับองค์กรธุรกิจเป็นสิ่งที่แยกต่างหากจากกัน หรือถึงขนาดขัดแย้งกันเลยทีเดียวก็ได้ ซึ่งความเข้าใจดังกล่าวก็ถือเป็นเรื่องที่สมเหตุสมผลอยู่ เพราะโดยหลักการแล้ว องค์กรธุรกิจย่อมมีขึ้นเพื่อการแสวงหากำไร ดังนั้นองค์กรธุรกิจส่วนใหญ่จึงมุ่งที่จะแสวงหากำไร โดยไม่คำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับสังคม ตราบใดที่การกระทำนั้นไม่เป็นการขัดกับกฎหมาย หรือเป็นการกระทำเท่าที่กฎหมายกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำไว้

อย่างไรก็ดี ความรับผิดชอบต่อสังคมเริ่มเข้ามามีบทบาทมากขึ้นในโลกของธุรกิจ เนื่องจากทั่วโลกต้องประสบกับวิกฤตปัญหาทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมที่นับวันยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้น ซึ่งผลพวงส่วนใหญ่มาจากการดำเนินกิจกรรมขององค์กรธุรกิจโดยขาดความรับผิดชอบต่อสังคม ไม่ว่าจะเป็นการแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติโดยขาดการบริหารจัดการที่ดี การใช้เทคโนโลยีที่ก่อให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม การใช้แรงงานอย่างไม่เป็นธรรม ฯลฯ ดังนั้น จึงได้มีการแสวงหาแนวคิดและแนวทางดำเนินการ เพื่อให้เกิดความสันติและการสานสัมพันธ์อันดีในการอยู่ร่วมกันในสังคม ประกอบกับแนวคิดด้านการพัฒนาอย่างยั่งยืน ก็ได้รับการยอมรับว่าเป็นสิ่งที่ทำให้องค์กรมีความเข้มแข็ง และสร้างความได้เปรียบในเชิงธุรกิจยิ่งขึ้นด้วย¹ ดังนั้น แนวคิดที่ว่าองค์กรธุรกิจจะต้องดำเนินธุรกิจควบคู่ไปกับการรับผิดชอบต่อสังคมจึงเพิ่มสูงขึ้นและแพร่หลายไปทั่วโลกมากขึ้น ประกอบกับความรับผิดชอบที่เกิดขึ้นในหมู่ผู้บริโภคในการใช้ปัจจัยเรื่องการใช้สิ่งแวดล้อมและสังคมเป็นส่วนหนึ่งในการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าถือเป็นแรงผลักดันสำคัญหนึ่งที่เกิดการพัฒนาในเรื่องนี้²

---

¹ กลุ่มเครือข่าย CSR-DIW, **โครงการ CSR-DIW ปี 2554** [ออนไลน์], 20 ตุลาคม 2554. แหล่งที่มา http://www.csrdiwnetwork.com/thai/project_detail.aspx?pid=4

² "CSR Hot Issue 2010," **ประชาชาติธุรกิจ** (4-6 มกราคม 2553): 21.

ในต่างประเทศ มีการสำรวจความคิดเห็นของคนอเมริกันจำนวน 1,000 คน โดยนิตยสาร Business Week ในปี ค.ศ.1996 พบว่าร้อยละ 95 ปฏิเสธความคิดที่ว่าบทบาทเพียงอย่างเดียวขององค์กรธุรกิจคือการหาเงิน และร้อยละ 58 เห็นพ้องว่าองค์กรธุรกิจต้องรับผิดชอบต่อสังคมในการจัดการปัญหาสังคมและสิ่งแวดล้อม³ อย่างไรก็ตามแนวคิดเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจ (Corporate Social Responsibility: CSR) นั้น เริ่มมีความชัดเจนมากขึ้นในปี ค.ศ.1999 เมื่อสหประชาชาติ (The United Nations: UN) ได้จัดทำข้อตกลงโลกแห่งสหประชาชาติ (UN Global Compact) เพื่อเชิญชวนให้บรรษัทพลเมือง (Corporate Citizen) เข้าร่วมทำข้อตกลงภายใต้หลักสากล 10 ประการ ซึ่งครอบคลุมในเรื่องสิทธิมนุษยชน แรงงาน สิ่งแวดล้อม และการต่อต้านทุจริต เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานและจัดทำกลยุทธ์ของธุรกิจโดยความสมัครใจ รวมถึงอำนวยความสะดวกให้เกิดแนวร่วมปฏิบัติ (Collective Action) ในเรื่องนี้⁴ โดยที่ปัจจุบันมีผู้เข้าร่วมจำนวนกว่า 8,700 รายจากกว่า 130 ประเทศทั่วโลก โดยประเทศไทยมีจำนวน 32 ราย⁵ ต่อมาในปี ค.ศ.2000 องค์กรเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (The Organisation for Economic Co-operation and Development: OECD) ได้ออกแนวปฏิบัติสำหรับบรรษัทข้ามชาติ (OECD Guidelines for MNEs) โดยเสนอแนะให้บรรษัทข้ามชาติมีความรับผิดชอบต่อสังคม และให้บรรษัทข้ามชาติติดต่อค้าขายเฉพาะกับคู่ค้าที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม⁶ ซึ่งแม้ว่าแต่ละองค์กรจะเน้นประเด็นต่างๆ ที่อาจคล้ายคลึงหรือแตกต่างกัน แต่ก็ล้วนเป็นการสนับสนุนให้ผู้ประกอบการได้แสดงความรับผิดชอบต่อสังคมมากกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้ทั้งสิ้น โดยที่ความรับผิดชอบต่อสังคมแบ่งเป็น 4 ระดับ⁷ ดังนี้

³ ริชาร์ด บาร์เรต, ปลดปล่อยวิญญาณธุรกิจสู่การเป็นยอดองค์กร, แปลโดย ไพโรจน์ ภูมิประดิษฐ์, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สวนเงินมีนา, 2546), หน้า 38-39.

⁴ The UN Global Compact, Overview [Online], 16 August 2011. Available from <http://www.unglobalcompact.org/AboutTheGC/index.html>

⁵ The UN Global Compact, Participants & Stakeholders [Online], 16 February 2012. Available from <http://www.unglobalcompact.org/participants/search>

⁶ เอกชัย อภิศักดิ์กุล, “ความรับผิดชอบต่อสังคมจากภาวะสู่ยุทธศาสตร์,” เอกสารประกอบการประชุมกลุ่มย่อยในการประชุมวิชาการสถาบันพระปกเกล้า ครั้งที่ 9 ประจำปี 2550 เรื่อง วัฒนธรรมการเมือง จริยธรรม และการปกครอง บรรยาย ณ ศูนย์ประชุมสหประชาชาติ, 8-10 พฤศจิกายน 2550. (เอกสารไม่มีการตีพิมพ์เผยแพร่)

⁷ จินตนา บุญบงการ, จริยธรรมทางธุรกิจ, พิมพ์ครั้งที่ 9 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551), หน้า 49-51.

1. ความรับผิดชอบต่อทางเศรษฐกิจ (economic responsibility) เพื่อผลิตสินค้าและบริการตามที่ประชาชนต้องการและนำมาขายให้เกิดกำไรแก่เจ้าของกิจการ (ในกรณีที่เป็นการทำเพื่อกำไร) นับได้ว่าเป็นความรับผิดชอบต่อหลักและความรับผิดชอบต่อดั้งเดิมของการดำเนินการ

2. ความรับผิดชอบต่อทางกฎหมาย (legal responsibility) เพื่อดำเนินกิจการไปตามครรลองของกฎหมายและกฎข้อบังคับต่างๆ อย่างไรก็ตามกฎหมายและกฎข้อบังคับไม่สามารถจะครอบคลุมการกระทำทุกอย่างที่องค์กรกระทำได้ การกระทำบางอย่างไม่ผิดกฎหมาย แต่องค์กรควรจะกระทำหรือไม่ขึ้นอยู่กับความรับผิดชอบของผู้บริการองค์กรนั้นๆ

3. ความรับผิดชอบต่อทางจริยธรรม (ethical responsibility) การกระทำบางอย่างไม่ใช่สิ่งที่กฎหมายบังคับ ถ้าองค์กรไม่ทำก็ไม่ผิดกฎหมาย แต่องค์กรเลือกกระทำเพราะเห็นว่าเป็นความรับผิดชอบต่อทางจริยธรรม เช่น การให้สวัสดิการด้านเสื้อผ้า ที่อยู่อาศัย เงินกู้ยืม อาหารกลางวัน รถรับส่งพนักงาน การจัดนำเที่ยว เป็นต้น

4. ความรับผิดชอบต่อในการใช้ดุลพินิจ (discretionary responsibility) ความรับผิดชอบต่อในระดับนี้เป็นความสมัครใจของผู้บริหารองค์กรโดยตรง ความรับผิดชอบต่อไม่ได้บังคับเป็นกฎหมายหรือเป็นสิ่งที่พนักงานคิดว่าควรได้รับตามจริยธรรม เช่น ผู้บริหารไม่สนับสนุนให้พนักงานทำงานล่วงเวลาแต่กลับจ้างพนักงานเพิ่ม เพิ่มเครื่องจักร เพิ่มเงินเดือน ทั้งนี้ เพราะผู้บริหารเห็นว่าการทำงานล่วงเวลาทำให้สุขภาพของพนักงานเสื่อมโทรมและเป็นการบั่นทอนคุณภาพชีวิต

ซึ่งสอดคล้องกับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่แบ่งการปฏิบัติตามหลักความรับผิดชอบต่อสังคมเป็น 4 ชั้น แต่ทั้งนี้ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเห็นว่า การดำเนินการตามกฎหมายถือเป็นขั้นที่ 1 ส่วนการดำเนินการในลำดับถัดไป ขึ้นกับความพร้อมของธุรกิจแต่ละแห่งที่แตกต่างกัน⁸ อย่างไรก็ตามประเทศไทยซึ่งเข้าสู่โลกเสรีทางการค้าตามพันธกรณีขององค์การการค้าโลก (World Trade Organization: WTO) ย่อมต้องมีการติดต่อทางธุรกิจกับประเทศต่างๆ ทั่วโลก ซึ่งตลาดส่งออกของประเทศไทยในหลายประเทศก็ได้นำมาตราฐานความรับผิดชอบต่อสังคม

---

⁸ คณะทำงานส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียน, เข็มทิศธุรกิจเพื่อสังคม, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ ไอคอนพริ้นติ้ง, 2551), หน้า 7.

มาใช้เป็นเงื่อนไขทางการค้า อาทิเช่น มาตรฐาน SA 8000 ซึ่งเป็นมาตรฐานที่คุ้มครองผู้ใช้แรงงาน โดยให้องค์กรนั้นมีการบริหารทรัพยากรมนุษย์ให้เกิดประโยชน์สูงสุด⁹ ดังนั้นผู้ประกอบการไทย จึงไม่อาจหลีกเลี่ยงการเข้ามามีบทบาทของความรับผิดชอบต่อสังคมในธุรกิจของตนได้

เกี่ยวกับเรื่องนี้ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้มีส่วนช่วยในการขับเคลื่อนให้องค์กรธุรกิจโดยเฉพาะบริษัทจดทะเบียนมีการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมมากขึ้น โดยได้ก่อตั้งสถาบันธุรกิจเพื่อสังคม (The Corporate Social Responsibility Institute: CSRI) เพื่อทำหน้าที่สนับสนุนให้มีการดำเนินธุรกิจอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคม ทั้งยังได้จัดทำเข็มทิศธุรกิจเพื่อสังคม (Corporate Social Responsibility Guidelines) อันเป็นหลักการและแนวทางในการดำเนินงานเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมโดยครอบคลุม 8 เรื่องคือ การกำกับดูแลกิจการที่ดี การประกอบธุรกิจด้วยความเป็นธรรม การเคารพสิทธิมนุษยชนและการปฏิบัติต่อแรงงานอย่าง เป็นธรรม ความรับผิดชอบต่อผู้บริโภค การร่วมพัฒนาชุมชนและสังคม การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมและการเผยแพร่วัฒนธรรมจากการดำเนินความรับผิดชอบต่อสังคม และการจัดทำ รายงานด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม¹⁰

อีกทั้งจากกระแสการดำเนินธุรกิจที่ต้องปรับตัวให้เติบโตและพัฒนาอย่างยั่งยืนไปกับ สังคมและสิ่งแวดล้อม รวมถึงการยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันขององค์กรธุรกิจ โดยเฉพาะผู้ประกอบการโรงงานอุตสาหกรรม กรมโรงงานอุตสาหกรรมได้จัดโครงการส่งเสริมการ แสดงความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงงานอุตสาหกรรมต่อสังคม (Corporate Social Responsibility, Department of Industrial Works: CSR-DIW) ขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ.2551 โดยได้ออกเป็นประกาศ กรมโรงงานอุตสาหกรรม เรื่อง มาตรฐานความรับผิดชอบต่อสังคมของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมต่อสังคม (Standard for Corporate Social Responsibility) พร้อมด้วยแนวปฏิบัติสำหรับผู้ประกอบการ อุตสาหกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานความรับผิดชอบต่อสังคมของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมต่อสังคม โดยมี วัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้โรงงานอุตสาหกรรมสามารถนำเกณฑ์มาตรฐานดังกล่าวไปปฏิบัติและ ได้รับการรับรอง และเพื่อให้โรงงานอุตสาหกรรมพัฒนาตนเองเข้าสู่เกณฑ์มาตรฐานสากล (ISO

⁹ สุขุมารรณ์ พรหมมี, “กฎหมายแรงงานกับมาตรฐานความรับผิดชอบต่อสังคม 8000 : ศึกษาเฉพาะ กรณีสถานประกอบการเพื่อการส่งออกในประเทศไทย,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547), หน้า 1-2

¹⁰ คณะทำงานส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียน, เข็มทิศธุรกิจ เพื่อสังคม, หน้า 8.

26000: Social Responsibility)¹¹ ซึ่งปัจจุบันมีโรงงานอุตสาหกรรมที่ได้รับการรับรองตามเกณฑ์มาตรฐานของกรมโรงงานอุตสาหกรรมแล้วจำนวน 321 โรงงาน¹²

สำหรับมาตรฐาน ISO 26000: ความรับผิดชอบต่อสังคม (ISO 26000: Social Responsibility) เป็นมาตรฐานที่ถูกพัฒนาขึ้นโดยผู้แทนจากกลุ่มต่างๆ ประกอบด้วย ผู้บริโภค (Consumer) ภาครัฐ (Government) อุตสาหกรรม (Industry) แรงงาน (Labor) องค์กรอิสระ (NGOs) และกลุ่มอื่นๆ (Support, Service, Research & Others) และได้ประกาศออกเป็นมาตรฐานสากล เมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2553 เพื่อเพิ่มพูนขีดความสามารถในการแข่งขัน และสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนให้เกิดขึ้นกับภาคธุรกิจ ทั้งภายในประเทศ และระดับสากล จึงสมควรที่จะศึกษามาตรฐานดังกล่าวกับกฎหมายภายในประเทศว่ามีความสอดคล้องเพียงใด เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับผู้ประกอบการไทยในการปรับตัวเข้าสู่มาตรฐานนี้

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- (1) เพื่อศึกษาความเป็นมาและแนวความคิดเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม
- (2) เพื่อศึกษามาตรฐานความรับผิดชอบต่อสังคม (ISO 26000: Social Responsibility) โดยมุ่งเน้นศึกษาถึงแนวคิด เจตนารมณ์ ตลอดจนการปรับใช้กับผู้ประกอบการไทย
- (3) เพื่อศึกษามาตรฐานความรับผิดชอบต่อสังคม (ISO 26000: Social Responsibility) กับกฎหมายภายในและกฎหมายต่างประเทศ โดยนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบเพื่อหาแนวทางในการปรับใช้
- (4) เพื่อหาแนวทางและข้อสรุปในการปรับใช้มาตรฐานความรับผิดชอบต่อสังคม (ISO 26000: Social Responsibility) ให้ถูกต้องเหมาะสมกับผู้ประกอบการไทย โดยสอดคล้องกับกฎหมายภายใน

---

¹¹ สถาบันรับรองมาตรฐานไอเอสไอ, “โครงการส่งเสริมการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงงานอุตสาหกรรมต่อสังคม,” เอกสารประกอบการฝึกอบรมความรู้ ความเข้าใจเบื้องต้นในการจัดทำแผนงาน และเกณฑ์มาตรฐานของกรมโรงงานอุตสาหกรรมว่าด้วยการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงงานอุตสาหกรรมต่อสังคม บรรยาย ณ โรงแรมวินเซอร์สวิตส์ สุขุมวิท 20, 7 สิงหาคม 2551. (เอกสารไม่มีการตีพิมพ์เผยแพร่)

¹² กลุ่มเครือข่าย CSR-DIW, **พินิจมอบโล่และเกียรติบัตร CSR-DIW 2554** [ออนไลน์], 20 ตุลาคม 2554. แหล่งที่มา http://www.csrdiwnetwork.com/thai/project_detail.aspx?pid=4

- (5) เพื่อให้เกิดประโยชน์ในทางวิชาการ ทั้งต่อผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้สนใจศึกษาทั่วไป

1.3 สมมติฐานของการวิจัย

นอกจากหน้าที่ในการปฏิบัติตามกฎหมายภายในของผู้ประกอบการในประเทศไทยแล้ว ผู้ประกอบการในประเทศไทยยังมีความจำเป็นที่จะต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคมตามแนวทางของมาตรฐานความรับผิดชอบต่อสังคม (ISO 26000: Social Responsibility) ซึ่งมีมาตรฐานสูงกว่ากฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน จึงควรมองหาแนวทางที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหาและปรับปรุงกฎหมายให้เกิดความสอดคล้อง อันจะเป็นการเตรียมความพร้อมแก่ผู้ประกอบการในประเทศไทยในการปรับตัวเข้าสู่มาตรฐานดังกล่าวต่อไป

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษานี้ มุ่งศึกษาความรับผิดชอบต่อสังคมตามแนวทางของมาตรฐานความรับผิดชอบต่อสังคม (ISO 26000: Social Responsibility) ประกอบกันกับมาตรฐานและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องนี้ซึ่งออกโดยกรมโรงงานอุตสาหกรรม โดยจะศึกษาความเป็นมา แนวความคิด หลักการ โดยนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับกฎหมายภายในและกฎหมายต่างประเทศ

1.5 วิธีการศึกษาวิจัย

รายงานฉบับนี้ศึกษาโดยใช้วิธีวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ซึ่งพรรณนาและวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบ โดยค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ ตำรา และบทความทางวิชาการ ข้อเขียนของผู้ทรงคุณวุฒิต่างๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมถึงข้อมูลในอินเทอร์เน็ต เว็บไซต์ต่างๆ

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาวิจัย

- (1) สามารถทราบและเข้าใจถึงความเป็นมาและแนวความคิดเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม

- (2) สามารถทราบและเข้าใจมาตรฐานความรับผิดชอบต่อสังคม(ISO 26000: Social Responsibility) โดยมุ่งเน้นศึกษาถึงแนวคิด เจตนารมณ์ ตลอดจนการปรับใช้กับผู้ประกอบการไทย
- (3) สามารถทราบถึงแนวทางในการปรับใช้มาตรฐานความรับผิดชอบต่อสังคม (ISO 26000: Social Responsibility) กับกฎหมายภายในและกฎหมายต่างประเทศ
- (4) สามารถทราบถึงแนวทางและข้อสรุปในการปรับใช้มาตรฐานความรับผิดชอบต่อสังคม (ISO 26000: Social Responsibility) ให้ถูกต้องเหมาะสมกับผู้ประกอบการไทยโดยสอดคล้องกับกฎหมายภายใน

บทที่ 2

แนวคิดและหลักการของมาตรฐาน ISO 26000

2.1 แนวคิดของมาตรฐาน ISO 26000

ผลกระทบจากการดำเนินงานขององค์กรที่มีต่อชุมชนและสิ่งแวดล้อมที่อยู่รายรอบได้กลายเป็นตัวแปรสำคัญที่บ่งชี้ถึงสมรรถนะและขีดความสามารถที่องค์กรจะดำเนินงานได้ต่อเนื่องอย่างมีประสิทธิภาพ ความตระหนักที่เพิ่มขึ้นเหล่านี้สะท้อนถึงความจำเป็นที่จะต้องดำรงไว้ซึ่งความสมดุลของระบบนิเวศ ความเสมอภาคทางสังคม และการกำกับดูแลองค์กรที่ดี ซึ่งจากทุกๆ กิจกรรมขององค์กรจำต้องคำนึงถึงสิ่งเหล่านี้ ไปพร้อมๆ กับการถูกตรวจสอบอย่างใกล้ชิดจากผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มต่างๆ องค์กรระหว่างประเทศว่าด้วยการมาตรฐาน (International Organization for Standardization: ISO) โดยคณะกรรมการด้านนโยบายผู้บริหารโลก จึงได้ริเริ่มจัดทำร่างข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม เมื่อปีพ.ศ. 2544 และมีการประชุมภาคีผู้มีส่วนได้เสียในปีพ.ศ. 2547 จนนำไปสู่การจัดตั้งคณะทำงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคมในปลายปีเดียวกัน เพื่อพัฒนาเป็นมาตรฐาน ISO 26000 ก่อนที่จะมีการประกาศเป็นมาตรฐานระหว่างประเทศเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2553¹ ซึ่งมาตรฐาน ISO 26000 เกิดจากความตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็น รวมทั้งประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงานอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคม ในการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development) โดยมาตรฐานฉบับนี้ได้ให้แนวทางหลักการเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมและแนวปฏิบัติในการบูรณาการเข้ากับกระบวนการต่างๆ ขององค์กร โดยการพิจารณาความต้องการของผู้มีส่วนได้เสีย ความสอดคล้องกับกฎหมาย กฎระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงแนวปฏิบัติสากล²

---

¹ พิพัฒน์ ยอดพฤติการ, **องค์กรได้อะไรจากการทำ ISO 26000** [ออนไลน์], 2 มิถุนายน 2554. แหล่งที่มา <http://www.bangkokbiznews.com/home/details/business/ceo-blogs/pipat/20110602/393630/องค์กรได้อะไรจากการทำ-ISO-26000.html>

² International Organization for Standardization, *Guidance on Social Responsibility*, 2010.

2.2 ความหมายของมาตรฐานความรับผิดชอบต่อสังคม

แม้ว่าความคิดเกี่ยวกับ “ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจ (Corporate Social Responsibility: CSR)” จะเริ่มเป็นที่รู้จักในเมื่อไม่กี่ปีที่ผ่านมาเอง แต่อันที่จริงแล้ว CSR มีมานานแล้วเพียงแต่ยังไม่เป็นที่รู้จัก หรืออาจจะยังไม่มีการเรียกเป็นทางการเหมือนในปัจจุบัน CSR นั้นมีจุดกำเนิดจาก 4 ทิศทาง³ คือ

ทิศทางประการแรก จากกระแสเรียกร้องของประชาชน ตัวอย่างเช่น บริษัทอีสท์ อินเดียน ในประเทศอังกฤษ ถูกคว่ำบาตรจากประชาชนในประเทศ เนื่องจากพบว่าบริษัทใช้แรงงานทาส จึงทำให้บริษัทจำเป็นต้องหันมาใส่ใจกับสวัสดิการแรงงานและสิทธิมนุษยชนมากขึ้น หรือในปีพ.ศ. 2527 Nestle’ ซึ่งเป็นผู้ผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์นม ได้ออกกิจกรรมให้เด็กทารกดื่มนมเนสท์เล่แทนนมแม่ ทำให้ประชาชนเกิดความไม่พอใจอย่างมาก จนคว่ำบาตรสินค้าของเนสท์เล่ ซึ่งถือเป็นครั้งแรกที่ประชาชนรวมตัวกันเป็นจำนวนมาก เพื่อบีบบังคับองค์กรยักษ์ใหญ่อย่างเนสท์เล่เปลี่ยนแปลงนโยบายแต่ก็ได้ผลออกมาดี

จะเห็นได้ว่าการทำ CSR ในยุคแรกๆ นั้น ไม่ได้เกิดขึ้นจากเจตนารมณ์ที่ดีขององค์กรเอง กล่าวอีกนัยคือ องค์กรธุรกิจจะรอให้เกิดปัญหา ก่อนแล้วค่อยมาแก้ไขด้วยการทำ CSR ภายหลัง แต่กระนั้นก็คือเป็นการจุดประกายการทำ CSR ขึ้นในสังคม เพราะหลายองค์กรธุรกิจพบว่า การรอให้ปัญหาเกิดขึ้นก่อน แล้วค่อยมาใส่ใจนั้นไม่เป็นผลดีต่อองค์กรธุรกิจอีกต่อไป องค์กรธุรกิจจึงเปลี่ยนมาเป็นฝ่ายรุกหันมาดำเนินธุรกิจที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม แสดงตนว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคม และมีความปรารถนาที่ดีที่จะทำสิ่งที่ดีตอบแทนสังคมที่ตนอยู่ (Corporate Citizenship)

อย่างไรก็ดี ธุรกิจย่อมมีความต้องการที่จะแสวงหาและรักษากำไรของตนเป็นหลัก และถือเป็นสิ่งสำคัญในสายตาของผู้ถือหุ้น ดังนั้นการที่จะนำกำไรที่ผู้ถือหุ้นควรจะได้รับแบบเต็มเม็ดเต็มหน่วย ไปลงทุนในกิจกรรม CSR ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่สามารถเห็นผลได้ในระยะสั้น ย่อมก่อให้เกิดความไม่พอใจแก่หลายฝ่ายที่รู้สึกว่าคุณเป็นฝ่ายเสียประโยชน์ การทำ CSR จึงจำเป็นที่จะต้องผสมประโยชน์ทั้งภายในและภายนอกองค์กร เพราะองค์กรที่ทำ CSR แม้จะต้องใช้งบประมาณจำนวน

³ กองบรรณาธิการ, “CSR Stage of Knowledge: Overview อดีต-ปัจจุบัน-อนาคต,” นิตยสาร BrandAge Essential ฉบับที่ 4 (เมษายน 2552): 21.

ไม่น้อยในการทำ CSR แต่ผลที่ได้จากการทำ CSR ก็คือผู้บริโภคที่จะบริโภคผลิตภัณฑ์และ/หรือบริการขององค์กรนั้นๆ มากขึ้น หรือเกิดเป็นความจงรักภักดีในตัวสินค้า (Brand Royalty) อันจะเป็นผลให้องค์กรธุรกิจมีรายได้เพิ่มขึ้นและก่อให้เกิดความยั่งยืน และนั่นก็เปรียบเสมือน “License to Operate” ในเชิงสัญลักษณ์ เมื่อประชาชนสนับสนุนองค์กรธุรกิจ ก็เปรียบเสมือนการอนุญาตให้องค์กรนั้นๆ ดำเนินธุรกิจในสังคมได้ ในทางกลับกัน องค์กรธุรกิจที่ขาดความรับผิดชอบต่อสังคม แม้จะดำเนินธุรกิจอย่างถูกต้องตามกฎหมาย หากประชาชนไม่สนับสนุนหรือคว่ำบาตรสินค้า องค์กรธุรกิจนั้นก็คงไม่สามารถดำเนินธุรกิจต่อไปได้

จากการทำ CSR ซึ่งมีที่มาจากกระแสเรียกร้องภายนอก พัฒนามาเป็นแรงผลักดันให้องค์กรธุรกิจเข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยเหลือหรือพัฒนาสังคม เพื่อให้เกิดความยั่งยืนแก่องค์กรธุรกิจนั้น ตลอดจนสังคม เนื่องจากภาคธุรกิจมีความพร้อมทั้งในด้านกำลังทรัพย์และความสามารถในการบริหารจัดการต่างๆ ดังนั้นการที่องค์กรธุรกิจมีความรับผิดชอบต่อสังคม ก่อให้เกิดความยั่งยืนในสังคมนั้นๆ ได้

ทิศทางประการที่สอง จากกลุ่มนักลงทุน ประมาณปีพ.ศ.2471 เริ่มมีแนวทางการลงทุนทางธุรกิจเพื่อสังคมแนวใหม่ หรือที่เรียกว่า “Social Responsibility Investment” ซึ่งในปัจจุบันก็คือ การจัดตั้งกองทุนเพื่อไปลงทุนในบริษัทที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งถือเป็นรูปแบบหนึ่งของการทำ CSR อันมีนัยที่สำคัญเพราะนักลงทุนนั้นมีบทบาทอย่างยิ่งต่อการผลักดันให้ธุรกิจที่ตนเองถือหุ้นหรือลงทุนนั้นมีความรับผิดชอบต่อสังคมมากขึ้น โดยพัฒนาการตามลำดับคือ

- 1) Pioneer Fund ซึ่งจัดตั้งโดยนักลงทุนผู้นับถือศาสนาคริสต์นิกายโปรเตสแตนต์ โดยใช้หลักของศาสนาในการประเมินความชอบธรรมในการดำเนินธุรกิจ โดยจะนำทุนไปลงทุนในกลุ่มธุรกิจที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม ไม่เกี่ยวข้องกับอบายมุขทั้งหลาย เช่น สุรา สิ่งเสพติด เป็นต้น
- 2) Green Fund เป็นกองทุนที่เน้นลงทุนในธุรกิจที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม
- 3) Social Responsible Fund เป็นกองทุนที่ลงทุนในองค์กรที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมในหลายๆ ด้านในขอบเขตที่กว้างมากขึ้น ตั้งแต่เรื่องสิทธิมนุษยชน แรงงาน สวัสดิการของคนและสัตว์ ห่วงใยชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นกลุ่มธุรกิจที่มีการเติบโตสูงมากในช่วงปี พ.ศ.2542-2544 มีอัตราเติบโตสูงถึง 36% มีมูลค่าการลงทุนในสหรัฐอเมริกามากถึง 17.9 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ซึ่งถือเป็นตลาดที่น่าจับตามองอย่างยิ่ง

ทิศทางประการที่สาม จากมุมมองของนักวิชาการ ในวงการวิชาการต่างประเทศ มีการพัฒนา งานเขียนเกี่ยวกับ CSR ขึ้นมาเป็นระยะๆ คือ ในปี พ.ศ.2483 Professor Theodor Kreps จาก Stanford Business School ใช้คำว่า “Social Audit” เป็นครั้งแรก ซึ่งกล่าวว่าองค์กรธุรกิจควรมี การทำรายงานการกระทำที่แสดงความรับผิดชอบต่อสังคม แต่ทว่าในขณะนั้นก็ยังไม่เป็นที่สนใจ เท่าที่ควร ต่อมาปี พ.ศ.2496 หนังสือเรื่อง “Social Responsibility of Business Man” โดย Howard Bowend กล่าวถึงความรับผิดชอบต่อสังคมของนักธุรกิจ และในปี พ.ศ.2503 หนังสือ เรื่อง “The Responsible Corporation” หรือความรับผิดชอบต่อสังคมโดยนักธุรกิจ โดย George Goyder ได้พัฒนาแนวคิดการทำ CSR อย่างชัดเจนขึ้นมาในปีเดียวกัน ซึ่งเป็นช่วงที่เกิดผลพวง จากการใช้ยาฆ่าแมลงดีดีที ซึ่งอเมริกาเป็นผู้ผลิตและส่งออกโดยไม่คำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ที่เกิดจากการใช้ยาฆ่าแมลงดีดีที อันเป็นผลให้สภาพแวดล้อมถูกปนเปื้อนด้วยสารพิษ จน นำไปสู่กระแสเรียกร้องด้าน สิ่งแวดล้อมขึ้น

ทิศทางประการสุดท้าย จากสถาบันและกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศ หลังจาก กระแสด้านสิ่งแวดล้อมเป็นประเด็นที่ทั่วโลกจับตาจากเรื่องดีดีที ในช่วงปี พ.ศ.2503 ก็เกิดการ ประชุมที่มุ่งช่วยกันแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมขึ้นเรื่อยๆ กล่าวคือในปี พ.ศ.2515 มีการประชุม UN Conference on The Human Environment ที่ Stockholm, Sweden ที่นำมาสู่ Stockholm Declaration on The Human Environment ซึ่งเป็นที่มาของการก่อตั้ง UNEP : United Nation Environment Program ขึ้น เพื่อเป็นหน่วยงานที่ดูแลสิ่งแวดล้อมในภาคส่วนต่างๆ รวมถึงภาค ธุรกิจ

ในปีพ.ศ.2519 กลุ่มประเทศสมาชิก OECD ได้บัญญัติ Guideline for Multinational Enterprises เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินธุรกิจของบริษัทที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนระหว่างประเทศ เพื่อให้มีการดำเนินธุรกิจ ซึ่งก็ได้รับการตอบรับจากบริษัทต่างๆ เป็นอย่างดี แต่ก็ยังจำกัดอยู่เฉพาะ ในกลุ่มประเทศพัฒนาแล้ว จึงนำไปสู่การปรับปรุง Guideline อีกครั้งในปีพ.ศ.2543 จนเกิดเป็น กระแสการทำ CSR ระหว่างประเทศ เพราะเน้นการนำไปปฏิบัติจริงในทุกประเทศ ไม่จำกัดเฉพาะ กลุ่มประเทศสมาชิก OECD

ในปีพ.ศ.2530 UN Brundtland Commission ผลิตเอกสารสำคัญสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน โดยนิยามคำว่า “การพัฒนาที่ยั่งยืน” โดยมีการตั้งชื่อให้เอกสารชิ้นนี้ว่า “Our Common Future”

และในปีพ.ศ.2532 หลังจากเกิดเหตุเรือบรรทุกน้ำมันดิบของ Exxon Valdez ล่มบริเวณทะเลอลาสก้า ซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสัตว์น้ำแถบทะเลอลาสก้าเป็นวงกว้าง กลุ่มธุรกิจ SRI (Social Responsible Investment) ซึ่ง Exxon เป็นหนึ่งในนั้นจึงร่วมกันบัญญัติกฎ 10 ประการที่เรียกว่า “Waldez Principle” เพื่อกำหนดความประพฤติขององค์กรให้มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเป็น “Ceres Principle”

ในปีพ.ศ.2535 มีการประชุม UN Earth Summit ที่เมืองริโอ เดอ จาเนโร ประเทศบราซิล จึงเกิดเป็น Rio Declaration ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาที่ยั่งยืนขึ้น ต่อมาในปีพ.ศ.2538 มีการประชุม World Summit for Social Development ที่เมืองโคเปนเฮเกน ประเทศเดนมาร์ก โดยสาระสำคัญของการประชุมเน้นที่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมควบคู่กันไป โดยเฉพาะประเด็นเรื่องแรงงานที่ควรมีการจ้างงานเต็มอัตรา และมีการพัฒนาคุณภาพชีวิตพนักงานตามกฎหมายขององค์การแรงงานระหว่างประเทศของสหประชาชาติ (ILO) และในปีพ.ศ.2539 ผลจาก Rio Summit นำมาสู่การเกิดของมาตรฐาน ISO 14000 ซึ่งเน้นด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ทั่วโลกนำไปใช้เป็นมาตรฐานของธุรกิจร่วมกัน จนมีองค์กรกว่า 50,000 รายทั่วโลกได้รับมาตรฐานนี้ และกว่า 500,000 รายที่ได้รับการรับรองตามมาตรฐาน ISO 9001 ซึ่งเน้นสิทธิและสวัสดิการแรงงาน ทั้งนี้ ในช่วงปลายทศวรรษ 90 (ประมาณปีพ.ศ.2524-2534) ได้เกิด GRI : Global Reporting Initiative ซึ่งมุ่งหามาตรฐานการรายงานผลการดำเนินงานของธุรกิจทั้ง 3 มิติ คือ การวัดผลทางด้านเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และสังคม เพื่อให้แต่ละองค์กรธุรกิจรายงานผลที่ได้มีการปฏิบัติจริงในทุกมิติ

ในปี พ.ศ.2542 ผู้คนเริ่มให้ความสนใจในประเด็นเรื่อง CSR มากขึ้น โดยมีการประชุม World Economic Forum นำโดยนายโคฟี อันนัน เลขาธิการองค์การสหประชาชาติ (UN) ในขณะนั้น ร่วมกับ 5 หน่วยงานของ UN (ILO, UNDP, UNEP, UNCHR และ UNIDO) และภาคธุรกิจ ได้ออก “UN Global Compact” เพื่อให้บริษัททั่วโลกโดยเฉพาะบริษัทข้ามชาติทำ CSR ในหลักการที่กำหนดนี้ โดยมีการรวมเอาแนวคิดเรื่อง Corporate Citizenship สิทธิมนุษยชน สิทธิแรงงาน การพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม ที่กระจัดกระจายจากหลายๆ แนวคิดมารวมเข้าด้วยกันเป็นบรรทัดฐานการทำ CSR ขององค์กรธุรกิจมีความชัดเจนที่สุด ซึ่งต่อมา OECD ได้ปรับแผนการดำเนินงานในกลุ่มประเทศสมาชิกของตนให้สอดคล้องกับ “UN Global Compact” และในปีพ.ศ.2545 UN World Summit on Sustainable Development ที่เมืองโยฮันเนสเบิร์ก เป็นจุดที่เกิดความเชื่อมโยง

อย่างชัดเจนของความรับผิดชอบต่อสังคม และการพัฒนาที่ยั่งยืนซึ่งมีหลักการที่ว่า การตอบสนองของความต้องการของคนยุคปัจจุบันต้องไม่ไปทำลายโอกาสของคนรุ่นต่อมาในการตอบสนองของความต้องการของตน

จากที่ได้กล่าวไปทั้งหมดข้างต้นก็คือ ความเป็นมา วิวัฒนาการของความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจ ทั้งนี้หากจะกล่าวถึงปัจจัยที่มีส่วนช่วยผลักดันให้เกิด “ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจ” ขึ้น อาจแยกเป็น 3 ปัจจัยดังนี้

1) โลกาภิวัตน์ การที่องค์กรธุรกิจมีขยายตัวไปทั่วโลก หากไม่มีหลักการด้านมนุษยธรรม หรือมาตรฐานมาควบคุม ย่อมก่อให้เกิดเหตุการณ์กรณีเดียวกับ NIKE ที่ไปตั้งฐานการผลิตสินค้าในประเทศที่ยากจน และพยายามกดอัตราค่าแรงให้อยู่ในระดับต่ำ เพื่อจะนำสินค้านั้นมาขายในประเทศที่พัฒนาแล้วในราคาสูง ซึ่งถือเป็นการขาดจรรยาบรรณที่ดีในการประกอบธุรกิจในด้านสิทธิและสวัสดิการแรงงาน ในทางกลับกัน หากบริษัทข้ามชาติซึ่งมีซัพพลายเออร์ หรือบริษัทสาขาที่กระจายตัวอยู่ทั่วโลก นำเอาหลักการด้าน CSR มาใช้ด้วย ก็จะทำให้เศรษฐกิจและสังคมโลกเจริญเติบโตไปพร้อมๆ กันได้

2) การเปิดเสรีการค้าและการปฏิรูปด้านกฎหมายต่างๆ เนื่องจากปัจจุบันทั่วโลกมีการเปิดเสรีทางการค้า แต่ในแง่ของกฎหมาย กฎระเบียบข้อบังคับต่างๆ ยังไม่อาจควบคุมดูแลให้องค์กรธุรกิจดำเนินการภายใต้จรรยาบรรณที่ดีได้อย่างเพียงพอ ดังนั้นหากภาคธุรกิจมีการนำเอาความรับผิดชอบต่อสังคมมาใช้ ก็จะเป็นการอุดช่องว่างที่กฎหมายไม่สามารถไปถึงได้

3) กระแสเรื่องสิ่งแวดล้อมและสังคม นับจาก Rio Summit ในปีพ.ศ.2503 ที่มีการยกประเด็นเรื่องสิ่งแวดล้อมขึ้นมา ต่อมาก็เกิดมีกระแสสังคมเพิ่มมากขึ้น ทำให้เกิดแนวคิดเรื่อง Triple Bottom Line ซึ่งก็คือ การบริหารจัดการที่ใส่ใจผลกำไร สิ่งแวดล้อม และสังคมไปพร้อมกัน ทำให้องค์กรธุรกิจจำเป็นต้องหันมาให้ความสนใจ โดยยังคงต้องรักษาผลกำไรไว้เป็นหลักด้วย ดังนั้นการทำ CSR จึงเป็นทางออกที่ดีที่สุดในการประสานประโยชน์ดังที่ได้กล่าวไว้เข้าด้วยกัน เช่นนี้หลายองค์กรที่มีวิสัยทัศน์จึงเริ่มหันมาทำ CSR กันอย่างพร้อมหน้า

ดังนั้น แนวความคิดที่สำคัญของความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจ ก็คือการพิจารณาว่าองค์กรควรมีความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างไร โดยที่ไม่ลืมว่าองค์กรต้องมีรายได้และผลกำไรอื่นจะทำให้กิจการสามารถดำเนินต่อไปได้ในอดีตคำว่า “ความรับผิดชอบต่อสังคม” จะมุ่งเน้นในภาคของธุรกิจ ดังนั้นคำว่า “ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจ” (Corporate Social Responsibility: CSR) จึงเป็นคำที่คุ้นเคยกว่าคำว่า “ความรับผิดชอบต่อสังคม” (Social Responsibility: SR) ทั้งนี้มีการให้ความหมายหรือคำจำกัดความคล้ายคลึงหรือแตกต่างกันไป เช่น

Social Responsibility หมายถึง ความรับผิดชอบต่อองค์กรต่อผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม อันเนื่องมาจากการตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมขององค์กร ด้วยความโปร่งใสและมีจริยธรรม โดย

- สนับสนุนการพัฒนาอย่างยั่งยืน สุขภาพ และสวัสดิการของสังคม
- คำนึงถึงความคาดหวังของผู้มีส่วนได้เสีย
- เป็นไปตามกฎหมาย และสอดคล้องกับพฤติกรรมตามมาตรฐานสากล และ
- บูรณาการทั่วทั้งองค์กร และปฏิบัติในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง⁴

Corporate Social Responsibility หมายถึง ความมุ่งมั่นอย่างต่อเนื่องของธุรกิจในการประพฤติอย่างมีจริยธรรมและมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจไปพร้อมกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของแรงงาน และของครอบครัวของเขา ตลอดจนชุมชนรอบข้างและสังคมส่วนรวม⁵

Corporate Social Responsibility (ความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจ) หมายถึง การดำเนินธุรกิจควบคู่ไปกับการใส่ใจและดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมภายใต้หลักจริยธรรม การกำกับดูแล

---

⁴ Ibid.

⁵ The World Business Council for Sustainable Development, **Corporate Social Responsibility** [Online], 21 August 2010. Available from <http://www.wbcsd.org/work-program/business-role/previous-work/corporate-social-responsibility.aspx>

กิจการที่ดี และการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการ เพื่อนำไปสู่การดำเนินธุรกิจที่ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน⁶

Corporate Social Responsibility (บรรษัทภิบาล) หมายถึง การดำเนินกิจกรรมภายในและภายนอกองค์กร ที่คำนึงถึงผลกระทบต่อสังคมทั้งในระดับใกล้และไกล ด้วยการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในองค์กรหรือทรัพยากรจากภายนอกองค์กร ในอันจะทำให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างเป็นปกติสุข⁷

Corporate Social Responsibility (บรรษัทภิบาล) หมายถึง การยอมรับพันธกิจว่าจะปรับปรุงความเป็นอยู่ของชุมชนให้ดีขึ้นโดยอาศัยดุลยพินิจอย่างอิสระในการเลือกแนวปฏิบัติทางธุรกิจและการใช้ทรัพยากรขององค์กร⁸

อย่างไรก็ดี ได้มีหน่วยงานต่างๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศได้กำหนดมาตรฐานและแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมมาอย่างหลากหลาย ซึ่งต่อไปนี้เป็นมาตรฐานความรับผิดชอบต่อสังคมซึ่งเป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไป

2.2.1 UN Global Compact ของสหประชาชาติ

สหประชาชาติ (The United Nations: UN) ได้จัดทำข้อตกลงโลกแห่งสหประชาชาติ (UN Global Compact) ขึ้นในปีค.ศ.1999 เพื่อเชิญชวนให้เหล่าบรรดาบรรษัทพลเมืองทั้งหลายเข้าร่วมทำข้อตกลงภายใต้หลักสากล 10 ประการ เพื่อนำไปใช้ในการดำเนินกิจกรรมทางธุรกิจให้ได้ชื่อว่าเป็นบรรษัทพลเมืองที่มีความรับผิดชอบต่อ หรือ Responsible Corporate Citizen ในสังคมโลก ซึ่งหลักสากล 10 ประการ ครอบคลุมในเรื่องสิทธิมนุษยชน (Human Rights) แรงงาน (Labour) สิ่งแวดล้อม (Environment) และการต่อต้านทุจริต (Anti-Corruption) เพื่อเป็นแนวทาง

⁶ คณะทำงานส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียน, เข็มทิศธุรกิจเพื่อสังคม, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ ไอคอนพริ้นติ้ง, 2551), หน้า 6.

⁷ สถาบันไทยพัฒนา, ซีเอสอาร์คืออะไร [ออนไลน์], 21 สิงหาคม 2553. แหล่งที่มา http://thaicrs.blogspot.com/2006/03/blog-post_20.html

⁸ พิไล คอทเลอร์ และแนนซี ลี, บรรษัทภิบาล (ความรับผิดชอบต่อสังคมต่อองค์กร) ทำการกุศลเพื่อภาพลักษณ์องค์กรและตอบสนองประเด็นสังคม, แปลโดย ม.ร.ว.รมณีฉายัตร์ แก้วกิริยา, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพมหานคร: บริษัท ยูนิเวอร์แซล พับลิชิ่ง จำกัด, 2551), หน้า 3.

ในการดำเนินงานและจัดทำกลยุทธ์ของธุรกิจโดยความสมัครใจ รวมถึงอำนวยความสะดวกให้เกิดแนวร่วมปฏิบัติ⁹

ตารางที่ 1 หลักสากล 10 ประการของ UN Global Compact

เรื่อง	หลัก 10 ประการ
สิทธิมนุษยชน	1. สนับสนุนและเคารพในเรื่องการปกป้องสิทธิมนุษยชนที่ประกาศในระดับสากลตามขอบเขตอำนาจที่เอื้ออำนวย
	2. หมั่นตรวจตราดูแลมิให้ธุรกิจของตนเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการล่วงละเมิดสิทธิมนุษยชน
แรงงาน	3. ส่งเสริมสนับสนุนเสรีภาพในการรวมกลุ่มของแรงงานและการรับรองสิทธิในการร่วมเจรจาต่อรองอย่างจริงจัง
	4. จัดการใช้แรงงานบังคับและการเกณฑ์แรงงานในทุกรูปแบบ
	5. ยกเลิกการใช้แรงงานเด็กอย่างจริงจัง
	6. จัดการเลือกปฏิบัติในเรื่องการจ้างแรงงานและการประกอบอาชีพ
สิ่งแวดล้อม	7. สนับสนุนแนวทางการระแวดระวังในการดำเนินงานที่อาจจะส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม
	8. อาสาจัดทำกิจกรรมที่ส่งเสริมการยกระดับความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม
	9. ส่งเสริมการพัฒนาและการเผยแพร่เทคโนโลยีที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
การต่อต้านทุจริต	10. ดำเนินงานในทางต่อต้านการทุจริตทุกรูปแบบ รวมทั้งการกรรโชก และการให้สินบน

ซึ่งนับแต่มีการประกาศข้อตกลงโลกแห่งประชาชาติอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ 26 กรกฎาคม พ.ศ.2543¹⁰ ปัจจุบันมีผู้เข้าร่วมจำนวนกว่า 8,700 รายจากกว่า 130 ประเทศทั่วโลก โดยประเทศไทยมีจำนวน 32 ราย¹¹

⁹ The UN Global Compact, **Overview** [Online], 16 August 2011. Available from <http://www.unglobalcompact.org/AboutTheGC/index.html>

¹⁰ พิพัฒน์ นนทธารณ์, การจัดการความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร การสร้างข้อได้เปรียบในการแข่งขันอย่างยั่งยืน, พิมพ์ครั้งที่ 1 (นนทบุรี: บริษัท ริงค์ บีคอนด์ บุ๊คส์ จำกัด, 2553), หน้า 58.

¹¹ The UN Global Compact, **Participants & Stakeholders** [Online], 16 February 2012. Available from <http://www.unglobalcompact.org/participants/search>

2.2.2 OECD Guidelines for Multinational Enterprises ขององค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา

องค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (The Organisation for Economic Co-operation and Development: OECD) จัดตั้งในปีค.ศ.1961 โดยพัฒนามาจากองค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจภาคพื้นยุโรป และมีการพัฒนาแนวปฏิบัติสำหรับบริษัทข้ามชาติที่สามารถยึดปฏิบัติโดยสมัครใจ เพื่อแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมภายใต้การสนับสนุนของรัฐบาลในประเทศต่างๆ ซึ่งแนวปฏิบัติดังกล่าวเรียกว่า “แนวปฏิบัติ OECD สำหรับบริษัทข้ามชาติ ปี 2000” (OECD Guidelines for Multinational Enterprises Revision 2000) ซึ่ง OECD ได้มีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างความแข็งแกร่งทางเศรษฐกิจในหมู่ชาติสมาชิก และการให้ความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาทั้งในประเทศอุตสาหกรรมและประเทศกำลังพัฒนา รวมถึงประเทศที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกว่า 100 ประเทศ โดยแนวปฏิบัติของ OECD เป็นข้อเสนอแนะการปฏิบัติที่เป็นไปโดยสมัครใจต่อการประกอบกิจการของบริษัทข้ามชาติ ที่มีใช้ข้อบังคับหรือเครื่องมือในการกีดกันทางการค้า ถือเป็นข้อตกลงร่วมกันของรัฐบาลในกลุ่มประเทศ OECD และกลุ่มประเทศนอก OECD อื่นๆ โดยแนวปฏิบัติดังกล่าวมุ่งที่จะให้กลุ่มบริษัทข้ามชาติดำเนินกิจการอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคมในมิติที่หลากหลาย ความรับผิดชอบต่อกิจการในมุมมองของ OECD ต่อการมีส่วนร่วมของธุรกิจโดยพื้นฐานก็คือการทำธุรกิจ ดังนั้นบทบาทของธุรกิจต่อสังคมคือการลงทุนเพื่อที่จะให้ผลตอบแทนที่เพียงพอแก่สังคม ผู้ส่งมอบทรัพยากรต่างๆ ให้กิจการนำไปใช้ประโยชน์นั้นคือการสร้างงาน การผลิตสินค้าและบริการต่างๆ ตามที่สังคมต้องการ OECD สนับสนุนให้ประเทศต่างๆ สร้างพันธะที่มีผลผูกพันทางกฎหมาย เช่น การมีบทลงโทษทั้งทางแพ่งและอาญาต่อการให้สินบนแก่เจ้าหน้าที่รัฐต่างแดน หรือการบังคับใช้กฎหมายภาษีระหว่างประเทศอย่างเคร่งครัด ทั้งนี้ แนวปฏิบัติของ OECD สำหรับบริษัทข้ามชาติได้กำหนดแนวทางไว้ 7 ประการ¹²

ตารางที่ 2 แนวทาง 7 ประการของ OECD Guidelines for Multinational Enterprises

¹² พิพัฒน์ นนทนาธรณ์, การจัดการความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร การสร้างข้อได้เปรียบในการแข่งขันอย่างยั่งยืน, หน้า 55-56.

แนวทาง 7 ประการ	
1.	การจ้างงานและอุตสาหกรรมสัมพันธ์ (Employment and Industrial Relations)
2.	สิ่งแวดล้อม (Environment)
3.	การต่อสู้กับการรับสินบน (Combating Bribery)
4.	ผลประโยชน์ของผู้บริโภค (Consumer Interests)
5.	วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (Science and Technology)
6.	การแข่งขัน (Competition)
7.	ภาษี (Taxation)

จะเห็นได้ว่าแนวทาง 7 ประการของ OECD จะมีลักษณะเป็นมหภาคเนื่องจากบริบทของ บริษัทข้ามชาติที่ดำเนินธุรกิจอยู่มีความแตกต่างกันอย่างมากกับองค์กรทั่วไป ขนาดของบริษัทข้ามชาติที่มีขนาดใหญ่มีรายได้แต่ละปีมากกว่า GDP ของบางประเทศ การที่บริษัทข้ามชาติไปลงทุนหรือทำการค้าในประเทศต่างๆ โดยเฉพาะประเทศด้อยพัฒนาจึงมีอำนาจต่อรองสูง แนวทางดังกล่าวของ OECD จึงมีลักษณะบางประการที่แตกต่างจากมาตรฐานตัวอื่น เช่น ในประเด็นการต่อสู้กับการรับสินบน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การแข่งขัน ภาษี ซึ่งเป็นการป้องปรามมิให้บริษัทข้ามชาติกอบโกยผลประโยชน์จากประเทศเหล่านั้น และทั้งภาวะทางด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมไว้เบื้องหลังเหมือนเช่นในอดีต¹³

2.2.3 เข้มทิศธุรกิจเพื่อสังคม ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้มีส่วนช่วยในการขับเคลื่อนให้องค์กรธุรกิจโดยเฉพาะบริษัทจดทะเบียนมีการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมมากขึ้น โดยได้ก่อตั้งสถาบันธุรกิจเพื่อสังคม (The Corporate Social Responsibility Institute: CSRI) เพื่อทำหน้าที่สนับสนุนให้มีการดำเนินธุรกิจอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคม โดยสถาบันทำหน้าที่เป็นแกนกลางเชื่อมโยงภาคธุรกิจเพื่อช่วยเหลือสังคม ชุมชน และสิ่งแวดล้อม เพื่อยกระดับความเป็นอยู่และสภาพสังคมของไทยให้เติบโตเคียงคู่ไปกับการพัฒนาประเทศต่อไป ทั้งยังได้จัดทำเข้มทิศธุรกิจเพื่อสังคม

¹³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 57.

(Corporate Social Responsibility Guidelines) เพื่อเป็นแนวปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมโดยครอบคลุม 8 หัวข้อ

ตารางที่ 3 แนวปฏิบัติ 8 หัวข้อของเข้มทิศธุรกิจเพื่อสังคม¹⁴

แนวปฏิบัติ 8 หัวข้อ	
1.การกำกับดูแลกิจการที่ดี	การกำกับดูแลกิจการที่ดี เป็นการทำให้มีระบบบริหารจัดการอย่างรู้หน้าที่ มีความรับผิดชอบต่อในการจัดการอย่างโปร่งใส เท่าเทียม เป็นธรรม มีประสิทธิภาพ สามารถตรวจสอบได้ ซึ่งจะช่วยสร้างความเชื่อมั่นและความมั่นใจต่อผู้ถือหุ้น ผู้ลงทุน ผู้มีส่วนได้เสีย และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย อันจะนำไปสู่ความเติบโตและเสถียรภาพทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืนของธุรกิจ
2.การประกอบธุรกิจด้วยความเป็นธรรม	การประกอบธุรกิจด้วยความเป็นธรรมย่อมก่อให้เกิดความเชื่อมั่นกับผู้เกี่ยวข้อง อันจะส่งผลดีต่อกิจการในระยะยาว ทั้งนี้ ธุรกิจควรถือปฏิบัติตามแนวทางเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในการดำเนินธุรกิจ โดยไม่เห็นแก่ผลประโยชน์อื่นที่อาจได้มาจากการดำเนินงานที่ไม่ถูกต้องตามทำนองคลองธรรม
3.การเคารพสิทธิมนุษยชนและการปฏิบัติต่อแรงงานอย่างเป็นธรรม	การเคารพสิทธิมนุษยชนเป็นรากฐานของการพัฒนาทรัพยากรบุคคล อันมีส่วนสัมพันธ์กับธุรกิจในลักษณะการเพิ่มคุณค่า และทรัพยากรบุคคลนับเป็นปัจจัยสำคัญของธุรกิจในการสร้างมูลค่าเพิ่มและเพิ่มผลผลิต ดังนั้น ธุรกิจควรปรับปรุงสภาพแวดล้อมและเงื่อนไขในการทำงาน ให้พนักงานมีคุณภาพชีวิตที่ดี และได้มีโอกาสแสดงศักยภาพ ตลอดจนได้รับโอกาสในการฝึกฝนและเพิ่มพูนทักษะในการทำงาน
4.ความรับผิดชอบต่อผู้บริโภค	สินค้าและ/หรือบริการของธุรกิจไม่ควรก่อให้เกิดความเสี่ยงหรืออันตรายต่อผู้บริโภค ทั้งนี้ ธุรกิจควรปรับปรุงมาตรฐานของสินค้าและ/หรือบริการให้มีความเป็นสากลและให้ทุกคนสามารถเข้าถึงได้รวมทั้งควรพัฒนาสินค้าและ/หรือบริการเพื่อเป็นประโยชน์ในการช่วยแก้ไขปัญหาของสังคมด้วย

¹⁴ คณะทำงานส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียน, เข้มทิศธุรกิจเพื่อสังคม, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ ไคคอนพริ้นติ้ง, 2551), หน้า 10-25.

5.การร่วมพัฒนา ชุมชนและสังคม	ชุมชนและสังคมที่เข้มแข็งและมีการพัฒนาที่ยั่งยืนนั้น มีความสำคัญอย่างยิ่ง ในฐานะเป็นปัจจัยเอื้อต่อการดำเนินงานของธุรกิจ ดังนั้น ธุรกิจควรจัดกิจกรรมทางสังคมและ/หรือมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากกระบวนการผลิตสินค้า/บริการของธุรกิจ โดยการแสดงตัวเป็นพลเมืองที่ดีของชุมชนนั้น พร้อมกับคิดค้นวิธีการที่จะลดและหยุดผลกระทบในทางลบต่อชุมชนและสังคม ที่เกิดจากกระบวนการดำเนินงานของธุรกิจในที่สุด
6.การดูแลรักษา สิ่งแวดล้อม	การเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรโลก บวกกับปัจจัยความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจนอกจากเป็นสาเหตุของการบริโภคทรัพยากรธรรมชาติจำนวนมากเกินกว่าความจำเป็น ยังก่อให้เกิดมลภาวะทั้งทางน้ำ อากาศ ชยะ สารพิษ ฯลฯ ซึ่งส่งผลให้เกิดภาวะโลกร้อนตามมา โดยภาวะโลกร้อนดังกล่าว จะกระทบต่อมนุษย์และระบบนิเวศน์ต่อไป ดังนั้น ธุรกิจจึงมีหน้าที่ในการปรับปรุงคุณภาพชีวิตมนุษย์ด้วยการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อม โดยถือว่าการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมเป็นหน้าที่ร่วมกันของทุกคน
7.นวัตกรรมและ การเผยแพร่ นวัตกรรมจาก การดำเนินความ รับผิดชอบต่อ สังคม	ในการดำเนินธุรกิจควรนำแนวคิด CSR มาประยุกต์ผสมผสานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้เหมาะสมและสอดคล้องกับการวางแผนกลยุทธ์ทางธุรกิจอย่างกลมกลืน โดยนำความรู้ที่เกิดจากประสบการณ์การดำเนินงานด้าน CSR มาพัฒนาปรับใช้และคิดค้นให้เกิดนวัตกรรมทางธุรกิจที่สามารถสร้างประโยชน์ความสามารถในการแข่งขัน และมูลค่าเพิ่มทั้งต่อธุรกิจและสังคมไปพร้อมๆ กัน (competitiveness with innovative business)
8.การจัดทำ รายงานด้าน สังคมและ สิ่งแวดล้อม	ธุรกิจควรให้ความสำคัญกับการเปิดเผยข้อมูลที่สะท้อนให้เห็นการปฏิบัติตามแนวทาง CSR ที่กล่าวมาอย่างครบถ้วน โดยข้อมูลที่เปิดเผยนั้นนอกจากจะเป็นประโยชน์ต่อผู้มีส่วนได้เสีย (stakeholders) ทุกฝ่ายยังช่วยในการสอบทานให้ธุรกิจทราบว่า ได้ดำเนินการในเรื่อง CSR ตรงกับเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ อย่างไร

2.3 วัตถุประสงค์ของมาตรฐาน ISO 26000

มาตรฐาน ISO 26000 มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแนวทางให้ทุกองค์กรมีส่วนร่วมสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยต้องการกระตุ้นให้องค์กรต่างๆ ดำเนินกิจกรรมให้ดีหรือเหนือกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้ เพราะการปฏิบัติตามกฎหมายถือเป็นหน้าที่พื้นฐานที่ทุกองค์กรต้องปฏิบัติ และถือเป็นส่วนสำคัญของความรับผิดชอบต่อสังคมอยู่แล้ว ในการนำมาตราฐานฉบับนี้ไปใช้ องค์กรควรพิจารณาถึงความหลากหลาย และความแตกต่างกันในด้านสังคม สิ่งแวดล้อม กฎหมายขององค์กรแต่ละแห่ง เช่นเดียวกับความแตกต่างกันในสภาพเศรษฐกิจ รวมทั้งความสอดคล้องกับแนวปฏิบัติสากล มาตรฐานฉบับนี้ไม่ใช่มาตรฐานระบบการจัดการ ไม่มีวัตถุประสงค์สำหรับนำไปใช้เพื่อการรับรอง (Certification) รวมถึงการร้องเรียน การตอบโต้ (Defense) หรือการอ้างสิทธิอื่นๆ ทั้งในระหว่างประเทศ หรือในประเทศ อย่างไรก็ตามมาตรฐานนี้ไม่ปิดกั้นการพัฒนาเป็นมาตรฐานระดับชาติ (National Standards)¹⁵

จะเห็นได้ว่ามาตรฐาน ISO 26000 มิใช่ข้อกำหนด (requirements) ดังเช่นที่ปรากฏในมาตรฐานการรับรอง อาทิ ระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม (ISO 14001) หรือระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัย (TIS 18001) แต่เป็นมาตรฐานเฉพาะเรื่องที่จะช่วยให้องค์กรนำมาเป็นมาตรฐานในการแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อสังคม การผลิตสินค้าและบริการที่มีคุณภาพ การดำเนินธุรกิจด้วยความมีจริยธรรม การส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีโดยใช้หลักการ Green Marketing และการสร้างให้เกิดการเติบโตอย่างยั่งยืน ซึ่งเป็นมาตรฐานที่ครอบคลุมทุกประเด็น ภายใต้คำว่า “ความรับผิดชอบต่อสังคม” โดยไม่มีความมุ่งหมายที่จะใช้สำหรับการตรวจสอบหรือการรับรอง แต่เป็นมาตรฐานที่สนับสนุนให้ทุกองค์กร โดยเฉพาะผู้ประกอบการธุรกิจนำไปปฏิบัติด้วยความสมัครใจ

---

¹⁵ International Organization for Standardization, Guidance on ISO 26000: Social Responsibility, 2010.

เกี่ยวกับเรื่องนี้ มีผู้แสดงความเห็นว่า มีความเป็นไปได้ที่ในอนาคตกระแสเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมอาจผลักดันให้มาตรฐานฉบับนี้ถูกกำหนดเป็นเงื่อนไขทางการค้า (Trade Barrier) ต่อไป¹⁶

2.4 หลักการของมาตรฐาน ISO 26000

วัตถุประสงค์ขององค์กรในด้านความรับผิดชอบต่อสังคมก็คือ การพัฒนาอย่างยั่งยืนซึ่งองค์กรควรให้ความสำคัญกับหลักการ 7 ประการ ดังนี้

2.4.1 หลักการความรับผิดชอบต่อตรวจสอบได้ (Accountability)

องค์กรควรมีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมในผลกระทบที่เกิดขึ้นจากองค์กร โดยองค์กรควรยอมรับการตรวจสอบและพร้อมที่จะรับผิดชอบต่อผลการตรวจสอบนั้น ความรับผิดชอบต่อตรวจสอบได้ถือเป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องตอบคำถามต่อผู้มีอำนาจตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ขององค์กร หน่วยงานที่มีอำนาจตามกฎหมาย และชุมชนที่ได้รับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการตัดสินใจและกิจกรรมขององค์กร

ระดับความรับผิดชอบต่อตรวจสอบได้ ควรจะสอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ของผู้บริหารที่มีอำนาจตัดสินใจ ในกรณีที่เกิดความผิดพลาดขึ้น จะต้องหามาตรการที่เหมาะสมในการแก้ไขสิ่งที่ผิดพลาดนั้น และดำเนินการป้องกันมาให้เกิดซ้ำ

องค์กรควรรับผิดชอบต่อ

- ผลการตัดสินใจและกิจกรรม รวมถึงลำดับความสำคัญและการปกป้องชื่อเสียงที่เกิดจากการตัดสินใจหรือกิจกรรมที่ไม่ได้คาดคิดไว้ และ
- ผลกระทบที่สำคัญของการตัดสินใจ และกิจกรรมต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

---

¹⁶ แผนกบริหารความสัมพันธ์ลูกค้า, “ทำไมต้อง ISO 26000,” วารสาร MASCI Insight ฉบับที่ 26 (เมษายน-มิถุนายน 2551): 3

2.4.2 หลักการความโปร่งใส (Transparency)

องค์กรควรมีความโปร่งใสในการตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมที่มีผลกระทบต่อสังคม และสิ่งแวดล้อม องค์กรควรเปิดเผยนโยบาย การตัดสินใจ และการดำเนินกิจกรรมที่รับผิดชอบ อย่างชัดเจน ถูกต้อง และครบถ้วน โดยข้อมูลดังกล่าวควรเตรียมพร้อมไว้สำหรับผู้ที่ได้รับผลกระทบ จากการตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมขององค์กรให้สามารถเข้าถึงได้ ข้อมูลดังกล่าวควร เหมาะสมกับช่วงเวลา เป็นจริง และชัดเจน

องค์กรควรมีความโปร่งใสในด้าน

- วัตถุประสงค์ ลักษณะ และสถานที่ตั้งของการดำเนินกิจกรรม
- ลักษณะของการตัดสินใจ การนำไปใช้ และการทบทวน รวมถึงนิยามของบทบาท ความรับผิดชอบ การตรวจสอบได้ และอำนาจหน้าที่ในองค์กร
- มาตรฐานและเกณฑ์ซึ่งองค์กรใช้ประเมินการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับความ รับผิดชอบต่อสังคม
- การดำเนินงานในประเด็นที่เกี่ยวข้องและสำคัญของความรับผิดชอบต่อสังคม
- แหล่งที่มาของทรัพยากรด้านการเงิน
- องค์ความรู้และผลกระทบของการตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมของผู้มีส่วนได้เสีย สังคม และสิ่งแวดล้อม
- ระบุถึงผู้มีส่วนได้เสีย เกณฑ์ และขั้นตอนการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง

2.4.3 หลักการปฏิบัติอย่างมีจริยธรรม (Ethical Behavior)

องค์กรควรปฏิบัติอย่างมีจริยธรรม และอยู่บนพื้นฐานของความซื่อสัตย์ ความยุติธรรม โดย คำนึงถึงคน สัตว์ และสิ่งแวดล้อม และมุ่งเน้นไปที่ผลประโยชน์ของผู้มีส่วนได้เสีย

องค์กรควรมีการพัฒนาโครงสร้างธรรมาภิบาลที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดการปฏิบัติอย่างมี จริยธรรม พร้อมทั้งมีกลไกในการควบคุมดูแลให้เกิดการปฏิบัติ การรายงานผลการปฏิบัติ การ ป้องกันและการแก้ไขที่ไม่ก่อให้เกิดการขัดแย้งต่อผลประโยชน์ขององค์กรที่จะนำไปสู่การปฏิบัติ อย่างไม่มีจริยธรรม รวมถึงการเคารพสวัสดิภาพสัตว์ เมื่อกระทบถึงชีวิตและความเป็นอยู่ของสัตว์ รวมถึงการคำนึงถึงความเหมาะสมในการเลี้ยงดู การเพาะพันธุ์ และการใช้งานอีกด้วย

2.4.4 หลักการยอมรับถึงผลประโยชน์ของผู้มีส่วนได้เสีย (Respect for Stakeholder Interests)

องค์กรควรซึ่งผู้มีส่วนได้เสีย เคารพต่อผลประโยชน์และความต้องการของผู้มีส่วนได้เสีย สำคัญในสิทธิทางกฎหมายและผลประโยชน์ที่ชอบด้วยกฎหมาย คำนึงถึงความสามารถของผู้มีส่วนได้เสียในการติดต่อและการเข้าไปดำเนินการร่วมกับองค์กร คำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างผลประโยชน์ของผู้มีส่วนได้เสียกับการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมถึงความสัมพันธ์ของผู้มีส่วนได้เสียกับองค์กร นอกจากนี้ควรพิจารณาผลกระทบจากการตัดสินใจหรือการดำเนินกิจกรรมขององค์กร ในมุมมองของผู้มีส่วนได้เสีย

2.4.5 หลักการเคารพต่อหลักนิติธรรม (Respect for The Rule of Law)

องค์กรควรยอมรับในการปฏิบัติตามหลักนิติธรรม องค์กรควรดำเนินการให้สอดคล้องกับกฎหมายและข้อกำหนดอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรมขององค์กร และอยู่ภายใต้กรอบของกฎหมาย รวมทั้งสอดคล้องกับกฎข้อบังคับที่ออกตามกฎหมาย นโยบาย กฎระเบียบ ระเบียบปฏิบัติขององค์กรอย่างเหมาะสมและเป็นธรรม พร้อมทั้งแจ้งข้อมูลตามภาระหน้าที่ตามกฎหมาย และทบทวนกฎหมายเป็นระยะ

2.4.6 หลักการเคารพต่อแนวปฏิบัติสากล (Respect for International Norms of Behavior)

องค์กรควรเคารพและยึดมั่นต่อแนวปฏิบัติสากล หลีกเลี่ยงการเข้าร่วมกับองค์กรอื่นในการดำเนินกิจกรรมที่ผิดต่อแนวปฏิบัติสากล และในสถานการณ์ที่ขัดกับแนวปฏิบัติสากล องค์กรควรพิจารณาความเหมาะสม ทบทวนการดำเนินกิจกรรม และความสัมพันธ์ภายใต้ขอบเขตอำนาจของกฎหมาย ในกรณีที่ไม่มีความคุ้มครองทางสังคมและสิ่งแวดล้อมในประเทศที่องค์กรตั้งอยู่ องค์กรควรพิจารณายึดหลักปฏิบัติสากล

2.4.7 หลักการเคารพต่อสิทธิมนุษยชน (Respect for Human rights)

องค์กรควรเคารพต่อสิทธิมนุษยชนในระดับสากลที่สามารถนำไปปรับใช้ได้ในทุกประเทศ ทุกวัฒนธรรม และทุกสถานการณ์ ในสถานการณ์ที่สิทธิมนุษยชนไม่ได้ถูกปกป้อง องค์กรควรจัดการให้เกิดการเคารพสิทธิมนุษยชนอย่างถูกต้อง และหลีกเลี่ยงสถานการณ์การได้มาซึ่งผลประโยชน์ ในสถานการณ์ที่กฎหมายภายในประเทศ หรือการดำเนินงานไม่ได้รับการปกป้องสิทธิมนุษยชนอย่างเหมาะสม ให้ยึดถือและเคารพต่อแนวปฏิบัติสากล

2.5 หัวข้อหลักของมาตรฐาน ISO 26000

2.5.1 การกำกับดูแลองค์กร (Organizational Governance)

- สร้างและรักษาไว้ซึ่งสภาพแวดล้อมของแนวปฏิบัติตามหลักการด้านความรับผิดชอบต่อสังคม
- สร้างระบบแรงจูงใจทั้งในด้านเศรษฐกิจและไม่ใช่ด้านเศรษฐกิจโดยเชื่อมโยงสมรรถนะด้านความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร
- ใช้ทรัพยากรทางการเงิน ทรัพยากรธรรมชาติ และทรัพยากรบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพ
- ส่งเสริมผู้แทนกลุ่มต่างๆ ให้ดำรงตำแหน่งระดับสูงภายในองค์กรอย่างเป็นธรรมโดยไม่ละเลยกลุ่มผู้หญิง เชื้อชาติ ฯลฯ
- กระตุ้นให้เกิดกระบวนการสื่อสารแบบสองทางระหว่างองค์กรกับผู้มีส่วนได้เสียที่คำนึงถึงผลประโยชน์ของผู้มีส่วนได้เสีย และช่วยในการชี้บ่งขอบเขตของการยอมรับและไม่ยอมรับ และการเจรจาเพื่อแก้ปัญหาความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้น
- กระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพของลูกจ้างทุกระดับในการตัดสินใจขององค์กร เกี่ยวกับประเด็นความรับผิดชอบต่อสังคม
- สร้างสมดุลและอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบต่อ และความสามารถของบุคลากรที่ทำการตัดสินใจในนามขององค์กร
- ติดตามผลการตัดสินใจในการดำเนินงาน และรับผิดชอบต่อผลการตัดสินใจและกิจกรรมขององค์กรทั้งด้านบวกและด้านลบ
- มีการทบทวนและประเมินกระบวนการกำกับดูแลองค์กรเป็นระยะ

- สร้างสมดุลของความต้องการขององค์กรและผู้มีส่วนได้เสีย ทั้งความต้องการเร่งด่วนและความต้องการที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

2.5.2 สิทธิมนุษยชน (Human Rights)

ก. การตรวจสอบและประเมินสถานะขององค์กร (Due Diligence)

- กำหนดนโยบายด้านสิทธิมนุษยชนขององค์กรซึ่งให้แนวทางการดำเนินงานที่สำคัญในองค์กรและเชื่อมโยงกับองค์กร
- ประเมินผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชนที่อาจเกิดขึ้นจากทุกกิจกรรมที่อยู่ภายใต้การควบคุมขององค์กร
- รวมนโยบายด้านสิทธิมนุษยชนเข้าเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินงานตลอดทั้งองค์กร
- ติดตามผลการดำเนินงานเป็นระยะ เพื่อใช้ในการปรับเปลี่ยนลำดับความสำคัญหรือวิธีการในการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชนตามความจำเป็น

ข. สถานการณ์ที่มีความเสี่ยงด้านสิทธิมนุษยชน (Human Rights Risk Situations)

- ตัดสินใจและดำเนินการจัดการด้วยความระมัดระวัง มีการคำนึงถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นอย่างรอบคอบและอยู่บนพื้นฐานของการเคารพ ส่งเสริม ปกป้อง และคงไว้ซึ่งสิทธิมนุษยชน

ค. การหลีกเลี่ยงการร่วมกระทำผิดในการละเมิดสิทธิมนุษยชน (Avoidance of Complicity)

- พื้นที่ที่มีแนวโน้มในการร่วมกันละเมิดสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวข้องกับมาตรการรักษาความปลอดภัย ผู้ประกอบการต้อง
  - ทวนสอบมาตรการในการรักษาความปลอดภัยว่ามีการเคารพสิทธิมนุษยชนสอดคล้องกับมาตรฐานสากลและกฎหมายที่บังคับใช้
  - ให้การฝึกอบรมบุคคลที่เกี่ยวข้องกับมาตรการรักษาความปลอดภัยอย่างเพียงพอ
  - ปฏิบัติตามมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชน และข้อร้องเรียนที่เกี่ยวข้อง ขั้นตอนในการรักษาความปลอดภัยหรือเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยต้องถูกระบุและวิเคราะห์หาสาเหตุตามความเหมาะสมและเป็นอิสระ
- ไม่จัดหาผลิตภัณฑ์หรือบริการให้กับองค์กรอื่นนำไปใช้ในการละเมิดสิทธิมนุษยชน

- ไม่ร่วมเป็นหุ้นส่วนอย่างเป็นทางการกับองค์กรที่มีการละเมิดสิทธิมนุษยชน
- แจ้งเงื่อนไขทางสังคมและสิ่งแวดล้อม ในการจัดซื้อผลิตภัณฑ์และบริการที่ถูกผลิต
- การเผยแพร่สู่สาธารณะหรือการดำเนินการใดๆ ที่แสดงถึงการไม่ยินยอมให้มีการเลือกปฏิบัติในการจ้างงานในประเทศที่องค์กรดำเนินงานอยู่

ง. การแก้ไขปัญหาจากการเรียกร้องความเป็นธรรม (Resolving Grievances)

- ความชอบธรรม : รวมถึงความชัดเจน โปร่งใส และมีโครงสร้างการกำกับดูแลที่เป็นอิสระ
- สามารถเข้าถึงได้ : มีการประชาสัมพันธ์ช่องทางและให้ความช่วยเหลือที่เพียงพอสำหรับผู้เสียหายที่อาจประสบปัญหาในการเข้าถึง เช่น ภาษา ความไม่รู้หนังสือ ขาดการรับรู้ ขาดแคลนทางการเงิน ความห่างไกล และความกลัวผลกระทบจากการเรียกร้องความเป็นธรรม
- สามารถคาดการณ์ได้ : มีขั้นตอนการดำเนินงานและมีกรอบเวลาในแต่ละขั้นตอนชัดเจน และมีความชัดเจนในรูปแบบของกระบวนการและผลลัพธ์ รวมถึงวิธีการในการติดตามผลลัพธ์ของการดำเนินการ
- ความเสมอภาค : ผู้เสียหายสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูล คำแนะนำ และผู้เชี่ยวชาญที่จำเป็น เพื่อให้กระบวนการเรียกร้องมีความเป็นธรรม
- สิทธิที่สอดคล้องกัน : ผลลัพธ์และการบรรเทาปัญหาต้องสอดคล้องกับมาตรฐานสิทธิมนุษยชนที่ยอมรับในระดับสากล
- ชัดเจนและโปร่งใส : กระบวนการผลลัพธ์ต้องเปิดเผยให้สาธารณชนตรวจสอบได้ และให้ความสำคัญกับประเด็นที่สาธารณชนให้ความสนใจ
- อยู่บนพื้นฐานของการสามเสนาและการไกล่เกลี่ยโดยคนกลาง : ผู้เสียหายควรมีสิทธิในการแสวงหาทางเลือกที่เป็นกลไกอิสระสำหรับระดับข้อพิพาททางกฎหมาย กลไกแบบทวิภาคที่ประกอบด้วยผู้เสียหายกับองค์กร

จ. การเลือกปฏิบัติและกลุ่มผู้ที่ต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษ (Discrimination and Vulnerable Groups)

- มั่นใจว่าไม่มีการเลือกปฏิบัติต่อลูกจ้าง คู่ค้า ผู้มีส่วนได้เสีย สมาชิกและบุคคลอื่นที่องค์กรติดต่อหรือส่งผลกระทบต่อ
- ตรวจสอบการดำเนินงานของตนเองและการดำเนินงานของบุคคลอื่นๆ ในขอบเขตอิทธิพลเพื่อพิจารณาถึงการเลือกปฏิบัติไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อม ที่อาจจะเกิดขึ้น

องค์กรต้องพิจารณาอำนวยความสะดวกในการยกระดับความตระหนักในสิทธิของสมาชิกในกลุ่มที่ต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษ ซึ่งประกอบด้วยสตรี ผู้พิการ ชนพื้นเมืองหรือท้องถิ่น ผู้อพยพ แรงงานอพยพและครอบครัว ผู้สูงอายุ คนยากจน ผู้ไม่รู้หนังสือ ชนกลุ่มน้อย กลุ่มทางศาสนา อื่นๆ

จ. สิทธิการเป็นพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (Civil and Political Rights)

- เคารพสิทธิส่วนบุคคล ดังนี้
  - สิทธิการดำรงชีวิตขั้นพื้นฐาน
  - สิทธิในการแสดงความคิดเห็น และการแสดงออก โดยองค์กรต้องไม่ปิดบัง มุมมองหรือความคิดเห็นของผู้อื่นทั้งภายในและภายนอกองค์กร
  - เสรีภาพในการชุมนุมและสมาคมอย่างสงบ
  - เสรีภาพที่จะแสวงหา รับรู้และแจ้งข้อมูลความคิดเห็นผ่านสื่อใดๆ โดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ
  - สิทธิที่จะเข้าถึงกระบวนการและสิทธิในการรับฟังการชี้แจง ก่อนที่จะมีการตัดสินใจทางวินัยภายใน การพิจารณาโทษทางวินัยต้องมีความเหมาะสม และไม่เกี่ยวข้องกับการลงโทษทางกายหรือการทารุณหรือการทำให้เสื่อมเสีย

ข. สิทธิทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (Economics, Social and Cultural Rights)

- ไม่จำกัดสิทธิทั้งทางตรงและทางอ้อมในการเข้าถึงผลิตภัณฑ์หรือทรัพยากรจำเป็นของประชากรท้องถิ่น
- อำนวยความสะดวกในการเข้าถึงการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับสมาชิก ชุมชนเท่าที่จะเป็นไปได้
- พยายามเข้าร่วมกับองค์กรอื่นๆ หรือสถาบันของรัฐ ในการสนับสนุนให้เกิดความเคารพและความเข้าใจที่แท้จริงเกี่ยวกับสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม
- หาวิธีที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมหลักในการสนับสนุนการปฏิบัติตามสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม
- ปรับเปลี่ยนผลิตภัณฑ์หรือการบริการให้คนยากจนสามารถซื้อได้
- สร้างสิ่งอำนวยความสะดวกและจัดหาทรัพยากร เพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมในชุมชนเป็นครั้งคราว

- ประเมินผลกระทบที่อาจเกิดจากกิจกรรม ผลิตภัณฑ์และการบริการขององค์กร รวมทั้งโครงการใหม่โดยคำนึงถึงสิทธิทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม
- ซ. สิทธิขั้นพื้นฐานในการทำงาน (Fundamental Rights at Work)
- ให้เสรีภาพในการสมาคมและการรวมกลุ่มเพื่อเจรจาต่อรอง : ตัวแทนที่องค์กรตั้งขึ้นหรือการเข้าร่วมโดยลูกจ้างต้องได้รับการยอมรับในการรวมกลุ่มเพื่อเจรจาต่อรอง ข้อกำหนดและสภาพการจ้างอาจกำหนดมาจากการรวมกลุ่มเพื่อเจรจาต่อรองของลูกจ้างโดยสมัครใจ ตัวแทนลูกจ้างต้องได้รับการอำนวยความสะดวกที่เหมาะสมเพื่อช่วยให้การทำงานของตัวแทนลูกจ้างมีประสิทธิภาพ และยินยอมให้ตัวแทนลูกจ้างปฏิบัติหน้าที่โดยไม่มีแทรกแซง ข้อตกลงร่วมต้องมีบทบัญญัติเพื่อระงับข้อพิพาทจากการโต้แย้ง ตัวแทนลูกจ้างต้องได้รับข้อมูลที่สำคัญเพื่อการเจรจาต่อรอง
  - แรงงานบังคับ : ผู้ประกอบการต้องไม่เข้าร่วมหรือหาผลประโยชน์จากการใช้แรงงานบังคับ
  - ให้โอกาสที่เท่าเทียมกันและไม่เลือกปฏิบัติ : ผู้ประกอบการต้องยืนยันว่า นโยบายการจ้างงานปราศจากความลำเอียง โดยไม่ขึ้นอยู่กับเชื้อชาติ สีผิว เพศ อายุ สัญชาติ หรือชาติกำเนิด ต้นกำเนิดของชาติพันธุ์หรือสังคมชั้นวรรณะ สถานภาพการสมรส รสนิยมทางเพศ ทูพพลภาพ สถานะสุขภาพ ความสัมพันธ์ทางการเมืองหรืออคติอื่นๆ นโยบายและหลักปฏิบัติในการจ้างงาน รายได้ สภาพการจ้างงาน การเข้าถึงการฝึกอบรมและการเลื่อนตำแหน่ง และการเลิกจ้าง ขึ้นอยู่กับข้อกำหนดของงาน องค์กรต้องใช้ขั้นตอนในการป้องกันการคุกคามในสถานที่ทำงาน
  - มีการประเมินเป็นระยะ : เกี่ยวกับผลกระทบจากการส่งเสริมโอกาสความเท่าเทียมกันและการไม่เลือกปฏิบัติ
  - เตรียมการคุ้มครองและการเลื่อนตำแหน่งของกลุ่มผู้ที่ต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษ : (เช่น ชนพื้นเมือง แรงงานอพยพ และแรงงานพิการ) อาจรวมถึงการสร้างสถานที่ทำงานสำหรับคนพิการภายใต้เงื่อนไขที่เหมาะสม หรือเข้าร่วมโครงการที่อ้างถึงในประเด็นดังกล่าว (เช่น การส่งเสริมศักยภาพในการทำงานของเยาวชน และโอกาสการจ้างงานอย่างเท่าเทียมกันสำหรับผู้หญิงและเพิ่มความสมดุลของผู้แทนที่เป็นสตรีในระดับสูง)

- แรงงานเด็ก : องค์กรต้องไม่เข้าร่วมหรือแสวงหาผลประโยชน์จากการใช้แรงงานเด็ก หากมีแรงงานเด็กในการดำเนินงานหรือขอบเขตอิทธิพลขององค์กร ต้องให้มั่นใจว่าไม่เพียงแต่การย้ายเด็กออกจากงาน แต่แรงงานเด็กเหล่านั้นจะต้องได้รับทางเลือกที่เหมาะสมในการศึกษาเฉพาะด้าน

2.5.3 การปฏิบัติด้านแรงงาน (Labor Practices)

ก. การจ้างงานและความสัมพันธ์ในการจ้างงาน (Employment and Employment Relationships)

- มั่นใจว่าลูกจ้างหรือผู้ที่ไม่ใช่ลูกจ้างโดยตรง มีความสัมพันธ์ในการจ้างงานที่ถูกต้องตามกฎหมาย
- ไม่หาช่องทางหลีกเลี่ยงข้อผูกพันทางกฎหมายของนายจ้าง โดยการปิดบังความสัมพันธ์การจ้างงาน
- ยอมรับความสำคัญของการจ้างงานที่มั่นคง ทั้งต่อลูกจ้างรายบุคคลและกลุ่มลูกจ้าง วางแผนการใช้อัตรากำลัง เพื่อหลีกเลี่ยงการใช้แรงงานอย่างไม่เป็นทางการ หรือมีการใช้แรงงานชั่วคราวมากเกินไป เว้นแต่ว่าลักษณะของงานนั้นเป็นงานระยะสั้นหรืองานตามฤดูกาล
- จัดให้มีการแจ้ง การให้ข้อมูลภายในระยะเวลาอันสมควร และพิจารณาร่วมกับตัวแทนลูกจ้างเพื่อหาแนวทางลดผลกระทบจากการพิจารณาเปลี่ยนแปลงการดำเนินงาน (เช่น การปิดกิจการที่มีผลต่อการจ้างงาน)
- มั่นใจว่าให้โอกาสที่เท่าเทียมกันสำหรับลูกจ้างทุกคนและไม่เลือกปฏิบัติทั้งทางตรงและทางอ้อมในทุกข้อปฏิบัติด้านแรงงาน
- ขจัดการปลดออก เลิกจ้าง และไล่ออกโดยไม่มีกฎหมายหรือการเลือกปฏิบัติ
- ปกป้องข้อมูลส่วนบุคคลและความเป็นส่วนตัวของลูกจ้าง
- มีขั้นตอนที่มั่นใจว่า ผู้รับจ้างหรือผู้รับจ้างช่วงที่ทำงานให้องค์กรได้รับการยอมรับตามกฎหมาย และสามารถแสดงความรับผิดชอบในฐานะนายจ้างและจัดหาสภาพการทำงานที่เหมาะสม องค์กรต้องใช้ผู้จัดหาแรงงานที่ได้รับการยอมรับตามกฎหมายเท่านั้น

- ไม่หาประโยชน์จากความไม่เป็นธรรม เคาริดเอาเปรียบ หรือกดขี่ด้านแรงงานของ คู่ค้า ผู้ส่งมอบ ผู้รับจ้างช่วง
- เมื่อมีการดำเนินงานต่างประเทศ ควรพยายามเพิ่มการจ้างงาน การพัฒนาอาชีพ การเลื่อนตำแหน่งและความก้าวหน้าของบุคคลในประเทศนั้น รวมถึงการจัดหาและ กระจายงานไปยังกิจการในท้องถิ่นที่ดำเนินการอยู่

ข. สภาพการจ้างงานและการคุ้มครองทางสังคม (Conditions of Work and Social Protection)

- มีสภาพการจ้างเป็นไปตามกฎหมายและข้อกำหนดของประเทศ และคำนึงถึง มาตรฐานแรงงานของแต่ละประเทศที่เข้าไปดำเนินการ
- ให้การยอมรับบทบัญญัติในระดับที่สูงกว่าข้อกำหนดที่มีพันธะผูกพันตามกฎหมาย เช่น ข้อตกลงร่วม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อกฎหมายของประเทศยังไม่มีหรือนำมา ประยุกต์ใช้
- พิจารณาทบทบัญญัติขั้นต่ำที่กำหนดไว้ในมาตรฐานแรงงานระหว่างประเทศที่กำหนด โดยองค์กรแรงงานระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อกฎหมายของประเทศ ยังไม่มีการนำมาประยุกต์ใช้
- จัดเตรียมสภาพการจ้างที่เคารพต่อค่าจ้าง ชั่วโมงการทำงาน วันหยุดประจำสัปดาห์ วันหยุดพักผ่อนประจำปี สุขภาพและความปลอดภัย การคุ้มครองความเป็นมารดา และความสามารถในการรับผิดชอบต่อครอบครัว
- จัดเตรียมสภาพการจ้างที่เทียบได้กับข้อเสนอของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมที่มี ลักษณะคล้ายคลึงกันในท้องถิ่น และอนุญาตให้มีการสร้างความสมดุลของ การทำงานและการดำเนินชีวิตเท่าที่ทำได้ที่ดีที่สุด
- จัดเตรียมค่าจ้างและค่าตอบแทนอื่นๆ สอดคล้องกับกฎหมาย กฎระเบียบและ ข้อตกลงร่วม องค์กรต้องจ่ายค่าจ้างที่เพียงพอต่อความต้องการของลูกจ้างและ ครอบครัว โดยพิจารณาจากอัตราค่าจ้างในประเทศ ค่าครองชีพ หลักประกัน ทางสังคม มาตรฐานการครองชีพในกลุ่มอื่น ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ รวมถึงความ ต้องการในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ ความต้องการให้ได้มาและคงไว้ซึ่งระดับของ ผลผลิตและการจ้างงานที่สูง
- มีการจ่ายค่าตอบแทนที่เป็นธรรม ในกรณีที่งานมีลักษณะและคุณภาพอย่าง เดียวกันและปริมาณเท่ากัน

- จ่ายค่าจ้างให้กับลูกจ้างโดยตรง ยกเว้นข้อจำกัดในการจ่ายค่าจ้างหรือการหักค่าจ้างที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมาย หรือข้อบังคับ หรือข้อตกลงร่วม
- ปฏิบัติตามบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการคุ้มครองทางสังคมสำหรับลูกจ้างที่ทำงานในประเทศที่ดำเนินงาน
- เคารพในสิทธิของลูกจ้างเกี่ยวกับชั่วโมงการทำงานปกติ หรือชั่วโมงการทำงานตามที่ตกลง เป็นไปตามกฎหมาย ข้อกำหนด หรือข้อตกลงร่วม ต้องกำหนดวันหยุดประจำสัปดาห์ วันหยุดพักผ่อนประจำปี และจ่ายค่าจ้างสำหรับวันหยุดพักผ่อนประจำปีที่ไม่ได้ใช้สิทธิ
- จ่ายค่าตอบแทนให้ลูกจ้าง เมื่อมีการทำงานล่วงเวลาตามกฎหมาย ข้อกำหนด หรือข้อตกลงร่วม
- ในกรณีที่สามารถทำได้ การกำหนดวันหยุดประจำสัปดาห์ต้องเคารพต่อวันสำคัญประจำชาติ ขนบธรรมเนียมประเพณี หรือวัฒนธรรมทางศาสนา

ค. การสานเสวนาทางสังคม (Social Dialogue)

- ยอมรับความสำคัญของการสานเสวนาทางสังคม และโครงสร้างการเจรจาต่อรองร่วมขององค์กร รวมถึงในระดับสากล
- เคารพสิทธิของลูกจ้างในการจัดตั้งหรือรวมกลุ่ม เพื่อผลประโยชน์หรือการร่วมเจรจาต่อรองที่ดีขึ้น
- ไม่ทำการขัดขวางลูกจ้างในการจัดตั้งหรือรวมกลุ่มเพื่อการร่วมเจรจาต่อรอง เช่น การปลดออกหรือไล่ออก หรือการเลือกปฏิบัติต่อกลุ่มคนเหล่านี้ โดยการตอบโต้หรือการคุกคามทั้งทางตรงและทางอ้อมด้วยวิธีการข่มขู่หรือสร้างให้เกิดความกลัว
- เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการดำเนินงานที่มีผลกระทบโดยตรงต่อการทำงาน ต้องจัดให้มีการแจ้งไปยังตัวแทนภาครัฐและผู้แทนของลูกจ้าง เพื่อที่จะให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมีการตรวจสอบร่วมกัน เพื่อบรรเทาผลกระทบด้านลบเท่าที่เป็นไปได้มากที่สุด
- แต่งตั้งผู้แทนลูกจ้างในการเข้าถึงผู้มีอำนาจตัดสินใจ สถานที่ทำงาน และลูกจ้างที่ตนเองเป็นผู้แทน สิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นในการปฏิบัติหน้าที่ ข้อมูลที่เป็นจริง และเป็นธรรมด้านการเงินและกิจกรรมขององค์กร
- หลีกเลี่ยงการกระตุ้นให้ภาครัฐดำเนินการใดๆ ที่เป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพสากลในการสมาคมและการเจรจาต่อรอง หรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในการโน้มน้าวเพื่อให้เกิดการจำกัดสิทธิดังกล่าว

ง. สุขภาพและความปลอดภัยในการทำงาน (Health and Safety at Work)

- พัฒนา ประยุกต์ใช้ และรักษา นโยบายด้านสุขภาพ ความปลอดภัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน และส่งเสริมสุขภาวะทางด้านจิตใจของลูกจ้างที่ได้ระบุไว้อย่างชัดเจนว่า การประยุกต์ใช้มาตรฐานด้านสุขภาพความปลอดภัยและสภาพแวดล้อมที่ดีต้องควบคู่กับสมรรถนะที่ดีขององค์กร โดยสองสิ่งนี้จะช่วยเสริมซึ่งกันและกัน
- เข้าใจ และนำหลักการจัดการด้านสุขภาพและความปลอดภัยมาประยุกต์ใช้ โดยการควบคุมลำดับขั้นตามความเหมาะสม (เช่น การกำจัด การทดแทน การควบคุมทางวิศวกรรม การควบคุมการจัดการ ขั้นตอนการทำงาน และอุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคล)
- วิเคราะห์และควบคุมความเสี่ยงต่อสุขภาพและความปลอดภัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมขององค์กร
- มีระบบการจัดการความเสี่ยงด้านสุขภาพและความปลอดภัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมขององค์กร
- สื่อสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับข้อกำหนดด้านความปลอดภัย เพื่อให้ลูกจ้างสามารถปฏิบัติตามได้สอดคล้องทุกครั้งและมั่นใจได้ว่าลูกจ้างทำตามขั้นตอนที่ถูกต้อง
- จัดหาอุปกรณ์ด้านความปลอดภัยที่จำเป็น รวมถึงอุปกรณ์ความปลอดภัยส่วนบุคคล เพื่อป้องกันการบาดเจ็บ โรค และอุบัติเหตุจากการทำงาน รวมไปถึงในกรณีฉุกเฉิน
- บันทึกลงและสอบสวนอุบัติเหตุการณ์ด้านสุขภาพและความปลอดภัย และปัญหาที่ได้รับแจ้งจากลูกจ้างเพื่อทำการลดหรือกำจัดปัญหาดังกล่าว
- ระบุช่องทางและผลกระทบที่แตกต่างระหว่างชายและหญิงในความเสี่ยงด้านสุขภาพและความปลอดภัย รวมทั้งบุคคลที่พิการหรือลูกจ้างที่อายุต่ำกว่า 18 ปี ซึ่งอาจรับผลกระทบ
- จัดเตรียมการป้องกันด้านสุขภาพและความปลอดภัยที่เท่าเทียม ทั้งสำหรับคนงานนอกเวลา (Part-time) และลูกจ้างชั่วคราว รวมไปถึงผู้รับจ้างช่วงที่ทำงานในสถานประกอบการ
- มุ่งมั่นที่จะกำจัดอันตรายต่อสภาวะจิตใจในสถานที่ทำงาน ซึ่งนำไปสู่ความเครียดและการเจ็บป่วย

- ให้การอบรมที่เพียงพอกับบุคคลทั้งหมดที่เกี่ยวข้องในด้านสุขภาพและความปลอดภัยในงาน
  - เคารพในการหลักการที่ว่า การตรวจสุขภาพและการตรวจวัดด้านความปลอดภัยในสถานที่ทำงานไม่ใช่ค่าใช้จ่ายของลูกจ้าง
  - จัดระบบสุขภาพ ความปลอดภัยและสิ่งแวดล้อมบนพื้นฐานของความร่วมมือของลูกจ้างที่เกี่ยวข้อง และให้การยอมรับและเคารพสิทธิ ดังนี้
    - ลูกจ้างได้รับข้อมูลที่ครบถ้วน ที่ถูกต้องในเรื่องความเสี่ยงด้านสุขภาพและความปลอดภัยและวิธีปฏิบัติที่ดีในการทำงานกับความเสี่ยงเหล่านี้
    - เปิดโอกาสให้สามารถสอบถามและให้คำปรึกษาในประเด็นด้านสุขภาพและความปลอดภัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน
    - แสวงหาคำปรึกษาจากองค์กรด้านแรงงานภายนอก และองค์กรอื่นๆ ที่มีความเชี่ยวชาญ
    - เข้าร่วมในการตัดสินใจและกิจกรรมกับสุขภาพและความปลอดภัย รวมทั้งการสอบสวนอุบัติเหตุ
  - ยอมรับและเคารพสิทธิของลูกจ้างในการปฏิเสธงานที่ได้พิจารณาอย่างมีเหตุผลว่า อาจจะมีอันตรายหรือเกิดอันตรายร้ายแรงต่อชีวิตหรือสุขภาพของตนเองหรือชีวิตและสุขภาพของผู้อื่น
  - รายงานเรื่องสุขภาพและความปลอดภัยแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- จ. การพัฒนาบุคลากรและการฝึกอบรมในสถานที่ปฏิบัติงาน (Human Development and Training in the Workplace)
- เปิดโอกาสให้ลูกจ้างในทุกระดับ สามารถเข้าถึงการพัฒนาทักษะ การฝึกอบรม และการฝึกงาน และโอกาสก้าวหน้าทางอาชีพบนพื้นฐานความเท่าเทียมและไม่เลือกปฏิบัติ
  - มั่นใจว่าลูกจ้างได้รับการพัฒนาความรู้ทักษะเพิ่มเติมเมื่อมีการเปลี่ยนตำแหน่งงาน และให้ความรู้ทางด้านการบริหารเพื่อเพิ่มศักยภาพเพื่อการเติบโตในสายงาน สามารถเติบโตรับมือต่อการเปลี่ยนแปลง
  - เคารพในความรับผิดชอบต่อครอบครัวของลูกจ้าง โดยจัดเวลาทำงานที่เหมาะสม การลาเกี่ยวครอบครัว

- ให้การดูแลเด็ก และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ ที่สามารถช่วยให้ลูกจ้างมีสมดุลระหว่างการทำงานและการใช้ชีวิตอย่างเหมาะสม
- ร่วมกันจัดทำแผนระหว่างลูกจ้างและบริหาร เพื่อสนับสนุนสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี

2.5.4 สิ่งแวดล้อม (The Environment)

ก. การป้องกันมลพิษ (Prevention of Pollution)

- ชี้บ่งแหล่งกำเนิดมลพิษและของเสียที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรม ผลิตภัณฑ์ และการบริการขององค์กร
- ตรวจวัด เก็บบันทึก และรายงานผลการลดมลพิษ การใช้น้ำ การก่อให้เกิดผลเสีย และการใช้พลังงาน
- ดำเนินมาตรการเพื่อมุ่งป้องกันมลพิษและของเสีย โดยใช้การจัดการของเสียตามลำดับขั้น (waste management hierarchy) โดยพิจารณาการลดของเสียที่แหล่งกำเนิด การนำกลับมาใช้ซ้ำ การแปรรูปและนำกลับมาใช้ใหม่ การนำกลับมาเข้าสู่กระบวนการผลิตใหม่ การบำบัดของเสียและการกำจัดของเสีย ตามลำดับและมั่นใจถึงการจัดการที่เหมาะสมของมลพิษและของเสียที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้
- เปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะเกี่ยวกับการปล่อยมลพิษ (เช่น น้ำทิ้ง อากาศ กากของเสีย) ออกสู่ภายนอก
- เปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะเกี่ยวกับปริมาณและชนิดของสารพิษและวัตถุอันตรายที่มีการใช้งาน และมีการปล่อยออกสู่ภายนอก รวมถึงความเสี่ยงต่อสุขภาพของมนุษย์และสิ่งแวดล้อมจากมลพิษเหล่านี้
- ดำเนินชี้บ่งและป้องกันการใช้อย่างเป็นระบบโดยองค์กรต้องแสวงหาการป้องกันการใช้สารเคมีต้องห้ามที่กำหนดได้ส่วนเสียอื่นๆ ให้ความสนใจ ภายในขอบเขตอิทธิพล สารเคมีที่ต้องหลีกเลี่ยงนั้น ไม่ได้จำกัดแต่เพียงสารทำลายโอโซน สารอินทรีย์ที่คงอยู่ยาวนาน (POPs) และสารเคมีภายใต้อนุสัญญาสต็อกโฮล์ม สารเคมีอันตราย และสารกำจัดศัตรูพืช (ตามที่กำหนดโดย องค์การอนามัยโลก) เท่านั้น แต่ยังรวมถึง สารก่อมะเร็งหรือสารก่อกลายพันธุ์ และสารเคมีที่มีผลต่อการสืบพันธุ์ ทำให้เกิดความผิดปกติของต่อมไร้ท่อ หรือสารพิษตกค้างยาวนานและ

สะสมในสิ่งมีชีวิต (PBTs) หรือ สารตกค้างยาวนานมากและสะสมในสิ่งมีชีวิตได้ดีมาก (vPvBs)

- ดำเนินการเพื่อเตรียมพร้อมในการป้องกันอุบัติเหตุของสารเคมี และมีแผนฉุกเฉินที่ครอบคลุมอุบัติเหตุและอุบัติการณ์ที่เกิดจากการดำเนินงานองค์กร โดยให้ลูกจ้าง คู่ค้า ภาครัฐ ชุมชนท้องถิ่น และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นๆ เข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งแผนดังกล่าวต้องรวมถึงการชี้บ่งอันตราย การประเมินความเสี่ยง ขั้นตอนการแจ้งเหตุ และระบบสื่อสาร เช่น การให้ความรู้และข้อมูลต่อสาธารณะ

ข. การใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน (Sustainable Resource Use)

- ชี้บ่งแหล่งการใช้พลังงาน น้ำ และทรัพยากรอื่นๆ
- ตรวจสอบวัด เก็บบันทึก และรายงานการใช้พลังงาน น้ำ และทรัพยากรอื่นๆ ที่มีนัยสำคัญ
- ดำเนินมาตรการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อที่ลดการใช้พลังงาน น้ำ และทรัพยากรอื่นๆ โดยอาจพิจารณาจากตัวชี้วัดของแนวปฏิบัติที่ดีและเปรียบเทียบกับแหล่งข้อมูลอื่นๆ
- นำทรัพยากรทางเลือกที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่และผลกระทบต่อมาใช้ประกอบกัน หรือนำมาทดแทนทรัพยากรที่ใช้แล้วหมดไป
- ใช้วัสดุรีไซเคิล และนำน้ำกลับมาใช้ใหม่ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้
- บริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อให้มั่นใจได้ว่าทุกคนภายในลุ่มน้ำสามารถเข้าถึงแหล่งน้ำได้อย่างเท่าเทียมกัน
- ส่งเสริมการบริโภคอย่างยั่งยืน

ค. การบรรเทาและการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change Mitigation and Adaptation)

- ชี้บ่งแหล่งกำเนิดที่มีก๊าซเรือนกระจกทั้งทางตรงและทางอ้อม รวมทั้งกำหนดขอบเขตความรับผิดชอบขององค์กร
- ตรวจสอบวัด บันทึก และรายงานปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่มีนัยสำคัญ โดยใช้วิธีที่เป็นที่ยอมรับในระดับสากล
- ดำเนินมาตรการทั้งทางตรงและทางอ้อมอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำไปสู่การกำหนดมาตรการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ภายใต้ขอบเขตที่องค์กรควบคุมได้

- ลดสัดส่วนการใช้เชื้อเพลิงฟอสซิลและผลกระทบที่เกิดขึ้น เช่น ใช้เทคโนโลยีที่ช่วยลดมลพิษ และใช้พลังงานหมุนเวียน โดยมีเป้าหมายเพื่อลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก โดยตระหนักถึงผลลัพธ์ของการใช้ทรัพยากรดังกล่าวในด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม
- ป้องกันการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (โดยเฉพาะก๊าซที่ทำลายชั้นโอโซน) จากการใช้ที่ดิน และการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน กระบวนการหรืออุปกรณ์ต่างๆ รวมถึงระบบทำความร้อน ระบบปรับอากาศและการระบายอากาศ
- พิจารณาโอกาสในการซื้อขายคาร์บอนเครดิตที่ได้จากโครงการลดการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (United Nations Framework Convention on Climate Change: UNFCCC)
- พิจารณามุ่งให้เกิดคาร์บอนสมดุล (Carbon neutral) โดยใช้มาตรการขดเซยการปล่อยก๊าซเรือนกระจก เช่น การสนับสนุนแผนงานลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกผ่านการดักจับและกักเก็บคาร์บอนหรือการแยกคาร์บอน ด้วยวิธีที่น่าเชื่อถือและโปร่งใส
- พิจารณาถึงโลกในอนาคต และสภาพภูมิอากาศของท้องถิ่น เพื่อข้บ่งความเสี่ยงและบูรณาการการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศไว้ในกระบวนการตัดสินใจขององค์กร โดยองค์กรควรจะดำเนินมาตรการเพื่อตอบสนองของผลกระทบที่เกิดขึ้น รวมทั้งเพิ่มความสามารถในการปรับตัวของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่อยู่ในขอบเขตผลกระทบจากองค์กร
- หาโอกาสในการหลีกเลี่ยงหรือลดความเสียหายอันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เพื่อใช้ในการปรับเปลี่ยนเงื่อนไขที่เกี่ยวข้อง

ง. การป้องกันและฟื้นฟูธรรมชาติ (Protection and Restoration of the Natural Environment)

- ข้บ่งผลกระทบที่ร้ายแรงที่อาจเกิดขึ้นต่อระบบนิเวศ หรือความหลากหลายทางชีวภาพ และกำหนดมาตรการ เพื่อลดจะกำจัดผลกระทบเหล่านี้
- ดำเนินแนวทางที่เป็นไปได้และมีความเหมาะสม รวมทั้งมีส่วนร่วมในกลไกตลาด โดยการยอมรับค่าใช้จ่ายด้านสิ่งแวดล้อม และสร้างคุณค่าเชิงเศรษฐกิจ ในการปกป้องระบบนิเวศ

- ให้ความสำคัญต่อการหลีกเลี่ยงความสูญเสียของระบบนิเวศตามธรรมชาติ การฟื้นฟูระบบนิเวศ หากไม่สามารถดำเนินการได้ในทั้งสองกรณี ต้องดำเนินการ ชดเชยความเสียหายจากการกระทำที่เกิดขึ้น เพื่อให้ความสมดุลของระบบนิเวศ กลับคืนมา
- จัดทำและใช้กลยุทธ์แบบบูรณาการสำหรับการบริหารจัดการที่ดิน น้ำ และระบบ นิเวศที่ส่งเสริมการอนุรักษ์การใช้ที่ยั่งยืนและเท่าเทียมในสังคม
- ดำเนินมาตรการเพื่อรักษาสีงมีชีวิตสายพันธุ์เฉพาะถิ่นหรือที่ใกล้สูญพันธุ์ หรือ ถิ่นที่อยู่อาศัยที่อาจได้รับผลกระทบ
- ดำเนินการวางแผน ออกแบบและปฏิบัติ โดยยึดหลักการลดผลกระทบด้าน สิ่งแวดล้อมที่อาจเกิดจากการเข้าใช้ที่ดินขององค์กร รวมถึงการตัดสินใจในการ ใช้ที่ดิน การตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรกรรมและการขยายตัวของเมือง
- การพัฒนาอาคารและงานก่อสร้างต้องคำนึงถึงถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ พื้นที่ชุ่มน้ำ ป่าไม้ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า พื้นที่อนุรักษ์
- พิจารณานำแนวทางการทำเกษตรอย่างยั่งยืน การทำประมงอย่างยั่งยืน การดูแล สวัสดิภาพสัตว์ และการดูแลป่าไม้ มาใช้ ในทำนองเดียวกับที่กำหนดไว้ในมาตรฐาน ชี้นำ และแบบแผนการรับรอง
- พิจารณาว่าสัตว์ป่าและถิ่นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่าเป็นส่วนหนึ่งของระบบนิเวศทาง ธรรมชาติ ต้องให้ความสำคัญและได้รับการปกป้อง
- เพิ่มหรือคงไว้ซึ่งสัดส่วนการใช้ผลิตภัณฑ์จากผู้ส่งมอบที่บรรลุข้อกำหนดของ มาตรฐานและการรับรอง
- หลีกเลี่ยงการคุกคามต่อความอยู่รอด หรือนำไปสู่การสูญพันธุ์ของสิ่งมีชีวิต ทั้งใน ระดับโลก ภูมิภาค หรือ ท้องถิ่น หรือการอนุญาตให้แจกจ่ายหรือขยายพันธุ์ที่รุกราน

2.5.5 การดำเนินงานอย่างเป็นธรรม (Fair Operating Practices)

ก. การต่อต้านการคอร์รัปชัน (Anti-Corruption)

- ดำเนินการ ประยุกต์ใช้และปรับปรุงนโยบาย รวมทั้งแนวปฏิบัติที่ต่อต้านการคอร์รัปชัน การติดสินบน และการชู้บังคับ
- ชี้นำความเสี่ยงของการคอร์รัปชัน

- มีความเป็นผู้นำ และเป็นแบบอย่างในการต่อต้านการคอร์รัปชันโดยมีความมุ่งมั่นส่งเสริม และไม่ละเลยในการดำเนินการตามนโยบายการต่อต้านคอร์รัปชัน
  - สนับสนุนลูกจ้างและผู้แทนองค์กร ในการกำจัดการติดสินบน และการคอร์รัปชัน และให้สิ่งจูงใจในการดำเนินงาน
  - ฝึกอบรมและสร้างความตระหนักให้กับลูกจ้างและผู้แทนองค์กร ในเรื่องคอร์รัปชัน และวิธีการต่อต้านการคอร์รัปชัน
  - มั่นใจว่าการจ่ายค่าตอบแทนให้กับลูกจ้างและผู้แทนองค์กรมีความเหมาะสม และเพื่อการดำเนินงานที่ซื่อสัตย์สุจริตเท่านั้น
  - จัดทำและรักษาไว้ซึ่งระบบการควบคุมภายในที่มีประสิทธิผลเพื่อป้องกันการคอร์รัปชัน
  - สนับสนุนให้ลูกจ้าง คู่ค้า ผู้แทนองค์กรและผู้ส่งมอบ รายงานการละเมิดหรือฝ่าฝืนนโยบายต่อต้านการคอร์รัปชันขององค์กร โดยใช้กลไกที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อผู้รายงาน
  - แจ้งละเมิดต่อกฎหมายอาญาให้กับเจ้าหน้าที่ผู้ที่มีอำนาจบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง
  - พยายามต่อต้านการคอร์รัปชัน โดยโน้มน้าวบุคคลที่มีการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับองค์กร ให้นำแนวปฏิบัติในการต่อต้านการคอร์รัปชันที่คล้ายคลึงกันไปใช้
- ข. การมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างรับผิดชอบ (Responsible Political Involvement)
- ให้ความรู้ อบรม และสร้างความตระหนักให้กับลูกจ้างและผู้แทนองค์กร เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง และสนับสนุนทางการเมืองอย่างรับผิดชอบ และวิธีการจัดการกับผลประโยชน์ทับซ้อน
  - มีความโปร่งใสในนโยบายและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง การสนับสนุนทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมือง
  - กำหนดและดำเนินงานตามนโยบาย หรือแนวทางในการจัดการกิจกรรมของบุคคลที่ปฏิบัติงานในนามขององค์กร
  - หลีกเลี่ยงการสนับสนุนทางการเมืองที่พยายามจะควบคุมผู้กำหนดนโยบายให้เป็นที่ไปในแนวทางที่ต้องการ
  - ห้ามดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการให้ข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง การบิดเบือนความจริง การข่มขู่ หรือการบีบบังคับ
- ค. การแข่งขันอย่างเป็นธรรม (Fair Competition)

- ดำเนินกิจกรรมที่สอดคล้องกับกฎหมายและข้อบังคับด้านการแข่งขันอย่างเป็นธรรม และร่วมมือกับหน่วยงานที่ดูแลด้านการแข่งขันทางการค้า
- กำหนดระเบียบปฏิบัติและสิ่งป้องกันอื่นๆ เพื่อป้องกันการถูกชักจูง หรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในการต่อต้านการแข่งขันทางการค้า
- ส่งเสริมลูกค้าให้มีความตระหนักถึงความสำคัญของการปฏิบัติให้สอดคล้องกับกฎหมายการแข่งขันทางการค้า และการแข่งขันที่เป็นธรรม
- สนับสนุนแนวปฏิบัติด้านการต่อต้านการผูกขาดและการทุ่มตลาด และส่งเสริมการแข่งขันทางการค้าอย่างเป็นธรรม
- ให้ความใส่ใจกับสภาพแวดล้อมทางสังคมที่องค์กรเข้าไปดำเนินกิจกรรม และไม่อาศัยปัจจัยแวดล้อมทางสังคม เช่น ความยากจน เพื่อหาผลประโยชน์จากการแข่งขันที่เป็นธรรม

ง. ส่งเสริมความรับผิดชอบด้านสังคมให้องค์กรอื่นที่มีส่วนเกี่ยวข้อง (Promoting Social Responsibility in the Sphere of Influence)

- บูรณาการเกณฑ์ทางด้านจริยธรรม สังคม สิ่งแวดล้อม และความเท่าเทียมกันทางเพศ รวมถึง สุขภาพและความปลอดภัย เข้าไปในนโยบายและแนวปฏิบัติด้านการจัดซื้อ การจำหน่าย และการทำสัญญา เพื่อปรับปรุงให้ตรงตามวัตถุประสงค์ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม
- สนับสนุนให้องค์กรอื่นๆ นำนโยบายด้านความรับผิดชอบต่อสังคมที่คล้ายคลึงกันมาใช้
- ดำเนินการติดตามและเฝ้าระวังการปฏิบัติขององค์กรอื่นๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับองค์กร ว่ามีการปฏิบัติตามที่ตกลงไว้กับองค์กรในเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคม
- พิจารณาให้การสนับสนุนต่อองค์กรขนาดกลางและขนาดเล็ก ซึ่งรวมถึงการยกระดับความตระหนักในประเด็นความรับผิดชอบต่อสังคมและแนวปฏิบัติที่ดี และให้ความช่วยเหลือเพิ่มเติม (เช่น ทางด้านเทคนิค การสร้างความสามารถ หรือทรัพยากรอื่นๆ) เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม
- มีส่วนในการเพิ่มความตระหนักขององค์กรอื่นๆ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหลักการและประเด็นความรับผิดชอบต่อสังคม
- ส่งเสริมการปฏิบัติที่เป็นธรรมและเป็นจริง เกี่ยวกับต้นทุนและผลประโยชน์ที่ได้รับจากการปฏิบัติตามแนวปฏิบัติด้านความรับผิดชอบต่อสังคมตลอดทั่วทั้งห่วงโซ่

คุณค่า รวมถึงการเพิ่มความสามารถขององค์กรอื่นๆ ในห่วงโซ่คุณค่าเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมเท่าที่เป็นไปได้

จ. การเคารพต่อสิทธิที่เป็นทรัพย์สิน (Respect for Property Rights)

- ใช้นโยบายและแนวปฏิบัติในการส่งเสริมการเคารพต่อสิทธิในทรัพย์สินและภูมิปัญญาท้องถิ่น
- ดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงอย่างเหมาะสม เพื่อให้มั่นใจว่ามีการอนุญาตให้ใช้หรือจำหน่ายทรัพย์สินอย่างถูกต้องตามกฎหมาย
- ไม่เข้าร่วมในกิจกรรมที่ละเมิดสิทธิในทรัพย์สิน รวมถึงการใช้ที่ผิดจากอำนาจการครอบครอง การปลอมแปลง และการละเมิดลิขสิทธิ์
- จ่ายค่าตอบแทนอย่างเป็นธรรม สำหรับทรัพย์สินที่ได้รับหรือนำมาใช้
- พิจารณาความหวังของสังคมสิทธิมนุษยชน และความต้องการขั้นพื้นฐานส่วนบุคคล เมื่อมีการใช้และมีการปกป้องสิทธิของทรัพย์สินทางปัญญา และทรัพย์สินทางกายภาพ

2.5.6 ประเด็นด้านผู้บริโภค (Consumer Issues)

ก. การตลาดอย่างเป็นธรรม ข้อมูลที่เป็นจริงและไม่เบี่ยงเบน และการปฏิบัติทางสัญญาที่เป็นธรรม (Fair Marketing, Factual and Unbiased Information and Fair Contractual)

- ไม่เข้าร่วมในการกระทำใดๆ ที่หลอกลวง ทำให้เข้าใจผิด ข้อโกงหรือไม่เป็นธรรม รวมทั้งปกปิดข้อมูลที่จำเป็น
- ทำการโฆษณาและการตลาดที่ระบุอย่างชัดเจน
- ยืนยันการแสดงผลหลักฐานข้อเท็จจริงตามที่กล่าวอ้างตามผลิตภัณฑ์และการบริการ โดยการให้ข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงตามที่ลูกค้าร้องขอ
- ไม่ใช้ข้อความหรือสื่อรูปภาพ ที่เกี่ยวข้องกับเพศ ศาสนา เชื้อชาติ และรสนิยมทางเพศ เพื่อบิดเบือนข้อความที่สื่อสารให้ผู้บริโภค
- ปฏิบัติอย่างเป็นธรรมกับกลุ่มที่ต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษ
- ให้ข้อมูลในรูปแบบของภาษา ที่มีความสมบูรณ์ครบถ้วน ถูกต้อง สามารถเข้าใจได้ และเปรียบเทียบได้ ณ จุดขาย ได้แก่

- ลักษณะคุณภาพที่สำคัญของผลิตภัณฑ์และการบริการที่ต้องใช้ขั้นตอนการสอบที่เป็นธรรม และเปรียบเทียบได้ถ้าสามารถทำได้ เช่น ประสิทธิภาพเฉลี่ยหรือแนวปฏิบัติที่ดีเลิศ ในการจัดเตรียมข้อมูลดังกล่าวอาจจะถูกจำกัดในบางสถานการณ์ แต่จะต้องให้มีความเหมาะสมและปฏิบัติได้ และสามารถช่วยเหลือผู้บริโภคได้
- ด้านสุขภาพและความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์และการบริการ เช่น กระบวนการที่มีศักยภาพในการก่อให้เกิดอันตราย และสารเคมีที่เป็นอันตรายที่อยู่ในตัวผลิตภัณฑ์หรือที่ปล่อยออกจากผลิตภัณฑ์
- ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเข้าถึงผลิตภัณฑ์และการบริการ
- ที่อยู่ขององค์กร

-การทำสัญญากับผู้บริโภค

- เขียนด้วยภาษาที่ชัดเจนและเข้าใจได้
- มีความโปร่งใสในเรื่องระยะเวลาของสัญญาและช่วงเวลาที่ยกเลิกสัญญา
- ไม่กำหนดเงื่อนไขในสัญญาที่ไม่เป็นธรรม เช่น การยกเว้นในการรับผิดชอบในการเปลี่ยนแปลงราคา และเงื่อนไขแต่เพียงผู้เดียว ถ่ายโอนความเสี่ยงให้แก่ผู้บริโภค หรือกำหนดระยะเวลาสัญญาที่ยาวนานเกินไป
- ให้ข้อมูลที่ชัดเจนและเพียงพอเกี่ยวกับราคา ระยะเวลา เงื่อนไข และค่าใช้จ่าย

ข. การปกป้องสุขภาพและความปลอดภัยของผู้บริโภค (Protecting Consumers Health and Safety)

- จัดเตรียมผลิตภัณฑ์และการบริการในสภาพที่ปลอดภัยต่อผู้บริโภคและผู้อื่นๆ ภายใต้งานการใช้งานปกติ
- ประเมินความปลอดภัยของกฎหมายด้านสุขภาพและความปลอดภัย กฎระเบียบมาตรฐานและข้อกำหนดอื่นๆ เพื่อที่จะระบุถึงผลกระทบต่อสุขภาพและความปลอดภัย
- ออกแบบผลิตภัณฑ์ ต้องทำให้เกิดความเสี่ยงน้อยที่สุด โดย
  - ชี้บ่งกลุ่มผู้ใช้งานและให้ความสำคัญกับกลุ่มที่ต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษ
  - ชี้บ่งการใช้งานคาดการณ์ถึงกระบวนการใช้งานที่ผิดพลาดของผลิตภัณฑ์หรือการบริการ และอันตรายที่จะเกิดขึ้นทุกขั้นตอน และเงื่อนไขของการใช้ผลิตภัณฑ์หรือการบริการ

- คาดการณ์และประเมินค่าความเสี่ยงที่จะเกิดกับกลุ่มผู้ใช้งานหรือกลุ่มคนที่สัมผัส รวมทั้งหญิงตั้งครรภ์จากอันตรายที่ระบุไว้
  - ลดความเสี่ยงโดยใช้การจัดลำดับความสำคัญดังนี้ การออกแบบให้เกิดความปลอดภัยตั้งแต่เริ่มต้น อุปกรณ์ป้องกัน และให้ข้อมูลแก่ผู้ใช้
- ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ต้องหลีกเลี่ยงการใช้สารเคมีที่ก่อให้เกิดอันตราย รวมถึงสารที่ก่อมะเร็ง สารที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางพันธุกรรม สารที่เป็นพิษกับระบบการสืบพันธุ์ หรือสารที่ตกค้างยาวนานและสามารถสะสมในร่างกายได้ หากมีการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ซึ่งมีส่วนประกอบของสารเคมีดังกล่าว ต้องมีการติดฉลากบอกไว้อย่างชัดเจน
  - ประเมินความเสี่ยงในด้านสุขภาพที่เกิดจากผลิตภัณฑ์และการบริการก่อนที่จะมีการใช้วัตถุดิบใหม่ในการผลิตการใช้เทคโนโลยีหรือวิธีการผลิตใหม่ และจัดทำเอกสาร
  - ข้อมูลด้านความปลอดภัยที่สำคัญแก่ผู้บริโภค โดยใช้สัญลักษณ์ที่เป็นสากลหรือร่วมกับข้อความเพื่อการสื่อสาร
  - ให้ความรู้แก่ผู้บริโภคเกี่ยวกับวิธีการใช้งานและแจ้งเตือนให้ทราบถึงอันตรายที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้ผลิตภัณฑ์ในสภาพการใช้งานปกติ
  - กำหนดมาตรฐานในการป้องกันผลิตภัณฑ์ที่อาจจะก่อให้เกิดความไม่ปลอดภัยจากการเคลื่อนย้ายหรือการจัดเก็บที่ไม่ถูกวิธีในขณะที่อยู่ในการดูแลของผู้บริโภค
  - ในกรณีพบว่าผลิตภัณฑ์ที่วางจำหน่ายในท้องตลาดอาจเป็นอันตราย มีข้อบกพร่องที่ร้ายแรงหรือเกิดการเข้าใจผิดหรือมีการให้ข้อมูลที่ผิดพลาด องค์กรต้องเรียกเก็บผลิตภัณฑ์ที่อยู่ระหว่างการจัดจำหน่าย และเรียกคืนผลิตภัณฑ์โดยใช้มาตรการที่เหมาะสมและการใช้สื่อต่าง ๆ ที่จะเข้าถึงประชาชนผู้ซื้อผลิตภัณฑ์ไปใช้ได้รับทราบ

ค. การบริโภคอย่างยั่งยืน (Sustainable Consumption)

- ขจัดหรือลดผลกระทบด้านของสุขภาพและสิ่งแวดล้อมอันเกิดจากผลิตภัณฑ์และการบริการ เท่าที่จะเป็นไปได้ เช่น ผลกระทบทางเสียงและของเสีย
- ออกแบบผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ที่ง่ายต่อการนำกลับมาใช้ใหม่ ซ่อมได้หรือนำกลับมาผลิตใหม่หรือนำหน่วยงานที่ให้บริการรีไซเคิลและกำจัดของเสีย

- จัดเตรียมข้อมูลให้ผู้บริโภคสามารถตรวจสอบกลับได้ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมและปัจจัยทางสังคม ที่เกี่ยวข้องกับการผลิต การจัดส่งผลิตภัณฑ์ที่ การบริการขององค์กร รวมถึงข้อมูลประสิทธิภาพของการใช้ทรัพยากรที่เกี่ยวข้อง โดยพิจารณาถึงห่วงโซ่คุณค่า
  - จัดเตรียมข้อมูลให้แก่ผู้บริโภคเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์และบริการ โดยรวมถึง ประสิทธิภาพ ประเทศต้นกำเนิดผลิตภัณฑ์ ประสิทธิภาพการใช้พลังงาน (ถ้าทำได้) ส่วนประกอบหรือส่วนผสม (รวมถึงการใช้วิธีดัดแปลงทางพันธุกรรม) ผลกระทบต่อ สุขภาพ มุมมองที่เกี่ยวข้องกับสวัสดิภาพของสัตว์ การใช้งานอย่างปลอดภัย การใช้ บำรุงรักษา การจัดเก็บและกำจัดผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์
  - การใช้ฉลากที่แสดงถึงการดูแลสิ่งแวดล้อม (Eco-label) เพื่อที่จะสื่อสารมุมมอง เชิงบวกทางด้านสิ่งแวดล้อมประสิทธิภาพการใช้พลังงาน และคุณลักษณะของ ผลิตภัณฑ์และการบริการที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม
- ง. การบริการ การสนับสนุน และการยุติข้อร้องเรียน ข้อโต้แย้งต่อผู้บริโภค (Consumer Service, Support, and Dispute Resolution)
- กำหนดมาตรการการป้องกันก่อนการเกิดข้อร้องเรียนของผู้บริโภค เช่น การเสนอ ทางเลือกในการรับคืนผลิตภัณฑ์ภายในระยะเวลาที่กำหนด หรือหาแนวทางการ แก้ไขปัญหาอื่น ๆ ที่เหมาะสม
  - ทบทวนข้อร้องเรียนและปรับปรุงแนวปฏิบัติในการตอบสนองต่อข้อร้องเรียน
  - เสนอการรับประกันที่มากกว่าระยะเวลาการรับประกันตามที่กฎหมายกำหนดไว้ และเหมาะสมกับอายุของผลิตภัณฑ์
  - มีการสื่อสารกับผู้บริโภคอย่างชัดเจนเป็นเรื่องการเข้าถึงบริการหลังการขาย และ การสนับสนุนต่าง ๆ เพื่อยุติข้อโต้แย้ง และกลไกการชดเชย
  - เสนอระบบสนับสนุนและระบบการให้คำแนะนำที่มีประสิทธิภาพและพอเพียง
  - เสนอการบำรุงรักษาการซ่อมแซมในราคาที่สมเหตุสมผล และสถานที่ตั้งที่สามารถ เข้าถึงได้ และทำให้ข้อมูลที่สามารถเข้าถึงได้อย่างรวดเร็วเกี่ยวกับอะไหล่ ที่พร้อม ตอบสนองตรงตามความต้องการ
  - ใช้กลไกยุติข้อโต้แย้ง และการแก้ปัญหาความขัดแย้ง และกระบวนการชดเชย ตามมาตรฐานของประเทศหรือสากล โดยไม่มีการเรียกเก็บค่าใช้จ่ายกับผู้บริโภค และไม่เรียกร้องผู้บริโภคยกเลิกการทวงสิทธิ์ในการขอความช่วยเหลือตามกฎหมาย

จ. การปกป้องและข้อมูลและความเป็นส่วนตัวของผู้บริโภค (Consumer Data Protection and Privacy)

- จัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคลเท่าที่จำเป็นสำหรับใช้ในการจัดเตรียมผลิตภัณฑ์และบริการ หรือต้องแจ้งและได้รับความยินยอมจากผู้บริโภค
- ข้อมูลต้องได้มาอย่างถูกต้องตามกฎหมายและเป็นธรรม
- กำหนดวัตถุประสงค์ในการเก็บข้อมูลส่วนบุคคลอย่างชัดเจน ทั้งก่อนหรือในระหว่างการจัดเก็บข้อมูล
- ไม่เปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่มีอยู่หรือใช้ในวัตถุประสงค์อื่นนอกเหนือจากที่รวบรวมทั้งเพื่อการตลาด ยกเว้นมีการแจ้งหรือได้รับคำยินยอมจากผู้บริโภค หรือเมื่อมีการร้องขอจากกระบวนการทางกฎหมาย
- จัดให้ผู้บริโภคมีสิทธิที่จะทวนสอบข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผู้บริโภคซึ่งองค์กรมีอยู่ และมีสิทธิที่จะคัดค้านข้อมูลเหล่านี้ตามกฎหมายกำหนดไว้ หากการคัดค้านเป็นผล ข้อมูลเหล่านี้ควรถูกลบ ทำให้ถูกต้องสมบูรณ์ หรือได้รับการแก้ไขตามความเหมาะสม
- ปกป้องข้อมูลส่วนบุคคลโดยใช้มาตรการรักษาความปลอดภัยที่เพียงพอ
- แสดงให้เห็นถึงแนวปฏิบัติ และนโยบายในการเคารพต่อข้อมูลส่วนบุคคลและการใช้ข้อมูลส่วนบุคคล
- เปิดเผยรายชื่อ และสถานที่ปฏิบัติงานของบุคคลที่มีหน้าที่ในการปกป้องข้อมูลส่วนบุคคลขององค์กร (บางครั้งเรียกผู้เก็บข้อมูล) และถือเป็นผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติตามมาตรการข้างต้น และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ฉ. การเข้าถึงบริการที่จำเป็น (Access to Essential Services)

- ไม่ตัดการบริการที่จำเป็นในกรณีและผู้บริโภคยังไม่ได้จ่ายค่าใช้จ่าย โดยปราศจากการให้โอกาสแก่ผู้บริโภคได้หาเงินมาชำระตามเวลาที่เหมาะสม
- กำหนดราคา ค่าธรรมเนียม และการกำหนดอัตราภาษีซึ่งจะนำไปสมทบแก่ผู้ที่มีความต้องการ
- ดำเนินการด้วยความโปร่งใส โดยการเตรียมข้อมูลที่เกี่ยวข้องในการกำหนดราคา และค่าใช้จ่ายอื่นๆ
- ไม่ตัดการให้บริการที่จำเป็นแก่ผู้บริโภคทั้งหมด ในกรณีที่ผู้บริโภคกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งไม่สามารถชำระค่าใช้จ่ายที่เรียกเก็บได้

- บริหารจัดการผู้บริโภครายอย่างเท่าเทียมกันในกรณีที่มีการลดการผลิตหรือหยุดชั่วคราว ต้องหลีกเลี่ยงการเลือกปฏิบัติต่อกลุ่มผู้บริโภครายต่างๆ
  - มีการบำรุงรักษาและปรับปรุงระบบอย่างต่อเนื่องเพื่อช่วยป้องกันการหยุดชะงักในการให้บริการ
- ซ. การให้ความรู้และการสร้างความตระหนัก (Education and Awareness)
- ผู้บริโภคได้รับข้อมูลและความรู้อย่างถูกต้องดังนี้
  - สุขภาพและความปลอดภัย รวมถึงอันตรายของผลิตภัณฑ์
  - ข้อมูลเกี่ยวกับกฎหมาย และระเบียบที่เกี่ยวข้อง ช่องทางที่จะได้รับการชดเชย และหน่วยงานราชการและองค์กรคุ้มครองผู้บริโภค
  - ฉลากผลิตภัณฑ์และการบริการ รวมทั้งข้อมูลที่จัดเตรียมไว้ในคู่มือและขั้นตอนการใช้งาน
  - ข้อมูลเกี่ยวกับความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการใช้งานและข้อควรระวังที่จำเป็นต่างๆ
  - ด้านการเงินและการลงทุนของผลิตภัณฑ์
  - การปกป้องสิ่งแวดล้อม
  - ประสิทธิภาพการใช้อย่างถูกต้อง
  - การบริโภคอย่างยั่งยืน
  - การกำจัดบรรจุภัณฑ์ ของเสียและผลิตภัณฑ์

2.5.7 การมีส่วนร่วมและการพัฒนาชุมชน (Community Involvement and Development)

ก. การมีส่วนร่วมของชุมชน (Community Involvement)

- ร่วมปรึกษาหารือกับตัวแทนของกลุ่มชุมชนอย่างเป็นระบบ ในการจัดลำดับการตัดสินใจลงทุนทางสังคมและกิจกรรมพัฒนาชุมชน ต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษกับกลุ่มผู้ที่ต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษ กลุ่มผู้ที่ถูกเลือกปฏิบัติ กลุ่มคนชายขอบ กลุ่มคนที่ถูกกีดกัน และกลุ่มคนที่ไม่ม่อำนาจต่อรอง โดยต้องขยายความช่วยเหลือและเคารพสิทธิของกลุ่มคนเหล่านั้น
- ให้คำปรึกษาและอำนวยความสะดวกแก่คนพื้นเมือง และชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนา การให้คำปรึกษาควรเกิดขึ้นก่อนที่จะทำการพัฒนา และควรอยู่บนพื้นฐานข้อมูลที่ครบถ้วน รอบด้าน เหมาะสมกับลักษณะของปัญหา

- มีส่วนร่วมในองค์กรส่วนท้องถิ่นอย่างเหมาะสมและเท่าที่เป็นไปได้ โดยมีวัตถุประสงค์ของการสนับสนุนสาธารณสมบัติและการพัฒนาชุมชน
- ดำเนินงานกับองค์กรของรัฐและนักการเมืองท้องถิ่นด้วยความโปร่งใส ไม่ติดสินบนหรือชักจูงในทางที่ไม่เหมาะสม
- สนับสนุนการจัดทำและการกำหนดนโยบาย การดำเนินการ การติดตามตรวจสอบ และการประเมินผลแผนงานการพัฒนา องค์กรต้องเคารพสิทธิและความคิดเห็นของผู้อื่นและรักษาผลประโยชน์ของตน

ข. การศึกษาและวัฒนธรรม (Education and Culture)

- ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาในทุกกระดับ และการเข้าร่วมในกิจกรรมที่ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพและการเข้าถึงการศึกษา ส่งเสริมความรู้ในท้องถิ่นและจัดการไม่รู้หนังสือ
- ส่งเสริมโอกาสในการเรียนรู้สำหรับกลุ่มที่ต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษหรือกลุ่มผู้ถูกเลือกปฏิบัติ
- ส่งเสริมให้เด็กได้รับการศึกษาอย่างเป็นทางการ และไม่สนับสนุนในการกีดกันที่จะไม่ให้เด็กได้รับการศึกษา (เช่น การใช้แรงงานเด็ก)
- ส่งเสริมกิจกรรมทางวัฒนธรรม เคารพในคุณค่าของวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่น
- พิจารณาส่งเสริมความรู้และเพิ่มความตระหนักรู้ด้านสิทธิมนุษยชน
- ช่วยอนุรักษ์และปกป้องมรดกทางวัฒนธรรม โดยเฉพาะในพื้นที่ที่การดำเนินการขององค์กรส่งผลกระทบ
- ส่งเสริมการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและเทคโนโลยีของชุมชน

ค. การสร้างงานและการพัฒนาทักษะ (Employment Creation and Skills Development)

- วิเคราะห์ถึงผลกระทบของการตัดสินใจลงทุนในการสร้างงานที่สามารถดำเนินการได้ในเชิงเศรษฐกิจ โดยอาจลงทุนโดยตรงเพื่อบรรเทาความยากจน ผ่านการสร้างงาน
- พิจารณาการเลือกใช้เทคโนโลยีที่มีผลกระทบต่อการทำงาน ต้องเลือกเทคโนโลยีซึ่งทำให้เกิดโอกาสการจ้างงานสูงสุด ที่สามารถทำให้ดำเนินการได้ในเชิงเศรษฐกิจระยะยาว

- พิจารณาการมีส่วนร่วมในแผนงานพัฒนาทักษะของคนในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ รวมถึงแผนงานฝึกงาน แผนงานสำหรับกลุ่มผู้ด้อยโอกาส และการยอมรับทักษะและการรับรองทักษะ
  - พิจารณาการช่วยเหลือในการพัฒนาและปรับปรุงแผนงานการพัฒนาทักษะในชุมชนที่ยังขาดแคลน ร่วมกับพันธมิตรกลุ่มอื่นๆ ในชุมชน
  - ให้ความสนใจเป็นพิเศษแก่กลุ่มคนที่ต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษ โดยเคารพในการจ้างงานและการสร้างศักยภาพ
  - พิจารณาสันับสนุนการพัฒนาทักษะเพื่อการสร้างงาน ภายใต้ขอบเขตเงื่อนไขที่เหมาะสม
- ง. การพัฒนาและเข้าถึงเทคโนโลยี (Technology Development and Access)
- เข้าร่วมหรือกับชุมชน เพื่อพัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสม
  - พิจารณาให้การสนับสนุนในการพัฒนาเทคโนโลยีที่ต้นทุนต่ำ ซึ่งสามารถทำได้ง่ายและมีผลกระทบเชิงบวกอย่างสูงต่อการขจัดความยากจน
  - พิจารณาเข้าร่วมกับองค์กรท้องถิ่น (เช่น สถานการศึกษา หรือห้องปฏิบัติการวิจัย) เพื่อการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีร่วมกันกับคู่ค้าในชุมชนท้องถิ่น และจ้างคนในท้องถิ่นเข้ามาทำงานดังกล่าว
  - พิจารณาการพัฒนาศักยภาพท้องถิ่นและภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งเทคโนโลยีที่มีความเป็นไปได้ในทางเศรษฐกิจ ไปพร้อมกับการปกป้องสิทธิในองค์ความรู้และเทคโนโลยีของชุมชน
  - ยอมรับแนวทางที่อนุญาตให้ถ่ายทอดและเผยแพร่เทคโนโลยี ซึ่งเป็นไปได้ทางเศรษฐกิจ โดยองค์กรควรกำหนดระยะเวลาที่เหมาะสมและเงื่อนไขสำหรับลิขสิทธิ์หรือการทอดเทคโนโลยี เพื่อสนับสนุนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยพิจารณาถึงความสามารถของชุมชนท้องถิ่นในการบริหารจัดการเทคโนโลยีนั้น
- จ. การสร้างรายได้และส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน (Wealth and Income Creation)
- พิจารณาผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมในการเข้าหรือการออกจากชุมชน รวมทั้งผลกระทบของทรัพยากรพื้นฐานที่จำเป็น สำหรับการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน
  - พิจารณาสันสนับสนุนการริเริ่มที่จะกระตุ้นให้เกิดความหลากหลายของกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่อยู่ในชุมชนอย่างเหมาะสม

- พิจารณาให้สิทธิพิเศษแก่ผู้ส่งมอบท้องถิ่น และสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาผู้จัดหาท้องถิ่นเท่าที่จะทำได้
- พิจารณาการริเริ่มที่จะเสริมสร้างความสามารถและโอกาสสำหรับผู้ส่งมอบท้องถิ่น เพื่อที่จะสนับสนุนห่วงโซ่คุณค่า และให้ความสนใจเป็นพิเศษต่อกลุ่มผู้ด้อยโอกาส ในชุมชน
- พิจารณาช่วยให้การดำเนินงานขององค์กรอื่นเป็นไปตามกฎหมาย
- ร่วมดำเนินกิจกรรมเชิงเศรษฐกิจกับองค์กรที่มีการพัฒนาน้อย หากที่จะดำเนินการตามกฎหมาย ก็ต่อเมื่อองค์กรดังกล่าวมีวัตถุประสงค์ที่จะช่วยบรรเทาความยากจน กิจกรรมขององค์กรเหล่านี้มีความสอดคล้องกับสิทธิมนุษยชน และมีความคาดหวังที่สมเหตุสมผลว่า องค์กรเหล่านี้จะปรับตัวสู่การปฏิบัติภายใต้กรอบกฎหมายที่เหมาะสม
- การพิจารณาสนับสนุนแผนงานและเป็นพันธมิตรในการช่วยเหลือสมาชิกชุมชน โดยเฉพาะสตรี ในการจัดตั้งธุรกิจและประสานความร่วมมือ ในการปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิต การส่งเสริมกิจการและกระตุ้นการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ
- พิจารณาแนวทางที่เหมาะสมเพื่อสร้างโอกาสให้กับองค์กรชุมชนให้มีความง่ายต่อการเข้าถึงกระบวนการจัดหา รวมทั้งสร้างความสามารถที่จะบรรลุข้อกำหนดเชิงเทคนิค และจัดทำสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับโอกาสในกระบวนการจัดหา
- พิจารณาสนับสนุนองค์กรหรือบุคคลซึ่งนำผลิตภัณฑ์และการบริหารที่จำเป็นมาสู่ชุมชน โดยการจ้างงานในชุมชนพร้อมกันกับการเชื่อมโยงกับตลาดของท้องถิ่น ภูมิภาคและเขตเมือง ซึ่งทำให้เกิดผลประโยชน์สำหรับสวัสดิการของชุมชน
- พิจารณาส่งเสริมแนวทางที่เหมาะสมที่จะช่วยในการพัฒนาผู้ประกอบการซึ่งเป็นสมาชิกในชุมชน
- ชำระภาษีท้องถิ่น และให้ข้อมูลที่จำเป็นอย่างถูกต้อง

จ. สุขภาพ (Health)

- หาวิธีเพื่อลดหรือขจัดผลกระทบด้านลบต่อสุขภาพ อันเกิดจากกระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์หรือการบริการขององค์กร
- พิจารณาเพิ่มความตระหนักในเรื่องโรคที่อันตรายและภัยคุกคามต่อสุขภาพและวิธีการป้องกัน ตามสภาพท้องถิ่นและลำดับความสำคัญ

- พิจารณาสันับสนุนการมีสุขภาพที่ดี โดยมีส่วนช่วยให้เกิดการเข้าถึงยาและวัคซีน และส่งเสริมให้เกิดคุณภาพชีวิตที่ดี รวมถึงการออกกำลังกายและการมีโภชนาการที่ดี โดยการตรวจพบก่อนที่จะเกิดโรคและการไม่สนับสนุนการบริโภคผลิตภัณฑ์และสารที่ทำลายสุขภาพ ควรให้ความสนใจเป็นพิเศษในเรื่องโภชนาการของเด็ก
- พิจารณาสันสนับสนุนการเข้าถึงบริการสุขภาพพื้นฐานที่จำเป็น จัดหาน้ำสะอาดและสุขอนามัยที่เหมาะสม เพื่อป้องกันการเจ็บป่วย

ข. การลงทุนด้านสังคม (Social Investment)

- คำนึงถึงการส่งเสริมการพัฒนาชุมชนในการวางแผนโครงการลงทุนของสังคม ทุกการดำเนินงานต้องเปิดโอกาสให้กับคนในชุมชน เช่น การเพิ่มการจัดซื้อจากท้องถิ่น และการจ้างหน่วยงานภายนอกเพื่อที่จะสนับสนุนการพัฒนาท้องถิ่น
- พิจารณาสันสนับสนุนแผนงาน ซึ่งจัดให้มีการเข้าถึงอาหารและผลิตภัณฑ์ที่จำเป็นอื่นๆ สำหรับกลุ่มคนที่ต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษหรือกลุ่มผู้ถูกเลือกปฏิบัติและผู้มีรายได้น้อย โดยคำนึงถึงการเพิ่มความสามารถทรัพยากร และโอกาสให้กับกลุ่มเหล่านี้ โดยให้ความสนใจเป็นพิเศษกับโภชนาการของเด็ก
- หลีกเลี่ยงหรือลดการดำเนินงานที่ชุมชนต้องพึ่งพากิจกรรมการบริจาคและสนับสนุนจากองค์กร ที่ไม่ก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน
- ประเมินผลสิ่งที่ได้ริเริ่มดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับชุมชน และให้มีการตอบกลับถึงความสำเร็จและความเหมาะสมที่มีแก่ชุมชนและคนในองค์กร รวมทั้งชี้ให้เห็นสิ่งที่จะต้องพัฒนาปรับปรุง

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบมาตรฐานความรับผิดชอบต่อสังคม

ISO 26000	UN Global Compact	OECD Guidelines for MNEs	เข้มทิศธุรกิจ เพื่อสังคม
การกำกับดูแลองค์กร	-	-	การกำกับดูแลกิจการที่ดี
สิทธิมนุษยชน	สิทธิมนุษยชน	-	การเคารพสิทธิมนุษยชน
การปฏิบัติด้านแรงงาน	แรงงาน	การจ้างงานและอุตสาหกรรมสัมพันธ์	และการปฏิบัติต่อแรงงาน อย่างเป็นธรรม
สิ่งแวดล้อม	สิ่งแวดล้อม	สิ่งแวดล้อม	การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม
การดำเนินงาน อย่างเป็นธรรม	การต่อต้าน คอร์รัปชัน	- การต่อสู้กับการรับสินบน - การแข่งขัน - วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	การประกอบธุรกิจ ด้วยความเป็นธรรม

ISO 26000	UN Global Compact	OECD Guidelines for MNEs	เข็มทิศธุรกิจ เพื่อสังคม
		- ภาษี	
ประเด็นด้านผู้บริโภคร	-	ผลประโยชน์ของผู้บริโภค	ความรับผิดชอบต่อผู้บริโภคร
การมีส่วนร่วมและการพัฒนาชุมชน	-	-	การร่วมพัฒนาชุมชน และสังคม
-	-	-	- นวัตกรรมและการเผยแพร่ นวัตกรรมจากการดำเนิน ความรับผิดชอบต่อสังคม - การจัดทำรายงาน ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม

มาตรฐานความรับผิดชอบต่อสังคมที่ได้กล่าวข้างต้น เป็นมาตรฐานและแนวปฏิบัติทั้งในระดับสากลและภายในประเทศ ทั้งนี้ ยังมีมาตรฐานที่เกี่ยวข้องอีกมากซึ่งออกโดยภาครัฐ ภาคเอกชน รวมถึงองค์กรไม่แสวงหากำไร ซึ่งล้วนอยู่บนพื้นฐานเดียวกันอย่างหนึ่งคือความสมัครใจ (Volunteer)

บทที่ 3

การดำเนินการตามมาตรฐาน ISO 26000

3.1 ความสำคัญของมาตรฐาน ISO 26000

มาตรฐาน ISO 26000: Social Responsibility ได้ออกเป็นมาตรฐานสากลแล้ว เมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2553 เพราะปัจจุบันความรับผิดชอบต่อสังคมเริ่มเข้ามามีบทบาทมากขึ้นในโลกของธุรกิจ เนื่องจากในโลกของธุรกิจมีวิวัฒนาการแนวคิดทางการจัดการในยุคต่างๆ ที่นำเสนอในบริบทของการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ซึ่งบริบทของสิ่งแวดล้อมได้ทวีความสำคัญขึ้นมาจนไม่อาจเพิกเฉยได้¹ ประกอบกับแนวคิดด้านการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development) ซึ่งเป็นแนวความคิดที่ได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลายซึ่งประกอบด้วยความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกัน 3 ส่วนคือเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม² อันจะทำให้องค์กรมีความเข้มแข็ง และสร้างรายได้เปรียบในเชิงธุรกิจยิ่งขึ้น อีกทั้งทำให้เกิดความสันติและการสานสัมพันธ์อันดีในการอยู่ร่วมกันในสังคมและสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ การแข่งขันทางธุรกิจมีความเข้มข้นอย่างมากจากการเปิดการค้าเสรีของประเทศต่างๆ และในหลายประเทศก็ได้นำมาตราฐานความรับผิดชอบต่อสังคมมาใช้เป็นเงื่อนไขทางการค้า จึงเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ประกอบการในประเทศไทยจะต้องเตรียมความพร้อมสำหรับมาตรฐานความรับผิดชอบต่อสังคมนี้ เพื่อเพิ่มพูนขีดความสามารถในการแข่งขัน และสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนให้กับภาคธุรกิจต่อไป

3.2 การเตรียมความพร้อมของผู้ประกอบการในประเทศไทย

กรมโรงงานอุตสาหกรรมซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีภารกิจหลักในการกำกับดูแลผู้ประกอบการอุตสาหกรรม ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญ และความจำเป็นในการส่งเสริมให้ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมมีการแสดงถึงความรับผิดชอบต่อผู้มีส่วนได้เสียและสังคมควบคู่ไปกับการเสริมสร้าง

---

¹ พิพัฒน์ นนทนาธรณ์, การจัดการความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร การสร้างข้อได้เปรียบในการแข่งขันอย่างยั่งยืน, พิมพ์ครั้งที่ 1 (นนทบุรี: บริษัท ริงค์ บีคอนด์ บัคส์ จำกัด, 2553), หน้า 3.

² International Organization for Standardization, Guidance on ISO 26000: Social Responsibility, 2010.

ประสิทธิภาพและการเติบโตทางธุรกิจ จึงได้จัดทำโครงการส่งเสริมให้ผู้ประกอบการอุตสาหกรรม มีความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR-DIW) มาตั้งแต่ปี 2551-2554³ โดยได้ออกเป็นประกาศ กรมโรงงานอุตสาหกรรม เรื่อง มาตรฐานความรับผิดชอบต่อของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมต่อสังคม (Standard for Corporate Social Responsibility) พร้อมด้วยแนวปฏิบัติสำหรับผู้ประกอบการ อุตสาหกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานความรับผิดชอบต่อของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมต่อสังคม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้โรงงานอุตสาหกรรมสามารถนำเกณฑ์มาตรฐานดังกล่าวไปปฏิบัติ และได้รับการรับรอง และเพื่อให้โรงงานอุตสาหกรรมพัฒนาตนเองเข้าสู่เกณฑ์มาตรฐานสากล (ISO 26000: Social Responsibility)⁴ ซึ่งตามมาตรฐานความรับผิดชอบต่อของผู้ประกอบการ อุตสาหกรรมต่อสังคม พ.ศ.2554 มีเกณฑ์การนำไปปฏิบัติ ดังนี้

3.2.1 นโยบาย โครงสร้าง การเสริมสร้างความรู้ และการฝึกอบรม

นโยบายความรับผิดชอบต่อสังคม

ผู้บริหารระดับสูงควรกำหนดนโยบายด้านความรับผิดชอบต่อสังคม โดยจัดทำเป็นเอกสาร พร้อมลงนามหรือบูรณาการกับนโยบายที่มีอยู่ โดยเลือกวิธีการใดวิธีการหนึ่ง (ตามความเหมาะสม)

- (1) รวมความรับผิดชอบต่อสังคมไว้ในพันธกิจ และวิสัยทัศน์ของ องค์กรให้ชัดเจน
- (2) รวมไว้ในจรรยาบรรณทางธุรกิจ (Code of Conduct) หรือ จริยธรรม (Code of Ethics) ขององค์กรที่สามารถแสดงความมุ่งมั่นที่มีต่อความ รับผิดชอบต่อสังคม
- (3) รวมความรับผิดชอบต่อสังคมเข้าเป็นส่วนสำคัญในกลยุทธ์ หรือ ทิศทางของ องค์กร

โครงสร้างการปฏิบัติงาน

³ ประกาศกรมโรงงานอุตสาหกรรม เรื่อง มาตรฐานความรับผิดชอบต่อของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมต่อสังคม พ.ศ.2554

⁴ สถาบันรับรองมาตรฐานไอเอสไอ, “โครงการส่งเสริมการแสดงความรับผิดชอบต่อของโรงงาน อุตสาหกรรมต่อสังคม,” เอกสารประกอบการฝึกอบรมความรู้ ความเข้าใจเบื้องต้นในการจัดทำแผนงาน และ เกณฑ์มาตรฐานของกรมโรงงานอุตสาหกรรมว่าด้วยการแสดงความรับผิดชอบต่อของโรงงานอุตสาหกรรมต่อสังคม บรรยาย ณ โรงแรมวินเซอร์สวิตส์ สุขุมวิท 20, 7 สิงหาคม 2551. (เอกสารไม่มีการตีพิมพ์เผยแพร่)

ผู้ประกอบการอุตสาหกรรม ควรกำหนดโครงสร้างการปฏิบัติงาน และ/ หรือปรับโครงสร้างการทำงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ตามความจำเป็น โดยควรระบุบุคลากรและความรับผิดชอบต่อในการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคมให้ชัดเจน รวมทั้งจัดทำเป็นเอกสารและสื่อสารให้ผู้ที่เกี่ยวข้องภายในองค์กรทราบ

การเสริมสร้างความรู้ และการฝึกอบรม

การเสริมสร้างความรู้ และการฝึกอบรมผู้ประกอบการอุตสาหกรรมควรดำเนินการดังต่อไปนี้

- (1) มีแนวทางในการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ต่อบุคลากรทั่วทั้งองค์กร
- (2) กระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมและการเสนอแนวทางและความ คิดใหม่รวมถึงการสร้างแรงจูงใจในรูปแบบต่างๆ ต่อการดำเนินงานความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการดำเนินงานความรับผิดชอบต่อสังคม
- (3) ส่งเสริมให้บุคลากรมีจิตอาสา รวมถึงการสร้างโอกาสให้บุคลากรในองค์กรมีส่วนร่วมในกิจกรรมการดำเนินงานที่มีต่อสังคม และชุมชน
- (4) พัฒนาองค์ความรู้ และความเข้าใจในการดำเนินงานที่สอดคล้องกับ หัวข้อหลัก และประเด็นตามมาตรฐานความรับผิดชอบต่อของผู้ประกอบการอุตสาหกรรม ต่อสังคม พ.ศ. 2554 ให้กับบุคลากรในองค์กร

3.2.2 การทบทวนสถานะเริ่มต้น

ผู้ประกอบการอุตสาหกรรม ควรทบทวนรายละเอียดการดำเนินงาน ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมที่มีอยู่กับ

- (1) หัวข้อหลักและประเด็นความรับผิดชอบต่อสังคมที่เกี่ยวข้อง
- (2) กฎหมายและข้อกำหนดอื่นที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบต่อสังคม
- (3) ข้อร้องเรียนด้านชุมชนและสิ่งแวดล้อม

ผลจากการทบทวนสถานะเริ่มต้นจะใช้ในการพิจารณาความสอดคล้อง กับความสัมพันธ์ระหว่างหัวข้อหลัก และประเด็นที่ต้องปฏิบัติกับขนาดอุตสาหกรรม เพื่อพิจารณาโอกาสในการพัฒนา และนำไปสู่การกำหนดประเด็นสำหรับ การจัดทำรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร

3.2.3 กฎหมายและข้อกำหนดอื่น

ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมควรกำหนดแนวทางในการให้ได้ว่าของ กฎหมาย และ ข้อกำหนดอื่นๆ พร้อมระบุ และประเมินความสอดคล้องกับการ ดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคม รวมทั้งมีการทบทวนเป็นระยะๆ ตามช่วงเวลาที่กำหนด เพื่อให้มั่นใจได้ว่าการปฏิบัติ ตามกฎหมายและข้อกำหนดอื่นๆ ตามที่ได้ระบุไว้

3.2.4 ข้อร้องเรียน

ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมควรจัดให้มีกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับ ข้อร้องเรียนด้านชุมชน และสิ่งแวดล้อม ซึ่งครอบคลุมถึงการรับ การพิจารณา การดำเนิน การแก้ไขและป้องกัน ทั้งนี้ ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมควรจัดเก็บผลการดำเนินงานด้านการ ร้องเรียน เป็นบันทึกไม่น้อยกว่า 1 ปี

3.2.5 การวิเคราะห์และจัดลำดับผู้มีส่วนได้เสีย

ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมควรกำหนดแนวทางซึ่งผู้มีส่วนได้เสียที่มีความสัมพันธ์ อันเกิดจากกิจกรรม ผลิตภัณฑ์และบริการขององค์กรทั้งภายในและภายนอก รวมทั้งจัดทำรายชื่อ ผู้มีส่วนได้เสียไว้เป็นเอกสาร และทำการทบทวนตาม ระยะเวลาที่กำหนด เพื่อให้แน่ใจว่ายังมี ความเหมาะสมกับองค์กร

ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมควรกำหนดแนวทางจัดลำดับความสำคัญ ของการปฏิบัติที่อยู่ บนพื้นฐานของการบูรณาการความรับผิดชอบต่อสังคมทั่วทั้งองค์กร โดยประเมินจากผลประโยชน์ และผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อองค์กรและผู้มีส่วนได้เสีย โดยจัดทำเป็นเอกสารและทบทวน ตามระยะเวลาที่กำหนด

3.2.6 การसानเสวนา และการสื่อสาร

การสานเสวนา

ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมควรกำหนดแนวทางการสานเสวนากับผู้มีส่วนได้เสีย โดยพิจารณาจากผลการวิเคราะห์และจัดลำดับความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสีย เพื่อพิจารณา

ใช้เป็นแนวทางในการจัดการประเด็นด้านความรับผิดชอบต่อสังคมที่เกี่ยวข้อง ให้เกิดการยอมรับ และเป็นพื้นฐานสำหรับกิจกรรมที่จะมีการดำเนินงานร่วมกัน โดยพิจารณาตามความเหมาะสม ตามความพร้อม และศักยภาพขององค์กร

การสื่อสาร

ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมควรกำหนดแนวทางการสื่อสารกับผู้มีส่วนได้เสีย โดยครอบคลุมถึงการระบุกลุ่มเป้าหมาย วิธีการ ความถี่ ผู้รับผิดชอบ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้มีส่วนได้เสียและองค์กรได้มีช่องทางสื่อสารถึงกันได้

3.2.7 แผนงาน/ โครงการความรับผิดชอบต่อสังคม

การจัดทำ และปฏิบัติตามแผนงาน/โครงการความรับผิดชอบต่อสังคม ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมควรพิจารณาถึง

- วัตถุประสงค์ ควรมีความชัดเจน แสดงถึงจุดมุ่งหมาย หรือความต้องการในการจัดทำแผนงาน/โครงการขึ้นมา
- เป้าหมาย ควรมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนด และมีตัวชี้วัดผลความสำเร็จที่ชัดเจน
- ระยะเวลา ควรกำหนดกรอบระยะเวลาของแผนงาน/โครงการในแต่ละขั้นตอน ให้มีความชัดเจนเพื่อเป็นกรอบในการพิจารณาผลของการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอน
- วิธีการ ควรกำหนดวิธีการดำเนินงานที่เป็นขั้นตอน เริ่มตั้งแต่การวางแผน การดำเนินงาน การปฏิบัติ และการทบทวน ซึ่งวิธีการปฏิบัตินี้ควรเป็นแนวทางที่มีโอกาสที่จะสามารถทำให้การดำเนินงาน สามารถบรรลุความสำเร็จได้
- งบประมาณ ควรพิจารณากำหนดงบประมาณที่เหมาะสม และเพียงพอกับการดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จ
- บุคลากร ควรพิจารณากำหนดผู้รับผิดชอบในแต่ละขั้นตอนการดำเนินงาน ให้เหมาะสมและเพียงพอ โดยเฉพาะการมอบหมายความรับผิดชอบต่อของบุคลากร ให้มีความเหมาะสมกับหน้าที่รับผิดชอบ
- ทรัพยากรที่จำเป็น ซึ่งหมายรวมถึง เครื่องมือ อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกที่มีความจำเป็นต่อการดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จ

ในกรณีที่การดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการมีปัญหาอุปสรรค ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมควรทบทวน และปรับปรุงแผนให้สามารถดำเนินงานได้ทั้งนี้ แผนงานเพื่อดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคม อาจ ครอบคลุมถึง

- (1) แผนงาน/โครงการปรับปรุงและพัฒนาให้สอดคล้องกับเกณฑ์ มาตรฐานความรับผิดชอบต่อสังคมของผู้ประกอบการอุตสาหกรรม (CSR-DIW)
- (2) แผนงาน/โครงการปรับปรุงและพัฒนาให้สอดคล้องกับกฎหมาย และข้อกำหนดต่างๆ
- (3) แผนงาน/โครงการแก้ไขและปรับปรุงข้อร้องเรียน
- (4) แผนงาน/โครงการด้านการตอบสนองต่อผู้มีส่วนได้เสีย
- (5) แผนงาน/โครงการด้านการมีส่วนร่วมกับสังคม และชุมชน ซึ่ง ควรมีคุณลักษณะสำคัญ 4 ประการคือ
  - (5.1) ควรมีความสอดคล้องกับลักษณะธุรกิจ หรือขีดความสามารถขององค์กร
  - (5.2) พนักงานมีส่วนร่วม
  - (5.3) ชุมชนมีส่วนร่วม
  - (5.4) สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืน

3.2.8 การติดตามผล และการทบทวน

การติดตามผล

ผู้ประกอบการอุตสาหกรรม ควรกำหนดแนวทางการติดตามผลการ ดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการ เพื่อพิจารณาผลการปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ระยะเวลา และวิธีการที่กำหนดไว้ รวมถึงการสรุปผลการดำเนินงาน ซึ่งอาจมีการเปรียบเทียบผลการดำเนินงานก่อนและหลังการปฏิบัติ เพื่อให้เห็นชัดเจน

การทบทวน

ผู้ประกอบการอุตสาหกรรม ควรกำหนดแนวทางการทบทวนความก้าวหน้าและผลการดำเนินงานตามแผนงานต่างๆ ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมตามระยะเวลาที่กำหนดโดยรวมถึงการดำเนินงานตามหัวข้อหลักและประเด็นความรับผิดชอบต่อสังคม

จากผลการทบทวน ควรชี้บ่งวิธีการปฏิบัติที่จะช่วยแก้ไขความไม่มีประสิทธิผล และนำไปสู่การปรับปรุงผลการดำเนินงานเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมให้ดีขึ้น

3.2.9 รายงานความรับผิดชอบต่อสังคม

ผู้ประกอบการอุตสาหกรรม ควรกำหนดแนวทางในการจัดทำรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมเพื่อแสดงถึง

- การปฏิบัติตามกฎหมาย และข้อกำหนดอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบต่อสังคม
- การดำเนินการต่อข้อร้องเรียนด้านชุมชนและสิ่งแวดล้อม
- การดำเนินงานที่สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานความรับผิดชอบต่อสังคมของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมต่อสังคมโดยรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมที่ได้จัดทำขึ้น ควรพิจารณาสื่อสารและเผยแพร่ต่อผู้มีส่วนได้เสีย และสาธารณะตามความเหมาะสม

ปัจจุบันมีโรงงานอุตสาหกรรมที่ได้รับการรับรองตามเกณฑ์มาตรฐานของกรมโรงงานอุตสาหกรรมแล้วจำนวน 321 โรงงาน⁵ ซึ่งหมายถึงประเทศไทยมีสถานประกอบการอุตสาหกรรมที่ได้ปฏิบัติตามมาตรฐาน ISO 26000 แล้วจำนวน 321 โรงงาน⁶

3.3 ประโยชน์จากการดำเนินการตามมาตรฐาน ISO 26000

การดำเนินการตามมาตรฐาน ISO 26000 คือการดำเนินงานโดยมีความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งอาจให้ประโยชน์ต่างๆ มากมายแก่องค์กร ได้แก่⁷

- ช่วยให้เกิดการตัดสินใจด้วยความรอบคอบ โดยมีความเข้าใจต่อความคาดหวังจากสังคม โอกาสต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบต่อสังคม ความเสี่ยงต่างๆ หากไม่มีความรับผิดชอบต่อสังคม
- ปรับปรุง

⁵ กลุ่มเครือข่าย CSR-DIW, พิธีมอบโล่และเกียรติบัตร CSR-DIW 2554 [ออนไลน์], 20 ตุลาคม 2554. แหล่งที่มา http://www.csrdiwnetwork.com/thai/project_detail.aspx?pid=4

⁶ สถาบันรับรองมาตรฐานไอเอสโอ, CSR-DIW เทียบชั้น ISO 26000 ก้าวสู่ Sustainable Development [ออนไลน์], 20 ตุลาคม 2554. แหล่งที่มา http://www.masci.or.th/news_details_th.php?id=166

⁷ International Organization for Standardization, Guidance on ISO 26000: Social Responsibility, 2010.

- แนวปฏิบัติต่อการบริหารความเสี่ยง
- การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรกับผู้มีส่วนได้เสีย
- ความน่าเชื่อถือ และความเป็นธรรมในการประสานงาน โดยการ
รับผิดชอบต่อการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง การแข่งขันที่เป็นธรรม
และปลอดจากการทุจริต
- ความปลอดภัยและสุขลักษณะของแรงงานทั้งชายและหญิง ทำให้องค์กร
สามารถสรรหา (รับสมัคร/บรรจุ) จูงใจ และรักษาลูกจ้างของตนไว้ได้
- ช่วยเสริมสร้าง
  - ชื่อเสียงและความน่าเชื่อถือขององค์กรต่อสาธารณชน
  - ความจงรักภักดี ขวัญและกำลังใจของลูกจ้าง
- ป้องกันและลดความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นกับผู้บริโภคเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์และ
บริการ
- การประหยัด อันเป็นผลมาจาก
  - การเพิ่มผลผลิต และการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ
  - ลดการใช้พลังงาน และการใช้น้ำ
  - การลดลงของของเสีย
  - การใช้ประโยชน์จากผลพลอยได้จากผลิตภัณฑ์ (by product)
  - การมีวัสดุคืบที่เพียงพอต่อการใช้งาน
- ช่วยสนับสนุน
  - การคงอยู่ขององค์กรในระยะยาวโดยการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและ
รักษาสีงแวดล้อมแบบยั่งยืน
  - การมีสินค้าสาธารณะ และทำให้สังคมและหน่วยอื่นๆ มีความเข้มแข็ง

บทที่ 4

บทวิเคราะห์กฎหมายกับมาตรฐาน ISO 26000

ความรับผิดชอบต่อสังคมมีความสัมพันธ์กับกฎหมาย โดยที่ความรับผิดชอบต่อสังคมอาจอยู่ในรูปของกฎหมายที่ออกมาใช้บังคับ ซึ่งถือเป็นมาตรฐานขั้นต่ำของความรับผิดชอบต่อสังคมที่ผู้ประกอบการต้องปฏิบัติ ส่วนการดำเนินการในขั้นต่อไปขึ้นกับความพร้อมของธุรกิจแต่ละแห่งที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ การปฏิบัติตามหลักความรับผิดชอบต่อสังคมที่จะนำมาประยุกต์ใช้ควบคู่กับธุรกิจ สามารถแบ่งได้เป็น 4 ชั้น ดังนี้¹

- ชั้นที่ 1 mandatory level : ข้อกำหนดตามกฎหมาย (legislation) หมายถึง การที่ธุรกิจมีหน้าที่ต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายและกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง เช่น กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค กฎหมายแรงงาน การจ่ายภาษี เป็นต้น
- ชั้นที่ 2 elementary level : ประโยชน์ทางเศรษฐกิจ (economic profit) หมายถึง การที่ธุรกิจคำนึงถึงความสามารถในการอยู่รอดและให้ผลตอบแทนแก่ผู้ถือหุ้น ซึ่งในขั้นนี้ธุรกิจควรหมั่นตรวจตราว่า ทำอะไรที่ได้นั้นต้องมีอะไรซึ่ง เกิดจากการเบียดเบียนสังคม
- ชั้นที่ 3 preemptive level : จรรยาบรรณทางธุรกิจ (business code of conduct) หมายถึง การที่ธุรกิจสามารถสร้างกำไรแก่ผู้ถือหุ้นได้ในอัตราที่เหมาะสม และผู้ประกอบการธุรกิจได้ใส่ใจเพื่อให้ประโยชน์ตอบแทนแก่สังคมมากขึ้น โดยเฉพาะสังคมใกล้ที่อยู่รอบข้างที่มีความคาดหวังว่าจะได้รับการดูแลหรือเอาใจใส่จากผู้ประกอบการธุรกิจ
- ชั้นที่ 4 voluntary level : ความสมัครใจ (voluntary action) หมายถึง การดำเนินธุรกิจควบคู่กับการปฏิบัติตามแนวทาง CSR ด้วยความสมัครใจ โดยไม่ได้ถูกเรียกร้องจากสังคมแต่อย่างใด ซึ่งในขั้นนี้ การประกอบธุรกิจจะอยู่บนพื้นฐานของการมุ่งประโยชน์ของสังคมเป็นสำคัญ และการดำเนินการ CSR ในส่วนนี้สมควรได้รับความยกย่องชื่นชมจากสังคมอย่างแท้จริง

---

¹ คณะทำงานส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียน, เข็มทิศธุรกิจเพื่อสังคม, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ ไคคอนพริ้นติ้ง, 2551), หน้า 7.

สำหรับมาตรฐาน ISO 26000 เป็นมาตรฐานความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งองค์การระหว่างประเทศว่าด้วยการมาตรฐานได้ประกาศเป็นมาตรฐานระหว่างประเทศเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2553 โดยเน้นหลักปฏิบัติ 7 เรื่องคือการกำกับดูแลองค์กร สิทธิมนุษยชน การปฏิบัติด้านแรงงาน สิ่งแวดล้อม การดำเนินงานอย่างเป็นธรรม ประเด็นด้านผู้บริโภค การมีส่วนร่วมและการพัฒนาชุมชนมนุษยชน ซึ่งหัวข้อหลักเหล่านี้มีความสัมพันธ์กับกฎหมายภายในประเทศ ดังนั้นเมื่อผู้ประกอบการจะดำเนินการตามแนวทางของมาตรฐาน ISO 26000 จึงจำเป็นต้องศึกษาแนวปฏิบัติของมาตรฐาน กับกฎหมายภายในที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผู้ประกอบการก็ต้องพิจารณาว่ามาตรฐาน ISO 26000 หรือกฎหมายมีมาตรฐานขั้นต่ำที่สูงกว่า มีความสอดคล้องหรือไม่สอดคล้องกันเพียงใด เพื่อผู้ประกอบการจะได้ไม่เกิดความสับสนในการปฏิบัติตามมาตรฐาน ISO 26000 รวมถึงการปฏิบัติตามกฎหมาย นอกจากนี้ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องของต่างประเทศว่ามีความสอดคล้องกันเพียงใด รวมถึงแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบต่อสังคม

4.1 หัวข้อหลักในเรื่องการกำกับดูแลองค์กร

การกำกับดูแลองค์กร เป็นระบบที่องค์กรใช้ในการตัดสินใจ และการดำเนินการตามที่ได้ตัดสินใจไป เพื่อให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร ระบบดังกล่าวจะแปรเปลี่ยนไปโดยขึ้นอยู่กับขนาดและประเภทขององค์กร รวมทั้งสภาพทางเศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม และสังคมที่องค์กรดำเนินงานอยู่ ซึ่งการกำกับดูแลองค์กรจะถูกควบคุมสั่งการโดยบุคคลหรือกลุ่มบุคคลซึ่งอาจมีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในการทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร โดยองค์กรที่มีการกำกับดูแลควรมีพื้นฐานจากการที่ได้นำหลักการและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อที่ตรวจสอบได้ ความโปร่งใส การปฏิบัติที่มีจริยธรรม การพิจารณาผลประโยชน์ของผู้มีส่วนได้เสีย การปฏิบัติตามกฎหมาย มาใช้ในกระบวนการตัดสินใจ และการดำเนินงานขององค์กร

4.1.1 ประเทศไทย

หลังจากเกิดวิกฤตเศรษฐกิจในประเทศไทย ได้มีการเรียกร้องให้มีการปฏิรูปการเมือง และปฏิรูปการบริหารตามแนวทางธรรมาภิบาลหรือการบริหารจัดการที่ดี ซึ่งในเดือนธันวาคม พ.ศ.2542 รัฐบาลได้มีมติให้การบริหารจัดการที่ดีเป็นระเบียบวาระแห่งชาติ โดยเฉพาะในพระ

ราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546 ที่ให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างการบริหารจัดการที่ดีให้เกิดขึ้นในการทำงานของข้าราชการไทย สำหรับในภาคเอกชนได้มีการเรียกร้องให้มีการปฏิรูปโดยจัดให้มีบรรษัทภิบาลหรือการกำกับดูแลกิจการที่ดี² ซึ่งตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียนปี 2549 ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้ให้ความหมายของการกำกับดูแลกิจการที่ดี คือ ระบบที่จัดให้มีโครงสร้างและกระบวนการของความสัมพันธ์ระหว่างคณะกรรมการฝ่ายจัดการ และผู้ถือหุ้น เพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขัน นำไปสู่ความเจริญเติบโต และเพิ่มมูลค่าให้กับผู้ถือหุ้นในระยะยาว โดยคำนึงถึงผู้มีส่วนได้เสียอื่น

ในกรอบของกฎหมาย สัญญาซึ่งคู่สัญญาตกลงเข้ากันเพื่อกระทำกิจการร่วมกันด้วยประสงค์จะแบ่งปันกำไรอันจะพึงได้แต่กิจการที่ทำนั้น³ ถือเป็นลักษณะทั่วไปของห้างหุ้นส่วนบริษัท กล่าวคือองค์ธุรกิจย่อมเกิดขึ้นเพื่อการแสวงหากำไรให้แก่ผู้ถือหุ้นหรือเจ้าของ ซึ่งหากกลับมาพิจารณาในประเด็นความรับผิดชอบต่อสังคมแล้ว องค์ธุรกิจมีความสัมพันธ์กับผู้มีส่วนได้เสีย 2 ประเภทใหญ่⁴ คือ

- 1) ผู้มีส่วนได้เสียขั้นที่หนึ่ง (primary stakeholders) หมายถึง ผู้ที่มีความสัมพันธ์โดยตรงต่อความสำเร็จและการบรรลุเป้าหมายพื้นฐานของการประกอบธุรกิจ ได้แก่ ผู้ถือหุ้นและเจ้าของ ลูกจ้าง ลูกค้า ผู้จำหน่ายวัตถุดิบ คู่แข่ง ผู้จัดจำหน่ายสินค้า เจ้าหนี้
- 2) ผู้มีส่วนได้เสียขั้นที่สอง (secondary stakeholders) เนื่องจากความสัมพันธ์ระหว่างธุรกิจกับสังคมมีขอบเขตกว้างขวางกว่าการขายสินค้า เพื่อยังมีผู้มีส่วนได้เสียทั่วไปที่ได้รับผลกระทบจากการประกอบธุรกิจหรือส่งผลกระทบต่อการประกอบธุรกิจ ได้แก่ ชุมชนท้องถิ่น รัฐบาล สภาแวดล้อม กลุ่มนักรณรงค์ สื่อมวลชน สาธารณชน ฯลฯ

² จินตนา บุญบงการ, จริยธรรมทางธุรกิจ, พิมพ์ครั้งที่ 9 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551), หน้า 40, 179.

³ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1012

⁴ จินตนา บุญบงการ, จริยธรรมทางธุรกิจ, พิมพ์ครั้งที่ 9 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551), หน้า 52-53.

ประเด็นที่ควรพิจารณาคือ แม้วัตถุประสงค์ของการประกอบธุรกิจคือการแสวงหากำไรให้กับผู้มีส่วนได้เสียชั้นที่หนึ่ง แต่ผู้มีส่วนได้เสียชั้นที่สองก็มิได้มีความสำคัญน้อยไปกว่ากัน อย่างไรก็ตาม ในกรอบกฎหมายผู้มีอำนาจตัดสินใจขององค์กรธุรกิจ เช่น กรรมการ หรือผู้บริหารนั้น จะได้รับอิทธิพลจากผู้มีส่วนได้เสียชั้นที่หนึ่งโดยเฉพาะผู้ถือหุ้นหรือเจ้าของ กล่าวคือการตัดสินใจต่างๆ ของฝ่ายบริหารจะคำนึงถึงผู้ถือหุ้น เนื่องจากในการบริหารงานขององค์กรธุรกิจ กฎหมายได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการควบคุมการบริหารงาน ดังนี้

- หน้าที่กรรมการในการใช้ความเชื่อเพื่อสอดส่องอย่างบุคคลค้าขาย ผู้ประกอบด้วยความระมัดระวัง⁵
- หน้าที่กรรมการต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามกฎหมาย วัตถุประสงค์ และข้อบังคับของบริษัท ตลอดจนมติที่ประชุมผู้ถือหุ้นด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและระมัดระวังรักษาผลประโยชน์ของบริษัท⁶
- กรรมการและผู้บริหารต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบ ความระมัดระวัง และความซื่อสัตย์สุจริต รวมทั้งต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมาย วัตถุประสงค์ ข้อบังคับของบริษัท และมติคณะกรรมการ ตลอดจนมติที่ประชุมผู้ถือหุ้น⁷

จะเห็นได้ว่ากฎหมายดังกล่าวกำหนดหน้าที่ในการบริหารงานขององค์กรธุรกิจโดยมีวัตถุประสงค์คือการแสวงหากำไร และการรักษาผลประโยชน์ของบริษัทนั้นก็คือผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้นหรือเจ้าของเป็นหลัก โดยมีได้คำนึงถึงผู้มีส่วนได้เสียอื่นในประเด็นความรับผิดชอบต่อสังคม

อย่างไรก็ดี องค์กรธุรกิจโดยเฉพาะบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับกระบวนการกำกับดูแลกิจการที่ดีของบริษัทจดทะเบียน โดยเน้นบทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบของกรรมการโดยเฉพาะในส่วนของคณะกรรมการตรวจสอบ (Audit Committee) ซึ่งตลาดหลักทรัพย์เล็งเห็นว่าเป็นเครื่องมือสำคัญของคณะกรรมการบริษัทในการกำกับดูแลการดำเนินงานและการบริหารงานของกิจการ

⁵ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1168

⁶ พระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ.2535 มาตรา 85

⁷ พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ มาตรา 89/7

ตลอดจนดูแลให้มีระบบการรายงานข้อมูลที่น่าเชื่อถือ มีระบบควบคุมภายในที่เหมาะสม อันจะเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย⁸ คณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์จึงออกข้อกำหนดว่าด้วยการดำรงสถานะการเป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งกำหนดให้บริษัทจดทะเบียนต้องจัดให้มีกรรมการตรวจสอบ⁹ โดยประกอบด้วยกรรมการอิสระ* ซึ่งมีส่วนช่วยในการเชื่อมโยงผลประโยชน์ระหว่างผู้ถือหุ้นกับผู้มีส่วนได้เสียอื่นๆ ทั้งนี้ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยยังได้ออกหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี 15 ข้อสำหรับบริษัทจดทะเบียนในปีพ.ศ.2545 ซึ่งต่อมาได้ปรับปรุงเป็นคู่มือหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียนปีพ.ศ. 2549 เพื่อเป็นหลักการและแนวปฏิบัติที่ได้นอกเหนือจากที่กฎหมายกำหนดไว้ โดยครอบคลุม 5 หมวดได้แก่ สิทธิของผู้ถือหุ้น การปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้นอย่างเท่าเทียมกัน บทบาทของผู้มีส่วนได้เสีย การเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใส และความรับผิดชอบต่อตนเอง ซึ่งหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีดังกล่าวเป็นหลักการแนวทางสำหรับบริษัทจดทะเบียนโดยตอบสนองต่อประเด็นความรับผิดชอบต่อสังคมในส่วนของบทบาทต่อผู้มีส่วนได้เสีย

4.1.2 ต่างประเทศ

ในสหราชอาณาจักรมีกฎหมายบริษัทคือ Companies Bill ตั้งแต่ศตวรรษที่ 17 ซึ่งในปี พ.ศ.2544 รัฐบาลได้มีการพิจารณาแก้ไขกฎหมายฉบับนี้ซึ่งถือเป็นการแก้ไขครั้งใหญ่ที่สุดในรอบระยะเวลากว่า 150 ปี ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการเคลื่อนไหวของแนวร่วมความรับผิดชอบต่อธุรกิจ (The Corporate Responsibility Coalition: CORE) ซึ่งประกอบด้วยกว่า 130 กลุ่มทางสังคมเพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในกฎหมายบริษัทของสหราชอาณาจักรในการลดผลกระทบทางลบต่อผู้คนและสิ่งแวดล้อม รวมถึงเพิ่มการมีส่วนร่วมในการสร้างความยั่งยืนแก่สังคม โดยได้รับความช่วยเหลือจากขบวนการการค้าที่ยุติธรรม (Trade Justice Movement: TJM) ซึ่งประกอบด้วยกว่า 80 องค์กร จำนวนสมาชิกกว่า 9 ล้านคน เพื่อรณรงค์การเปลี่ยนแปลงกฎเกณฑ์ทางการค้าที่ไม่เป็นธรรม โดยมีการกระตุ้นให้รัฐบาลแก้ไขกรอบกฎหมายเพื่อผลักดันให้

⁸ นโยบายส่งเสริมการแต่งตั้งกรรมการตรวจสอบ (บจ/พ 14-00)

⁹ ประกาศคณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เรื่อง การดำรงสถานะเป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ.2544 (บจ/ร 01-07) ข้อ 3(2)

* กรรมการที่มีได้เป็นกรรมการบริหาร (Non-Executive Director) และไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารงานประจำและไม่เป็นผู้ถือหุ้นรายใหญ่ในบริษัท

บริษัทในสหราชอาณาจักรมีการผนวกรวมผลประโยชน์ขององค์กรกับความประพฤตินี้ที่มีความรับผิดชอบและมีจริยธรรมเข้าด้วยกัน¹⁰ จึงได้ตราเป็นกฎหมายบริษัทคือ Companies Act 2006 ซึ่งสมเด็จพระราชินีได้ให้พระบรมราชานุญาตเมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน พ.ศ.2549 โดยกฎหมายบริษัทฉบับนี้มีทั้งหมด 1,300 มาตรา¹¹ และทยอยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่ปี พ.ศ.2550 โดยเป็นการวางกฎเกณฑ์พื้นฐานสำหรับบริษัทในสหราชอาณาจักรในศตวรรษที่ 21 รวมถึงกรอบกฎหมายในการดำเนินธุรกิจ ซึ่งส่งผลกระทบเป็นวงกว้างทั้งต่อเลขานุการบริษัท นักกฎหมาย นายธนาคาร ผู้สอบบัญชี นายทะเบียนบริษัท รวมถึงกรรมการ โดยประเด็นสำคัญคือการเชื่อมโยงผลการดำเนินงานทางการเงินของบริษัทกับผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องคือ มาตรา 172 หน้าที่กรรมการในการส่งเสริมความมั่งคั่งของบริษัท (Duty to promote the success of the company) และมาตรา 417 รายงานของกรรมการ (Contents of directors' report: business review) โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ.2550 ดังนี้

- กรรมการต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างซื่อสัตย์สุจริตส่งเสริมความมั่งคั่งแก่บริษัทเพื่อผลประโยชน์แก่ผู้ถือหุ้นโดยรวม โดยต้องคำนึงถึงผลกระทบของการดำเนินธุรกิจต่อชุมชนและสิ่งแวดล้อม¹²

---

¹⁰ The Corporate Responsibility Coalition, Act Now! A Campaigners' Guide to the Company Act [Online], 3 February 2011. Available from <http://corporate-responsibility.org/recent-publications/page/2/>

¹¹ The Corporate Responsibility Coalition, The Companies Act 2006: Directors' Duties Guidance [Online], 3 February 2011. Available from <http://corporate-responsibility.org/recent-publications/page/2/>

¹² The Companies Act 2006, section 172(1)(d)

“172 Duty to promote success of the company

(1) A director of a company must act in the way he consider, in good faith, would be most likely to promote the success of the company for the benefit of its members as a whole, and in doing so have regard (amongst other matters) to –

(d) the impact of the company's operations on the community and the environment,”

- บริษัทมหาชนที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ต้องจัดทำรายงานประจำปีที่เรียกว่า “บทวิเคราะห์ธุรกิจ” (business review) โดยต้องมีข้อมูลเกี่ยวกับผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม¹³

จะเห็นได้ว่าบทบัญญัติข้างต้นยังคงหน้าที่พื้นฐานของกรรมการในการแสวงหาผลประโยชน์สูงสุดแก่บริษัท อย่างไรก็ตามก็ได้มีการเพิ่มเติมให้การทำหน้าที่ดังกล่าวกรรมการต้องคำนึงถึงผลกระทบของการดำเนินธุรกิจต่อชุมชนและสิ่งแวดล้อมด้วย อันแสดงให้เห็นว่าการละเมิดต่อมาตรฐานทางสังคมและสิ่งแวดล้อมจะก่อให้เกิดความเสี่ยงทางการเงินแก่บริษัท อีกทั้งบทบัญญัตินี้ยังเป็นการให้ความสำคัญต่อกรรมการผู้ที่ต้องการให้ความสำคัญมากขึ้นกับการบริหารจัดการทางด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม

เนื่องจากมีข้อโต้แย้งที่ไม่เห็นด้วยกับความรับผิดชอบต่อสังคมและธุรกิจกล่าวคือ มิลตัน ฟรีดแมน นักเศรษฐศาสตร์ชาวสหรัฐอเมริกาเห็นว่า ถ้าจะให้ธุรกิจต้องรับผิดชอบต่อสังคมไปพร้อมๆ กับการแสวงหากำไรแล้ว จะก่อให้เกิดการขัดกันของผลประโยชน์และมีผลเสียต่อธุรกิจได้ เพราะความรับผิดชอบต่อสังคมจะขัดแย้งกับวัตถุประสงค์ของการประกอบธุรกิจ เมื่อผู้บริหารเอาเงินส่วนหนึ่งที่จะต้องคืนแก่เจ้าของมาใช้ในเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นการใช้เงินที่ไม่ถูกต้อง¹⁴

¹³ The Companies Act 2006, section 417(5)(b)(i)

“417 Contents of directors’ report: business review

(5) In the case of a quoted company the business review must, to the extent necessary for an understanding of the development, performance or position of the company’s business, include—

(b) information about—

(i) environmental matters (including the impact of the company’s business on the environment),”

¹⁴ จินตนา บุญบงการ, จริยธรรมทางธุรกิจ, พิมพ์ครั้งที่ 9 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551), หน้า 62-63.

ซึ่งความเห็นดังกล่าวเป็นไปในทิศทางเดียวกับประเด็นทางกฎหมายซึ่งเป็นที่วิพากษ์เกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจว่า เป็นการขัดต่อหน้าที่ของผู้บริหาร (Managerial duty) โดยผู้บริหารมีบทบาทตามกฎหมายในการรักษาผลประโยชน์ของเจ้าของบริษัท ดังนั้นหน้าที่ผูกพันตามกฎหมายคือการแสวงหากำไรสูงสุดให้แก่ผู้ถือหุ้น จึงอาจทำให้เห็นว่าความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจในบริบทนี้เป็นการกระทำที่เกินกว่าอำนาจตามกฎหมายของฝ่ายบริหาร หรือขัดกับหลักการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการ (Fiduciary duty)¹⁵ ทั้งนี้ตามกฎหมายไทยคือการที่กรรมการต้องจัดการบริษัทเพื่อประโยชน์ของผู้ถือหุ้น โดยในการทำหน้าที่ดังกล่าวจะต้องปฏิบัติด้วยความรับผิดชอบ (accountability) ด้วยความระมัดระวัง (duty of care) และด้วยความซื่อสัตย์สุจริต (duty of loyalty)¹⁶ ซึ่งหากกรรมการทำให้เกิดความเสียหายแก่บริษัท บริษัทจะฟ้องร้องเรียกเอาค่าสินไหมทดแทนแก่กรรมการก็ได้ ในกรณีที่บริษัทไม่ยอมฟ้องร้อง ผู้ถือหุ้นคนหนึ่งคนใดจะเอาคดีขึ้นมาก็ได้¹⁷ ดังนั้นบทบัญญัติข้างต้นจึงถือเป็นครั้งแรกที่มีการบัญญัติคำว่า “ชุมชน” และ “สิ่งแวดล้อม” ไว้ในกฎหมายบริษัทของสหราชอาณาจักร

นอกจากบทบัญญัติกฎหมายเกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการแล้ว ในทางระหว่างประเทศมีหลายหน่วยงานที่ผลักดันการกำกับดูแลกิจการที่ดี เช่น ธนาคารโลก (World Bank) ได้จัดให้มีโครงการประเมินผลการปฏิบัติตามมาตรฐานสากลด้านการกำกับดูแลกิจการที่ดีหรือโครงการ CG-ROSC (Corporate Governance - Report on the Observance of Standards and Codes) และองค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (The Organisation for Economic Co-operation and Development: OECD) ก็ได้จัดทำ OECD Principles of Corporate Governance เพื่อเป็นแนวทางให้องค์กรต่างนำไปใช้ โดยคู่มือหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียน ปี 2549 ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยก็ได้นำแนวทางนี้มาประยุกต์ใช้เช่นกัน

---

¹⁵ Doreen McBarnet, “Corporate social responsibility beyond law, through law, for law: the new accountability,” in *The New corporate accountability*, eds. Doreen McBarnet, Aurora Voiculescu, and Tom Campbell (United Kingdom: Cambridge University Press, 2007), p. 23.

¹⁶ พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ มาตรา 89/7

¹⁷ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1169

จากการศึกษาพบว่า มาตรฐาน ISO 26000 วางหัวข้อหลักในเรื่องการกำกับดูแลองค์กร เป็นประเด็นแรก เนื่องจากการกำกับดูแลองค์กร เป็นระบบที่องค์กรใช้ในการตัดสินใจ และการดำเนินการ ซึ่งกระทำโดยบุคคลหรือกลุ่มบุคคลซึ่งอาจมีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ โดยองค์กรควรมีพื้นฐานจากการที่ได้นำหลักการและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมได้ ความโปร่งใส การพิจารณาผลประโยชน์ของผู้มีส่วนได้เสีย มาใช้ในกระบวนการตัดสินใจ และการดำเนินงานขององค์กร ซึ่งตามกฎหมายไทยได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการควบคุมการบริหารงานโดยกำหนดหน้าที่ของกรรมการในการแสวงหากำไร และการรักษาผลประโยชน์ของบริษัทนั้นก็คือผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้นหรือเจ้าของเป็นหลัก

ทั้งนี้แตกต่างจากกฎหมายสหราชอาณาจักรที่แม้กรรมการจะมีหน้าที่ในการแสวงหาประโยชน์สูงสุดแก่ผู้ถือหุ้นเช่นเดียวกัน แต่กรรมการยังต้องคำนึงถึงประเด็นผลกระทบของการดำเนินธุรกิจต่อชุมชนและสิ่งแวดล้อมในการทำหน้าที่ดังกล่าวด้วย ซึ่งบทบัญญัตินี้ช่วยตอบประเด็นทางกฎหมายซึ่งเป็นที่วิพากษ์เกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจว่า เป็นการขัดต่อหน้าที่ของผู้บริหารในการรักษาผลประโยชน์ของเจ้าของบริษัท และเห็นว่าความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจในบริบทนี้เป็นการกระทำที่เกินกว่าอำนาจตามกฎหมายของฝ่ายบริหาร หรือขัดกับหลักการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการ นอกจากนี้บริษัทจดทะเบียนในสหราชอาณาจักรยังต้องมีความโปร่งใสโดยจัดทำรายงานประจำปีซึ่งคือบทวิเคราะห์ธุรกิจที่นอกเหนือจากข้อมูลทางด้านผลประกอบการแล้วยังต้องมีข้อมูลเกี่ยวกับผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมด้วย ซึ่งแตกต่างจากบริษัทจดทะเบียนไทยที่มีหน้าที่จัดทำรายงานประจำปีเช่นเดียวกัน แต่ประกอบด้วยข้อมูลทางด้านผลการดำเนินงานของธุรกิจ ซึ่งไม่มีประเด็นทางด้านความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมแต่อย่างใด

อย่างไรก็ดี ผู้ประกอบการไทยโดยเฉพาะองค์กรธุรกิจประเภทบริษัทจดทะเบียนได้รับการผลักดันให้มีการปฏิบัติตามหลักการการกำกับดูแลกิจการที่ดีมากกว่าองค์กรธุรกิจประเภทอื่น เนื่องจากมีหน่วยงานหลักคือตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่คอยดูแลและจัดทำคู่มือหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียน รวมถึงยังมีอีกหลายหน่วยงานที่มีการสำรวจและประเมินผลในเรื่องนี้ ซึ่งจะช่วยยกระดับให้ผู้ประกอบการไทยมีการกำกับดูแลกิจการที่ดี นอกเหนือจากการปฏิบัติตามกฎหมายซึ่งอาจยังไม่ครอบคลุมในด้านการตัดสินใจดำเนินธุรกิจที่คำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม เท่ากับมาตรฐาน ISO 26000 และกฎหมายบริษัท

ของสหราชอาณาจักรที่มีความครอบคลุมและตอบสนองประเด็นความรับผิดชอบต่อสังคมมากกว่า

4.2 หัวข้อหลักในเรื่องสิทธิมนุษยชน

สิทธิมนุษยชนเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของมวลมนุษยชาติ เนื่องจากมนุษย์มีความต้องการภายในเพื่อการมีอิสรภาพ ความสงบสุข สุขภาพ และความสุข ทั้งนี้ สิทธิมนุษยชนแบ่งได้เป็น 2 ประเภทคือ สิทธิการเป็นพลเมืองและสิทธิทางการเมือง กับสิทธิทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ภาครัฐนั้นมีหน้าที่และความรับผิดชอบต่อในการปกป้องสิทธิมนุษยชน ส่วนองค์กรมีความรับผิดชอบต่อในการเคารพซึ่งสิทธิมนุษยชน ซึ่งควรครอบคลุมถึงขอบเขตผลกระทบจากการตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมขององค์กร ในการเคารพสิทธิมนุษยชนขององค์กรควรดำเนินการมากกว่าที่กฎหมายกำหนด โดยให้มีการพิจารณาความต้องการของผู้มีส่วนได้เสียด้วย ซึ่งขอบเขตการพิจารณาควรให้ครอบคลุมทุกๆ ภาคว่าส่วนที่องค์กรมีอิทธิพล โดยสนับสนุนและก่อให้เกิดการเคารพต่อสิทธิมนุษยชน ทั้งนี้ ประเด็นของสิทธิขั้นพื้นฐานในการทำงาน (Fundamental Rights at Work) คือ การให้เสรีภาพในการสมาคมและการรวมกลุ่มเพื่อเจรจาต่อรอง การไม่เข้าร่วมหรือหาผลประโยชน์จากการใช้แรงงานบังคับ และการไม่เข้าร่วมหรือแสวงหาผลประโยชน์จากการใช้แรงงานเด็ก

4.2.1 ประเทศไทย

ประเทศไทยได้กำหนดรับรองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย รวมถึงความเสมอภาคกล่าวคือ การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล เพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้¹⁸ นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานที่รับผิดชอบตรวจสอบและรายงานการกระทำหรือการละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนคือ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

¹⁸ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (พุทธศักราช 2550), มาตรา 30.

ประเด็นการให้เสรีภาพบุคคลในการรวมกันเป็นสมาคม สหภาพ สหพันธ์ สหกรณ์ กลุ่ม เกษตรกร องค์การเอกชน องค์การพัฒนาเอกชน หรือหมู่คณะอื่น¹⁹ ประเทศไทยได้กำหนดไว้ อย่างชัดเจนในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (พุทธศักราช 2550) อันเป็นการให้ความ ค้ำครองสิทธิของผู้ใช้แรงงานในการจัดตั้งสหภาพและสหพันธ์แรงงาน ซึ่งมีบัญญัติไว้ในกฎหมาย เฉพาะคือ พระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ.2518 ที่กำหนดความสัมพันธ์ระหว่างนายจ้าง หรือสมาคมนายจ้างกับลูกจ้างหรือสหภาพแรงงาน ตลอดจนวิธีการระงับข้อพิพาท

- ลูกจ้างจำนวนไม่น้อยกว่า 10 คนสามารถดำเนินการจดทะเบียนจัดตั้งสหภาพ แรงงานได้²⁰
- การเรียกร้อง เจรจาทำความตกลงกันกับนายจ้างเป็นอำนาจหน้าที่หนึ่งของ สหภาพแรงงาน²¹

จะเห็นได้ว่าในประเด็นการให้เสรีภาพในการสมาคมและการรวมกลุ่มเพื่อเจรจาต่อรอง ตามมาตรฐาน ISO 26000 สอดคล้องกับบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและ พระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ.2518 ข้างต้น

ประเด็นการไม่เข้าร่วมหรือหาผลประโยชน์จากการใช้แรงงานบังคับ ประเทศไทยได้ กำหนดไว้อย่างชัดเจนในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (พุทธศักราช 2550) ว่าการเกณฑ์ แรงงานจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อประโยชน์ ในการป้องกันภัยพิบัติสาธารณะอันมีมาเป็นการฉุกเฉินหรือโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติ แห่งกฎหมายซึ่งให้กระทำได้ในระหว่างเวลาที่ประเทศอยู่ในภาวะสงครามหรือการรบ หรือใน ระหว่างเวลาที่มีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินหรือประกาศใช้กฎอัยการศึก²² ซึ่งมีกฎหมาย เฉพาะที่เกี่ยวข้องคือ พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ.2541

¹⁹ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 64.

²⁰ พระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ.2518, มาตรา 88.

²¹ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 98.

²² รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (พุทธศักราช 2550), มาตรา 38.

- สัญญาจ้างย่อมสิ้นสุดลงเมื่อครบกำหนดระยะเวลาในสัญญาจ้างโดยมีต้องบอกกล่าวล่วงหน้า ในกรณีที่สัญญาจ้างไม่มีกำหนดระยะเวลา นายจ้างหรือลูกจ้างอาจบอกเลิกสัญญาจ้าง โดยบอกกล่าวล่วงหน้าเป็นหนังสือให้อีกฝ่ายหนึ่งทราบ²³

จะเห็นได้ว่าประเด็นการไม่ใช้แรงงานบังคับ หมายถึง การที่ลูกจ้างต้องทำงานด้วยความสมัครใจ ซึ่งสอดคล้องกับบทบัญญัติข้างต้นที่ให้สัญญาจ้างสิ้นสุดลงเมื่อครบระยะเวลา หรือบอกเลิกล่วงหน้ากรณีที่สัญญาจ้างไม่มีกำหนดเวลาได้ซึ่งสอดคล้องตามมาตรฐาน ISO 26000

ประเด็นการใช้แรงงานเด็กนั้นประเทศไทยมีมานานแล้วทั้งในภาคเกษตรกรรม ภาคอุตสาหกรรม และบริการ เพราะในงานบางอย่างและในความจำเป็นทางสังคมทำให้ยังต้องมีกรจ้างแรงงานเด็กอยู่ เนื่องจากเด็กเองต้องการมีรายได้ของตัวเองเพื่อแบ่งเบาภาระครอบครัว แต่การใช้แรงงานเด็กนั้นก็ไมควรถือว่าจำเป็นต้องให้เด็กทำงานภายใต้กฎเกณฑ์หรือเงื่อนไขเดียวกันกับผู้ใหญ่เสมอไป แรงงานเด็กต้องทำงานหนักเกินไป และงานที่จะให้เด็กทำนั้นจะต้องพิจารณาให้เหมาะสมกับวัยและสภาพร่างกายของเด็กด้วย จึงจำเป็นที่จะต้องกำหนดมาตรการเพื่อป้องกันและคุ้มครองแรงงานเด็กไม่ให้ได้รับผลร้ายจากการทำงาน²⁴ ทั้งนี้ ประเทศไทยได้แสดงให้เห็นถึงความตื่นตัวต่อการปรับปรุงกลไกและมาตรการให้ทันสมัยสอดคล้องกับมาตรฐานแรงงานระหว่างประเทศอยู่เสมอ เห็นได้จากการออกพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ.2541 ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ.2541 เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องของกฎหมายแรงงานเดิมคือ ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 103 ลงวันที่ 16 มีนาคม พ.ศ.2515 ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การคุ้มครองแรงงานเด็ก ลงวันที่ 16 เมษายน พ.ศ.2515 และประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ 12) ลงวันที่ 18 เมษายน พ.ศ.2533 ที่มีบทบัญญัติที่ไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ.2541 เป็นกฎหมายที่บัญญัติสิทธิและหน้าที่ระหว่างนายจ้างและลูกจ้างโดยกำหนดเป็นมาตรฐานขั้นต่ำใน

²³ พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ.2541, มาตรา 17

²⁴ สุดาศิริ วศวงค์, กฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองแรงงาน, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติบรรณการ, 2545), หน้า 485.

การใช้แรงงานที่นายจ้างหรือผู้ประกอบการ ลูกจ้าง และบุคคลที่เกี่ยวข้องพึงปฏิบัติตาม²⁵ ซึ่งในประเด็นของการใช้แรงงานเด็ก กฎหมายคุ้มครองแรงงานได้กำหนดอายุขั้นต่ำไว้ดังนี้

- ห้ามมิให้นายจ้างจ้างเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี เป็นลูกจ้าง²⁶

จะเห็นได้ว่า อายุของแรงงานเด็กที่จะเข้าสู่ตลาดได้ถูกปรับเปลี่ยนจากเดิมซึ่งกำหนดไว้เพียงสิบสามปีให้สิบห้าปี เพราะถือว่าร่างกายและจิตใจมีวุฒิภาวะพอสมควรที่จะทำงานบางประเภทที่เหมาะสมกับวัยได้แล้ว อันเป็นกฎหมายให้ความคุ้มครองแก่เด็กโดยมีเจตนารมณ์ที่จะให้เด็กซึ่งมีความจำเป็นต้องทำงานได้ทำงานที่เหมาะสมกับวัยไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ไม่เป็นอุปสรรคต่อการศึกษาเล่าเรียน ดังนั้นหากมีการฝ่าฝืนย่อมเป็นความผิดและถูกดำเนินคดีตามกฎหมาย

4.2.2 ต่างประเทศ

ประเทศเวียดนามเป็นประเทศกำลังพัฒนาเช่นเดียวกับประเทศไทย ซึ่งมีการผลิตสินค้าเพื่อส่งออกโดยมีการใช้แรงงานเป็นจำนวนมาก โดยที่การส่งออกของประเทศเวียดนามมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เพราะมีการพัฒนาและปรับตัวด้านการส่งออกได้ดีและรวดเร็ว จึงมีความพยายามที่จะให้ความสำคัญต่อการคุ้มครองแรงงานในด้านสภาพการจ้างและการทำงาน เพื่อให้ประเทศคู่ค้าเกิดความมั่นใจในกระบวนการผลิตของสถานประกอบการในประเทศเวียดนามว่ามีการใช้แรงงานที่คำนึงถึงสิทธิมนุษยชนไปพร้อมกัน²⁷ โดยมีกฎหมายคุ้มครองแรงงานคือ Labour Code 1994 (amended 2002)

²⁵ สุขุมภรณ์ พรหมมี, “กฎหมายแรงงานกับมาตรฐานความรับผิดชอบทางสังคม 8000 : ศึกษาเฉพาะกรณีสถานประกอบการเพื่อการส่งออกในประเทศไทย,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547), หน้า 87.

²⁶ พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ.2541, มาตรา 44.

²⁷ สุขุมภรณ์ พรหมมี, “กฎหมายแรงงานกับมาตรฐานความรับผิดชอบทางสังคม 8000 : ศึกษาเฉพาะกรณีสถานประกอบการเพื่อการส่งออกในประเทศไทย,” หน้า 70.

ในประเด็นการให้เสรีภาพในการสมาคมและการรวมกลุ่มเพื่อเจรจาต่อรอง กฎหมายแรงงานเวียดนามมีการให้ความคุ้มครองไว้ว่า

- ผู้ใช้แรงงานมีสิทธิที่จะก่อตั้งหรือดำเนินการกิจกรรมสหภาพแรงงาน เพื่อปกป้องสิทธิประโยชน์อันชอบธรรมของตนและมีสิทธิขอรับสวัสดิการรวม และมีสิทธิที่จะมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการสถานประกอบการ โดยสอดคล้องกับระเบียบภายในและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง²⁸
- นายจ้างต้องให้ความร่วมมือในการต่อสหภาพแรงงานในการปรึกษาหารือในเรื่องเกี่ยวกับแรงงานสัมพันธ์ การปรับปรุงชีวิต ทั้งด้านวัตถุและด้านความคิดของผู้ใช้แรงงาน²⁹

จะเห็นได้ว่าในประเด็นการให้เสรีภาพในการสมาคมและการรวมกลุ่มเพื่อเจรจาต่อรอง กฎหมายแรงงานเวียดนามมีการให้ความคุ้มครองเช่นเดียวกับกฎหมายไทย ซึ่งสอดคล้องกับตามมาตรฐาน ISO 26000

ประเด็นการไม่เข้าร่วมหรือหาผลประโยชน์จากการใช้แรงงานบังคับ กฎหมายแรงงานเวียดนามได้บัญญัติไว้อย่างชัดเจนว่า

---

²⁸ Labour Code 1994 (amended 2002), article 7(2).

“An employee shall have the right to form, join, or participate in union activities in accordance with the Law on Trade Unions in order to protect his legal rights and benefits; he shall be entitled to collective welfare and be permitted to participate in the management of the business in accordance with the internal regulations of the enterprise and the provisions of the law.”

²⁹ Ibid, article 8(2).

“An employer shall have the right to appoint a representative to negotiate and sign a collective labour agreement of the enterprise or a collective labour agreement of an industry and shall have the responsibility to cooperate with trade unions in discussing issues relating to labour relations and to improve the material and spiritual lives of employees.”

- บุคคลทุกคนมีสิทธิที่จะทำงาน และเลือกในการจ้างงานและอาชีพได้ และมีสิทธิที่จะเลือกงานหรือเลือกการอบรมทางวิชาชีพโดยปราศจากการเลือกปฏิบัติ³⁰
- ห้ามการทารุณผู้ใช้แรงงานและการใช้แรงงานบังคับทุกรูปแบบ³¹

จะเห็นได้ว่าในประเด็นการใช้แรงงานบังคับ กฎหมายแรงงานเวียดนามมีการให้ความสำคัญคุ้มครองเช่นเดียวกับกฎหมายไทย และบัญญัติไว้อย่างชัดเจนถึงการไม่ใช้แรงงานบังคับทุกรูปแบบซึ่งสอดคล้องกับตามมาตรฐาน ISO 26000

ประเด็นการไม่ใช้แรงงานเด็ก กฎหมายแรงงานเวียดนามได้มีการบัญญัติอายุขั้นต่ำของลูกจ้างในการจ้างงานไว้ดังนี้

- ห้ามมิให้จ้างแรงงานอายุต่ำกว่า 15 ปี³²

อีกทั้งสอดคล้องกับองค์การแรงงานระหว่างประเทศ (International Labour Organization: ILO) ที่ได้กำหนดอายุสำหรับบุคคลที่เข้าทำงานไม่ต่ำกว่า 15 ปี แต่ในประเทศที่ด้อยการพัฒนาในเรื่องเศรษฐกิจและการศึกษา ได้กำหนดอายุขั้นต่ำไว้คือ 14 ปี และการได้รับยกเว้นสำหรับอายุ 12 ถึง 13 ปี สำหรับงานที่ไม่ได้ใช้แรงงาน และสำหรับงานอันตรายอายุขั้นต่ำคือ 18 ปี

---

³⁰ Ibid, article 5(1).

“Every person shall have the right to work, to choose freely the type of work or trade, to learn a trade, and to improve his professional skill without being discriminated against on the basis of his gender, race, social class, beliefs, or religion.

³¹ Ibid, article 5(2).

“Maltreatment of workers and all forms of forced labour are prohibited.”

³² Ibid, article 120.

“Employment of persons under the age of fifteen (15) years is prohibited.”

ตารางที่ 5 อายุแรงงานขั้นต่ำตามมาตรฐานแรงงานสากล

	ประเทศพัฒนาแล้ว	ประเทศกำลังพัฒนา
งานปกติ	15 ปี	14 ปี
งานเสี่ยงอันตราย	18 ปี	18 ปี
งานเบา	13 ปี	12 ปี

จะเห็นได้ว่าในประเด็นการใช้แรงงานบังคับ กฎหมายแรงงานเวียดนามมีการให้ความสำคัญคุ้มครองเช่นเดียวกับกฎหมายไทย และบัญญัติไว้อย่างชัดเจนถึงการไม่ใช้แรงงานบังคับทุกรูปแบบซึ่งสอดคล้องกับตามมาตรฐาน ISO 26000

จากการศึกษาพบว่า มาตรฐาน ISO 26000 กำหนดให้องค์กรเคารพต่อสิทธิมนุษยชนโดยสิทธิขั้นพื้นฐานในการทำงาน คือ การให้เสรีภาพในการสมาคมและการรวมกลุ่มเพื่อเจรจาต่อรอง การไม่เข้าร่วมหรือหาผลประโยชน์จากการใช้แรงงานบังคับ และการไม่เข้าร่วมหรือแสวงหาผลประโยชน์จากการใช้แรงงานเด็ก ซึ่งตามกฎหมายคุ้มครองแรงงานของประเทศไทยและกฎหมายแรงงานเวียดนามมีการบัญญัติถึงประเด็นดังกล่าวไว้สอดคล้องกับหลักการของมาตรฐาน ISO 26000

4.3 หัวข้อหลักในเรื่องการปฏิบัติด้านแรงงาน

การปฏิบัติด้านแรงงานขององค์กร หมายถึงถึง นโยบายและแนวทางการปฏิบัติทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับงานที่ได้ดำเนินการโดยองค์กรเอง หรือที่มีการกระทำในนามขององค์กร ซึ่งเงื่อนไขในการทำงานประกอบด้วย เวลาทำงาน เวลาพักผ่อน วันหยุด ข้อปฏิบัติทางวินัย และการบอกเลิกจ้าง ค่าจ้างและค่าตอบแทนอื่นๆ เป็นต้น โดยที่สิทธิที่เกี่ยวข้องกับด้านแรงงาน ได้แก่ สิทธิที่ลูกจ้างจะก่อตั้ง หรือเข้าร่วมกับองค์กรของลูกจ้างเพื่อเจรจาต่อรองกับนายจ้าง ไม่ถูกกีดกันในการจ้างงาน ปรากฏจากการใช้แรงงานเด็กและแรงงานที่ถูกบังคับ รัฐบาลเป็นผู้ทำหน้าที่หลักในการดูแลให้มีการปฏิบัติต่อลูกจ้างที่ยุติธรรมและเท่าเทียมกัน โดยที่การจ่ายค่าตอบแทน องค์กรต้องจ่ายค่าจ้างอย่างเท่าเทียม และเพียงพอต่อความต้องการของลูกจ้างและครอบครัว โดยพิจารณาจากอัตราค่าจ้างในประเทศ ค่าครองชีพ หลักประกันทางสังคม มาตรฐานการครองชีพในกลุ่มอื่น

ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ รวมถึงความต้องการในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ ความต้องการให้ได้มา และคงไว้ซึ่งระดับของผลผลิตและการจ้างงานที่สูง

4.3.1 ประเทศไทย

การจ้างแรงงานทุกประเภทต้องมีการจ่ายค่าจ้างผลตอบแทนการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับกฎหมายที่ว่าถ้ามิได้มีการตกลงเงินจ้างกันไว้โดยชัดแจ้งย่อมถือเอาโดยปริยายว่ามีค่ามันจะให้สินจ้าง³³ ซึ่งผู้ใช้แรงงานทุกคนทำสำหรับระยะเวลางานก็โดยหวังจะได้รับค่าตอบแทนที่มีคุณค่าเหมาะสมกับงานที่ได้ทำไป โดยที่ตามกฎหมายได้ให้ความหมายของค่าจ้าง คือ เงินที่นายจ้างและลูกจ้างตกลงกันจ่ายเป็นค่าตอบแทนในการทำงานตามสัญญาจ้างสำหรับระยะเวลาทำงานปกติเป็นรายชั่วโมง รายวัน รายสัปดาห์ รายเดือน หรือระยะเวลาอื่น หรือจ่ายให้โดยคำนวณตามผลงานที่ลูกจ้างได้ทำในเวลาทำงานปกติของวันทำงาน และให้หมายความรวมถึงเงินที่นายจ้างจ่ายให้แก่ลูกจ้างในวันหยุดและวันลาที่ลูกจ้างมิได้ทำงานแต่ลูกจ้างมีสิทธิได้รับตามที่กฎหมายกำหนดด้วย³⁴

ในส่วนอัตราการจ่ายค่าจ้างนั้นกฎหมายไม่ได้กำหนดไว้แน่นอนว่างานใด จะต้องจ่ายอัตราเท่าไร โดยทั่วไปจึงขึ้นอยู่กับความตกลงของนายจ้างและลูกจ้างตามสัญญาจ้างแรงงานที่กระทำไว้ต่อกันโดยอัตราย่อมแตกต่างกันไปตามประเภทและชนิดของแรงงาน ทั้งนี้ มีกฎหมายกำหนดไว้ดังนี้

- กรณีงานที่มีลักษณะและคุณภาพอย่างเดียวกันและปริมาณเท่ากัน ให้นายจ้างกำหนดค่าจ้างให้แก่ลูกจ้างเท่าเทียมกัน ไม่ว่าลูกจ้างนั้นจะเป็นหญิงหรือชาย³⁵
- นายจ้างจะต้องจ่ายค่าจ้างให้ในอัตราที่ไม่น้อยกว่าอัตราค่าจ้างขั้นต่ำที่กฎหมายกำหนดไว้³⁶ และให้ใช้ประกาศกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำบังคับแก่นายจ้างและลูกจ้างทุกสัญชาติ ศาสนา และเพศ³⁷

³³ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์, มาตรา 576.

³⁴ พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ.2541, มาตรา 5.

³⁵ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 53.

³⁶ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 90.

จะเห็นได้ว่าอัตราค่าจ้างจะเป็นเงินเท่าใดขึ้นอยู่กับความตกลงกันระหว่างนายจ้าง และลูกจ้าง และจะมีผลกันตามที่ตกลงไว้ถ้าไม่ฝ่าฝืนเรื่องอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ กล่าวคือนายจ้างจะจ่ายค่าจ้างน้อยกว่าค่าจ้างขั้นต่ำไม่ได้ และถ้าได้ทำงานที่มีลักษณะคุณภาพและปริมาณอย่าง เดียวกัน ลูกจ้างก็ควรได้รับเท่าเทียมกัน ไม่ว่าลูกจ้างนั้นจะเป็นหญิงหรือชาย ตามหลัก “equal work, equal pay” ซึ่งสอดคล้องตามมาตรฐาน ISO 26000 อีกทั้งในการกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำเป็นอำนาจของคณะกรรมการค่าจ้าง โดยพิจารณาดัชนีค่าครองชีพ อัตราเงินเฟ้อ มาตรฐาน การครองชีพ ต้นทุนการผลิต ราคาสินค้า ความสามารถของธุรกิจ ผลกระทบต่อมวลรวมของ ประเทศ รวมถึงสภาพเศรษฐกิจและสังคม จึงอาจพิจารณาได้ว่าการที่นายจ้างต้องจ่ายค่าจ้างมา ต่ำกว่าค่าจ้างขั้นต่ำย่อมเป็นการเพียงพอต่อการครองชีพของลูกจ้าง เมื่อพิจารณาปัจจัยในการ กำหนดค่าจ้างขั้นต่ำของรัฐข้างต้น ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐาน ISO 26000

4.3.2 ต่างประเทศ

ประเด็นการจ่ายค่าตอบแทนอย่างเท่าเทียมกัน และเพียงพอต่อความต้องการของลูกจ้าง นั้น กฎหมายแรงงานเวียดนามบัญญัติเรื่องค่าตอบแทนไว้ดังนี้

- นายจ้างและลูกจ้างร่วมกันกำหนดค่าจ้าง โดยพิจารณาจากผลผลิต คุณภาพ และ ประสิทธิภาพที่ทำได้ ทั้งนี้ ต้องไม่ต่ำกว่าอัตราค่าจ้างขั้นต่ำซึ่งกำหนดโดยรัฐ³⁸ ซึ่ง อัตราค่าจ้างขั้นต่ำพิจารณาจากค่าใช้จ่ายในการยังชีพ เพื่อประกันว่าลูกจ้างซึ่ง ทำงานในสภาพการทำงานปกติสามารถยังชีพอยู่ได้โดยมีส่วนเหลือเพื่อการออม ด้วย³⁹

³⁷ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 89.

³⁸ Labour Code 1994 (amended 2002), article 55.

“The wage of an employee shall be agreed by the two parties in the labour contract and shall be paid in consideration of rate of production, and the quality and result of the work performed. The wage of an employee must not be lower than the minimum wage stipulated by the State.”

³⁹ Ibid, article 56

- นายจ้างต้องปฏิบัติกับชายและหญิงอย่างเท่าเทียมกันในเรื่องการจ้างงาน การจ่ายค่าตอบแทน⁴⁰

จะเห็นได้ว่าอัตราค่าจ้างตามบทบัญญัติของเวียดนามกำหนดให้ลูกจ้างได้รับเท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะเป็นหญิงหรือชาย อีกทั้งในการกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำมีการพิจารณาถึงค่าครองชีพ และปัจจัยอื่น ซึ่งสอดคล้องกับกฎหมายคุ้มครองแรงงานไทยและมาตรฐาน ISO 26000

4.4 หัวข้อหลักในเรื่องสิ่งแวดล้อม

กระบวนการตัดสินใจและกิจกรรมขององค์กร ล้วนย่อมมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ไม่ว่าจะเป็นองค์กรจะมีสถานที่ตั้งอยู่ตรงส่วนใดของโลก ผลกระทบเหล่านี้ จะเกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรต่างๆ ทั้งที่เป็นทรัพยากรที่มีชีวิตหรือไม่มีชีวิต สถานที่ตั้งขององค์กร การปล่อยมลพิษและของเสีย และผลกระทบต่อที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ (Natural habitats) ที่เกิดจากกิจกรรมผลิตภัณฑ์และบริการขององค์กร เพื่อเป็นการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม องค์กรควรนำแนวคิดการบูรณาการระหว่างปัญหาด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม มาใช้เพื่อการดำเนินงานและการตัดสินใจต่างๆ การจัดการด้านความเสี่ยงต่อสิ่งแวดล้อม (Environment risk management) องค์กรควรดำเนินโครงการที่ประเมินและลดความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมจากกิจกรรม ผลิตภัณฑ์ และการบริการตลอดวัฏจักรชีวิตขององค์กรควรพัฒนาและดำเนินมาตรการฉุกเฉินเพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพจากอุบัติเหตุ และสื่อสารให้ชุมชนท้องถิ่นและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง

“The minimum wage is set on the basis of the cost of living of an employee who is employed in the most basic job with normal working conditions, and includes remuneration for the work performed and an additional amount for contribution towards savings. The minimum wage shall be used as a basis for calculation of the wages for other types of jobs.”

⁴⁰ Ibid, article 111(1)

“An employer must implement the principle of equality of males and females in respect of recruitment, utilization, wage increases, and wages.”

4.4.1 ประเทศไทย

ในการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาต่างๆ ทั้งของภาครัฐและเอกชนเพื่อยกระดับการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศจำเป็นต้องมีการนำทรัพยากรธรรมชาติต่างๆ มาใช้เป็นปัจจัยในการผลิตทั้งสิ้น ในการใช้ทรัพยากรดังกล่าวหากใช้โดยปราศจากความระมัดระวังหรือปราศจากการวางแผนที่ดีพอย่อมก่อให้เกิดปัญหาต่อสิ่งแวดล้อมได้

การวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (Environment Impact Assessment) เป็นมาตรการที่ถูกคิดค้นขึ้นเพื่อควบคุมผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินการของโครงการหรือกิจกรรมเหล่านั้น โดยจะต้องทำการศึกษาถึงความเป็นไปได้และความจำเป็นของโครงการหรือกิจกรรมนั้นๆ ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อคุณภาพของสิ่งแวดล้อมทั้งทางด้านกายภาพและชีวภาพในระบบนิเวศสิ่งแวดล้อม ผลกระทบต่อสุขภาพ อนามัย ชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของมนุษย์ โดยจัดทำเป็นรายงานการศึกษาขั้นต้นเพื่อประกอบการตัดสินใจของเจ้าหน้าที่ในการให้ความเห็นชอบเพื่อสร้างหรือดำเนินการโครงการหรือกิจการดังกล่าว⁴¹

พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ.2535 มาตรา 46-51 ได้บัญญัติมาตรการเพื่อควบคุมผลกระทบจากโครงการหรือกิจการในรูปของมาตรการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม คือ การจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

จะเห็นได้ว่ากระบวนการตัดสินใจและกิจกรรมขององค์กรในเรื่องที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมนั้นตามกฎหมายมีการกำหนดให้โครงการหรือกิจการที่เข้าหลักเกณฑ์ต้องมีการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมก่อน

4.4.2 ต่างประเทศ

จากที่ได้กล่าวไว้ในหัวข้อหลักในเรื่องการกำกับดูแลองค์กรเกี่ยวกับกฎหมายบริษัทของสหราชอาณาจักรคือ Companies Act 2006 ซึ่งกรรมการต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างซื่อสัตย์สุจริต

---

⁴¹ อุดมศักดิ์ สีนพงษ์, กฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม, พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพมหานคร: บริษัทสำนักพิมพ์วิญญูชน จำกัด, 2554), หน้า 193.

ส่งเสริมความมั่งคั่งแก่บริษัทเพื่อผลประโยชน์แก่ผู้ถือหุ้นโดยรวม โดยต้องคำนึงถึงผลกระทบของการดำเนินธุรกิจต่อชุมชนและสิ่งแวดล้อม รวมถึงบริษัทมหาชนที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ต้องจัดทำรายงานประจำปีที่เรียกว่า “บทวิเคราะห์ธุรกิจ” (business review) โดยต้องมีข้อมูลเกี่ยวกับผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

จะเห็นได้ว่าบทบัญญัตินี้เป็นการกำหนดการทำหน้าที่ของกรรมการในทุกการตัดสินใจ และการกระทำจะต้องคำนึงถึงผลกระทบของการดำเนินธุรกิจต่อชุมชนและสิ่งแวดล้อมด้วย กล่าวคือในประเด็นของสิ่งแวดล้อมนี้แม้กฎหมายไทยจะให้มีการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมแต่ก็บังคับกับโครงการหรือกิจการที่เข้าหลักเกณฑ์เท่านั้น ซึ่งความครอบคลุมน้อยกว่ากฎหมายของสหราชอาณาจักรที่กำหนดเป็นหน้าที่กรรมการให้ต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมในทุกกรณี

4.5 หัวข้อหลักในเรื่องการดำเนินงานอย่างเป็นธรรม

การดำเนินการอย่างเป็นธรรม เกี่ยวเนื่องกับจริยธรรมขององค์กรในการติดต่อ ทำงานร่วมกับองค์กรอื่นๆ รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรกับภาครัฐ คู่ค้า ผู้รับเหมา คู่แข่งทางธุรกิจ และสมาคมต่างๆ ที่องค์กรเป็นสมาชิก ซึ่งผู้ประกอบการควรจัดให้มีการต่อต้านการคอร์รัปชัน โดยที่การคอร์รัปชัน (corruption) เป็นการใช้อำนาจในทางที่ผิด เพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์ส่วนบุคคลมี 2 รูปแบบ คือ active และ passive (เช่น การให้สินบน และการรับสินบน) ซึ่งการคอร์รัปชันเป็นการทำลายระบบจริยธรรมในองค์กร และเพิ่มความเสี่ยงต่อการผิดกฎหมาย ละเมิดสิทธิมนุษยชน ทำลายระบบการเมือง สร้างผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ทำลายระบบการแข่งขัน ขัดขวางการเติบโตทางเศรษฐกิจ

4.5.1 ประเทศไทย

ประเทศไทยมีกฎหมายที่กำหนดลักษณะการกระทำเป็นความผิดเกี่ยวกับการคอร์รัปชัน และบทกำหนดโทษไว้ในประมวลกฎหมายอาญา พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่า การป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 ทั้งนี้ ในปีที่ผ่านมาหน่วยงานภาครัฐโดยเฉพาะสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้ความพยายามในการแก้ไข

ปัญหาการคอร์รัปชัน โดยมีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 โดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554 ในประเด็นที่สำคัญ อาทิ การคุ้มครอง การให้รางวัล การกักบุคคลเป็นพยาน เป็นต้น

อีกทั้งยังได้ออกประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำและแสดงบัญชีรายการรับจ่ายของโครงการที่บุคคลหรือนิติบุคคลเป็น คู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ.2554 กำหนดให้คู่สัญญาซึ่งทำสัญญาตามระเบียบข้อบังคับว่าด้วยการพัสดุ สัญญาสัมปทาน และสัญญาให้ทุนสนับสนุนเพื่อการวิจัยหรือดำเนินกิจกรรม โดย บังคับใช้กับสัญญาซึ่งมีมูลค่าดังนี้

- (1) ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน พ.ศ.2555-31 มีนาคม พ.ศ.2556 ใช้บังคับกับสัญญาที่มีมูลค่า ตั้งแต่ 2,000,000 บาท
- (2) ตั้งแต่วันที่ 1 เม.ย.56 เป็นต้นไป ใช้บังคับกับสัญญาที่มูลค่าตั้งแต่ 500,000 บาท

โดยหากเข้าเงื่อนไขข้างต้น คู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐนั้นจะมีหน้าที่ 3 ประการดังนี้

- (1) จัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายของสัญญาและยื่นต่อกรมสรรพากรพร้อมกับการยื่นชำระภาษีเงินได้นิติบุคคลตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด
- (2) บันทึกรายการบัญชีเป็นรายสัญญา โดยเก็บและรักษาเอกสารหลักฐานไว้ ณ สถานที่ประกอบการเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 5 ปีนับแต่สิ้นสุดระยะเวลาสัญญา
- (3) ต้องรับจ่ายเงินผ่านบัญชีเงินฝากกระแสรายวัน เว้นแต่การรับจ่ายเงินแต่ละครั้งมีมูลค่าไม่เกิน 30,000 บาท

จะเห็นได้ว่าเจตนารมณ์ของกฎหมายดังกล่าวก็เพื่อให้เกิดความโปร่งใสในการรับจ่ายเงินระหว่างเอกชนกับหน่วยงานของรัฐ เพื่อแก้ไขปัญหาการคอร์รัปชันโดยเฉพาะการรับจ่ายสินบนซึ่งเป็นปัญหาที่สำคัญโดยเฉพาะในโครงการจัดซื้อจัดจ้างของรัฐ แต่ในทางกลับกันภาคเอกชนเห็นว่ากฎหมายฉบับนี้เป็นการแก้ไขปัญหามาไม่ตรงจุด และก่อให้เกิดภาระหน้าที่ในการจัดทำบัญชีซึ่งเป็นการเพิ่มภาระค่าใช้จ่ายให้กับภาคเอกชนมากขึ้น อย่างไรก็ตาม หากภาคเอกชน

ซึ่งเป็นคู่สัญญา กับหน่วยงานของรัฐซึ่งมีหน้าที่ตามกฎหมายนี้ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าว ก็จะทำให้ตกเป็นผู้ขาดคุณสมบัติที่จะเข้าทำสัญญากับหน่วยงานของรัฐในอนาคต

4.5.2 ต่างประเทศ

ในช่วงระยะเวลา 1-2 ปีที่ผ่านมาสหราชอาณาจักรประสบปัญหาคอร์รัปชันอย่างหนักในวง การการเมือง อาทิ การเบิกจ่ายเงินภาษีประชาชนของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกสภาขุนนาง สำหรับค่าใช้จ่ายที่ไม่สามารถเบิกเพื่อใช้ในหน้าที่การทำงานในตำแหน่งทางการเมืองได้ นอกจากนี้ อดีตรัฐมนตรีของพรรคแรงงานหลายคนได้เปิดเผยว่าสามารถช่วยเหลือบริษัทต่างชาติทำธุรกิจ ในวงราชการของอังกฤษและในองค์การระหว่างประเทศได้ โดยแลกกับเงินค่าอำนวยความสะดวก กรณีดังกล่าวทำให้เกิดการหมดความเชื่อมั่นและศรัทธาต่อระบบการเมืองและรัฐสภาของประเทศ ฝ่ายรัฐบาลจึงก็พยายามหาทางแก้ปัญหาเพื่อแก้ไขภาพลักษณ์และเพื่อขจัดปัญหาคอร์รัปชันให้หมดไป โดยมีการจัดตั้งองค์การอิสระ (Independent Parliamentary Standard Authority) เพื่อบริหารจัดการการเบิกจ่ายเงินของสมาชิกสภาทั้งสองสภา สำหรับปัญหาการให้สินบนแทนที่จะมุ่งเป้าจัดการปัญหาไปที่เจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งเป็นผู้รับหรือเรียกรับสินบน แต่มุ่งแก้ไขปัญหาและเสนอ แนวทางป้องกันจากมุมมองของภาคเอกชนแทน⁴²

โดยสหราชอาณาจักรได้ออก Bribery Act 2010 ซึ่งมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2554 อันเป็นกฎหมายที่กำหนดความผิดเกี่ยวกับการให้สินบน รวมถึงการที่องค์กรธุรกิจต้อง มีมาตรการป้องกันการให้สินบน โดยมาตรา 7 ได้บัญญัติฐานความผิดกรณีองค์กรธุรกิจไม่ป้องกันการให้สินบน (Failure of commercial organisations to prevent bribery) เว้นแต่องค์กรพิสูจน์ ได้ว่ามีกระบวนการที่เหมาะสมเพียงพอ (Adequate Procedure) เพื่อป้องกันบุคคลที่เกี่ยวข้อง (Associated Person) ให้สินบนแล้ว⁴³

⁴² สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, The UK's Bribery Act 2010: มิติใหม่แห่งการต่อต้านคอร์รัปชัน [ออนไลน์], 10 พฤษภาคม 2555. แหล่งที่มา <http://www.opm.go.th/opminter/content/corruption/>

⁴³ Bribery Act 2010, section 7.

"7 Failure of commercial organisations to prevent bribery

(1) A relevant commercial organisation ("C") is guilty of an offence under this section if a person ("A") associated with C bribes another person intending—

ในส่วนของกระบวนการที่เหมาะสมเพียงพอ นั้น กระทรวงยุติธรรมแห่งสหราชอาณาจักร ได้ออกแนวทางเพื่อให้องค์กรธุรกิจสามารถนำไปใช้ป้องกันบุคคลที่เกี่ยวข้องให้สินบนโดยมีหลัก 6 ประการดังนี้

- (1) กระบวนการป้องกันการให้สินบนต้องสอดคล้องกับความเสี่ยงที่มีอยู่ตามธรรมชาติ ขนาด และความซับซ้อนของพาณิชยกรรมขององค์กรเอกชนนั้น (Proportionate Procedures)
- (2) ผู้บริหารระดับสูงมีส่วนในการป้องกันการให้สินบน โดยการริเริ่ม พัฒนา ปรับปรุง กระบวนการป้องกันการให้สินบน (Top-Level Commitment)
- (3) การจัดทำให้มีการประเมินความเสี่ยงของการทุจริต (Risk Assessment)
- (4) การสอบทานธุรกิจในการทำธุรกิจ (Due Diligence)
- (5) นโยบายและกระบวนการมีความชัดเจน เข้าถึงง่าย สามารถปฏิบัติได้จริง ควรมีการ ดำเนินการให้สัมฤทธิ์ผลและอย่างมีประสิทธิภาพ (Communication and Training)
- (6) การเฝ้าติดตาม ดูแล ประสิทธิภาพในการควบคุมการต่อต้านการให้สินบนอย่าง สม่ำเสมอ (Monitoring and Review)

จะเห็นได้ว่ากฎหมายไทยและกฎหมายสหราชอาณาจักรต่างตระหนักถึงความสำคัญ ของปัญหาการคอร์รัปชัน ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐาน ISO 26000 อย่างไรก็ดี หากพิจารณา กฎหมายป้องกันและปราบปรามการทุจริตแล้วไม่มีบทบัญญัติที่เป็นกระบวนการที่เป็นรูปธรรม

(a) to obtain or retain business for C, or

(b) to obtain or retain an advantage in the conduct of business for C.

(2) But it is a defence for C to prove that C had in place adequate procedures designed to prevent persons associated with C from undertaking such conduct.

(3) For the purposes of this section, A bribes another person if, and only if, A—

(a) is, or would be, guilty of an offence under section 1 or 6 (whether or not A has been prosecuted for such an offence), or

(b) would be guilty of such an offence if section 12(2)(c) and (4) were omitted.”

ซึ่งมีประสิทธิภาพในการป้องกันการคอร์รัปชันของภาคธุรกิจเหมือนเช่นสหราชอาณาจักรที่บัญญัติให้องค์กรธุรกิจจัดให้กระบวนการที่เหมาะสมเพียงพอตามแนวทาง 6 ประการเพื่อป้องกันบุคคลที่เกี่ยวข้องให้สิ้นบน

ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะจากงานวิจัยโดยทุนสนับสนุนงานวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติที่เสนอยุทธศาสตร์ในการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันในประเทศไทยจำเป็นต้องใช้รูปแบบล่างขึ้นบน โดยภาคส่วนต่างๆ จะต้องร่วมกันสร้างแรงกดดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลง โดยเน้นมาตรการ “ป้องกัน” มากกว่าการปราบปราม เพื่อลดแรงต้านจากฝ่ายบริหารและภาคธุรกิจที่เป็นกลุ่มผลประโยชน์⁴⁴

4.6 หัวข้อหลักในเรื่องประเด็นด้านผู้บริโภคร

ประเด็นผู้บริโภครซึ่งผู้ประกอบการควรคำนึงถึงในด้านความรับผิดชอบต่อสังคม จะเกี่ยวข้องกับการตลาดที่เป็นธรรม การปกป้องสุขภาพและความปลอดภัย การบริโภครอย่างยั่งยืน การแก้ปัญหาขัดแย้ง การปกป้องข้อมูลและความเป็นส่วนตัว การเข้าถึงผลิตภัณฑ์และบริการ และการให้ความรู้แก่ผู้บริโภคร

4.6.1 ประเทศไทย

การคำนึงถึงสิทธิของผู้บริโภครในประเทศไทยครั้งแรกเริ่มมีขึ้นโดยการใช้มาตรการทางกฎหมายเพื่อป้องกันความเสียหายอันเกิดจากการบริโภครทางนม โดยการออกกฎหมายคือพระราชบัญญัติทางนม พ.ศ.2470 ในระยะต่อมามีการพัฒนาประเทศมากขึ้น สภาพความเป็นอยู่ของประชาชนเริ่มเปลี่ยนแปลงจากสังคมชนบทไปสู่สังคมเมืองมากขึ้น จึงจำเป็นต้องบัญญัติกฎหมายเฉพาะที่กำหนดให้รัฐควบคุมกิจกรรมต่างๆ ของเอกชนให้เกิดความปลอดภัยและความเป็นธรรมต่อส่วนรวม กฎหมายเฉพาะเหล่านี้ล้วนมีลักษณะเป็นกฎหมายที่มีความมุ่งหมายเพื่อดำรงไว้ซึ่งความปลอดภัยของสาธารณชนและป้องกันความเสียหายอันเนื่องมาจากการบริโภคร

⁴⁴ มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในวงการธุรกิจเอกชนไทยกับแนวทางแก้ไขและป้องกัน [ออนไลน์], 10 พฤษภาคม 2555. แหล่งที่มา http://www.nacc.go.th/more_news.php?cid=106&filename=index

ของประชาชน เช่น พระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ.2484 พระราชบัญญัติควบคุมอาหาร พ.ศ. 2484 เป็นต้น ทั้งนี้การพยายามให้มีกฎหมายรับรองคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภคเริ่มเด่นชัดขึ้น เมื่อสภาสตรีแห่งประเทศไทยได้ตระหนักถึงความจำเป็นในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการบริโภคเพื่อให้เกิดความเป็นธรรม ในขั้นต้นมีการจัดตั้งกรมการศึกษาและส่งเสริมผู้บริโภคขึ้นศึกษาปัญหาต่างๆ ของผู้บริโภค จนตราเป็นพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค เมื่อวันที่ 30 เมษายน พ.ศ. 2522 และจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคขึ้นเป็นหน่วยงานในสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี⁴⁵

ทั้งนี้ สิทธิของผู้บริโภคได้มีการบัญญัติรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยว่า

- สิทธิของบุคคลซึ่งเป็นผู้บริโภคย่อมได้รับความคุ้มครองในการได้รับข้อมูลที่เป็นความจริง และมีสิทธิร้องเรียนเพื่อให้ได้รับการแก้ไขเยียวยาความเสียหาย รวมทั้งมีสิทธิรวมตัวกันเพื่อพิทักษ์สิทธิของผู้บริโภค⁴⁶

โดยที่มีพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522 ซึ่งได้บัญญัติคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภคไว้คือ สิทธิที่จะได้รับข่าวสารรวมทั้งคำพรรณนาคุณภาพที่ถูกต้องและเพียงพอเกี่ยวกับสินค้าและบริการ สิทธิที่จะมีอิสระในการเลือกหาสินค้าหรือบริการ สิทธิที่จะได้รับความปลอดภัยจากการใช้สินค้าหรือบริการ และสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาและชดเชยความเสียหาย⁴⁷ นอกจากนี้ ยังมีพระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. 2545 ซึ่งมีขึ้นเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคจากการทำการตลาดขายตรงและตลาดแบบตรงซึ่งไม่เป็นธรรม และพระราชบัญญัติความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551

ทั้งนี้ การคุ้มครองผู้บริโภคมีจุดมุ่งหมาย 3 ประการคือ

- เพื่อความปลอดภัย คือ ปลอดภัยจากการค้าที่ไม่บริสุทธิ์ยุติธรรม เช่น สินค้าอาหารเจือปนสารพิษของเล่นเด็กอาบสารพิษ เป็นต้น

⁴⁵ สุขุม ศุภนิธย์, คำอธิบายกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536), หน้า 16.

⁴⁶ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (พุทธศักราช 2550), มาตรา 61.

⁴⁷ พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522, มาตรา 4

- เพื่อความเป็นธรรม คือ พ่อค้าต้องไม่ใช้เล่ห์เหลี่ยมหลอกลวงให้ผู้บริโภคตกเป็น ผู้เสียเปรียบ เช่น ปลอมปนสินค้า โฆษณาชวนเชื่อ ตีตลาดที่ตลาดเคลื่อนจาก ความเป็นจริง เป็นต้น
- เพื่อความประหยัด คือความระมัดระวังในกาจ่ายใช้สอยเงินเพื่อซื้อปัจจัย บริโภคให้คุ้มค่างบเงินที่เสียไป ที่เรียกว่า “ประโยชน์ประหยัดสุด” สามารถต่อรอง ราคาจากผู้ขายได้เหมาะสม⁴⁸

จะเห็นได้ว่าบทบัญญัติกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคของประเทศนั้นค่อนข้างมีความ ครอบคลุมตามมาตรฐาน ISO 26000 ในประเด็นผู้บริโภค อย่างไรก็ตามเนื่องจากปัจจุบัน เทคโนโลยีสารสนเทศมีความก้าวหน้าทำให้ผู้คนสามารถติดต่อสืบค้นข้อมูลข่าวสารกันได้ โดยง่าย รวมถึงผู้ประกอบการที่เก็บบันทึกของลูกค้าได้นำข้อมูลส่วนบุคคลนั้นมาหาทำหรือทำ การตลาดที่ไม่เป็นธรรมจากข้อมูลและความเป็นส่วนตัวของผู้บริโภค เช่น การเสนอขายสินค้า หรือบริการอันสร้างความสะดวกหรือราคาในปัจจุบัณ แม้ประเทศไทยจะมีกฎหมายหลายฉบับที่ ควบคุมเกี่ยวกับข้อมูล คือ พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540 แต่ก็ครอบคลุม เฉพาะข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในครอบครองของหน่วยงานของรัฐเท่านั้น ยังไม่ครอบคลุมถึงข้อมูล ส่วนบุคคลที่อยู่ในมือของเอกชน หรือพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ.2545 ที่คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในครอบครองของเอกชน แต่ก็ไม่ครอบคลุมทั้งระบบ

4.6.2 ต่างประเทศ

ความเป็นมาหรือวิวัฒนาการในด้านกฎหมายและทฤษฎีเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค ในต่างประเทศ เริ่มต้นมาจากคดีที่เรียกร้องในทางละเมิดให้มีการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อ ความเสียหายอันเกิดจากการใช้สินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่มีความชำรุดบกพร่อง ซึ่งผู้ประกอบการมี หน้าที่ป้องกันความเสียหายเพราะอยู่ในฐานะที่จะควบคุมตรวจสอบได้ดีที่สุดเพื่อมิให้สินค้านั้น ก่ออันตรายแก่ผู้ใช้ได้ กล่าวคือแนวคิดและทฤษฎีที่เป็นที่มาของการบัญญัติกฎหมายเพื่อ คุ้มครองผู้บริโภคประกอบด้วยกรขยายหลักความรับผิดชอบทางสัญญาให้กว้างออกไป ไม่ถือว่า สัญญาผูกพันเฉพาะคู่สัญญา กับการนำเอาหลักข้อสันนิษฐานความผิดในกฎหมายละเมิดที่ให้

⁴⁸ ฝ่ายวิชาการสำนักพิมพ์ฟิสิกส์เซ็นเตอร์, รวมกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ฟิสิกส์เซ็นเตอร์, 2540), หน้า 2.

ถือว่าผู้ประกอบการธุรกิจอาจต้องรับผิดชอบโดยไม่จำเป็นต้องมีความตั้งใจหรือประมาทเลินเล่อ เว้นแต่ตนพิสูจน์หักล้างได้ตามที่กฎหมายกำหนดข้อยกเว้นไว้มาใช้ในคดีที่เกิดความเสียหายขึ้น เนื่องจากการบริโภคสินค้าและบริการ⁴⁹

ในสหราชอาณาจักรมีกฎหมายหลักในการคุ้มครองผู้บริโภคคือ Consumer Protection Act 1987 ซึ่งบัญญัติสาระสำคัญเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคในเรื่องต่างๆ ไว้คือ ความรับผิดชอบต่อสินค้า ความปลอดภัยของผู้บริโภค การแสดงข้อความซึ่งทำให้หลงผิด นอกจากนี้ยังได้มีการออกกฎระเบียบคุ้มครองผู้บริโภคจากการค้าที่ไม่เป็นธรรมคือ Consumer Protection from Unfair Trading Regulations 2008 ซึ่งมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 26 พฤษภาคม พ.ศ.2551 โดยบัญญัติถึงการกระทำหรือละเว้นการกระทำที่ทำให้ผู้บริโภคหลงผิดในการตัดสินใจ อีกทั้งมีกฎหมายการขายและจัดหาสินค้าให้แก่ผู้บริโภคคือ The Sale and Supply of Goods to Consumers Regulations 2002 ซึ่งบัญญัติถึงการโอนสินค้า รวมถึงการโอนความเสี่ยงของสินค้าในกรณีของผู้บริโภคด้วย

นอกจากนี้ ในประเด็นการคุ้มครองสิทธิส่วนตัวและการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายจารีตประเพณีเช่นสหราชอาณาจักร สิทธิส่วนตัวถือเป็นแนวคิดพื้นฐานที่รองรับการคุ้มครองส่วนบุคคล ถือเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่เกิดจากแนวทางปฏิบัติในรัฐธรรมนูญของรัฐ ซึ่งสหราชอาณาจักรมีกฎหมาย Data Protection Act 1998 ซึ่งมีมาตรการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลโดยกำหนดให้การใช้ข้อมูลต้องใช้เพื่อวัตถุประสงค์ที่ได้มีการเก็บข้อมูลนั้นเท่านั้น

จะเห็นได้ว่ากฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคของสหราชอาณาจักรมีการบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภคในเรื่องต่างๆ ไว้เช่นเดียวกับกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคของประเทศไทย อย่างไรก็ตามกฎหมายสหราชอาณาจักรในประเด็นผู้บริโภคนี้ยังมีความครอบคลุมกว้างขวางกว่ากฎหมายไทยในเรื่องการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

---

⁴⁹ สุขุม ศุภนิติย์, คำอธิบายกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536), หน้า 16.

4.7 หัวข้อหลักในเรื่องการมีส่วนร่วมและการพัฒนาชุมชน

การมีส่วนร่วมของชุมชน (Community Involvement) ร่วมปรึกษาหารือกับตัวแทนของกลุ่มชุมชนอย่างเป็นระบบ ในการจัดลำดับการตัดสินใจลงทุนทางสังคมและกิจกรรมพัฒนาชุมชน ต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษกับกลุ่มผู้ที่ต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษ กลุ่มผู้ที่ถูกเลือกปฏิบัติ กลุ่มคนชายขอบ กลุ่มคนที่ถูกกีดกัน และกลุ่มคนที่ไม่ใช้อำนาจต่อรอง โดยต้องขยายความช่วยเหลือและเคารพสิทธิของกลุ่มคนเหล่านั้น

4.7.1 ประเทศไทย

สิทธิชุมชนเป็นข้อความคิดทางสังคมซึ่งเป็นที่ยอมรับแพร่หลายในหมู่นักวิชาการตลอดจนหมู่ประชาชนที่อยู่รวมกันเป็นชุมชนซึ่งกำลังประสบปัญหาเกี่ยวกับสิทธิหน้าที่ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมานานพอสมควรแล้ว ในปัจจุบันเกิดการอ้างสิทธิชุมชนในฐานะสิทธิขั้นพื้นฐานในลักษณะต่างๆ ซึ่งมีรายละเอียดที่ซับซ้อนและแตกต่างจากความรับรู้เกี่ยวกับสิทธิหน้าที่ของบุคคลและอำนาจตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องซึ่งสืบทอดมาแต่เดิม เกิดเป็นข้อพิพาททางกฎหมายขึ้นหลายรูปแบบ⁵⁰

ทั้งนี้ สิทธิชุมชนเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานตามรัฐธรรมนูญซึ่งได้เคยมีการบัญญัติรับรองเป็นครั้งแรกไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (พุทธศักราช 2540) ซึ่งต่อมารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 ก็ยังคงบัญญัติรับรองสิทธิชุมชนไว้ ดังนี้

- บุคคลซึ่งรวมกันเป็นชุมชน ชุมชนท้องถิ่น หรือชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมย่อมมีสิทธิอนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นและของชาติ และมีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม รวมทั้งความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืน⁵¹

⁵⁰ กิตติศักดิ์ ปกรติ, สิทธิของบุคคลซึ่งรวมกันเป็นชุมชน, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพมหานคร: บริษัท มิสเตอร์ก๊อปปี้ (ประเทศไทย) จำกัด, 2550), หน้า 1-3.

⁵¹ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (พุทธศักราช 2550), มาตรา 66.

- สิทธิของบุคคลที่จะมีส่วนร่วมกับรัฐและชุมชนในการอนุรักษ์ บำรุงรักษาและการได้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและหลากหลายทางชีวภาพ และในการคุ้มครองส่งเสริม และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ดำรงชีพอยู่ได้อย่างปกติและต่อเนื่องในสิ่งแวดล้อมที่จะไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพอนามัย สวัสดิภาพ หรือคุณภาพชีวิตของตนย่อมได้รับความคุ้มครองตามความเหมาะสม⁵²

เนื่องด้วยข้อจำกัดทางกฎหมายซึ่งเป็นที่เข้าใจว่า การที่ชุมชนไม่ได้รับการยอมรับให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรตามที่เรียกร้อง ก็เพราะระบบกฎหมายไทยไม่ยอมรับว่าชุมชนก็มีสิทธิได้ หรือไม่ยอมรับสภาพบุคคลของชุมชน เมื่อชุมชนไม่มีสภาพบุคคลกฎหมายจึงไม่รับรองสิทธิ โดยเฉพาะอย่างยิ่งไม่ยอมรับสิทธิของชุมชนอันมีมาตามจารีตประเพณีในการดูแลรักษาและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นที่ตั้งของชุมชน เป็นเหตุให้ชุมชนขาดความชอบธรรมทางกฎหมายที่จะยกขึ้นอ้างเพื่อปกป้องประโยชน์ของชุมชนหรือยกเป็นข้อต่อสู้อำนาจรัฐหรือสิทธิเอกชนได้ แต่ปัญหาความมีตัวตนทางกฎหมายของชุมชนนี้จะหมดไปเมื่อมีการตรารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 และรัฐธรรมนูญได้รับรองสิทธิของบุคคลที่รวมกันเป็นชุมชนขึ้นดังเห็นได้จากมาตรา 46, 56

อย่างไรก็ดีความเข้าใจเกี่ยวกับความมีตัวตน และความมีสิทธิชุมชน ตลอดจนลักษณะพิเศษของชุมชนระดับต่างๆ อันได้แก่ ชุมชนทั่วไป ชุมชนท้องถิ่น และชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม เป็นข้อความที่ปรากฏอยู่รัฐธรรมนูญนั้น แม้จะมีการรับรองสิทธิขั้นพื้นฐานไว้ในรัฐธรรมนูญซึ่งย่อมมีผลผูกพันองค์กรทั้งปวง แต่สิทธิชุมชนก็ยังคงถูกเพิกเฉยต่อความมีสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐาน โดยเหตุที่ยังไม่มีการตรากฎหมายรองรับและกำหนดหลักเกณฑ์เงื่อนไขและวิธีการใช้สิทธิเสรีภาพนั้นมาบังคับใช้ได้ ซึ่งน่าจะเป็นการตีความและใช้กฎหมายขัดต่อหลักที่ว่า “การตีความกฎหมายต้องตีความไปในทางให้เกิดผล ไม่ใช่ตีความไปในทางไร้ผล”⁵³

⁵² เรื่องเดียวกัน, มาตรา 67.

⁵³ กิตติศักดิ์ ปรกิติ, สิทธิของบุคคลซึ่งรวมกันเป็นชุมชน, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพมหานคร: บริษัท มิสเตอร์ก๊อบบี้ (ประเทศไทย) จำกัด, 2550), หน้า 200-201.

จะเห็นได้ว่าแม้ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (พุทธศักราช 2550) จะได้มีการบัญญัติรับรองถึงสิทธิชุมชนไว้ ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐาน ISO 26000 แต่อย่างไรก็ดี ในความเป็นจริงสิทธิชุมชนในการเข้ามามีส่วนร่วมจัดการทรัพยากรธรรมชาติ หรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับชุมชนยังไม่ได้ได้รับความสำคัญมากนัก เห็นได้จากปัญหามลพิษ สุขภาพ และสังคมของชุมชนในพื้นที่มาบตาพุดและบริเวณใกล้เคียง ซึ่งได้รับผลกระทบจากโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก (Eastern Seaboard Development Program) ที่รัฐบาลได้พัฒนาให้เป็นพื้นที่อุตสาหกรรมปิโตรเคมีในปัจจุบัน

4.7.2 ต่างประเทศ

สหราชอาณาจักรได้กฎหมายท้องถิ่นคือ Localism Act 2011 ซึ่งมีสาระสำคัญ 4 ประการคือ ประการแรก เสรีภาพและความยืดหยุ่นสำหรับการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น รัฐบาลท้องถิ่นมีบทบาทสำคัญและมีความรับผิดชอบโดยตรงในการบริการสาธารณะเพื่อการดูแลชุมชน โดยกฎหมายฉบับนี้ได้ให้อำนาจใหม่และเสรีภาพที่แท้จริงแก่หน่วยงานท้องถิ่นซึ่งมีความใกล้ชิดกับผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการตัดสินใจมากกว่า เพื่อให้หน่วยงานท้องถิ่นสามารถดำเนินการงานได้ดีที่สุด โดยหน่วยงานท้องถิ่นมีอำนาจทั่วไปในการดำเนินงานเช่น การกำหนดภาษี เป็นต้น อันจะทำให้เกิดความเชื่อมั่นที่จะทำสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของคนในท้องถิ่น

ประการที่สอง สิทธิและอำนาจใหม่สำหรับชุมชน เสรีภาพมากขึ้นและความยืดหยุ่นสำหรับการปกครองท้องถิ่น เนื่องจากรัฐบาลเพียงฝ่ายเดียวนั้นไม่ได้ทำให้ทุกสิ่งดีขึ้น แต่เป็นที่ชุมชนซึ่งคอยดูแลช่วยเหลือกัน กฎหมายฉบับนี้ได้ให้สิทธิใหม่อย่างมีนัยสำคัญโดยตรงต่อชุมชนและปัจเจกบุคคล ไม่ว่าจะเป็น สิทธิชุมชนที่จะท้าทาย (Community right to challenge) เนื่องจากรัฐบาลเห็นว่านวัตกรรมในการบริการสาธารณะที่สามารถนำเสนอได้หลากหลายมากขึ้นจะให้ผลลัพธ์ที่ดีกว่าสำหรับชุมชนท้องถิ่น ซึ่งผู้มีอำนาจในท้องถิ่นจะต้องพิจารณาและตอบสนองต่อความท้าทายนี้

ประการที่สาม การปฏิรูปที่จะให้ระบบการวางแผนมีความเป็นประชาธิปไตยและมีความมีประสิทธิภาพมากขึ้น ระบบการวางแผนที่ดีเป็นสิ่งสำคัญสำหรับเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมและสังคม แต่อำนาจในการตัดสินใจวางแผนกลับไม่ได้อยู่กับผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรง ดังนั้น

กฎหมายนี้จึงมีบทบัญญัติที่จะทำให้ระบบการวางแผนมีความ เป็นประชาธิปไตยและมี ประสิทธิภาพมากขึ้น โดยหน่วยงานท้องถิ่นมีการทำงานร่วมกันในการวางแผนที่เกี่ยวข้องกับ ประโยชน์ที่อยู่ในท้องถิ่นของตนได้ เช่น ประเด็นสิ่งแวดล้อม ปัญหาน้ำท่วม การขนส่งสาธารณะ เป็นต้น

ประการที่สี่ การปฏิรูปที่ทำให้มั่นใจได้ว่าการตัดสินใจเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยสงเคราะห์ (Social housing) จะกระทำโดยคนท้องถิ่น ที่อยู่อาศัยให้สังคมสงเคราะห์นั้นมีอัตราค่าเช่าที่ ต่ำกว่าที่จะหาเช่าได้ในภาคเอกชน แต่ระบบที่อยู่อาศัยสงเคราะห์มีข้อบกพร่องพื้นฐานบาง ประการคือกฎที่ตั้งขึ้นโดยรัฐบาลกลางมีความเข้มงวดมาก ทำให้ยากที่จะปรับตัวและตอบสนอง ต่อความต้องการของท้องถิ่น กฎหมายฉบับนี้จะทำให้การตัดสินใจเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยจะถูก กระทำโดยคนในท้องถิ่น และทำให้มีความยุติธรรมและมีประสิทธิภาพมากขึ้น และให้หน่วยงาน ท้องถิ่นมีอิสระมากขึ้นในการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับคุณสมบัติของบุคคลที่จะอยู่ในรายชื่อรอ เพื่อที่อยู่อาศัยสงเคราะห์นั้น

จะเห็นได้ว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยมีการบัญญัติรับรองถึงสิทธิชุมชนไว้ เช่นเดียวกับสหราชอาณาจักร ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐาน ISO 26000 อย่างไรก็ดี สหราชอาณาจักรได้ตรากฎหมายที่ให้สิทธิแก่ชุมชนท้องถิ่นไว้อย่างชัดเจนแตกต่างจากประเทศไทยที่ยัง ไม่มีกฎหมายเฉพาะมารองรับนอกจากที่ได้ตราไว้ในรัฐธรรมนูญ

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากการที่องค์การระหว่างประเทศว่าด้วยการมาตรฐาน (International Organization for Standardization: ISO) จึงได้ประกาศมาตรฐาน ISO 26000 เป็นมาตรฐานระหว่างประเทศเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2553 ซึ่งเกิดจากความตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็น รวมทั้งประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงานอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคม ในการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development) โดยมาตรฐานฉบับนี้ได้ให้แนวทางหลักการเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมและแนวปฏิบัติในการบูรณาการเข้ากับกระบวนการต่างๆ ขององค์กร โดยการพิจารณาความต้องการของผู้มีส่วนได้เสีย ความสอดคล้องกับกฎหมายกฎระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงแนวปฏิบัติสากล รวมไปถึงถึงหน่วยงานต่างๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศได้ออกมาตรฐานและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมมาอย่างหลากหลาย ซึ่งล้วนอยู่บนพื้นฐานเหมือนกันอย่างหนึ่งคือความสมัครใจ (Volunteer)

จะเห็นได้ว่ามาตรฐานความรับผิดชอบต่อสังคมนั้นเป็นการแสดงออกโดยความสมัครใจ ซึ่งมาตรฐาน ISO 26000 ก็มีความชัดเจนในประเด็นนี้ กล่าวคือ เป็นแนวทางให้ทุกองค์กรมีส่วนสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยต้องการกระตุ้นให้องค์กรต่างๆ ดำเนินกิจกรรมให้ดีขึ้นหรือเหนือกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้ เพราะการปฏิบัติตามกฎหมายถือเป็นหน้าที่พื้นฐานที่ทุกองค์กรต้องปฏิบัติและถือเป็นส่วนสำคัญของความรับผิดชอบต่อสังคมอยู่แล้ว ในการนำมาตรฐานฉบับนี้ไปใช้ องค์กรควรพิจารณาถึงความหลากหลาย และความแตกต่างกันในด้านสังคม สิ่งแวดล้อม กฎหมายขององค์กรแต่ละแห่ง เช่นเดียวกับความแตกต่างกันในสภาพเศรษฐกิจ รวมทั้งความสอดคล้องกับแนวปฏิบัติสากล มาตรฐานฉบับนี้ไม่ใช่มาตรฐานระบบการจัดการ ไม่มีวัตถุประสงค์สำหรับนำไปใช้เพื่อการรับรอง (Certification) รวมถึงการร้องเรียน การตอบโต้ (Defense) หรือการอ้างสิทธิอื่นๆ ทั้งในระหว่างประเทศ หรือในประเทศ ดังนั้น มาตรฐานนี้จึงไม่ได้มุ่งหวังให้มีการปรับเปลี่ยนกฎหมายภายในของแต่ละประเทศ แต่ก็ได้มาตรฐานนี้ก็ไม่ปิดกั้นการพัฒนาเป็นมาตรฐานระดับชาติ (National Standards)

5.1 บทสรุป

จากการศึกษาพบว่ากรมโรงงานอุตสาหกรรมได้จัดโครงการส่งเสริมการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงงานอุตสาหกรรมต่อสังคม เพื่อให้โรงงานอุตสาหกรรมพัฒนาตนเองเข้าสู่เกณฑ์มาตรฐานสากล (ISO 26000: Social Responsibility) ซึ่งปัจจุบันมีโรงงานอุตสาหกรรมที่ได้รับการรับรองตามเกณฑ์มาตรฐานของกรมโรงงานอุตสาหกรรมแล้วจำนวน 321 โรงงาน ซึ่งหมายถึงประเทศไทยมีสถานประกอบการอุตสาหกรรมที่ได้ปฏิบัติตามมาตรฐาน ISO 26000 แล้วจำนวน 321 โรงงาน อย่างไรก็ตามในการศึกษามาตรฐานนี้กับกฎหมายภายในโดยเปรียบเทียบกับกฎหมายของต่างประเทศพบความไม่สอดคล้องกันในบางประเด็น สรุปได้ดังนี้

หัวข้อหลักในเรื่องการกำกับดูแลองค์กรเป็นหัวข้อหลักแรกของมาตรฐาน ISO 26000 เนื่องจากการกำกับดูแลองค์กร เป็นระบบที่องค์กรใช้ในการตัดสินใจ และการดำเนินการ ซึ่งกระทำโดยบุคคลหรือกลุ่มบุคคลซึ่งอาจมีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบต่อ โดยองค์กรควรมีพื้นฐานจากการที่ได้นำหลักการและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อที่ตรวจสอบได้ ความโปร่งใส การพิจารณาผลประโยชน์ของผู้มีส่วนได้เสีย มาใช้ในกระบวนการตัดสินใจ และการดำเนินงานขององค์กร ซึ่งตามกฎหมายไทยได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการควบคุมการบริหารงานโดยกำหนดหน้าที่ของกรรมการในการแสวงหากำไร และการรักษาผลประโยชน์ของบริษัทนั้นก็คือผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้นหรือเจ้าของเป็นหลัก ทั้งนี้แตกต่างจากกฎหมายสหราชอาณาจักรที่แม้กรรมการจะมีหน้าที่ในการแสวงหาประโยชน์สูงสุดแก่ผู้ถือหุ้นเช่นเดียวกัน แต่ถือเป็นหน้าที่ของกรรมการที่ต้องคำนึงถึงประเด็นผลกระทบของการดำเนินธุรกิจต่อชุมชนและสิ่งแวดล้อมในการทำหน้าที่ดังกล่าวด้วย ซึ่งบทบัญญัตินี้ช่วยตอบประเด็นทางกฎหมายซึ่งเป็นที่วิพากษ์เกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจว่า เป็นการขัดต่อหน้าที่ของผู้บริหารในการรักษาผลประโยชน์ของเจ้าของบริษัท และเห็นว่าความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจในบริบทนี้เป็นการกระทำที่เกินกว่าอำนาจตามกฎหมายของฝ่ายบริหาร หรือขัดกับหลักการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการ นอกจากนี้บริษัทจดทะเบียนในสหราชอาณาจักรยังต้องมีความโปร่งใสโดยจัดทำรายงานประจำปีซึ่งคือบทวิเคราะห์ธุรกิจที่นอกเหนือจากข้อมูลทางด้านผลประกอบการแล้วยังต้องมีข้อมูลเกี่ยวกับผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมด้วย ซึ่งแตกต่างจากบริษัทจดทะเบียนไทยที่มีหน้าที่จัดทำรายงานประจำปีเช่นเดียวกัน แต่ประกอบด้วยข้อมูลทางด้านผลการดำเนินงานของธุรกิจ ซึ่งไม่มีประเด็นทางด้านความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมแต่อย่างใด

หัวข้อหลักในเรื่องสิทธิมนุษยชนรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้กำหนดรับรองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลไว้ใน รวมถึงความเสมอภาคกล่าวคือ การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมือง ทั้งนี้ ในประเด็นของสิทธิขั้นพื้นฐานในการทำงานคือการให้เสรีภาพในการสมาคมและการรวมกลุ่มเพื่อเจรจาต่อรอง การไม่เข้าร่วมหรือหาผลประโยชน์จากการใช้แรงงานบังคับ และการไม่เข้าร่วมหรือแสวงหาผลประโยชน์จากการใช้แรงงานเด็ก ตามกฎหมายคุ้มครองแรงงานของประเทศไทยและกฎหมายแรงงานเวียดนามมีการบัญญัติถึงประเด็นดังกล่าวไว้สอดคล้องกับหลักการของมาตรฐาน ISO 26000 แล้ว

หัวข้อหลักในเรื่องการปฏิบัติด้านแรงงานในประเด็นการจ่ายค่าตอบแทนอย่างเท่าเทียมกัน และเพียงพอต่อความต้องการของลูกจ้างนั้น อัตราค่าจ้างตามกฎหมายคุ้มครองแรงงานของประเทศไทยและกฎหมายแรงงานเวียดนามกำหนดให้ลูกจ้างได้รับเท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะหญิงหรือชาย อีกทั้งในการกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำมีการพิจารณาถึงค่าครองชีพ ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐาน ISO 26000

หัวข้อหลักในเรื่องสิ่งแวดล้อมเกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจและกิจกรรมขององค์กรในเรื่องที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมนั้น ตามกฎหมายไทยมีการกำหนดให้โครงการหรือกิจการที่เข้าหลักเกณฑ์ต้องมีการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมก่อน ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐาน ISO 26000 แต่อย่างไรก็ดี กฎหมายไทยยังมีความครอบคลุมน้อยกว่ากฎหมายของสหราชอาณาจักรที่กำหนดในกฎหมายบริษัทเป็นหน้าที่กรรมการให้ต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมในทุกการตัดสินใจและการกระทำ ควบคู่ไปกับการบรรลุวัตถุประสงค์ในการแสวงหากำไรด้วย เช่นเดียวกับในหัวข้อหลักในเรื่องการกำกับดูแลองค์กร

หัวข้อหลักในเรื่องการดำเนินงานอย่างเป็นธรรมในประเด็นการต่อต้านการคอร์รัปชัน กฎหมายไทยและกฎหมายสหราชอาณาจักรต่างตระหนักถึงความสำคัญของการต่อต้านคอร์รัปชัน ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐาน ISO 26000 อย่างไรก็ดี หากพิจารณากฎหมายไทยแล้วยังไม่มีบทบัญญัติที่เป็นกระบวนการรูปธรรมในการป้องกันการคอร์รัปชันของภาคธุรกิจเหมือนเช่น

สหราชอาณาจักรที่บัญญัติให้องค์กรธุรกิจจัดให้กระบวนการที่เหมาะสมเพียงพอป้องกันบุคคลที่เกี่ยวข้องให้สินบน

หัวข้อหลักในเรื่องประเด็นด้านผู้บริโภคมกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคของไทยมีการบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภคในเรื่องต่างๆ ไว้เช่นเดียวกับกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคของสหราชอาณาจักรประเทศ อย่างไรก็ตามมาตรฐาน ISO 26000 กฎหมายสหราชอาณาจักรในประเด็นผู้บริโภคนี้ยังมีความครอบคลุมกว้างขวางกว่ากฎหมายไทยในเรื่องการปกป้องข้อมูลและความเป็นส่วนตัว

หัวข้อหลักในเรื่องการมีส่วนร่วมและการพัฒนาชุมชน แม้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยมีการบัญญัติรับรองถึงสิทธิชุมชนไว้ เช่นเดียวกับสหราชอาณาจักร ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐาน ISO 26000 อย่างไรก็ตาม สหราชอาณาจักรได้ตรากฎหมายที่ให้สิทธิแก่ชุมชนท้องถิ่นไว้อย่างชัดเจนแตกต่างจากประเทศไทยที่ยังไม่มีกฎหมายเฉพาะมารองรับ และชุมชนยังขาดความรู้ในเรื่องนี้

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากข้อ 5.1 ที่ผู้เขียนเห็นว่าตามมาตรฐาน ISO 26000 เมื่อเปรียบเทียบกฎหมายภายในกับกฎหมายต่างประเทศแล้วพบความไม่สอดคล้องกันในบางประเด็น โดยกฎหมายต่างประเทศมีความครอบคลุมกว่าในเรื่องหน้าที่ของกรรมการที่ต้องคำนึงถึงประเด็นผลกระทบของการดำเนินธุรกิจต่อชุมชนและสิ่งแวดล้อม ความโปร่งใสในจัดทำรายงานประจำปีที่ต้องมีข้อมูลเกี่ยวกับผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม กระบวนการที่เป็นรูปธรรมในการป้องกันการคอร์รัปชันของภาคธุรกิจ ประเด็นด้านผู้บริโภคในเรื่องการปกป้องข้อมูลและความเป็นส่วนตัว รวมถึงกฎหมายเฉพาะเกี่ยวกับสิทธิชุมชนท้องถิ่น ประเด็นเหล่านี้ทำให้เห็นว่ากฎหมายต่างประเทศมีแนวโน้มการพัฒนาในทิศทางที่คำนึงถึงประเด็นความรับผิดชอบต่อสังคมมากขึ้น

อย่างไรก็ดี จากที่ได้กล่าวข้างต้นว่า มาตรฐานฉบับนี้ได้ให้แนวทางความรับผิดชอบต่อสังคมและแนวปฏิบัติในการบูรณาการเข้ากับกระบวนการต่างๆ ขององค์กร โดยประเด็นหนึ่งที่ต้องพิจารณาคือความสอดคล้องกับกฎหมาย กฎระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมีได้มุ่งปรับเปลี่ยนกฎหมายภายในนั้น ดังนั้นการแก้ไขกฎหมายภายในจึงไม่ใช่วัตถุประสงค์ของมาตรฐานนี้ และยิ่งไปกว่านั้น การเพิ่มเติมกฎระเบียบอาจส่งผลให้องค์กรธุรกิจขาดความเป็นอิสระและความยืดหยุ่น

ในการบริหารงานซึ่งจะส่งผลให้การดำเนินงานของธุรกิจมีต้นทุนทางเศรษฐกิจเพิ่มมากขึ้น และทำยที่สุดภาวะย่อมตกแก่สังคมส่วนรวม ประกอบกับเมื่อพิจารณาสภาพการแข่งขันทางธุรกิจในปัจจุบัน องค์การธุรกิจส่วนใหญ่ต่างมุ่งทำการตลาดที่เกี่ยวข้องกับประเด็นความรับผิดชอบต่อสังคม เช่น การบริจาค กิจกรรมอาสาเพื่อสังคมต่างๆ รวมไปถึงการกำหนดให้ประเด็นเกี่ยวกับ “สิ่งแวดล้อม” และ “สังคม” เป็นส่วนหนึ่งของวิสัยทัศน์ในการพัฒนาองค์กรให้เติบโตอย่างยั่งยืน

อีกทั้งความรับผิดชอบต่อสังคมซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของการกำกับดูแลกิจการที่ดีนั้นได้ถูกเน้นย้ำโดยเฉพาะกับบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งมีแนวปฏิบัติที่ชัดเจนคือหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียนปี 2549 ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย รวมถึงโครงการสำรวจการกำกับดูแลกิจการของบริษัทจดทะเบียน ของสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD) โดยความสนับสนุนจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ โดยมีการอิงหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และ OECD (Organization for Economic Cooperation and Development) ซึ่งจะพิจารณาจากข้อมูลที่บริษัทมีการเปิดเผยต่อสาธารณะ โดยมีหลักเกณฑ์ 148 ข้อแบ่งออกเป็น 5 หมวด คือ สิทธิของผู้ถือหุ้น การปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้นอย่างเท่าเทียมกัน การคำนึงถึงบทบาทของผู้มีส่วนได้เสีย การเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใส และความรับผิดชอบต่อคณะกรรมการ ทั้งนี้ในการสำรวจประจำปี 2554 ได้มีการเพิ่มหลักเกณฑ์เกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม โดยยึดหลักแนวคิดจากเข้มทิศธุรกิจ เช่น การฝึกอบรมพนักงานในเรื่องความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม การกำหนดนโยบายการไม่ล่วงละเมิดลิขสิทธิ์ และสิทธิมนุษยชน รวมถึงนโยบายการต่อต้านทุจริตคอร์รัปชัน เป็นต้น

ดังนั้น เมื่อองค์กรธุรกิจมีพฤติกรรมในการรับผิดชอบต่อสังคมมากขึ้น ภาครัฐก็ควรปล่อยให้ไปไปตามกลไกตลาดที่ผู้ประกอบการมีการแข่งขันและส่งเสริมประเด็นความรับผิดชอบต่อสังคมระหว่างกัน ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดการลดกฎระเบียบต่างๆ แทนการเพิ่มความเข้มงวดของกฎระเบียบต่างๆ ในอนาคต อย่างไรก็ตาม ภายใต้อะไรก็ตามก็เห็นได้ว่าประเด็นความรับผิดชอบต่อสังคมของผู้ประกอบการไทยได้รับการส่งเสริมจากภาครัฐที่เกี่ยวข้องอยู่ในวงจำกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรเข้ามามีส่วนร่วมในการผลักดันให้ประเด็นความรับผิดชอบต่อสังคมขยายวงกว้างไปสู่ผู้ประกอบการไทยในภาคส่วนอื่นไปพร้อมกันนอกเหนือจากโรงงานอุตสาหกรรมซึ่งได้รับการ

ผลักดันจากกรมโรงงานอุตสาหกรรมในโครงการส่งเสริมการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงงานอุตสาหกรรมต่อสังคม และบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

นอกจากนี้ ภาครัฐอาจให้สิทธิประโยชน์แก่ผู้ประกอบการเพื่อเป็นการจูงใจให้ภาคเอกชนหันมาให้ความสำคัญในการดำเนินธุรกิจอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคม โดยผ่านการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษี เนื่องจากตามประมวลรัษฎากรไทยบัญญัติรายการที่ไม่ให้ถือเป็นรายจ่ายในการคำนวณกำไรสุทธิ เช่น รายจ่ายอันมีลักษณะเป็นการส่วนตัว การให้โดยเสน่หา หรือการกุศล เว้นแต่รายจ่ายเพื่อการกุศลสาธารณะ หรือเพื่อการสาธารณะประโยชน์ตามที่อธิบดีกำหนดโดยอนุมัติรัฐมนตรี ซึ่งในความเป็นจริงการดำเนินงานเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมมีหลายมิติที่กว้างขวางและไม่อยู่ภายใต้หลักเกณฑ์ที่ผู้ประกอบการสามารถนำมาหักค่าใช้จ่ายเพื่อใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีดังกล่าวได้ ดังนั้นภาครัฐควรพิจารณาปรับปรุงกฎหมายภาษีอากรไทยโดยเพิ่มเติมรายจ่ายเพื่อการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคมให้ผู้ประกอบการสามารถนำมาหักค่าใช้จ่ายได้ อันจะเป็นการส่งเสริมให้ผู้ประกอบการไทยหันมาดำเนินธุรกิจอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคมมากยิ่งขึ้นต่อไป

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กองบรรณาธิการ. CSR Stage of Knowledge: Overview อดีต-ปัจจุบัน-อนาคต. นิตยสาร BrandAge Essential 4 (เมษายน 2555): 3.

กลุ่มเครือข่าย CSR-DIW. โครงการ CSR-DIW ปี 2554 [ออนไลน์]. 2554. แหล่งที่มา http://www.csrdiwnetwork.com/thai/project_detail.aspx?pid=4 [2554, ตุลาคม 20]

กลุ่มเครือข่าย CSR-DIW. พิธีมอบโล่และเกียรติบัตร CSR-DIW [ออนไลน์]. 2554. แหล่งที่มา http://www.csrdiwnetwork.com/thai/project_detail.aspx?pid=4 [2554, ตุลาคม 20]

กิตติศักดิ์ ปรกติ. สิทธิของบุคคลซึ่งรวมกันเป็นชุมชน, พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: มิสเตอร์ ก๊อบบี้ (ประเทศไทย), 2550.

คณะทำงานส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียน. เข็มทิศธุรกิจเพื่อสังคม, พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไอคอนพรินติ้ง, 2551.

คณะผู้แทนไทยประจำสหภาพยุโรป. อียูเอาจริงเรื่อง CSR [Online]. 2011. Available from <http://news.thaieurope.net/content/view/3833/247/> [2011 November 20]

จินตนา บุญบงการ. จริยธรรมทางธุรกิจ, พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551.

แผนกบริหารความสัมพันธ์ลูกค้า. ทำไมต้อง ISO 26000. วารสาร MASCI Insight 26 (เมษายน-มิถุนายน 2551): 3.

ฝ่ายวิชาการสำนักพิมพ์ฟิสิกส์เซ็นเตอร์. รวมกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค, กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ฟิสิกส์เซ็นเตอร์, 2540.

พิพัฒน์ นนทนาถธรณ์. การจัดการความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร การสร้างข้อได้เปรียบในการแข่งขันอย่างยั่งยืน, พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: ธิงค์ บิย์อนด์ บุ๊คส์, 2551.

พิพัฒน์ ยอดพฤติการ. องค์กรได้อะไรจากการทำ ISO 26000 [ออนไลน์]. 2554. แหล่งที่มา <http://www.bangkokbiznews.com/home/details/business/ceoblogs/pipat/20110602/393630/> [2554, มิถุนายน 2]

ฟิลิป คอทเลอร์ และแนนซี ลี. บรรษัทภิบาล (ความรับผิดชอบต่อสังคมต่อองค์กร) ทำการกุศลเพื่อภาพลักษณ์องค์กรและตอบสนองประเด็นสังคม. แปลโดย รมนีย์ฉัตร แก้วกิริยา, ม.ร.ว., พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: ยูนิเวอร์แซล พับลิชิ่ง, 2551.

มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศ. ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในวงราชการเอกชนไทยกับแนวทางแก้ไขและป้องกัน [ออนไลน์]. 2555. แหล่งที่มา http://www.nacc.go.th/more_news.php?cid=106&filename=index [2555, พฤษภาคม 10]

ริชาร์ด บาร์เร็ต. ปลดปล่อยวิญญูณธุรกิจสู่การเป็นยอดองค์กร. แปลโดย ไพโรจน์ ภูมิประดิษฐ์, พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สวนเงินมีนา, 2546.

สถาบันไทยพัฒนา. ซีเอสอาร์คืออะไร [ออนไลน์]. 2554. แหล่งที่มา http://thaicsr.blogspot.com/2006/03/blog-post_20.html [2553, สิงหาคม 21]

สถาบันรับรองมาตรฐานไอเอสโอ. เอกสารประกอบการฝึกอบรมความรู้ ความเข้าใจเบื้องต้นในการจัดทำแผนงาน และเกณฑ์มาตรฐานของกรมโรงงานอุตสาหกรรมว่าด้วยการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงงานอุตสาหกรรมต่อสังคม, (ม.ป.ท.), 2551.

สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย. จับสถานการณ์ธรรมชาติสิ่งแวดล้อม, พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: ส เจริญ การพิมพ์, 2550.

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. The UK's Bribery Act 2010: มติใหม่แห่งการต่อต้านคอร์รัปชัน [ออนไลน์]. 2555. แหล่งที่มา <http://www.opm.go.th/opminter/content/corruption/> [2555, พฤษภาคม 10]

สุชุมารภรณ์ พรหมมี. กฎหมายแรงงานกับมาตรฐานความรับผิดชอบทางสังคม 8000 : ศึกษาเฉพาะ กรณีสถานประกอบการเพื่อการส่งออกในประเทศไทย, วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.

สุดาศิริ วดวงศ์. กฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองแรงงาน, กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ นิติบรรณการ, 2545.

สุขุม ศุภนิตย์. คำอธิบายกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค, พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.

เอกชัย อภิศักดิ์กุล. เอกสารประกอบการประชุมกลุ่มย่อยในการประชุมวิชาการสถาบันพระปกเกล้า ครั้งที่ 9 ประจำปี 2550 เรื่อง วัฒนธรรมการเมือง จริยธรรม และการปกครอง, (ม.ป.ท.), 2550.

อุดมศักดิ์ สีนพงษ์. กฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ วิทยุชน, 2554. CSR Hot Issue 2010. ประชาชาติธุรกิจ (4-6 มกราคม 2553): 21.

ภาษาอังกฤษ

Doreen, M. Corporate social responsibility beyond law, through law, for law: the new accountability. In Doreen M., Aurora V., and Tom C. (eds.), The New corporate accountability, p. 23. United Kingdom: Cambridge University Press, 2007.

International Organization for Standardization. Guidance on ISO 26000: Social Responsibility, 2010.

The Corporate Responsibility Coal. Act Now! A Campaigners' Guide to the Company Act [Online]. 2009. Available from <http://corporate-responsibility.org/recent-publications/page/2/> [2011, February 3]

The Corporate Responsibility Coal. The Companies Act 2006: Directors' Duties Guidance [Online]. 2007. Available from <http://corporate-responsibility.org/recent-publications/page/2/> [2011, February 3]

The UN Global Compact. Overview [Online]. 2011. Available from : <http://www.unglobalcompact.org/AboutTheGC/index.html> [2011, August 16]

The UN Global Compact. Participants & Stakeholders [Online], 2012. Available from <http://www.unglobalcompact.org/participants/search> [2012, February 16]

The World Business Council for Sustainable Development. Corporate Social Responsibility [Online]. 2010. Available from <http://www.wbcsd.org/work-program/business-role/previous-work/corporate-social-responsibility.aspx> [2010, August 21]

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
INTERNATIONAL STANDARD
ISO 26000

INTERNATIONAL STANDARD

ISO 26000

Guidance on social responsibility

Core subjects and issues	Addressed in sub-clause
Core subject : Organizational governance	6.2
Core subject : Human rights	6.3
Issue 1 : Due diligence	6.3.3
Issue 2 : Human rights risk situation	6.3.4
Issue 3 : Avoidance complicity	6.3.5
Issue 4 : Resolving grievances	6.3.6
Issue 5 : Discrimination and vulnerable groups	6.3.7
Issue 6 : Civil and political rights	6.3.8
Issue 7 : Economic, social, and cultural rights	6.3.9
Issue 8 : Fundamental principles and rights at work	6.3.10
Core subject : Labor practices	6.4
Issue 1 : Employment and employment relationships	6.4.3
Issue 2 : Conditions of work and social protection	6.4.4
Issue 3 : Social dialogue	6.4.5
Issue 4 : Health and safety at work	6.4.6
Issue 5 : Human development and training in the workplace	6.4.7
Core subject : The environment	6.5
Issue 1 : Prevention of pollution	6.5.3
Issue 2 : Sustainable resource use	6.5.4
Issue 3 : Climate change mitigation and adaptation	6.5.5
Issue 4 : Protection of the environment, biodiversity and restoration of natural habitats	6.5.6
Core subject : Fair operating practices	6.6
Issue 1 : Anti-corruption	6.6.3
Issue 2 : Responsible political involvement	6.6.4
Issue 3 : Fair competition	6.6.5
Issue 4 : Promoting social responsibility in the value chain	6.6.6
Issue 5 : Respect for property rights	6.6.7
Core subject : Consumer issues	6.7
Issue 1 : Fair marketing, factual and unbiased information and fair contractual practices	6.7.3
Issue 2 : Protecting consumers' health and safety	6.7.4
Issue 3 : Sustainable consumption	6.7.5
Issue 4 : Consumer service, support, and complaint and dispute resolution	6.7.6
Issue 5 : Consumer data protection and privacy	6.7.7
Issue 6 : Access to essential services	6.7.8
Issue 7 : Education and awareness	6.7.9
Core subject : Community involvement and development	6.8
Issue 1 : Community involvement	6.8.3
Issue 2 : Education and culture	6.8.4
Issue 3 : Employment creation and skills development	6.8.5
Issue 4 : Technology development and access	6.8.6
Issue 5 : Wealth and income creation	6.8.7
Issue 6 : Health	6.8.8
Issue 7 : Social investment	6.8.9

6.2 Organizational governance

An organization's decision-making processes and structures should enable it to:

- develop strategies, objectives, and targets that reflect its commitment to social responsibility;
- demonstrate leadership commitment and accountability;
- create and nurture an environment and culture in which the principles of social responsibility are practiced;
- create a system of economic and non-economic incentives related to performance on social responsibility;
- use financial, natural and human resources efficiently;
- promote a fair opportunity for underrepresented groups (including women and racial and ethnic groups) to occupy senior positions in the organization;
- balance the needs of the organization and its stakeholders, including immediate needs and those of future generations;
- establish two-way communication processes with its stakeholders, identifying areas of agreement and disagreement and negotiating to resolve possible conflicts;
- encourage effective participation of all levels of employees in the organization's social responsibility activities;
- balance the level of authority, responsibility and capacity of people who make decisions on behalf of the organization;
- keep track of the implementation of decisions to ensure that these decisions are followed in a socially responsible way and to determine accountability for the results of the organization's decisions and activities, either positive or negative; and
- periodically review and evaluate the governance processes of the organization; adjust processes according to the outcome of the reviews and communicate changes throughout the organization.

6.3 Human rights

6.3.3 Human rights issue 1: Due diligence

Specific to human rights, a due diligence process should, in a manner that is appropriate to the organization's size and circumstances, include the following components:

- a human rights policy for the organization that gives meaningful guidance to those within the organization and those closely linked to the organization;

- means of assessing how existing and proposed activities may affect human rights;
- means of integrating the human rights policy throughout the organization;
- means of tracking performance over time, to be able to make necessary adjustments in priorities and approach; and
- actions to address the negative impacts of its decisions and activities.

6.3.4 Human rights issue 2: Human rights risk situations

Organizations should take particular care when dealing with situations characterized above. These situations may require an enhanced process of due diligence to ensure respect for human rights. This could for example be done through an independent human rights impact assessment.

When operating in environments in which one or more of these circumstances apply, organizations are likely to be faced with difficult and complex judgements as to how to conduct themselves. While there may be no simple formula or solution, an organization should base its decisions on the primary responsibility to respect human rights, while also contributing to promoting and defending the overall fulfilment of human rights.

In responding, an organization should consider the potential consequences of its actions so that the desired objective of respecting human rights is actually achieved. In particular, it is important not to compound or create other abuses. A situation's complexity should not be used as an excuse for inaction.

6.3.5 Human rights issue 3: Avoidance of complicity

One prominent area with the potential to create complicity in human rights abuses relates to security arrangements. In this regard, among other things, an organization should verify that its security arrangements respect human rights and are consistent with international norms and standards for law enforcement. Security personnel (employed, contracted or sub-contracted) should be adequately trained, including in adherence to standards of human rights, and complaints about security procedures or personnel should be addressed and investigated promptly and, where appropriate, independently. Moreover, an organization should exercise due diligence to ensure that it is not participating in, facilitating or benefiting from human rights violations committed by public security forces.

In addition, an organization should:

- not provide goods or services to an entity that uses them to carry out human rights abuses;
- not enter into a formal or informal partnership or contractual relationship with a partner that commits human rights abuses in the context of the partnership or in the execution of the contracted work;

- inform itself about the social and environmental conditions in which purchased goods and services are produced;
- ensure it is not complicit in any displacement of people from their land unless it is done in conformity with national law and international norms, which includes exploring all alternative solutions and ensuring affected parties are provided with adequate compensation;
- consider making public statements, or taking other action indicating that it does not condone human rights abuse, such as acts of discrimination, occurring in employment in the country concerned; and
- avoid relationships with entities engaged in anti-social activities.

An organization can become aware of, prevent and address risks of complicity by integrating the common features of legal and societal benchmarks into its due diligence processes.

6.3.6 Human rights issue 4: Resolving grievances

An organization should establish, or otherwise ensure the availability of, remedy mechanisms for its own use and that of its stakeholders. For these mechanisms to be effective they should be:

- **legitimate** This includes clear, transparent and sufficiently independent governance structures to ensure that no party to a particular grievance process can interfere with the fair management of that process;
- **accessible** Their existence should be publicized and adequate assistance provided for aggrieved parties who may face barriers to access, such as language, illiteracy, lack of awareness or finance, distance, disability or fear of reprisal;
- **predictable** There should be clear and known procedures, a clear time frame for each stage and clarity as to the types of process and outcome they can and cannot offer, and a means of monitoring the implementation of any outcome;
- **equitable** Aggrieved parties should have access to sources of information, advice and expertise necessary to engage in a fair grievance process;
- **rights-compatible** The outcomes and remedies should accord with internationally recognized human rights standards;
- **clear and transparent** Although confidentiality might sometimes be appropriate, the process and outcome should be sufficiently open to public scrutiny and should give due weight to the public interest; and
- **based on dialogue and mediation** The process should look for mutually agreed solutions to grievances through engagement between the parties. Where adjudication is desired, parties should retain the right to seek this through separate, independent mechanisms.

6.3.7 Human rights issue 5: Discrimination and vulnerable groups

An organization should take care to ensure that it does not discriminate against employees, partners, customers, stakeholders, members and anyone else with whom it has any contact or on whom it can have an impact.

An organization should examine its own operations and the operations of other parties within its sphere of influence to determine whether direct or indirect discrimination is present. It should also ensure that it is not contributing to discriminatory practices through the relationships connected to its activities. If this is the case an organization should encourage and assist other parties in their responsibility to prevent discrimination. If this is not successful it should reconsider its relations with such organizations. It may, for example, undertake an analysis of typical ways in which it interacts with women, as compared with men, and consider whether policies and decisions in this regard are objective or reflect stereotyped preconceptions. It may wish to seek advice from local or international organizations with expertise in human rights. An organization may be guided by the findings and recommendations of international or national monitoring or investigative procedures.

An organization should consider facilitating the raising of awareness of their rights among members of vulnerable groups.

An organization should also contribute to redressing discrimination or the legacy of past discrimination, wherever practicable. For example, it should strive to employ or do business with organizations operated by people from groups historically discriminated against; where feasible, it should support efforts to increase access to education, infrastructure or social services for groups denied full access.

An organization can take a positive and constructive view of diversity among the people with whom it interacts. It could consider not only the human rights aspects but also the gains for its own operations in terms of the value added by the full development of multi-faceted human resources and relations. The following examples of vulnerable groups are described together with specific related actions and expectations:

- **Women and girls** comprise half of the world population, but they are frequently denied access to resources and opportunities on equal terms with men and boys. Women have the right to enjoy all human rights without discrimination, including in education, employment and economic and social activities as well as the right to decide on marriage and family matters and the right to make decisions over their own reproductive health. An organization's policies and activities should have due regard for women's rights and promote the equal treatment of women and men in the economic, social and political spheres.

- **People with disabilities** are often vulnerable, in part because of misperceptions about their skills and abilities. An organization should contribute to ensuring that men and women with disabilities are accorded dignity, autonomy and full participation in society. The principle of non-discrimination should be respected,
- and organizations should consider making reasonable provisions for access to facilities.
- **Children** are particularly vulnerable, in part because of their dependent status. In taking action that can affect children, primary consideration should be given to the best interests of the child. The principles of the Convention on the Rights of the Child, which include non-discrimination, a child's right to life, survival, development and free expression, should always be respected and taken into account. Organizations should have policies to prevent their employees engaging in sexual and other forms of exploitation of children.
- **Indigenous peoples** can be considered a vulnerable group because they have experienced systemic discrimination that has included colonization, dispossession from their lands, separate status from other citizens, and violations of their human rights. Indigenous peoples enjoy collective rights, and individuals belonging to indigenous peoples share universal human rights, in particular the right to equal treatment and opportunity. The collective rights include: self-determination (which means the right to determine their identity, their political status and the way they want to develop); access to and management of traditional land, water and resources; maintaining and enjoying their customs, culture, language and traditional knowledge free from discrimination; and managing their cultural and intellectual property [75][154]. An organization should recognize and respect the rights of indigenous peoples when carrying out its decisions and activities. An organization should recognize and respect the principle of non-discrimination and the rights of individuals belonging to an indigenous people when carrying out decisions and activities.
- **Migrants, migrant workers** and their families may also be vulnerable owing to their foreign or regional origin, particularly if they are irregular or undocumented migrants. An organization should respect their rights and contribute to promoting a climate of respect for the human rights of migrants, migrant workers and their families.
- **People discriminated against on the basis of descent, including caste.** Hundreds of millions of people are discriminated against because of their hereditary status or descent. This form of discrimination is based on a history of rights abuse justified by the wrongful notion that some people are considered unclean or less worthy because of the group into which they

are born. An organization should avoid such practices and, where feasible, seek to contribute to eliminating these prejudices.

- **People discriminated against on the basis of race.** People are discriminated against because of their race, cultural identity and ethnic origin. There is a history of rights abuse justified by the wrongful notion that some people are inferior because of their skin colour or culture. Racism is often present in regions with a history of slavery or oppression of one racial group by another
- **Other vulnerable groups** include, for example, the elderly, the displaced, the poor, illiterate people, people living with HIV/AIDS and minority and religious groups.

6.3.8 Human rights issue 6: Civil and political rights

An organization should respect all individual civil and political rights. Examples include, but are not limited to, the following:

- life of individuals;
- freedom of opinion and expression. An organization should not aim to suppress anyone's views or opinions, even when the person expresses criticism of the organization internally or externally;
- freedom of peaceful assembly and of association;
- freedom to seek, receive and impart information and ideas through any means, regardless of national borders;
- the right to own property, alone or in association with others, and freedom from being arbitrarily deprived of property; and
- access to due process and the right to a fair hearing before any internal disciplinary measure is taken. Any disciplinary measure should be proportionate and not involve physical punishment or inhuman or degrading treatment.

6.3.9 Human rights issue 7: Economic, social and cultural rights

To respect these rights, an organization has a responsibility to exercise due diligence to ensure that it does not engage in activities that infringe, obstruct or impede the enjoyment of such rights. The following are examples of what an organization should do to respect these rights. An organization should assess the possible impacts of its decisions, activities, products and services, as well as new projects, on these rights, including the rights of the local population. Further, it should neither directly nor indirectly limit or deny access to an essential product or resource, such as water. For example, production processes should not compromise the supply of scarce drinking water resources. Organizations should, where appropriate, consider adopting or maintaining specific policies to

ensure the efficient distribution of essential goods and services where this distribution is endangered.

A socially responsible organization could also contribute to the fulfilment of such rights, when appropriate, while keeping in mind the different roles and capacities of governments and other organizations related to the provision of these rights.

An organization may consider, for example:

- facilitating access to, and where possible providing support and facilities for, education and lifelong learning for community members;
- joining efforts with other organizations and governmental institutions supporting respect for and realization of economic, social and cultural rights;
- exploring ways related to their core activities to contribute to the fulfilment of these rights; and
- adapting goods or services to the purchasing ability of poor people.

Economic, social and cultural rights, as with any other right, should also be considered in the local context. Further guidance on related actions and expectations is provided in 6.8 on community involvement and development.

6.3.10 Human rights issue 8: Fundamental principles and rights at work

Although these rights are legislated for in many jurisdictions, an organization should independently ensure that it addresses the following matters:

- **freedom of association and collective bargaining** Workers and employers, without distinction whatsoever, have the right to establish and, subject only to the rules of the organization concerned, to join organizations of their own choosing without previous authorization. Representative organizations formed or joined by workers should be recognized for purposes of collective bargaining. Terms and conditions of employment may be fixed by voluntary collective negotiation where workers so choose. Workers' representatives should be given appropriate facilities that will enable them to do their work effectively and allow them to perform their role without interference. Collective agreements should include provisions for the settlement of disputes. Workers' representatives should be provided with information required for meaningful negotiations.
- **forced labour** An organization should not engage in or benefit from any use of forced or compulsory labour. No work or service should be exacted from any person under the threat of any penalty or when the work is not conducted voluntarily. An organization should not engage or benefit from prison labour, unless the prisoners have been convicted in a court of

law and their labour is under the supervision and control of a public authority. Further, prison labour should not be used by private organizations unless performed on a voluntary basis, as evidenced by, among other things, fair and decent conditions of employment.

- **equal opportunities and non-discrimination** An organization should confirm that its employment policies are free from discrimination based on race, colour, gender, religion, national extraction, social origin, political opinion, age, or disability. Emerging prohibited grounds also include marital or family status, personal relationships, and health status such as HIV/AIDS status. These are in line with the general principle that hiring policies and practices, earnings, employment conditions, access to training and promotion, and termination of employment should be based only on the requirements of the job. Organizations should also take steps to prevent harassment in the workplace by:
  - regularly assessing the impact of its policies and activities on promotion of equal opportunities and non-discrimination;
  - taking positive actions to provide for the protection and advancement of vulnerable groups; this might include establishing workplaces for persons with disabilities to help them earn a living under suitable conditions, and establishing or participating in programmes that address issues such as promotion of employment for youth and older workers, equal employment opportunities for women and more balanced representation of women in senior positions.
- **child labour** The minimum age for employment is determined through international instruments. Organizations should not engage in or benefit from any use of child labour. If an organization has child labour in its operations or within its sphere of influence, it should, as far as possible, ensure not only that the children are removed from work, but also that they are provided with appropriate alternatives, in particular, education. Light work that does not harm a child or interfere with school attendance or with other activities necessary to a child's full development (such as recreational activities) is not considered child labour.

6.4 Labour practices

6.4.3 Labour practices issue 1: Employment and employment relationships

An organization should:

- be confident that all work is performed by women and men who are legally recognized as employees or who are legally recognized as being self-employed;

- not seek to avoid the obligation that the law places on the employer by disguising relationships that would otherwise be recognized as an employment relationship under the law;
- recognize the importance of secure employment to both the individual worker and to society: use active workforce planning to avoid the use of work performed on a casual basis or the excessive use of work performed on a temporary basis, except where the nature of the work is genuinely short term or seasonal;
- provide reasonable notice, timely information and, jointly with worker representatives where they exist, consider how to mitigate adverse impacts to the greatest possible extent when considering changes in its operations, such as closures that affect employment;
- ensure equal opportunities for all workers and not discriminate either directly or indirectly in any labour practice;
- eliminate any arbitrary or discriminatory dismissal practices;
- protect personal data and privacy of workers;
- take steps to ensure that work is contracted or sub-contracted only to organizations that are legally recognized or are otherwise able and willing to assume the responsibilities of an employer and to provide decent working conditions. An organization should use only those labour intermediaries who are legally recognized and where other arrangements for the performance of work confer legal rights on those performing the work. Home workers should not be treated worse than other wage earners;
- not benefit from unfair, exploitative or abusive labour practices of its partners, suppliers or subcontractors, including home workers. An organization should make reasonable efforts to encourage organizations in its sphere of influence to follow responsible labour practices, recognizing that a high level of influence is likely to correspond to a high level of responsibility to exercise that influence. Depending upon the situation and influence, reasonable efforts could include: establishing contractual obligations on suppliers and subcontractors; making unannounced visits and inspections; and exercising due diligence in supervising contractors and intermediaries. Where suppliers and subcontractors are expected to comply with a code of labour practice, the code should be consistent with the Universal Declaration of Human Rights and the principles underlying applicable ILO labour standards; and

- where operating internationally, endeavour to increase the employment, occupational development, promotion and advancement of nationals of the host country. This includes sourcing and distributing through local enterprises where practicable.

6.4.4 Labour practices issue 2: Conditions of work and social protection

An organization should:

- ensure that the conditions of work comply with national laws and regulations and are consistent with applicable international labour standards;
- respect higher levels of provision established through other applicable legally binding instruments such as collective agreements;
- observe at least those minimum provisions defined in international labour standards as established by the ILO, especially where national legislation has not yet been adopted;
- provide decent conditions of work with regard to wages, hours of work, weekly rest, holidays, health and safety, maternity protection and ability to combine work with family responsibilities;
- wherever possible, allow observance of national or religious traditions and customs;
- provide conditions of work for all workers that permit, to the greatest extent possible, work-life balance and are comparable with those offered by similar employers in the locality concerned;
- provide wages and other forms of remuneration in accordance with national laws, regulations or collective agreements. An organization should pay wages at least adequate for the needs of workers and their families. In doing so, it should take into account the general level of wages in the country, the cost of living, social security benefits and the relative living standards of other social groups. It should also consider economic factors, including requirements of economic development, levels of productivity and the desirability of attaining and maintaining a high level of employment. In determining wages and working conditions that reflect these considerations, an organization should bargain collectively with its workers or their representatives, in particular trade unions, where they so wish, in accordance with national systems for collective bargaining;
- provide equal pay for work of equal value;
- pay wages directly to the workers concerned, subject only to any restriction or deduction permitted by laws, regulations or collective agreements;

- comply with any obligation concerning the provision of social protection for workers in the country of operation;
- respect the right of workers to adhere to normal or agreed working hours established in laws, regulations or collective agreements. It should also provide workers with weekly rest and paid annual leave;
- respect the family responsibilities of workers by providing reasonable working hours, parental leave and, when possible, childcare and other facilities that can help workers achieve a proper work-life balance; and
- compensate workers for overtime in accordance with laws, regulations or collective agreements. When requesting workers to work overtime, an organization should take into account the interests, safety and well-being of the workers concerned and any hazard inherent in the work. An organization should comply with laws and regulations prohibiting mandatory and non-compensated overtime, and always respect the basic human rights of workers concerning forced labour.

6.4.5 Labour practices issue 3: Social dialogue

An organization should:

- recognize the importance for organizations of social dialogue institutions, including at the international level, and applicable collective bargaining structures;
- respect at all times the right of workers to form or join their own organizations to advance their interests or to bargain collectively;
- not obstruct workers who seek to form or join their own organizations and to bargain collectively, for instance by dismissing or discriminating against them, through reprisals or by making any direct or indirect threat so as to create an atmosphere of intimidation or fear;
- where changes in operations would have major employment impacts, provide reasonable notice to the appropriate government authorities and representatives of the workers so that the implications may be examined jointly to mitigate any adverse impact to the greatest possible extent;
- as far as possible, and to an extent that is reasonable and non-disruptive, provide duly designated worker representatives with access to authorized decision makers, to workplaces, to the workers they represent, to facilities necessary to perform their role and to information that will allow them to have a true and fair picture of the organization's finances and activities; and

- refrain from encouraging governments to restrict the exercise of the internationally recognized rights of freedom of association and collective bargaining. For example, organizations should avoid locating a subsidiary or sourcing from companies located in specialized industrial zones where freedom of association is restricted or prohibited, even if national regulation recognizes that right, and they should refrain from participating in incentive schemes based on such restrictions.

Organizations may also wish to consider participating, as appropriate, in employers' organizations as a means of creating opportunities for social dialogue and extending their expression of social responsibility through such channels.

6.4.6 Labour practices issue 4: Health and safety at work

An organization should:

- develop, implement and maintain an occupational health and safety policy based on the principle that strong safety and health standards and organizational performance are mutually supportive and reinforcing;
- understand and apply principles of health and safety management, including the hierarchy of controls: elimination, substitution, engineering controls, administrative controls, work procedures and personal protective equipment;
- analyse and control the health and safety risks involved in its activities;
- communicate the requirement that workers should follow all safe practices at all times and ensure that workers follow the proper procedures;
- provide the safety equipment needed, including personal protective equipment, for the prevention of occupational injuries, diseases and accidents, as well as for dealing with emergencies;
- record and investigate all health and safety incidents and problems in order to minimize or eliminate them;
- address the specific ways in which occupational safety and health (OSH) risks differently affect women (such as those who are pregnant, have recently given birth or are breastfeeding) and men, or workers in particular circumstances such as people with disabilities, inexperienced or younger workers;
- provide equal health and safety protection for part-time and temporary workers, as well as subcontracted workers;
- strive to eliminate psychosocial hazards in the workplace, which contribute or lead to stress and illness;

- provide adequate training to all personnel on all relevant matters;
- respect the principle that workplace health and safety measures should not involve monetary expenditures by workers; and
- base its health, safety and environment systems on the participation of the workers concerned and recognize and respect the rights of workers to:
  - obtain timely, full and accurate information concerning health and safety risks and the best practices used to address these risks;
  - freely inquire into and be consulted on all aspects of their health and safety related to their work;
  - refuse work that is reasonably considered to pose an imminent or serious danger to their life or health or to the lives and health of others;
  - seek outside advice from workers' and employers' organizations and others who have expertise;
  - report health and safety matters to the appropriate authorities;
  - participate in health and safety decisions and activities, including investigation of incidents and accidents; and
  - be free of the threat of reprisals for doing any of these things.

6.4.7 Labour practices issue 5: Human development and training in the workplace

An organization should:

- provide all workers at all stages of their work experience with access to skills development, training and apprenticeships, and opportunities for career advancement, on an equal and non-discriminatory basis;
- ensure that, when necessary, workers being made redundant are helped to access assistance for new employment, training and counselling;
- establish joint labour-management programmes that promote health and well-being.

6.5 The environment

6.5.3 Environmental issue 1: Prevention of pollution

To improve the prevention of pollution from its activities, an organization should:

- identify the aspects and impacts of its decisions and activities on the surrounding environment;
- identify the sources of pollution and waste related to its activities;

- measure, record and report on its significant sources of pollution and reduction of pollution, water consumption, waste generation and energy consumption;
- implement measures aimed at preventing pollution and waste, using the waste management hierarchy, and ensuring proper management of unavoidable pollution and waste;
- engage with local communities regarding actual and potential polluting emissions and waste, related health risks, and actual and proposed mitigation measures;
- implement measures to progressively reduce and minimize direct and indirect pollution within its control or influence, in particular through development and promotion of fast uptake of more environmentally friendly products and services;
- publicly disclose the amounts and types of relevant and significant toxic and hazardous materials used and released, including the known human health and environmental risks of these materials for normal operations as well as accidental releases;
- systematically identify and avoid the use:
  - of banned chemicals defined by national law or of unwanted chemicals listed in international conventions; and
  - where possible, of chemicals identified by scientific bodies or any other stakeholder with reasonable and verifiable grounds as being of concern. An organization should also seek to prevent use of such chemicals by organizations within its sphere of influence. Chemicals to avoid include, but are not limited to: ozone-depleting substances, persistent organic pollutants (POPs) and chemicals covered under the Rotterdam Convention, hazardous chemicals and pesticides (as defined by the World Health Organization), chemicals defined as carcinogenic (including exposure to smoke from tobacco products) or mutagenic, and chemicals that affect reproduction, are endocrine disrupting, or persistent, bio-accumulative and toxic (PBTs) or very persistent and very bioaccumulative (vPvBs);
- implement an environmental accident prevention and preparedness programme and prepare an emergency plan covering accidents and incidents both on- and off-site and involving workers, partners, authorities, local communities and other relevant stakeholders. Such a programme should include, among other matters, hazard identification and risk evaluation, notification procedures and recall procedures, and communication systems, as well as public education and information.

6.5.4 Environmental issue 2: Sustainable resource use

In relation to all its activities an organization should:

- identify the sources of energy, water and other resources used;
- measure, record and report on its significant uses of energy, water and other resources;
- implement resource efficiency measures to reduce its use of energy, water and other resources, considering best practice indicators and other benchmarks;
- complement or replace non-renewable resources where possible with alternative sustainable, renewable and low-impact sources;
- use recycled materials and reuse water as much as possible;
- manage water resources to ensure fair access for all users within a watershed;
- promote sustainable procurement;
- consider adopting extended producer responsibility; and
- promote sustainable consumption.

6.5.5 Environmental issue 3: Climate change mitigation and adaptation

Climate change mitigation

To mitigate climate change impacts related to its activities an organization should:

- identify the sources of direct and indirect accumulated GHG emissions and define the boundaries (scope) of its responsibility;
- measure, record and report on its significant GHG emissions, preferably using methods well defined in internationally agreed standards;
- implement optimized measures to progressively reduce and minimize the direct and indirect GHG emissions within its control and encourage similar actions within its sphere of influence;
- review the quantity and type of significant fuels usage within the organization and implement programmes to improve efficiency and effectiveness [146]. A life cycle approach should be undertaken to ensure net reduction in GHG emissions, even when low-emissions technologies and renewable energies are
- considered;
- prevent or reduce the release of GHG emissions (particularly those also causing ozone depletion) from land use and land use change, processes or equipment, including but not limited to heating, ventilation and air conditioning units;
- realize energy savings wherever possible in the organization, including purchasing of energy efficient goods and development of energy efficient products and services; and

- consider aiming for carbon neutrality by implementing measures to offset remaining GHG emissions, for example through supporting reliable emissions reduction programmes that operate in a transparent way, carbon capture and storage or carbon sequestration.

Climate change adaptation

To reduce vulnerability to climate change, an organization should:

- consider future global and local climate projections to identify risks and integrate climate change adaptation into its decision making;
- identify opportunities to avoid or minimize damage associated with climate change and where possible take advantage of opportunities, to adjust to changing conditions (see Box 10); and
- implement measures to respond to existing or anticipated impacts and within its sphere of influence, contribute to building capacity of stakeholders to adapt.

6.5.6 Environmental issue 4: Protection of the environment, biodiversity and restoration of natural habitats

In relation to all its activities an organization should:

- identify potential adverse impacts on biodiversity and ecosystem services and take measures to eliminate or minimize these impacts;
- where feasible and appropriate, participate in market mechanisms to internalize the cost of its environmental impacts and create economic value in protecting ecosystem services;
- give highest priority to avoiding the loss of natural ecosystems, second to restoring ecosystems, and finally, if the former two actions are not possible or fully effective, to compensating for losses through actions that will lead to a net gain in ecosystem services over time;
- establish and implement an integrated strategy for the administration of land, water and ecosystems that promotes conservation and sustainable use in a socially equitable way;
- take measures to preserve any endemic, threatened or endangered species or habitat that may be adversely affected;
- implement planning, design and operating practices as a way to minimize the possible environmental impacts resulting from its decisions on land use, including decisions related to agricultural and urban development;
- incorporate the protection of natural habitat, wetlands, forest, wildlife corridors, protected areas and agricultural lands into the development of buildings and construction works;

- adopt sustainable agricultural, fishing, and forestry practices including aspects related to animal welfare, for example, as defined in leading standards and certification schemes;
- progressively use a greater proportion of products from suppliers using more sustainable technologies and processes;
- consider that wild animals and their habitats are part of our natural ecosystems and should therefore be valued and protected and their welfare taken into account; and
- avoid approaches that threaten the survival or lead to the global, regional or local extinction of species or that allow the distribution or proliferation of invasive species.

6.6 Fair operating practices

6.6.3 Fair operating practices issue 1: Anti-corruption

To prevent corruption an organization should:

- identify the risks of corruption and implement and maintain policies and practices that counter corruption and extortion;
- ensure its leadership sets an example for anti-corruption and provides commitment, encouragement and oversight for implementation of the anti-corruption policies;
- support and train its employees and representatives in their efforts to eradicate bribery and corruption, and provide incentives for progress;
- raise the awareness of its employees, representatives, contractors and suppliers about corruption and how to counter it;
- ensure that the remuneration of its employees and representatives is appropriate and for legitimate services only;
- establish and maintain an effective system to counter corruption;
- encourage its employees, partners, representatives and suppliers to report violations of the organization's policies and unethical and unfair treatment by adopting mechanisms that enable reporting and follow-up action without fear of reprisal;
- bring violations of the criminal law to the attention of appropriate law enforcement authorities; and
- work to oppose corruption by encouraging others with which the organization has operating relationships to adopt similar anti-corruption practices.

6.6.4 Fair operating practices issue 2: Responsible political involvement

An organization should:

- train its employees and representatives and raise their awareness regarding responsible political involvement and contributions, and how to deal with conflicts of interest;
- be transparent regarding its policies and activities related to lobbying, political contributions and political involvement;
- establish and implement policies and guidelines to manage the activities of people retained to advocate on the organization's behalf;
- avoid political contributions that amount to an attempt to control or could be perceived as exerting undue influence on politicians or policymakers in favour of specific causes; and
- prohibit activities that involve misinformation, misrepresentation, threat or compulsion.

6.6.5 Fair operating practices issue 3: Fair competition

To promote fair competition, an organization should:

- conduct its activities in a manner consistent with competition laws and regulations, and cooperate with the appropriate authorities;
- establish procedures and other safeguards to prevent engaging in or being complicit in anti-competitive behaviour;
- promote employee awareness of the importance of compliance with competition legislation and fair competition;
- support anti-trust and anti-dumping practices, as well as public policies that encourage competition; and
- be mindful of the social context in which it operates and not take advantage of social conditions, such as poverty, to achieve unfair competitive advantage.

6.6.6 Fair operating practices issue 4: Promoting social responsibility in the value chain

To promote social responsibility in its value chain, an organization should:

- integrate ethical, social, environmental and gender equality criteria, and health and safety, in its purchasing, distribution and contracting policies and practices to improve consistency with social responsibility objectives;
- encourage other organizations to adopt similar policies, without indulging in anti-competitive behaviour in so doing;
- carry out appropriate due diligence and monitoring of the organizations with which it has relationships, with a view to preventing compromise of the organization's commitments to social responsibility;

- consider providing support to SMOs, including awareness raising on issues of social responsibility and best practice and additional assistance (for example, technical, capacity building or other resources) to meet socially responsible objectives;
- actively participate in raising the awareness of organizations with which it has relationships about principles and issues of social responsibility; and
- promote fair and practical treatment of the costs and benefits of implementing socially responsible practices throughout the value chain, including, where possible, enhancing the capacity of organizations in the value chain to meet socially responsible objectives. This includes adequate purchasing practices, such as ensuring that fair prices are paid and that there are adequate delivery times and stable contracts.

6.6.7 Fair operating practices issue 5: Respect for property rights

An organization should:

- implement policies and practices that promote respect for property rights and traditional knowledge;
- conduct proper investigations to be confident it has lawful title permitting use or disposal of property;
- not engage in activities that violate property rights, including misuse of a dominant position, counterfeiting and piracy;
- pay fair compensation for property that it acquires or uses; and
- consider the expectations of society, human rights and basic needs of the individual when exercising and protecting its intellectual and physical property rights.

6.7 Consumer issues

6.7.3 Consumer issue 1: Fair marketing, factual and unbiased information and fair contractual practices

When communicating with consumers, an organization should

- not engage in any practice that is deceptive, misleading, fraudulent or unfair or ambiguous, including omission of critical information;
- consent to sharing relevant information in a transparent manner which allows for easy access and comparisons as the basis for an informed choice by the consumer;
- clearly identify advertising and marketing;
- openly disclose total prices and taxes, terms and conditions of the products and services (as well as any accessory required for use) and delivery costs. When offering consumer

credit, provide details of the actual annual interest rate as well as the annual percentage rate (APR) charged, which includes all the costs involved, amount to be paid, number of payments and the due dates of instalment payments;

- substantiate claims or assertions by providing underlying facts and information upon request;
- not use text, audio or images that perpetuate stereotyping in regard to, for example, gender, religion, race, disability or personal relationships;
- give primary consideration in advertising and marketing to the best interests of vulnerable groups, including children, and not engage in activities that are detrimental to their interests;
- provide complete, accurate, and understandable information that can be compared in official or commonly used languages at the point of sale and according to applicable regulations on:
  - all important aspects of products and services, including financial and investment products, ideally taking into account the full life cycle;
  - the key quality aspects of products and services as determined using standardized test procedures, and compared, when possible, to average performance or best practice. Provision of such information should be limited to circumstances where it is appropriate and practical and would assist consumers;
  - health and safety aspects of products and services, such as potentially hazardous use, hazardous materials and hazardous chemicals contained in or released by products during their life cycle;
  - information regarding accessibility of products and services; and
  - the organization's location, postal address, telephone number and e-mail address, when using domestic or cross-border distance selling, including by means of the Internet, e-commerce, or mail order;
- use contracts that:
  - are written in clear, legible and understandable language;
  - do not include unfair contract terms, such as the unfair exclusion of liability, the right to unilaterally
  - change prices and conditions, the transfer of risk of insolvency to consumers or unduly long contract periods, and avoid predatory lending practices including unreasonable credit rates; and

- provide clear and sufficient information about prices, features, terms, conditions, costs, the duration of the contract and cancellation periods.

6.7.4 Consumer issue 2: Protecting consumers' health and safety

In protecting the health and safety of consumers, an organization should take the following actions and pay special attention to vulnerable groups (with special attention to children) that might not have the capacity to recognize or assess potential dangers. It should:

- provide products and services that, under normal and reasonably foreseeable conditions of use, are safe for users and other persons, their property, and the environment;
- assess the adequacy of health and safety laws, regulations, standards and other specifications to address all health and safety aspects. An organization should go beyond minimum safety requirements where there is evidence that higher requirements would achieve significantly better protection, as indicated by the occurrence of accidents involving products or services that conform to the minimum requirements, or the availability of products or product designs that can reduce the number or severity of accidents;
- when a product, after having been placed on the market, presents an unforeseen hazard, has a serious defect or contains misleading or false information, stop the services or withdraw all products that are still in the distribution chain. An organization should recall products using appropriate measures and media to reach people who purchased the product or made use of the services and compensate consumers for losses suffered. Measures for traceability in its value chain may be pertinent and useful;
- minimize risks in the design of products by:
  - identifying the likely user group(s), the intended use and the reasonably foreseeable misuse of the process, product or service, as well as hazards arising in all the stages and conditions of use of the product or service and, in some cases, provide specially tailored products and services for vulnerable groups;
  - estimating and evaluating the risk to each identified user or contact group, including pregnant women, arising from the hazards identified; and
  - reducing the risk by using the following order of priority: inherently safe design, protective devices and information for users;
  - assure the appropriate design of information on products and services by taking into account different consumer needs and respecting differing or limited capacities of consumers, especially in terms of time allocated to the information process;

- in product development, avoid the use of harmful chemicals, including but not limited to those that are carcinogenic, mutagenic, toxic for reproduction, or persistent and bio-accumulative. If products containing such chemicals are offered for sale, they should be clearly labelled;
- as appropriate, perform a human health risk assessment of products and services before the introduction of new materials, technologies or production methods, and, when appropriate, make documentation available to consumers;
- convey vital safety information to consumers using symbols wherever possible, preferably those that have been internationally agreed, in addition to the textual information;
- instruct consumers in the proper use of products and warn them of the risks involved in intended or normally foreseeable use; and
- adopt measures that prevent products from becoming unsafe through improper handling or storage while in the care of consumers.

6.7.5 Consumer issue 3: Sustainable consumption

To contribute to sustainable consumption, an organization, where appropriate, should:

- promote effective education empowering consumers to understand the impacts of their choices of products and services on their well being and on the environment. Practical advice can be provided on how to modify consumption patterns and to make necessary changes;
- offer consumers socially and environmentally beneficial products and services considering the full life cycle, and reduce adverse impacts on society and the environment by:
  - eliminating, where possible, or minimizing any negative health and environmental impact of products and services, and where less harmful and more efficient alternatives exist, providing the choice of products or services that have less adverse effects on the society and the environment;
  - designing products and packaging so that they can be easily used, reused, repaired or recycled and, if possible, offering or suggesting recycling and disposal services;
  - preferring supplies that can contribute to sustainable development;
  - offering high quality products with longer product life, at affordable prices;
  - providing consumers with scientifically reliable, consistent, truthful, accurate, comparable and verifiable information about the environmental and social factors

related to production and delivery of its products or services, including, where appropriate, information on resource efficiency, taking the value chain into account;

- providing consumers with information about products and services, including on: performance, impacts on health, country of origin, energy efficiency (where applicable), contents or ingredients (including, where appropriate, use of genetically modified organisms and nanoparticles), aspects related to animal welfare (including, where appropriate, use of animal testing) and safe use, maintenance, storage and disposal of the products and their packaging; and
- making use of reliable and effective, independently verified labelling schemes or other verification schemes, such as eco-labelling or auditing activities, to communicate positive environmental aspects, energy efficiencies, and other socially and environmentally beneficial characteristics of products and services.

6.7.6 Consumer issue 4: Consumer service, support, and complaint and dispute resolution

An organization should:

- take measures to prevent complaints by offering consumers, including those who obtain products through distance selling, the option to return products within a specified period or obtain other appropriate remedies;
- review complaints and improve practices in response to complaints;
- if appropriate, offer warranties that exceed periods guaranteed by law and are suitable for the expected length of product life;
- clearly inform consumers how they can access after-supply services and support as well as dispute resolution and redress mechanisms;
- offer adequate and efficient support and advice systems;
- offer maintenance and repair at a reasonable price and at accessible locations and make information readily accessible on the expected availability of spare parts for products; and
- make use of alternative dispute resolution, conflict resolution and redress procedures that are based on national or international standards, are free of charge or are at minimal cost to consumers, and that do not require consumers to waive their rights to seek legal recourse.

6.7.7 Consumer issue 5: Consumer data protection and privacy

To prevent personal data collection and processing from infringing privacy, an organization should:

- limit the collection of personal data to information that is either essential for the provision of products and services or provided with the informed and voluntary consent of the consumer;

- refrain from making the use of services or the claim to special offers contingent on agreement by the consumer to the unwanted use of data for marketing purposes;
- only obtain data by lawful and fair means;
- specify the purpose for which personal data are collected, either before or at the time of data collection;
- not disclose, make available or otherwise use personal data for purposes other than those specified, including marketing, except with the informed and voluntary consent of the consumer or when required by the law;
- provide consumers with the right to verify whether the organization has data relating to them and to challenge these data, as defined by law. If the challenge is successful, the data should be erased, rectified, completed or amended, as appropriate;
- protect personal data by adequate security safeguards;
- be open about developments, practices and policies regarding personal data, and provide readily available ways of establishing the existence, nature and main uses of personal data; and
- disclose the identity and usual location of the person accountable for data protection in the organization (sometimes called the data controller), and hold this person accountable for complying with the above measures and applicable law.

6.7.8 Consumer issue 6: Access to essential services

An organization that supplies essential services should:

- not disconnect essential services for non-payment without providing the consumer or group of consumers with the opportunity to seek reasonable time to make the payment. It should not resort to collective disconnection of services that penalize all consumers regardless of payment;
- in setting prices and charges, offer, wherever permitted, a tariff that will provide a subsidy to those who are in need;
- operate in a transparent manner, providing information related to the setting of prices and charges;
- expand their coverage and provide the same quality and level of service without discrimination to all groups of consumers;
- manage any curtailment or interruption of supply in an equitable manner, avoiding discrimination against any group of consumers; and
- maintain and upgrade its systems to help prevent disruption of service.

6.7.9 Consumer issue 7: Education and awareness

In educating consumers, an organization, when appropriate, should address:

- health and safety, including product hazards;
- information on appropriate laws and regulations, ways of obtaining redress and agencies and organizations for consumer protection;
- product and service labelling and information provided in manuals and instructions;
- information on weights and measures, prices, quality, credit conditions and availability of essential services;
- information about risks related to use and any necessary precautions;
- financial and investment products and services;
- environmental protection;
- efficient use of materials, energy and water;
- sustainable consumption; and
- proper disposal of wrapping, waste, and products.

6.8 Community involvement and development

6.8.3 Community involvement and development issue 1: Community involvement

An organization should:

- consult representative community groups in determining priorities for social investment and community development activities. Special attention should be given to vulnerable, discriminated, marginalized, unrepresented and under-represented groups, to involve them in a way that helps to expand their options and respect their rights;
- consult and accommodate communities, including indigenous people, on the terms and condition of development that affect them. Consultation should occur prior to development and should be based on complete, accurate and accessible information;
- participate in local associations as possible and appropriate, with the objective of contributing to the public good and the development goals of communities;
- maintain transparent relationships with local government officials and political representatives, free from bribery or improper influence;
- encourage and support people to be volunteers for community service; and
- contribute to policy formulation and the establishment, implementation, monitoring and evaluation of development programmes. When doing so, an organization should respect the

rights and have due regard for the views of others to express and defend their own interests.

6.8.4 Community involvement and development issue 2: Education and culture

An organization should:

- promote and support education at all levels, and engage in actions to improve the quality of and access to education, promote local knowledge and help eradicate illiteracy;
- in particular, promote learning opportunities for vulnerable or discriminated groups;
- encourage the enrolment of children in formal education and contribute to the elimination of barriers to children obtaining an education (such as child labour);
- promote cultural activities where appropriate, recognize and value the local cultures and cultural traditions, consistent with the principle of respect for human rights. Actions to support cultural activities that empower historically disadvantaged groups are especially important as a means of combating discrimination;
- consider facilitating human rights education and awareness raising;
- help conserve and protect cultural heritage, especially where the organization's activities have an impact on it; and
- where appropriate, promote the use of traditional knowledge and technologies of indigenous communities.

6.8.5 Community involvement and development issue 3: Employment creation and skills development

An organization should:

- analyse the impact of its investment decisions on employment creation and, where economically viable, make direct investments that alleviate poverty through employment creation;
- consider the impact of technology choice on employment and, where economically viable in the longer term, select technologies that maximize employment opportunities;
- consider the impact of outsourcing decisions on employment creation, both within the organization making the decision and within external organizations affected by such decisions;
- consider the benefit of creating direct employment rather than using temporary work arrangements;

- consider participating in local and national skills development programmes, including apprenticeship programmes, programmes focused on particular disadvantaged groups, lifelong learning programmes and skills recognition and certification schemes;
- consider helping to develop or improve skills development programmes in the community where these are inadequate, possibly in partnership with others in the community;
- give special attention to vulnerable groups with regard to employment and capacity building; and
- consider helping to promote the framework conditions necessary to create employment.

6.8.6 Community involvement and development issue 4: Technology development and access

An organization should:

- consider contributing to the development of innovative technologies that can help solve social and environmental issues in local communities;
- consider contributing to the development of low-cost technologies that are easily replicable and have a high positive impact on poverty and hunger eradication;
- consider, where economically feasible, developing potential local and traditional knowledge and technologies while protecting the community's right to that knowledge and technology;
- consider engaging in partnerships with organizations, such as universities or research laboratories, to enhance scientific and technological development with partners from the community, and employ local people in this work; and
- adopt practices that allow technology transfer and diffusion, where economically feasible. Where applicable, an organization should set reasonable terms and conditions for licenses or technology transfer so as to contribute to local development. The capacity of the community to manage the technology should be considered and enhanced.

6.8.7 Community involvement and development issue 5: Wealth and income creation

An organization should:

- consider the economic and social impact of entering or leaving a community, including impacts on basic resources needed for the sustainable development of the community;
- consider supporting appropriate initiatives to stimulate diversification of existing economic activity in the community;
- consider giving preference to local suppliers of products and services and contributing to local supplier development where possible;

- consider undertaking initiatives to strengthen the ability of and opportunities for locally based suppliers to contribute to value chains, giving special attention to disadvantaged groups within the community;
- consider assisting organizations to operate within the appropriate legal framework;
- engage in economic activities with organizations that, owing to low levels of development, have difficulty meeting the legal requirements only where:
  - the purpose is to address poverty;
  - the activities of these organizations respect human rights, and there is a reasonable expectation that these organizations will consistently move towards conducting their activities within the appropriate legal framework;
- consider contributing to durable programmes and partnerships that assist community members, especially women and other socially disadvantaged and vulnerable groups to establish businesses and co-operatives, in improving productivity and promoting entrepreneurship. Such programmes could, for example, provide training in business planning, marketing, quality standards required to become suppliers, management and technical assistance, access to finance and facilitation of joint ventures;
- encourage the efficient use of available resources including the good care of domesticated animals;
- consider appropriate ways to make procurement opportunities more easily accessible to community organizations, including, for example, through capacity-building on meeting technical specifications, and making information about procurement opportunities available;
- consider supporting organizations and persons that bring needed products and services to the community, which can also generate local employment as well as linkages with local, regional and urban markets where this is beneficial for the welfare of the community;
- consider appropriate ways to help in the development of community-based associations of entrepreneurs;
- fulfil its tax responsibilities and provide authorities with the necessary information to correctly determine taxes due; and
- consider contributing to superannuation and pensions for employees.

6.8.8 Community involvement and development issue 6: Health

An organization should:

- seek to eliminate negative health impacts of any production process, product or service provided by the organization;

- consider promoting good health by, for example, contributing to access to medicines and vaccination and encouraging healthy lifestyles, including exercise and good nutrition, early detection of diseases, raising awareness of contraceptive methods and discouraging the consumption of unhealthy products and substances. Special attention should be given to child nutrition;
- consider raising awareness about health threats and major diseases and their prevention, such as HIV/AIDS, cancer, heart disease, malaria, tuberculosis and obesity; and
- consider supporting long lasting and universal access to essential health care services and to clean water and appropriate sanitation as a means of preventing illness.

6.8.9 Community involvement and development issue 7: Social investment

An organization should:

- take into account the promotion of community development in planning social investment projects. All actions should broaden opportunities for citizens, for example by increasing local procurement and any outsourcing so as to support local development;
- avoid actions that perpetuate a community's dependence on the organization's philanthropic activities, on-going presence or support;
- assess its own existing community-related initiatives and report to the community and to people within the organization and identify where improvements might be made;
- consider partnering with other organizations, including government, business or NGOs to maximize synergies and make use of complementary resources, knowledge and skills; and
- consider contributing to programmes that provide access to food and other essential products for vulnerable or discriminated groups and persons with low income, taking into account the importance of contributing to their increased capabilities, resources and opportunities.

ภาคผนวก ข
แบบฟอร์มการทบทวนสถานะการปฏิบัติ CSR-DIW

การกำกับดูแลองค์กร (Organizational governance)

ผู้ประกอบการอุตสาหกรรม ควรจัดโครงสร้างและกระบวนการตัดสินใจ เพื่อ

รายการทบทวน		ผลการปฏิบัติ			เอกสารและ กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง
		มี	ไม่มี	NA	
(1)	แสดงความมุ่งมั่นด้านความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นลายลักษณ์อักษร โดยระบุไว้ในวัตถุประสงค์ เป้าหมาย นโยบาย กลยุทธ์ หรือเทียบเท่าตามความเหมาะสม				-
(2)	แสดงถึงแนวทางในการบริหารจัดการองค์กรด้วยความโปร่งใสและตรวจสอบได้				-
(3)	สร้างและรักษาไว้ซึ่งโครงสร้างองค์กร กฎระเบียบ ข้อบังคับในการทำงาน วัฒนธรรมองค์กร แนวปฏิบัติ ตามความเหมาะสม ในการนำหลักการด้านความรับผิดชอบต่อสังคมไปปฏิบัติ				-
(4)	สร้างแรงจูงใจเพื่อสนับสนุนให้เกิดการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาจเป็นการให้รางวัล การยกย่องชมเชย การเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่ง ค่าผลตอบแทนพิเศษ หรือระบบการสร้างแรงจูงใจในรูปแบบต่างๆ				-
(5)	แสดงผลการใช้งบประมาณ ทรัพยากรธรรมชาติ วัตถุดิบ และทรัพยากรบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพ				-
(6)*	ส่งเสริมบุคลากรซึ่งหมายถึงรวมถึงสตรี บุคลากรที่มีความแตกต่างทางเชื้อชาติ และกลุ่มชาติพันธุ์ ในการดำรงตำแหน่งระดับอาวุโสได้อย่างเป็นธรรม				-
(7)**	มีการพิจารณาความต้องการของผู้มีส่วนได้เสีย และสร้างให้เกิดความสมดุลด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ทั้งความต้องการเร่งด่วนและความต้องการที่จะเกิดขึ้นในอนาคต				-
(8)	กำหนดให้มีกระบวนการในการสื่อสารแบบสองทางระหว่างองค์กรกับผู้มีส่วนได้เสีย เพื่อรับฟังความ				-

รายการทบทวน		ผลการปฏิบัติ			เอกสารและ กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง
		มี	ไม่มี	NA	
	คิดเห็นและนำข้อมูลมาใช้ประกอบการแก้ไขปัญห ข้อขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้น				
(9)	ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของพนักงานทุกระดับใน กิจกรรมด้านความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร อย่างมีประสิทธิภาพ				-
(10)	บุคลากรที่ทำหน้าที่ตัดสินใจในนามขององค์กรใน บทบาทต่าง ๆ ควรได้รับการกำหนดอำนาจการ ตัดสินใจ และความรับผิดชอบที่มีความสมดุล				-
(11)	ติดตามผลการตัดสินใจในการดำเนินงานทั้งด้าน บวกและด้านลบ เพื่อให้มั่นใจว่าการตัดสินใจ เหล่านั้นได้ถูกติดตามจากผู้ที่ได้รับมอบหมาย ตาม ช่วงเวลาที่กำหนด				-
(12)	มีการทบทวนและประเมินผลกระบวนการในการ กำกับดูแลองค์กรตามช่วงระยะเวลาที่กำหนดไว้ เพื่อนำไปสู่การปรับกระบวนการดังกล่าวให้ได้ ผลลัพธ์ตามที่กำหนดไว้และสื่อสารการเปลี่ยนแปลง นั้นทั่วทั้งองค์กร				-
ตัวชี้วัด	จำนวนครั้งที่ถูกฟ้องร้องคดีในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ กฎหมาย กฎระเบียบ และข้อบังคับจากผู้มีส่วนได้ เสียขององค์กร ครอบคลุม ผู้ถือหุ้น ลูกจ้าง ชุมชน ลูกค้า ผู้ส่งมอบ ผู้รับเหมา ผู้รับเหมาช่วง ภาครัฐ และอื่นๆ				-
	มูลค่าความเสียหายที่มีการฟ้องร้องดำเนินคดีจากผู้ มีส่วนได้เสียขององค์กร ครอบคลุม ผู้ถือหุ้น ลูกจ้าง ชุมชน ลูกค้า ผู้ส่งมอบ ผู้รับเหมา ผู้รับเหมาช่วง ภาครัฐ และอื่นๆ				-
	โครงสร้างขององค์กรประกอบในหน่วยงานกำกับดูแล องค์กร ที่มีการจำแนกหมวดหมู่ตามเพศ อายุ ชน ชาติและตัวบ่งชี้ของความหลากหลายอื่น ๆ (#)				-

สิทธิมนุษยชน (Human rights)

ในทุก ๆ กระบวนการตรวจสอบและประเมินสถานะขององค์กร องค์กรควรพิจารณาถึงบริบทของประเทศที่เข้าไปดำเนินการหรือสถานที่ที่ทำการทั้งหมด ทั้งแนวโน้มและผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชนที่เกิดจากกิจกรรมขององค์กร และแนวโน้มการกระทำทารุณด้านสิทธิมนุษยชนอันมีผลจากกิจกรรมของส่วนเอกชนอื่น ๆ หรือบุคคลที่มีกิจกรรมที่เชื่อมโยงกับองค์กรเหล่านั้นอย่างมีนัยสำคัญ รวมถึงกระบวนการตรวจสอบและประเมินสถานะขององค์กร ในวิธีการที่มีความเหมาะสมกับขนาดและสภาพแวดล้อมขององค์กร โดยผู้ประกอบการอุตสาหกรรมควร

รายการทบทวน		ผลการปฏิบัติ			เอกสารและ กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง
		มี	ไม่มี	NA	
	ประเด็นสิทธิมนุษยชนที่ 1: การตรวจสอบและประเมินสถานะขององค์กร (Due diligence) ในทุกกระบวนการตรวจสอบและประเมินสถานะขององค์กร ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมควร				
(1)*	กำหนดแนวทางการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชนที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ขององค์กร				-
(2)	ประเมินผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชนจากการดำเนินกิจกรรมขององค์กรที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและอาจเกิดขึ้นในอนาคต				-
(3)*	กำหนดแนวปฏิบัติด้านสิทธิมนุษยชนภายในองค์กรครอบคลุมถึง ผู้ส่งมอบ ผู้รับเหมา หรือหน่วยงานภายนอกอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับองค์กร				-
(4)*	ติดตามผลการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชนขององค์กรตามช่วงระยะเวลาที่กำหนด เพื่อ <ul style="list-style-type: none"> • ปรับปรุงการดำเนินงานขององค์กรตามลำดับความสำคัญ • ปรับปรุงผลกระทบเชิงลบด้านสิทธิมนุษยชนที่เกิดขึ้นจากการตัดสินใจและการดำเนินงานขององค์กร 				-
ตัวชี้วัด	จำนวนกิจกรรมขององค์กรที่เข้าข่ายการละเมิดสิทธิมนุษยชน				-
	จำนวนกิจกรรมที่ได้รับการแก้ไข ภายในระยะที่กำหนดและปราศจากความล่าช้า				-
	ประเด็นสิทธิมนุษยชนที่ 2: สถานการณ์ที่มีความเสี่ยงในเรื่องสิทธิมนุษยชน (Human rights risk)				

รายการทบทวน		ผลการปฏิบัติ			เอกสารและ กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง
		มี	ไม่มี	NA	
	situations) ผู้ประกอบการอุตสาหกรรม ควรพิจารณาและจัดการต่อสถานการณ์ที่มีความเสี่ยงในเรื่องสิทธิมนุษยชน ด้วยความระมัดระวัง ตามที่สามารถประยุกต์ใช้ได้				
(1)**	ความขัดแย้งหรือขาดเสถียรภาพทางการเมืองอย่างรุนแรง				-
(2)*	ภาวะความยากจน ภาวะแห้งแล้ง และการเรียกร้องหรือ ความต้องการบริการด้านสุขภาพ และภัยธรรมชาติ				-
(3)**	การเข้าไปเกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่มีการนำทรัพยากรมา ดัดแปลงหรือกิจกรรมอื่นๆ ที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อ ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีนัยสำคัญ เช่น แหล่งน้ำ ป่า ไม้ หรือชั้นบรรยากาศและกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความ เดือดร้อนต่อชุมชน				-
(4)	การดำเนินงานอยู่ใกล้ชุมชนพื้นเมือง				-
(5)	กิจกรรมที่สามารถส่งผลกระทบต่อหรือเกี่ยวข้องกับเด็ก				-
(6)	การคอร์รัปชันในองค์กร				-
(7)	การมีแรงงานที่เข้ามาทำงานในองค์กรอย่างไม่เป็น ทางการ โดยที่กฎหมายไม่ได้คุ้มครอง				-
(8)	การรักษาความปลอดภัยของพื้นที่หรือสินทรัพย์อย่าง เข้มงวด				-
ตัวชี้วัด	จำนวนข้อร้องเรียนเป็นลายลักษณ์อักษรในประเด็นที่ เกี่ยวข้องกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนจากสถานการณ์ที่ มีความเสี่ยง ต่อผู้มีส่วนได้เสียขององค์กร ครอบคลุม ผู้ ถัดหุ้น ลูกจ้าง ชุมชน ลูกค้า ผู้ส่งมอบ ผู้รับเหมา ผู้รับเหมาช่วง ภาครัฐ ชุมชนพื้นเมือง เด็ก และอื่นๆ				-
	ประเด็นสิทธิมนุษยชนที่ 3: การหลีกเลี่ยงการร่วมกระทำ ความผิดในการละเมิดสิทธิมนุษยชน (Avoidance of complicity) เพื่อเป็นการหลีกเลี่ยงการร่วมกระทำ ความผิดในการละเมิดสิทธิมนุษยชนทั้งทางตรง และทางอ้อม				

รายการทบทวน		ผลการปฏิบัติ			เอกสารและ กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง
		มี	ไม่มี	NA	
	ผู้ประกอบการอุตสาหกรรม ควรพิจารณาปัจจัยเหล่านี้คือ				
(1)	ทวนสอบมาตรการการรักษาความปลอดภัยขององค์กร ให้เป็นไปตามหลักสิทธิมนุษยชน และสอดคล้องกับแนวปฏิบัติสากล รวมถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง				-
(2)	ฝึกอบรม ให้ความรู้ต่อบุคลากรที่อยู่ในหน่วยงานที่ทำหน้าที่รักษาความปลอดภัย ให้สามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ตามหลักสิทธิมนุษยชน				-
(3)	มีขั้นตอนการจัดการข้อร้องเรียนที่เหมาะสม และเป็นกลาง เกี่ยวกับกระบวนการรักษาความปลอดภัย หรือเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย				-
(4)**	ไม่นำเสนอผลิตภัณฑ์หรือบริการให้กับองค์กรอื่น เพื่อนำไปใช้ในการละเมิดสิทธิมนุษยชน				-
(5)*	ไม่เป็นหุ้นส่วนหรือเป็นพันธมิตรทางการค้ากับองค์กรที่มีการละเมิดสิทธิมนุษยชน				-
(6)*	กำหนดประเด็นด้านสิทธิมนุษยชนไว้ในเงื่อนไขการจัดซื้อผลิตภัณฑ์และบริการ ตามความสามารถที่ดำเนินการได้				-
(7)	ไม่มีการเข้าไปเกี่ยวข้องในการขับไล่บุคคลออกจากพื้นที่ ยกเว้นแต่ได้กระทำตามกฎหมายของประเทศ และแนวปฏิบัติสากลรวมถึงการค้นหาวិธีการอื่นๆ ในการแก้ปัญหาและมั่นใจว่าผู้ที่ได้รับผลกระทบได้รับการชดเชยที่เพียงพอ				-
(8)**	เผยแพร่ผลการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชนขององค์กรต่อสาธารณะ				-
(9)*	หลีกเลี่ยงการเข้าร่วมกับองค์กรที่มีกิจกรรมต่อต้านสังคม				-
ตัวชี้วัด	จำนวนข้อร้องเรียนเป็นลายลักษณ์อักษรในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการร่วมกระทำผิดในการละเมิดสิทธิ				-

รายการทบทวน		ผลการปฏิบัติ			เอกสารและ กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง
		มี	ไม่มี	NA	
	<p>มนุษยชนต่อผู้มีส่วนได้เสียขององค์กร ครอบคลุม ผู้ถือหุ้น ลูกจ้าง ชุมชน ลูกค้า ผู้ส่งมอบ ผู้รับเหมา ผู้รับเหมาช่วง ภาครัฐ และอื่นๆ</p>				
	จำนวนผู้ส่งมอบและผู้รับเหมาที่มีความสำคัญที่ผ่านการคัดเลือกด้านสิทธิมนุษยชน (#)				-
	<p>ประเด็นสิทธิมนุษยชนที่ 4: การแก้ไขปัญหาจากการเรียกร้องความเป็นธรรม (Resolving grievances)</p> <p>ผู้ประกอบการอุตสาหกรรม ควรกำหนดกลไกในการแก้ไขปัญหาจากการเรียกร้องความเป็นธรรมสำหรับใช้กับองค์กรและผู้มีส่วนได้เสีย</p>				
(1)	<p>กำหนดกลไกในการแก้ไขปัญหาจากการเรียกร้องความเป็นธรรม สำหรับใช้กับองค์กรและผู้มีส่วนได้เสียโดย</p> <ul style="list-style-type: none"> กำหนดวิธีการ หรือช่องทางในการรับเรื่องร้องเรียนที่หลากหลาย ทั้งทางโทรศัพท์ แบบฟอร์มร้องทุกข์จดหมาย ศูนย์รับเรื่องร้องเรียน กล่องรับเรื่องร้องเรียน การประชุมร่วมกับชุมชน หรือรูปแบบอื่นๆ ตามความเหมาะสม กำหนดกรอบเวลาในการดำเนินงานแก้ไขปัญหาข้อร้องเรียนแต่ละขั้นตอนอย่างชัดเจน และมีการสื่อสารให้ผู้ร้องทุกข์ได้รับทราบ ทบทวนผลลัพธ์และวิธีการแก้ปัญหาจากการเรียกร้องความเป็นธรรม ให้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานสิทธิมนุษยชนที่ยอมรับในระดับสากล 				-
(2)*	กำหนดโครงสร้าง หรือแต่งตั้งคณะกรรมการที่มีความเป็นกลาง เพื่อแก้ไขปัญหาจากการเรียกร้องความเป็นธรรมของลูกจ้าง และผู้มีส่วนได้เสียขององค์กรทุกกลุ่ม				
(3)**	สร้างกระบวนการโดยให้ผู้เสียหายสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูล คำแนะนำ และผู้เชี่ยวชาญที่จำเป็น เพื่อเป็นส่วนทำให้กระบวนการเรียกร้องมีความเป็นธรรม				-

รายการทบทวน		ผลการปฏิบัติ			เอกสารและ กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง
		มี	ไม่มี	NA	
(4)*	กำหนดกระบวนการเพื่อหาแนวทางแก้ปัญหาอย่างมีส่วนร่วมระหว่างผู้เสียหายกับองค์กร หรือมีบุคคลที่ 3 ร่วมเจรจาไกล่เกลี่ย				-
(5)**	กำหนดช่องทาง หรือวิธีการ เพื่อเปิดเผยถึงกระบวนการ และผลลัพธ์จากการแก้ไขปัญหาข้อร้องเรียนขององค์กร ให้สาธารณชนได้ตรวจสอบ รวมทั้งให้ความสำคัญกับประเด็นที่สังคมให้ความสนใจ				-
ตัวชี้วัด	จำนวนครั้งที่ถูกศาลตัดสินว่าไม่มีความเป็นธรรมจากการเรียกร้องของผู้เสียหาย				-
	จำนวนการแก้ไขปัญหามาจากข้อร้องเรียนภายในระยะเวลาอันปราศจากความล่าช้า				-
<p>ประเด็นสิทธิมนุษยชนที่ 5: การเลือกปฏิบัติและกลุ่มผู้ที่ต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษ (Discrimination and vulnerable groups)</p> <p>ผู้ประกอบการอุตสาหกรรม ควรดำเนินการดังต่อไปนี้</p>					
(1)	ไม่เลือกปฏิบัติต่อลูกจ้าง คู่ค้า ลูกค้า ผู้มีส่วนได้เสีย และบุคคลอื่นที่องค์กรมีส่วนเกี่ยวข้อง				-
(2)*	มีการตรวจสอบการดำเนินงานถึงการไม่เลือกปฏิบัติทั้งทางตรงและทางอ้อมขององค์กรต่อลูกจ้าง คู่ค้า ลูกค้า ผู้มีส่วนได้เสีย และบุคคลอื่นที่องค์กรมีส่วนเกี่ยวข้อง				-
(3)	มีการส่งเสริมความเสมอภาคของสตรีในด้านการศึกษา โอกาสในการจ้างงาน การตัดสินใจในเรื่องเกี่ยวกับการมีครอบครัว และการวางแผนครอบครัว				-
(4)	ไม่เลือกปฏิบัติต่อผู้พิการ ตลอดจนมีการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกให้ตามความเหมาะสม				-
(5)	มีแนวปฏิบัติเพื่อป้องกันการจ้างแรงงานเด็ก				-
(6)	เคารพสิทธิส่วนบุคคลของชนพื้นเมือง เมื่อต้องมีการตัดสินใจและมีส่วนร่วมกับองค์กรในด้านต่างๆ ทั้งเรื่อง				-

รายการทบทวน		ผลการปฏิบัติ			เอกสารและ กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง
		มี	ไม่มี	NA	
	ของการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ การอนุรักษ์ สืบสาน ขนบธรรมเนียม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น การจัดการ ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและทางปัญญา				
(7)	เคารพสิทธิมนุษยชนของแรงงานย้ายถิ่น รวมถึง ครอบครัวในการจัดการสวัสดิการอย่างเหมาะสม				-
(8)	หลีกเลี่ยงการเลือกปฏิบัติต่อลูกจ้างหรือบุคคลอื่นบน พื้นฐานของความแตกต่างของเชื้อสายบรรพบุรุษ เชื้อ ชาติ สีผิว ชั่ววรรณะ				-
(9)	เคารพสิทธิและไม่เลือกปฏิบัติต่อกลุ่มคนที่ต้องได้รับการ ดูแลเป็นพิเศษอื่นๆ ซึ่งครอบคลุมถึงกลุ่มผู้สูงอายุ ผู้ อพยพ คนยากจน ผู้ไม่รู้หนังสือ ผู้ติดเชื้อ HIV/AIDS ชน กลุ่มน้อย และกลุ่มทางศาสนา				-
ตัวชี้วัด	จำนวนข้อร้องเรียนเป็นลายลักษณ์อักษรในประเด็นที่ เกี่ยวข้องกับการเลือกปฏิบัติต่อกลุ่มผู้ที่ต้องได้รับการ ดูแลเป็นพิเศษ และผู้มีส่วนได้เสียขององค์กร ครอบคลุม ผู้ถือหุ้น ลูกจ้าง ชุมชน ลูกค้า ผู้ส่งมอบ ผู้รับเหมา ผู้รับเหมาช่วง ภาครัฐ และอื่นๆ				-
	จำนวนรวมของเหตุการณ์ที่มีการเลือกปฏิบัติและการ ดำเนินการแก้ไข				-
	ประเด็นสิทธิมนุษยชนที่ 6: สิทธิการเป็นพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (Civil and political rights) ผู้ประกอบการอุตสาหกรรม ควรเคารพต่อสิทธิส่วนบุคคลรวมถึงสิทธิการเป็นพลเมืองอื่นๆ ดังนี้				
(1)	ผู้ประกอบการอุตสาหกรรม ควรเคารพต่อสิทธิส่วนบุคคลรวมถึงสิทธิการเป็นพลเมืองอื่นๆ ดังนี้ <ul style="list-style-type: none"> • สิทธิในการดำรงชีวิต • สิทธิในการแสดงความคิดเห็นและการแสดงออก • เสรีภาพในการชุมนุมและสมาคมอย่างสงบ • เสรีภาพที่จะแสวงหา รับรู้และแจ้งข้อมูลและ 				-

รายการทบทวน		ผลการปฏิบัติ			เอกสารและ กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง
		มี	ไม่มี	NA	
	<p>ความคิดผ่านสื่อใดๆ โดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ</p> <ul style="list-style-type: none"> สิทธิในการเป็นเจ้าของทรัพย์สินแต่เพียงผู้เดียวหรือร่วมกับผู้อื่น และอิสระจากการถอดถอนสิทธิในทรัพย์สินโดยพลการ สิทธิที่จะเข้าถึงกระบวนการและสิทธิในการรับฟังการชี้แจง ก่อนที่จะมีการตัดสินโทษทางวินัย การพิจารณาโทษทางวินัยควรมีความเหมาะสม และไม่เกี่ยวข้องกับการลงโทษทางกายหรือการทารุณหรือการทำให้เสื่อมเสียเกียรติ 				
ตัวชี้วัด	จำนวนข้อร้องเรียนเป็นลายลักษณ์อักษรในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดสิทธิการเป็นพลเมืองและสิทธิทางการเมืองต่อผู้มีส่วนได้เสียขององค์กร ครอบคลุมลูกจ้าง ชุมชน ผู้ส่งมอบ ผู้รับเหมา ผู้รับเหมาช่วง และอื่นๆ			-	
<p>ประเด็นสิทธิมนุษยชนที่ 7: สิทธิทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (Economic, social and cultural rights)</p> <p>ผู้ประกอบการอุตสาหกรรม ควรเคารพในสิทธิทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม โดย</p>					
(1)*	มีการพิจารณาถึงผลกระทบต่อด้านสิทธิมนุษยชนที่อาจเกิดขึ้นจากการตัดสินใจดำเนินกิจกรรม ผลิตภัณฑ์ บริการ และโครงการใหม่ขององค์กร รวมถึงสิทธิของประชากรในท้องถิ่น				-
(2)	ควบคุมการดำเนินงานขององค์กรที่เป็นอุปสรรค หรือกีดขวางต่อการเข้าถึงผลิตภัณฑ์ และการใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของชุมชน				-
(3)	อำนวยความสะดวกและส่งเสริมการศึกษาและการเรียนรู้ให้กับสมาชิกชุมชน				-
(4)*	เข้าร่วมกับองค์กรอื่นๆ หรือหน่วยงานของรัฐ เพื่อดำเนินกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม				-

รายการทบทวน		ผลการปฏิบัติ			เอกสารและ กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง
		มี	ไม่มี	NA	
(5)	นำขีดความสามารถ หรือศักยภาพที่สอดคล้องกับลักษณะธุรกิจขององค์กรไปส่งเสริมกิจกรรมด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของชุมชน				-
(6)**	มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือบริการ เพื่อให้ผู้มีรายได้น้อย หรือผู้ด้อยโอกาส สามารถซื้อ หรือใช้บริการได้				-
ตัวชี้วัด	จำนวนข้อร้องเรียนเป็นลายลักษณ์อักษรในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดสิทธิทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ต่อผู้มีส่วนได้เสียขององค์กร ครอบคลุม ลูกจ้าง ชุมชน ลูกค้า ผู้ส่งมอบ ผู้รับเหมา ผู้รับเหมาช่วง และอื่นๆ			-	
<p>ประเด็นสิทธิมนุษยชนที่ 8: สิทธิขั้นพื้นฐานในการทำงาน (Fundamental principles and rights at work)</p> <p>แม้ว่าสิทธิขั้นพื้นฐานในการทำงาน จะมีผลควบคุมทางกฎหมาย ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมควรดำเนินการในประเด็นต่างๆ ดังนี้</p>					
(1)	ให้เสรีภาพในการสมาคมและการรวมกลุ่มเพื่อเจรจาต่อรองของลูกจ้าง โดยอยู่ภายใต้กรอบของกฎหมาย กฎระเบียบข้อบังคับขององค์กร				-
(2)	ไม่หาผลประโยชน์จากการใช้แรงงานบังคับ หรือทำงานโดยไม่สมัครใจ รวมถึงการหาผลประโยชน์จากแรงงานนักโทษ เว้นแต่เป็นนักโทษที่ได้รับการตัดสินว่าผิดจริงในชั้นศาล โดยอยู่ภายใต้การกำกับดูแลและการควบคุมของรัฐ ตามเงื่อนไขที่เหมาะสมของการจ้างงาน				-
(3)	ให้โอกาสที่เท่าเทียมกันและไม่เลือกปฏิบัติ โดยองค์กรควรแสดงได้ว่าการปฏิบัติเกี่ยวกับการจ้างงาน โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติ ต่อสัญชาติ เชื้อชาติ อายุ เพศ สีผิว แผ่นดินเกิด ความคิดเห็นทางการเมือง ความทุพพลภาพ รวมถึงสถานภาพการสมรส สถานะทางครอบครัว ความสัมพันธ์ส่วนบุคคล สถานะทางสุขภาพ				-
(4)*	มีการประเมินเป็นระยะ เกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดจากนโยบายการจ้างงานและการดำเนินงานที่ส่งเสริมโอกาส				-

รายการทบทวน		ผลการปฏิบัติ			เอกสารและ กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง
		มี	ไม่มี	NA	
	ที่เท่าเทียมกันและการไม่เลือกปฏิบัติ				
ตัวชี้วัด	จำนวนข้อร้องเรียนเป็นลายลักษณ์อักษรในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานในการทำงาน ต่อผู้มีส่วนได้เสียขององค์กร ครอบคลุม ลูกจ้าง ผู้ส่งมอบ ผู้รับเหมา ผู้รับเหมาช่วง			-	

การปฏิบัติด้านแรงงาน (Labour practices)

แนวปฏิบัติทางด้านแรงงานขององค์กร เป็นการรวมไว้ซึ่งนโยบายและแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับงานที่กระทำภายในองค์กรหรือในนามขององค์กร โดยรวมถึงการจัดการและการเลื่อนตำแหน่งของลูกจ้าง ระเบียบวินัย ขั้นตอนการร้องเรียน การโอนย้ายและการเปลี่ยนผู้ปฏิบัติงาน การเลิกจ้าง การฝึกอบรมและพัฒนาความเชี่ยวชาญ สุขภาพ ความปลอดภัย และสุขภาพจิตอุตสาหกรรม การปฏิบัติด้านแรงงานที่รับผิดชอบต่อสังคมจึงเป็นสิ่งจำเป็นต่อความยุติธรรม ความมั่นคง และความสงบสุข ดังนั้นผู้ประกอบการอุตสาหกรรมควร

รายการทบทวน		ผลการปฏิบัติ			เอกสารและกิจกรรม ที่เกี่ยวข้อง
		มี	ไม่มี	NA	
	ประเด็นการปฏิบัติด้านแรงงานที่ 1: การจ้างงานและความสัมพันธ์ในการจ้างงาน (Employment and employment relationships) ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมควร :				
(1)	มีการจ้างงานอย่างถูกต้องตามกฎหมาย และไม่หาช่องทางหลีกเลี่ยง ภาระหน้าที่ของนายจ้าง ซึ่งครอบคลุมทั้งการจ้างงานของผู้รับเหมา ผู้รับจ้างช่วง				-
(2)	มีการวางแผนอัตรากำลังเพื่อหลีกเลี่ยงการจ้างงานบางเวลา เป็นบางครั้งบางคราว หรือการจ้างแรงงานชั่วคราวมากเกินไป ยกเว้นว่าลักษณะของงานนั้นเป็นงานระยะสั้น งานตามฤดูกาล หรืองานโครงการที่มีระยะเวลาไม่เกิน 2 ปี				-
(3)	มีการแจ้ง และให้ข้อมูลการเปลี่ยนแปลงการดำเนินงานที่อาจส่งผลกระทบต่อสภาพการจ้างงาน				-

รายการทบทวน		ผลการปฏิบัติ			เอกสารและกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง
		มี	ไม่มี	NA	
	ภายในระยะเวลาที่เหมาะสม และให้ผู้แทนลูกจ้างมีส่วนร่วมในการหาแนวทางลดผลกระทบนั้น				
(4)	ไม่ปลดออก เลิกจ้าง และไล่ออกโดยไม่มีกฎเกณฑ์หรือเลือกปฏิบัติ				-
(5)	ปกป้องข้อมูลส่วนบุคคลและความเป็นส่วนตัวของลูกจ้าง				-
(6)	มีขั้นตอนที่มั่นใจได้ว่า ผู้รับเหมา ผู้รับจ้างช่วงที่ทำงานให้กับองค์กร ได้รับการยอมรับตามกฎหมายหรือแสดงความรับผิดชอบในฐานะของนายจ้าง และถูกแสดงออกถึงความเท่าเทียมกัน				-
(7)	ไม่หาผลประโยชน์จากความไม่เป็นธรรม เอาัดเอาเปรียบ หรือกดขี่ด้านแรงงานจากคู่ธุรกิจ ผู้ส่งมอบผู้รับจ้างช่วง				-
ตัวชี้วัด	สัดส่วนของลูกจ้างแยกประเภทตามชนิดและสัญญาการจ้างงาน (#)				-
	มูลค่าตัวเงินของค่าปรับที่สำคัญและจำนวนรวมของการลงโทษไม่เป็นตัวเงินสำหรับการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับ (#)				-
<p>ประเด็นการปฏิบัติด้านแรงงานที่ 2: สภาพการจ้างและการคุ้มครองทางสังคม (Conditions of work and social protection)</p> <p>ผู้ประกอบการอุตสาหกรรม ควรจัดให้มีสภาพการจ้างงานและให้การคุ้มครองทางสังคม ดังนี้</p>					
(1)	มีสภาพการจ้างที่เหมาะสมครอบคลุมค่าจ้าง ชั่วโมงการทำงาน วันหยุดประจำสัปดาห์ วันหยุดพักผ่อนประจำปี วันหยุดตามประเพณี สุขภาพและความปลอดภัย การคุ้มครองความเป็นมารดา และความสามารถในการรับผิดชอบต่อครอบครัว				-
(2)	อนุญาตให้ลูกจ้าง สามารถปฏิบัติตามประเพณีประจำชาติหรือประเพณีตามศาสนา และประเพณี				-

รายการทบทวน		ผลการปฏิบัติ			เอกสารและกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง
		มี	ไม่มี	NA	
	อื่นๆ				
(3)	มีสภาพการจ้างที่ก่อให้เกิดความสมดุลระหว่างการทำงานและการดำเนินชีวิต และสามารถเทียบเคียงกับสภาพการจ้างงานของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมอื่นที่คล้ายกันในท้องถิ่น				-
(4)	กำหนดค่าจ้าง ค่าตอบแทน และสภาพการจ้างงานตามกฎหมายหรือข้อตกลงร่วม และสะท้อนถึงการพิจารณาความเพียงพอต่อความต้องการของลูกจ้างและครอบครัว จากอัตราค่าจ้างในประเทศ ค่าครองชีพ หลักประกันทางสังคม มาตรฐานการครองชีพในกลุ่มอื่น ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ				-
(5)**	วางแผนการดำรงชีวิตหลังเกษียณอายุสำหรับพนักงาน				-
ตัวชี้วัด	สวัสดิการที่ให้แก่ลูกจ้างประจำที่ไม่ได้ให้กับลูกจ้างชั่วคราวหรือลูกจ้างนอกเวลาได้โดยการดำเนินงานที่สำคัญ (#)				-
	จำนวนและอัตราการลาออกของลูกจ้าง จำแนกตามหมวดอายุและเพศ (#)				-
ประเด็นการปฏิบัติด้านแรงงานที่ 3: การสานเสวนาทางสังคม (Social Dialogue) ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมควร					
(1)	กำหนดโครงสร้างการเจรจาต่อรองร่วมระหว่างนายจ้างและลูกจ้างขององค์กร				-
(2)	ยอมรับให้มีการจัดตั้งหรือรวมกลุ่ม ในการเจรจาต่อรองเพื่อรักษาผลประโยชน์ของลูกจ้าง				-
(3)	ไม่ปลด หรือไล่ออก หรือการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลหรือกลุ่มคนที่มีการจัดตั้งเพื่อการเจรจาต่อรอง รวมถึงการคุกคามทั้งทางตรงและทางอ้อมด้วยวิธีการข่มขู่				-

รายการทบทวน		ผลการปฏิบัติ			เอกสารและกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง
		มี	ไม่มี	NA	
	หรือสร้างให้เกิดความกลัว				
(4)	จัดให้มีการแจ้งไปยังตัวแทนภาครัฐและผู้แทนของลูกค้า เพื่อให้เกิดการตรวจสอบร่วมกัน ในการบรรเทาผลกระทบด้านลบที่อาจเกิดขึ้นเท่าที่เป็นไปได้มากที่สุด ในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงการดำเนินงานที่มีผลกระทบโดยตรงต่อการจ้างงาน				-
(5)*	แต่งตั้งผู้แทนลูกค้า เป็นผู้แทนในการร่วมปรึกษาหารือ หรือร่วมให้ความคิดเห็นกับผู้ที่มีอำนาจตัดสินใจขององค์กร				-
(6)	สนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นในการปฏิบัติหน้าที่ รวมทั้งข้อมูลที่ถูกต้อง เป็นจริงเกี่ยวกับสถานะการดำเนินธุรกิจ ผลประกอบการ และกิจกรรมขององค์กร				-
(7)**	หลีกเลี่ยงการมีส่วนร่วมกับกลุ่มใดๆ ทั้งภาครัฐ และเอกชนในการสนับสนุน หรือโน้มน้าว ให้เกิดการจำกัดสิทธิเสรีภาพสากลในการสมาคม และการเจรจาต่อรอง				-
ตัวชี้วัด	จำนวนครั้งของกิจกรรมที่แสดงถึงการใช้สิทธิเสรีภาพในการสมาคมและการเจรจาต่อรอง (#)				-
	จำนวนครั้งของการปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรมต่อลูกค้าที่มีการรวมกลุ่มเพื่อเจรจาต่อรอง				-
<p>ประเด็นการปฏิบัติด้านแรงงานที่ 4: สุขภาพ และ ความปลอดภัย ในการทำงาน (Health and safety at work)</p> <p>ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมควรร</p>					
(1)	พัฒนา ประยุกต์ใช้ และรักษา นโยบายด้านสุขภาพ อาชีวอนามัย และความปลอดภัยในการทำงาน บนหลักการของความปลอดภัยและมาตรฐานด้าน				-

รายการทบทวน		ผลการปฏิบัติ			เอกสารและกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง
		มี	ไม่มี	NA	
	สุขอนามัย และความเท่าเทียมกันทั้งลูกจ้าง ลูกจ้างชั่วคราว และผู้รับจ้างช่วง รวมถึงการจ้างงานนอกเวลา				
(2)	วิเคราะห์และควบคุมความเสี่ยงต่อสุขภาพและความปลอดภัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมขององค์กร				-
(3)*	กำหนดมาตรการจัดการความเสี่ยงตามลำดับชั้น ดังนี้ <ul style="list-style-type: none"> • การขจัด • การทดแทน • การควบคุมทางวิศวกรรม • การควบคุมการจัดการ ขั้นตอนการทำงาน • อุปกรณ์ป้องกันภัยส่วนบุคคล <p>โดยคำนึงถึงสตรี สตรีมีครรภ์ สตรีหลังคลอดหรืออยู่ในระหว่างการให้นมบุตร คนพิการ หรือลูกจ้างที่มีประสบการณ์ทำงานน้อยเป็นพิเศษ รวมถึงการเตรียมความพร้อมในสภาวะฉุกเฉิน โดยให้พนักงาน คู่ธุรกิจ ภาครัฐ ชุมชนท้องถิ่น หรือผู้มีส่วนได้เสียอื่นๆ เข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งแผนดังกล่าวควรรวมถึงการซ้อมแผน การทบทวนแผน และการสื่อสาร</p>				-
(4)	สื่อสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับข้อกำหนดด้านความปลอดภัย เพื่อให้ลูกจ้างสามารถปฏิบัติและมั่นใจว่าลูกจ้างได้ทำตามขั้นตอนที่ถูกต้อง				-
(5)	บันทึกและสอบสวนอุบัติการณ์ด้านสุขภาพและความปลอดภัย และปัญหาที่ได้รับแจ้งจากลูกจ้าง เพื่อทำการลดหรือกำจัดปัญหาดังกล่าว				-
(6)	มุ่งมั่นที่จะลดผลกระทบต่อสภาวะจิตใจในสถานที่ทำงาน ซึ่งอาจนำไปสู่ความเครียดและการเจ็บป่วยของลูกจ้าง				-
(7)	ให้การฝึกอบรมที่เพียงพอกับบุคลากรทั้งหมดที่เกี่ยวข้องในด้านสุขภาพ และความปลอดภัย				-

รายการทบทวน		ผลการปฏิบัติ			เอกสารและกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง
		มี	ไม่มี	NA	
(8)	ไม่ผลักภาระค่าใช้จ่ายในการตรวจสุขภาพและการตรวจวัดด้านความปลอดภัยในสถานที่ทำงาน ให้เป็นหน้าที่ของลูกจ้าง				-
(9)*	<p>จัดระบบสุขภาพ ความปลอดภัย และสภาพแวดล้อม โดยการมีส่วนร่วมของลูกจ้าง และให้การยอมรับและเคารพสิทธิของลูกจ้าง ในการ</p> <ul style="list-style-type: none"> • ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับความเสี่ยงด้านสุขภาพและความปลอดภัย รวมถึงแนวปฏิบัติที่ดีในการจัดการความเสี่ยงอย่างถูกต้องและเหมาะสม • ได้รับคำปรึกษาในประเด็นด้านสุขภาพและความปลอดภัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน • ปฏิเสธงานที่ได้พิจารณาอย่างมีเหตุผลว่าอาจมีอันตรายหรือเกิดอันตรายร้ายแรงต่อชีวิตหรือสุขภาพของตนเองหรือชีวิตและสุขภาพของผู้อื่น • แสวงหาคำปรึกษาด้านแรงงานจากภายนอก หรือบุคคลอื่น ๆ ที่มีความเชี่ยวชาญ • รายงานเรื่องสุขภาพและความปลอดภัยแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง • เข้าร่วมในกิจกรรมเกี่ยวกับสุขภาพ และความปลอดภัย รวมถึงการสอบสวนอุบัติเหตุและอุบัติเหตุ 				-
ตัวชี้วัด	จำนวนลูกจ้างที่ร่วมเป็นผู้แทนในคณะกรรมการสุขภาพและความปลอดภัยที่ช่วยเฝ้าระวังและให้คำแนะนำในแผนงานด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย (#)				-
	อัตราการบาดเจ็บ โรคจากการทำงาน การเกิดอุบัติเหตุถึงขั้นหยุดงาน และจำนวนการเสียชีวิตเนื่องจากการทำงาน โดยจำแนกตามพื้นที่การทำงาน (#)				-

รายการทบทวน		ผลการปฏิบัติ			เอกสารและกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง
		มี	ไม่มี	NA	
	การให้ความรู้ การฝึกอบรม การให้คำปรึกษา การป้องกัน และแผนงานการควบคุมความเสี่ยงเพื่อช่วยเหลือแรงงาน ครอบครัว หรือชุมชน เกี่ยวกับโรคภัยร้ายแรง (#)				-
ประเด็นการปฏิบัติด้านแรงงานที่ 5: การพัฒนามนุษย์และการฝึกอบรมในสถานที่ปฏิบัติงาน (Human Development and training in the workplace) ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมควร					
(1)	จัดให้ลูกจ้างทุกคนทุกระดับ ได้รับการฝึกอบรม การพัฒนาทักษะ การฝึกงาน และโอกาสก้าวหน้าทางอาชีพบนพื้นฐานความเท่าเทียมและไม่เลือกปฏิบัติ				-
(2)	มั่นใจว่าลูกจ้างที่เริ่มงานใหม่ จะได้รับการฝึกอบรมและได้รับคำแนะนำที่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่				-
(3)*	จัดทำแผนงานร่วมกันระหว่างลูกจ้างและผู้บริหาร เพื่อเสริมการมีสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี				-
ตัวชี้วัด	ชั่วโมงเฉลี่ยของการฝึกอบรมต่อปีต่อจำนวนลูกจ้างโดยจำแนกตามประเภทของลูกจ้าง (#)				-
	จำนวนแผนงานสำหรับการจัดการทักษะและการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่สนับสนุนความสามารถในการทำงานอย่างต่อเนื่องของลูกจ้าง และการช่วยเหลือลูกจ้างที่กำลังฟื้นสภาพ (#)				-
	จำนวนลูกจ้างที่ได้รับการประเมินประสิทธิภาพการทำงานและการเจริญเติบโตในหน้าที่การงาน (#)				-

สิ่งแวดล้อม (The environmental)

การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมขององค์กร ย่อมมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ไม่ว่าจะองค์กรจะตั้งอยู่ที่ใดก็ตาม ผลกระทบอันเกิดจากกิจกรรม ผลิตภัณฑ์ และการบริการขององค์กร อาจเกี่ยวข้องกับการใช้ทรัพยากรด้านกายภาพและชีวภาพ การปล่อยมลพิษและของเสีย และผลกระทบต่อที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ ดังนั้น เพื่อเป็น

การลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม องค์การควรนำแนวทางแบบบูรณาการที่พิจารณาถึงความเกี่ยวข้องด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมมาประกอบการดำเนินกิจกรรมและการตัดสินใจขององค์กร

รายการทบทวน		ผลการปฏิบัติ			เอกสารและ กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง
		มี	ไม่มี	NA	
	ประเด็นสิ่งแวดล้อมที่ 1: การป้องกันมลพิษ (Prevention of pollution) เพื่อเป็นการปรับปรุงการดำเนินกิจกรรม ผลิตภัณฑ์ และการบริการในการป้องกันการเกิดมลพิษ ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมควร				
(1)	ชี้บ่งประเด็นและผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากการตัดสินใจและกิจกรรมขององค์กร ซึ่งครอบคลุมแหล่งกำเนิดของเสียและมลพิษที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรม ผลิตภัณฑ์ และบริการขององค์กร				-
(2)	ตรวจวัด บันทึก ประเด็นปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สำคัญ และรายงานผลการลดมลพิษ และปริมาณของเสีย				-
(3)*	ป้องกันมลพิษและของเสีย โดยใช้วิธีการจัดการของเสียตามลำดับขั้น (waste management hierarchy) กรณีที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ควรมีการจัดการอย่างเหมาะสม				-
(4)*	เปิดโอกาสให้ชุมชนรับรู้ข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม และมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรการแก้ไข บรรเทาปัญหา และความเสี่ยงด้านสุขภาพที่อาจเกิดขึ้น				-
(5)*	พัฒนาและส่งเสริมการใช้ผลิตภัณฑ์และบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม				-
(6)**	เปิดเผยข้อมูลสู่สาธารณะเกี่ยวกับ ชนิด ปริมาณของสารพิษ วัตถุอันตรายที่ใช้ การปล่อยออกสู่ภายนอก ความเสี่ยงต่อสุขภาพของมนุษย์และสิ่งแวดล้อม ทั้งในการดำเนินงานปกติ และกรณีการเกิดอุบัติเหตุ				-
(7)	ไม่ใช้สารเคมีต้องห้ามตามกฎหมาย หลีกเลี่ยงการใช้สารเคมีต้องห้ามตามอนุสัญญาระหว่างประเทศ เว้นแต่ได้รับการอนุญาตจากหน่วยงานของรัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง				-

รายการทบทวน		ผลการปฏิบัติ			เอกสารและ กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง
		มี	ไม่มี	NA	
ตัวชี้วัด	ความสอดคล้องของค่าพารามิเตอร์ต่างๆ ด้านสิ่งแวดล้อมที่เป็นไปตามกฎหมายกำหนด (ปริมาณการปล่อยมลพิษ)			-	
	ข้อร้องเรียนเป็นลายลักษณ์อักษรในประเด็นด้านสิ่งแวดล้อม จากผู้มีส่วนได้เสีย			-	
	มูลค่าตัวเงินของค่าปรับที่สำคัญและจำนวนรวมของการลงโทษที่ไม่เป็นตัวเงินสำหรับการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายและกฎระเบียบด้านสิ่งแวดล้อม (#)			-	
ประเด็นสิ่งแวดล้อมที่ 2: การใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน (Sustainable resource use) ในทุกกิจกรรม ผลิตภัณฑ์และการบริการ ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมควร					
(1)	ซึ่บ่ง ตรวจวัด เก็บบันทึก และรายงานผลการใช้พลังงาน น้ำ และทรัพยากรอื่นๆ ที่มีนัยสำคัญ				-
(2)	ดำเนินมาตรการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อที่ลดการใช้พลังงาน น้ำ และทรัพยากรอื่นๆ โดยอาจพิจารณาจากตัวชี้วัดของแนวปฏิบัติที่ดี และเปรียบเทียบกับแหล่งข้อมูลอื่นๆ				-
(3)**	นำทรัพยากรทางเลือกที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ และมีผลกระทบต่อ มาใช้ร่วมกันหรือทดแทนทรัพยากรที่ใช้แล้วหมดไป				-
(4)	ใช้วัสดุรีไซเคิล และนำน้ำกลับมาใช้ใหม่ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้				-
(5)*	บริหารจัดการแหล่งทรัพยากรน้ำ เพื่อให้มั่นใจว่าผู้ใช้งานจากแหล่งน้ำเดียวกัน สามารถเข้าถึงอย่างเท่าเทียม				-
(6)*	กำหนดแนวปฏิบัติด้านการจัดซื้อจัดจ้าง อย่างยั่งยืน				-
(7)*	ขยายขอบเขตวิธีการปฏิบัติด้านการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืนไปยังคู่ธุรกิจ				-

รายการทบทวน		ผลการปฏิบัติ			เอกสารและ กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง
		มี	ไม่มี	NA	
(8)	สร้างจิตสำนึกให้บุคลากรใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน				-
ตัวชี้วัด	สัดส่วนการใช้วัสดุคืบ น้ำ ไฟฟ้า น้ำมัน ก๊าซธรรมชาติ ถ่านหิน เทียบกับทรัพยากรทดแทน เช่น พลังงานทดแทน วัสดุที่นำกลับมาใช้ใหม่ และอื่นๆ			-	
	จำนวนโครงการที่มีการใช้พลังงานทางเลือก			-	
<p>ประเด็นสิ่งแวดล้อมที่ 3: การบรรเทา และการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate change mitigation and adaptation)</p> <p>เพื่อบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรม ผลิตภัณฑ์และบริการ ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมควร</p>					
(1)*	ชี้บ่งแหล่งกำเนิด ตรวจวัด บันทึก และรายงานการปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่มีนัยสำคัญทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยใช้วิธีที่เป็นที่ยอมรับในระดับสากล ภายในขอบเขตความรับผิดชอบขององค์กร				-
(2)	ดำเนินมาตรการทั้งทางตรงและทางอ้อมอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำไปสู่การกำหนดมาตรการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ภายใต้ขอบเขตที่องค์กรควบคุมได้				-
(3)*	ป้องกัน หรือลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (โดยเฉพาะที่ก่อให้เกิดการทำลายชั้นโอโซน) จากการใช้และการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน กระบวนการหรืออุปกรณ์ รวมถึงระบบทำความร้อน ระบบการระบายอากาศ และระบบปรับอากาศ				-
(4)**	ทบทวนปริมาณและชนิดของเชื้อเพลิงที่องค์กรมีการใช้งานอย่างมีนัยสำคัญ และประยุกต์วิธีการเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของการทำงานนั้น รวมทั้งมีการนำแนวคิดการประเมินวัฏจักรชีวิตเพื่อพิจารณาการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก โดยการใช้เทคโนโลยีที่ก่อให้เกิดมลพิษต่ำ และใช้				-

รายการทบทวน		ผลการปฏิบัติ			เอกสารและ กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง
		มี	ไม่มี	NA	
	พลังงานทดแทน				
(5)	มีวิธีการในการประหยัดพลังงาน รวมถึงการจัดซื้อผลิตภัณฑ์ประหยัดพลังงาน การพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการที่ใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ				-
(6)**	พิจารณาใช้มาตรการชดเชยการปล่อยก๊าซเรือนกระจก เพื่อมุ่งให้เกิดสมดุลคาร์บอน ด้วยวิธีที่นำเชื้อถือและโปร่งใส				-
(7)**	พิจารณาแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในระดับโลก และระดับท้องถิ่น ในการชี้บ่งความเสี่ยงเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ขององค์กร				-
(8)**	ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้มีส่วนได้เสีย สามารถดำเนินการเพื่อบรรเทาและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศได้อย่างเหมาะสม				-
	<p>หมายเหตุ : Carbon Neutral หมายถึง ภาวะที่ผลลัพธ์ของการกระทำโดยรวมไม่ก่อให้เกิดคาร์บอนสุทธิ (net carbon) ขึ้นในชั้นบรรยากาศ เช่น ถ้าเราปลูกต้นไม้ใหม่หนึ่งต้นทุกครั้งที่เราตัดต้นไม้ไปใช้เป็นเชื้อเพลิง ก็นับเป็นคาร์บอนสมดุล ในทำนองเดียวกัน เราสามารถใช้ชีวิตแบบคาร์บอนสมดุลได้ด้วยการคำนวณว่าในแต่ละปีเราปล่อยคาร์บอนสู่ชั้นบรรยากาศเท่าไร จากการทำกิจกรรมต่างๆ เช่น ขับรถ ใช้เครื่องใช้ไฟฟ้า ทำกับข้าว ฯลฯ นักวิทยาศาสตร์เรียกปริมาณคาร์บอนที่เราปล่อยทั้งทางตรงและทางอ้อมว่าคาร์บอนฟุตพริ้นท์ (carbon footprint) หลังจากนั้นต้องลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก การกระทำเหล่านั้นลงเท่าที่ทำได้ และสุดท้ายก็พยายามชดเชยคาร์บอนส่วนที่เหลือด้วยการทำกิจกรรมที่ช่วยดักจับหรือกักเก็บคาร์บอน หรือบริจาคเงินให้คนอื่นไปทำแทน เช่น ด้วยการปลูกต้นไม้ หรือใช้เทคโนโลยีที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม อาทิ พลังงานลม พลังงานแสงอาทิตย์ หรือการบริจาคเงินให้กับโครงการปลูกป่า เป็นต้น</p>				
ตัวชี้วัด	ปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกทั้งทางตรง และทางอ้อมทั้งหมดโดยน้ำหนัก (#)				-
	จำนวนโครงการเพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่ประสบความสำเร็จ (#)				-

รายการทบทวน		ผลการปฏิบัติ			เอกสารและ กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง
		มี	ไม่มี	NA	
	ปริมาณการปล่อยสารทำลายชั้นโอโซนโดยน้ำหนั (#)			-	
	ปริมาณการปล่อยออกไซด์ของไนโตรเจน ออกไซด์ของซัลเฟอร์ และมลพิษทางอากาศอื่นๆ ที่มีนัยสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโดยชนิด และน้ำหนั (#)			-	
	จำนวนหน่วยงานในห่วงโซ่คุณค่า ที่องค์กรส่งเสริมการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก การปล่อยสารทำลายชั้นโอโซน การปล่อยออกไซด์ของไนโตรเจน ออกไซด์ของซัลเฟอร์ และมลพิษทางอากาศอื่นๆ ที่มีนัยสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ			-	
<p>ประเด็นสิ่งแวดล้อมที่ 4: การปกป้องและฟื้นฟูแหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ (Protection of the environment and restoration of natural habitats)</p> <p>ในทุกกิจกรรม ผลิตภัณฑ์และบริการ ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมควร</p>					
(1)	ชี้บ่งผลกระทบที่ร้ายแรงที่อาจเกิดขึ้นต่อระบบนิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพ และกำหนดมาตรการเพื่อลดหรือกำจัดผลกระทบเหล่านี้				-
(2)	ดำเนินแนวทางที่เป็นไปได้และมีความเหมาะสมในการปกป้องระบบนิเวศ รวมทั้งการยอมรับภาระค่าใช้จ่ายด้านสิ่งแวดล้อม และนำไปสู่การสร้างคุณค่าเชิงเศรษฐกิจ				-
(3)*	หลีกเลี่ยงการทำให้เกิดความสูญเสียของระบบนิเวศและฟื้นฟูระบบนิเวศที่สูญเสียไปจากการดำเนินงานขององค์กร ในกรณีที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงและฟื้นฟูระบบนิเวศได้ ควรชดเชยความเสียหายที่เกิดขึ้น				-
(4)**	บริหารจัดการที่ดิน น้ำ และ ระบบนิเวศที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ การใช้อย่างยั่งยืนและเท่าเทียมในสังคม				-
(5)**	สงวนสายพันธุ์สิ่งมีชีวิตเฉพาะถิ่น ที่ถูกคุกคามหรือใกล้สูญพันธุ์ หรือถิ่นที่อยู่อาศัยที่อาจได้รับผลกระทบ				-

รายการทบทวน		ผลการปฏิบัติ			เอกสารและ กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง
		มี	ไม่มี	NA	
(6)**	ดำเนินการวางแผน ออกแบบ และปฏิบัติ ซึ่งเกิดจากการตัดสินใจการใช้ที่ดินขององค์กร โดยส่งผลกระทบต่อด้านสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด				-
(7)	ป้องกันดินที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ พื้นที่ชุ่มน้ำ ป่าไม้ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า พื้นที่อนุรักษ์ และพื้นที่เกษตรกรรม ในกรณีที่มีการพัฒนาอาคารและโรงงานก่อสร้างขององค์กร				-
(8)**	นำแนวทางการทำเกษตรอย่างยั่งยืน การทำประมงอย่างยั่งยืน การดูแลสวัสดิภาพสัตว์ และการจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน มาใช้ในกรณีที่สามารถดำเนินการได้				-
(9)**	สนับสนุนการจัดซื้อจัดจ้างจากผู้ส่งมอบที่มีการพัฒนาปรับปรุงกระบวนการและเทคโนโลยีที่รักษาความหลากหลายทางชีวภาพ				-
(10)**	ปกป้องสวัสดิภาพของสัตว์ป่า และถิ่นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า ให้เป็นไปตามระบบนิเวศทางธรรมชาติ ในกรณีที่สามารถดำเนินการได้				-
(11)**	หลีกเลี่ยงการคุกคามต่อความอยู่รอด หรือนำไปสู่การสูญพันธุ์ของสิ่งมีชีวิต ทั้งในระดับโลก ภูมิภาค และท้องถิ่น รวมถึงการแจกจ่ายหรือขยายสายพันธุ์ที่เป็นอันตรายต่อความอยู่รอดของสิ่งมีชีวิตในท้องถิ่น				-
ตัวชี้วัด	จำนวนโครงการเพื่อป้องกันและฟื้นฟูแหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพ				-

การดำเนินงานอย่างเป็นธรรม (Fair operating practices)

การดำเนินงานอย่างเป็นธรรม มีความเกี่ยวข้องกับหลักจริยธรรมในการดำเนินงานระหว่างองค์กรกับองค์กรอื่น และบุคคลอื่น รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรกับภาครัฐ คู่ค้า ผู้ส่งมอบ ผู้รับเหมา คู่แข่งทางธุรกิจ และสมาคมต่างๆ ที่องค์กรเป็นสมาชิก การดำเนินงานอย่างเป็นธรรมในที่นี้ครอบคลุมถึงการต่อต้านคอร์รัปชัน การมี

ส่วนร่วมรับผิดชอบต่อสาธารณชนในวงกว้าง พฤติกรรมที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม การดำเนินความสัมพันธ์กับองค์กรอื่นและการเคารพต่อสิทธิในทรัพย์สิน เพื่อส่งเสริมให้เกิดผลลัพธ์ในทางบวก ซึ่งสามารถบรรลุได้ด้วยผู้นำขององค์กร รวมทั้งการส่งเสริมการดำเนินการความรับผิดชอบต่อตลอดทั่วทั้งขอบเขตอิทธิพลขององค์กร

รายการทบทวน	ผลการปฏิบัติ			เอกสารและกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง	
	มี	ไม่มี	NA		
<p>ประเด็นการดำเนินงานอย่างเป็นธรรมที่ 1: การต่อต้านการคอร์รัปชัน (Anti-corruption) เพื่อป้องกันการคอร์รัปชันและการติดสินบน ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมควร</p>					
(1)	ซึ่งบ่งชี้ความเสี่ยงของการคอร์รัปชันจากกิจกรรมทั้งภายในและภายนอกขององค์กร พร้อมกำหนดแนวปฏิบัติในการต่อต้านการคอร์รัปชัน และมีมาตรการหรือระบบที่รัดกุม เพื่อป้องกันการคอร์รัปชัน				-
(2)**	แสดงความมุ่งมั่นในการส่งเสริม และดำเนินการต่อต้านคอร์รัปชัน เพื่อแสดงความเป็นผู้นำ และเป็นแบบอย่างให้ผู้อื่น				-
(3)	ให้ความรู้ สร้างความตระหนัก หรือฝึกอบรมเรื่องการคอร์รัปชัน วิธีการต่อต้านการคอร์รัปชัน การกำจัดการติดสินบน และการให้สิ่งจูงใจในการดำเนินงาน ให้กับลูกจ้าง ผู้แทนองค์กร ผู้รับเหมาและผู้ส่งมอบ				-
(4)*	สนับสนุนให้ลูกจ้าง คู่ค้า ผู้แทนองค์กรและผู้ส่งมอบ รายงานการปฏิบัติที่สอดคล้องกับแนวปฏิบัติด้านการต่อต้านคอร์รัปชันขององค์กร				-
(5)	แจ้งเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจบังคับใช้กฎหมายมาดำเนินการเมื่อพบการทุจริตหรือคอร์รัปชันในองค์กร				-
(6)*	สนับสนุนให้ผู้เกี่ยวข้องกับองค์กร นำแนวปฏิบัติในการต่อต้านการคอร์รัปชันไปใช้				-
ตัวชี้วัด	จำนวนข้อโต้แย้งและข้อร้องเรียนเป็นลายลักษณ์อักษรจากผู้มีส่วนได้เสียในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการติดสินบน	-			

รายการทบทวน		ผลการปฏิบัติ			เอกสารและกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง
		มี	ไม่มี	NA	
	และการคอร์รัปชัน				
	ประเด็นการดำเนินงานอย่างเป็นธรรมที่ 2: การมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างรับผิดชอบ (Responsible political involvement) ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมควร				
(1)	ให้ความรู้ สร้างความตระหนัก หรือฝึกอบรมให้กับลูกจ้าง และผู้แทนองค์กร เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองและสนับสนุนทางการเมืองอย่างรับผิดชอบ รวมถึงวิธีการจัดการกับผลประโยชน์ทับซ้อน				-
(2)	มีความโปร่งใสในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง การสนับสนุนทางการเมืองทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ				-
(3)*	กำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติของบุคคลากรที่ปฏิบัติงานในนามขององค์กร ที่เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง				-
(4)*	หลีกเลี่ยงการช่วยเหลือทางการเมือง ซึ่งครอบคลุมถึงนักการเมืองหรือผู้กำหนดนโยบายทางการเมืองที่มีอิทธิพลในทางที่ไม่เหมาะสม				-
(5)*	ห้ามดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการให้ข้อมูลที่ไม่เป็นจริง การข่มขู่ หรือการบีบบังคับ ที่เกี่ยวข้องกับการเมือง				-
ตัวชี้วัด	มูลค่ารวมของการช่วยเหลือทางการเงินแก่พรรคการเมือง นักการเมืองและองค์กรที่เกี่ยวข้อง ที่สามารถตรวจสอบได้ (#)				-
	ประเด็นการดำเนินงานอย่างเป็นธรรมที่ 3 : การแข่งขันอย่างเป็นธรรม (Fair competition) เพื่อส่งเสริมการแข่งขันอย่างเป็นธรรม ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมควร				
(1)	ดำเนินการอย่างสอดคล้องกับกฎหมายและข้อบังคับด้านการค้าและแข่งขันอย่างเป็นธรรม และให้ความ				-

รายการทบทวน		ผลการปฏิบัติ			เอกสารและกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง
		มี	ไม่มี	NA	
	ร่วมมือกับหน่วยงานกำกับดูแล				
(2)*	กำหนดระเบียบปฏิบัติและแนวทางในการป้องกันอื่นๆ เพื่อป้องกันการถูกชักจูง หรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในการต่อต้านการแข่งขันทางการค้า				-
(3)*	ส่งเสริมลูกค้าให้มีความตระหนักถึงความสำคัญของการปฏิบัติอย่างสอดคล้องกับกฎหมายการแข่งขันทางการค้า และการแข่งขันที่เป็นธรรม				-
(4)*	สนับสนุนการต่อต้านการผูกขาดและการทุบตลาด และส่งเสริมการแข่งขันทางการค้าอย่างเป็นธรรม				-
(5)	ไม่นำประเด็นทางสังคม ดังเช่น ความยากจน ไปสร้าง ความได้เปรียบในการแข่งขันทางการค้า				-
ตัวชี้วัด	จำนวนข้อร้องเรียนเป็นลายลักษณ์อักษรจากผู้มีส่วนได้เสียในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมขององค์กรด้านการแข่งขันอย่างไม่เป็นธรรม การผูกขาด การทุบตลาด			-	
<p>ประเด็นการดำเนินงานอย่างเป็นธรรมที่ 4: ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมให้กับหน่วยงานในห่วงโซ่คุณค่า (Promoting social responsibility in the value chain) ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมควร</p>					
(1)*	บูรณาการเกณฑ์ทางด้านจริยธรรม สังคม สิ่งแวดล้อม และความเท่าเทียมกันทางเพศ รวมถึง สุขภาพและความปลอดภัย เข้าไปในนโยบายและแนวปฏิบัติด้านการจัดซื้อ จัดจ้าง การจำหน่าย และการทำสัญญา เพื่อให้ตรงตามวัตถุประสงค์ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม				-
(2)	สนับสนุนให้องค์กรอื่นนำหลักการและประเด็นด้านความรับผิดชอบต่อสังคมมาประยุกต์ใช้				-
(3)**	มีการติดตามและตรวจสอบการปฏิบัติขององค์กรอื่นๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับองค์กร ว่ามีการปฏิบัติสอดคล้องตามที่ได้ตกลงไว้กับองค์กรในเรื่องความรับผิดชอบต่อ				-

รายการทบทวน		ผลการปฏิบัติ			เอกสารและกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง
		มี	ไม่มี	NA	
	สังคม				
(4)**	สนับสนุนองค์กรในห่วงโซ่คุณค่า ในการยกระดับความตระหนัก และแนวปฏิบัติที่ดีเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ตามประเด็นด้านความรับผิดชอบต่อสังคม				-
(5)**	ส่งเสริมความเป็นธรรมและการปฏิบัติที่เป็นจริงด้านต้นทุนและประโยชน์ที่ได้จากการดำเนินงานอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคมให้กับหน่วยงานในห่วงโซ่คุณค่าขององค์กร				-
ตัวชี้วัด	จำนวนหน่วยงานในห่วงโซ่คุณค่า ที่องค์กรส่งเสริมแนวปฏิบัติด้านความรับผิดชอบต่อสังคม	-			
<p>ประเด็นการดำเนินงานอย่างเป็นธรรมที่ 5: การเคารพต่อสิทธิในทรัพย์สิน (Respect for property rights) ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมควร</p>					
(1)	กำหนดแนวปฏิบัติในการส่งเสริมการเคารพต่อสิทธิในทรัพย์สิน ทรัพย์สินทางปัญญา และภูมิปัญญาท้องถิ่น				-
(2)	ตรวจสอบการใช้หรือจำหน่ายทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินทางปัญญาอย่างถูกต้องตามกฎหมาย				-
(3)	ไม่เข้าร่วมในกิจกรรมที่ละเมิดสิทธิในทรัพย์สิน รวมถึงการใช้ที่ผิดไปจากอำนาจการครอบครอง การปลอมแปลง และการละเมิดลิขสิทธิ์				-
(4)	จ่ายค่าตอบแทนสำหรับทรัพย์สินที่ได้รับหรือนำมาใช้ อย่างถูกต้องเหมาะสม				
(5)**	พิจารณาความคาดหวังของสังคม สิทธิมนุษยชน และความต้องการขั้นพื้นฐานส่วนบุคคล เมื่อมีการใช้และมีการปกป้องสิทธิของทรัพย์สินทางปัญญาและทรัพย์สินทางกายภาพ				-

รายการทบทวน		ผลการปฏิบัติ			เอกสารและกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง
		มี	ไม่มี	NA	
ตัวชี้วัด	จำนวนข้อร้องเรียนเป็นลายลักษณ์อักษรที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดสิทธิในทรัพย์สิน และทรัพย์สินทางปัญญาจากผู้มีส่วนได้เสีย			-	

ผู้บริโภค (Consumer issues)

องค์กรควรให้ความสำคัญกับโอกาสที่จะสนับสนุนการบริโภคและการพัฒนาอย่างยั่งยืน ผ่านทางผลิตภัณฑ์และบริการขององค์กร ทั้งการให้ความรู้และให้ข้อมูลที่ถูกต้อง ยุติธรรม โปร่งใส และการตลาดที่เป็นธรรม และการปฏิบัติทางสัญญาที่เป็นธรรมต่อผู้บริโภค และลูกค้าอื่นๆ รวมทั้งการลดความเสี่ยงให้เหลือน้อยที่สุดจากการใช้ผลิตภัณฑ์และบริการ ผ่านการออกแบบ การผลิต การจำหน่าย การให้ข้อมูล การสนับสนุนการบริการและขั้นตอนการเรียกคืน ตลอดจนรับผิดชอบในการรักษาข้อมูลของผู้บริโภคให้มีความปลอดภัย และเป็นความลับ

รายการทบทวน	ผลการปฏิบัติ			เอกสารและกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง
	มี	ไม่มี	NA	
ประเด็นด้านผู้บริโภคที่ 1: การตลาดที่เป็นธรรม ข้อมูลที่เป็นจริงและไม่เบี่ยงเบน และการปฏิบัติทางสัญญาที่เป็นธรรม (Fair marketing, factual and unbiased information and fair contractual practices)				
(1) ไม่กระทำการใดๆ ที่หลอกลวง ทำให้เข้าใจผิด ข้อโกงหรือไม่เป็นธรรม ไม่ชัดเจนหรือคลุมเครือ รวมทั้งปกปิดข้อมูลที่จำเป็น				-
(2) ทำการโฆษณา และประชาสัมพันธ์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องอย่างโปร่งใส ถูกต้อง ครบถ้วน สามารถเข้าถึงได้ง่าย เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการเปรียบเทียบ และตัดสินใจของผู้บริโภค				-
(3) เปิดเผยราคารวมสุทธิและภาษี ข้อตกลงและเงื่อนไขของผลิตภัณฑ์และบริการ อย่างครบถ้วน ครอบคลุม <ul style="list-style-type: none"> • อุปกรณ์เสริมที่จำเป็นสำหรับใช้ทำงาน • ค่าจัดส่ง • ดอกเบี้ยต่อปี เมื่อมีการให้สินเชื่อ • จำนวนงวดการจ่ายเงิน • วันครบกำหนดของงวดการจ่ายเงิน • อัตราค่าปรับกรณีชำระไม่ตรงเวลาที่กำหนด • เงื่อนไขอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง 				-
(4) แสดงหลักฐานข้อเท็จจริงตามที่กล่าวอ้างของผลิตภัณฑ์และบริการ เมื่อลูกค้าร้องขอ				-

รายการทบทวน		ผลการปฏิบัติ			เอกสารและกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง
		มี	ไม่มี	NA	
(5)	ไม่ใช้ข้อความ เสี่ยง หรือสื่อรูปภาพ ที่เกี่ยวข้องกับเพศ ศาสนา เชื้อชาติ ความพิการหรือความสัมพันธ์ส่วนบุคคล เพื่อบิดเบือนข้อความที่สื่อสารให้ผู้บริโภค				-
(6)	การทำโฆษณาและการตลาด ควรพิจารณาถึงประโยชน์ที่เด็กและกลุ่มที่ต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษจะได้รับ รวมทั้งไม่เข้าร่วมในกิจกรรมที่เป็นอันตรายต่อกลุ่มคนเหล่านั้น				-
(7)	ให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์หรือบริการโดยใช้ภาษาที่มีความสมบูรณ์ ถูกต้อง เข้าใจง่าย และสามารถเปรียบเทียบได้ ณ จุดขาย โดยเป็นไปตามระเบียบข้อบังคับที่กำหนดไว้ โดยครอบคลุมถึง <ul style="list-style-type: none"> • ลักษณะทางคุณภาพที่สำคัญของผลิตภัณฑ์และบริการ • ที่อยู่ขององค์กร เบอร์โทรศัพท์และอีเมล เมื่อมีการขายภายในประเทศหรือระหว่างประเทศ รวมถึงทางอินเทอร์เน็ต (อี-คอมเมิร์ซ) หรือการสั่งซื้อทางไปรษณีย์ 				-
(8)**	ให้ข้อมูลลักษณะที่สำคัญของผลิตภัณฑ์หรือบริการ รวมทั้งข้อมูลด้านสุขภาพและความปลอดภัย กระบวนการที่ก่อให้เกิดอันตราย วัตถุประสงค์ที่เป็นอันตราย และสารเคมีอันตรายในตัวผลิตภัณฑ์หรือที่ปล่อยออกจากผลิตภัณฑ์ โดยพิจารณาตลอดวัฏจักรชีวิต				-
(9)	การทำสัญญากับผู้บริโภค <ul style="list-style-type: none"> • เขียนด้วยภาษาที่ชัดเจน • กำหนดเงื่อนไขในสัญญาอย่างเป็นธรรม โดย <ul style="list-style-type: none"> - ไม่หลีกเลียงการรับผิดชอบต่อผู้บริโภค - กำหนดสิทธิในการเปลี่ยนแปลงราคา 				-

รายการทบทวน		ผลการปฏิบัติ			เอกสารและกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง
		มี	ไม่มี	NA	
	<p>เหมาะสม</p> <ul style="list-style-type: none"> - ไม่ถ่ายโอนความเสี่ยงให้แก่ผู้บริโภค - ไม่กำหนดระยะเวลาสัญญาที่ยาวนานเกินไป - ให้สินเชื่อในอัตราที่สมเหตุสมผล - ให้ข้อมูลที่ชัดเจนและเพียงพอเกี่ยวกับราคา ระยะเวลา เงื่อนไข และค่าใช้จ่าย ระยะเวลาของสัญญาและช่วงเวลาที่ยกเลิกสัญญา 				
ตัวชี้วัด	จำนวนโปรแกรมทางการตลาดที่ปฏิบัติได้สอดคล้องตามกฎหมาย มาตรฐาน และระเบียบที่ปฏิบัติโดยความสมัครใจ เกี่ยวกับการสื่อสารการตลาด รวมทั้งการโฆษณา และการสนับสนุน (#)	-			
	จำนวนข้อร้องเรียนเป็นลายลักษณ์อักษรของผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องกับโปรแกรมทางการตลาดขององค์กร	-			
<p>ประเด็นด้านผู้บริโภคที่ 2: การคุ้มครองด้านสุขภาพและความปลอดภัยของผู้บริโภค (Protecting consumers' health and safety)</p> <p>ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมควรดำเนินการปกป้องด้านสุขภาพและความปลอดภัยของผู้บริโภค รวมทั้งให้การดูแลกลุ่มผู้ที่ต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษ โดย</p>					
(1)	จัดเตรียมผลิตภัณฑ์และบริการในสภาพที่ปลอดภัยต่อสุขภาพ ทรัพย์สิน และสิ่งแวดล้อมของผู้บริโภค ภายใต้เงื่อนไขการใช้งานปกติ				-
(2)	ประเมินกฎหมายด้านสุขภาพและความปลอดภัย กฎระเบียบ มาตรฐานและข้อกำหนดอื่นๆ อย่างครอบคลุม เพื่อระบุถึงผลกระทบต่อสุขภาพและความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์				-
(3)	กำหนดมาตรการที่เหมาะสมในการเรียกเก็บ หรือเรียกคืนผลิตภัณฑ์ที่อยู่ระหว่างการจัดจำหน่าย ในกรณีพบว่าผลิตภัณฑ์ที่วางจำหน่ายในท้องตลาด				-

รายการทบทวน		ผลการปฏิบัติ			เอกสารและกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง
		มี	ไม่มี	NA	
	อาจเป็นอันตราย มีข้อบกพร่องที่ร้ายแรง มีการให้ข้อมูลที่ผิดพลาด หรือมีการเข้าใจผิด				
(4)*	ออกแบบผลิตภัณฑ์ที่ทำให้เกิดความเสียหายน้อยที่สุดโดยชี้แจงกลุ่มผู้ใช้งาน และมีมาตรการป้องกันอันตราย เริ่มจากการออกแบบให้เกิดความปลอดภัย การคาดการณ์การใช้งานที่ผิดพลาดของผลิตภัณฑ์หรือบริการ และอันตรายที่จะเกิดขึ้นทุกขั้นตอน กำหนดเงื่อนไขในการใช้งาน การจัดเตรียมอุปกรณ์ป้องกันและให้ข้อมูลแก่ผู้ใช้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มที่ต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษ				•
(5)**	ออกแบบการให้ข้อมูลของผลิตภัณฑ์และบริการโดยคำนึงถึงความต้องการที่แตกต่าง และข้อจำกัดของผู้บริโภค				-
(6)	หลีกเลี่ยงการใช้สารเคมีที่เป็นอันตราย สารก่อมะเร็ง สารก่อกลายพันธุ์ หรือสารพิษที่มีผลต่อการสืบพันธุ์หรือตกค้างยาวนาน และสะสมในสิ่งมีชีวิต เมื่อมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ และในกรณีที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ให้ติดฉลากบอกไว้อย่างชัดเจน				-
(7)	ประเมินความเสี่ยงด้านสุขภาพที่เกิดจากผลิตภัณฑ์และบริการก่อนที่จะมีการใช้วัตถุดิบ การใช้เทคโนโลยีหรือวิธีการผลิตใหม่				-
(8)	ใช้สัญลักษณ์ที่เป็นสากลหรือร่วมกับข้อความเพื่อสื่อสาร และแจ้งเตือนให้ทราบถึงอันตรายที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้ผลิตภัณฑ์ในสภาพการใช้งานปกติ รวมถึงการเคลื่อนย้ายหรือการจัดเก็บที่ถูกต้อง ในขณะที่อยู่ในการดูแลของผู้บริโภค				-
ตัวชี้วัด	จำนวนผลิตภัณฑ์และบริการที่มีการประเมินด้านสุขภาพและความปลอดภัย	-			

รายการทบทวน		ผลการปฏิบัติ			เอกสารและกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง
		มี	ไม่มี	NA	
	จำนวนข้อร้องเรียนเป็นลายลักษณ์อักษรจากผู้บริโภค ในประเด็นสุขภาพและความปลอดภัยจากการใช้ผลิตภัณฑ์และบริการ			-	
	ประเด็นด้านผู้บริโภคที่ 3: การบริโภคอย่างยั่งยืน (Sustainable consumption) เพื่อสนับสนุนให้เกิดการบริโภคอย่างยั่งยืน ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมควรเสนอผลิตภัณฑ์และบริการที่เป็นประโยชน์ และลดผลกระทบต่อสังคม และสิ่งแวดล้อม โดย				
(1)	ให้ข้อมูลกับผู้บริโภคเกี่ยวกับการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์และบริการ รวมถึงคำแนะนำการใช้งาน				-
(2)**	เสนอผลิตภัณฑ์และบริการที่เป็นมิตรต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม และส่งเสริมสุขภาพที่พิจารณาตลอดวัฏจักรชีวิตของผลิตภัณฑ์ โดย <ul style="list-style-type: none"> • ขจัดหรือลดผลกระทบด้านลบต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมเท่าที่จะเป็นไปได้ และหาทางเลือกอื่นที่มีผลกระทบต่อสุขภาพน้อยมาใช้ทดแทน • ออกแบบผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ที่ง่ายต่อการนำกลับมาใช้ใหม่ ซ่อมได้ หรือนำกลับมาผลิตใหม่ หรือแนะนำหน่วยงานที่ให้บริการรับรีไซเคิลและกำจัดของเสีย • เสนอผลิตภัณฑ์คุณภาพสูง คงทน ในราคาที่เหมาะสมเหตุผล 				-
(3)*	จัดเตรียมข้อมูล <ul style="list-style-type: none"> • ด้านวิทยาศาสตร์ที่สามารถสอบกลับในประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมและสังคม ซึ่งเชื่อมโยงกับการผลิต การจัดส่งผลิตภัณฑ์หรือบริการ ให้กับผู้บริโภค • ผลิตภัณฑ์และบริการ โดยรวมถึงประสิทธิภาพแหล่งที่มา ประสิทธิภาพการใช้พลังงาน (ถ้าทำได้) ส่วนประกอบหรือส่วนผสม รวมถึงการใช้วิธีตัดแปลงทางพันธุกรรม ผลกระทบต่อสุขภาพ 				-

รายการทบทวน		ผลการปฏิบัติ			เอกสารและกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง
		มี	ไม่มี	NA	
	สวัสดิภาพของสัตว์ การใช้งานอย่างปลอดภัย การบำรุงรักษา การจัดเก็บและกำจัดผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์				
(4)**	ใช้ฉลากที่แสดงถึงการดูแลสิ่งแวดล้อม (Eco-label) ประสิทธิภาพการใช้พลังงาน และคุณลักษณะของผลิตภัณฑ์และบริการที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม				-
ตัวชี้วัด	จำนวนผลิตภัณฑ์และบริการ ที่มีการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ และลดผลกระทบต่อสังคม และสิ่งแวดล้อม			-	
ประเด็นด้านผู้บริโภคที่ 4: การบริการ การสนับสนุน และการยุติข้อร้องเรียน ข้อโต้แย้งแก่ผู้บริโภค (Consumer service, support, and complaint and dispute resolution) ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมควร					
(1)**	กำหนดมาตรการการป้องกันก่อนการเกิดข้อร้องเรียนของผู้บริโภค โดยการเสนอทางเลือกในการรับคืนผลิตภัณฑ์ภายในระยะเวลาที่กำหนด หรือแนวทางอื่นๆ ที่เหมาะสม				-
(2)	ทบทวนข้อร้องเรียนและปรับปรุงแนวปฏิบัติในการตอบสนองต่อข้อร้องเรียน				-
(3)**	เสนอการรับประกันที่มากกว่าระยะเวลาการรับประกันตามที่กฎหมายกำหนดไว้และเหมาะสมกับอายุของผลิตภัณฑ์				-
(4)*	สื่อสารกับผู้บริโภคอย่างชัดเจนเรื่องบริการหลังการขาย และการสนับสนุนต่างๆ รวมทั้งการระงับข้อพิพาทและกลไกการชดเชย				-
(5)*	กำหนดแนวปฏิบัติในการสนับสนุนและการให้คำแนะนำแก่ผู้บริโภคในด้านบริการ รวมถึงการยุติข้อร้องเรียน ข้อโต้แย้ง การชดเชย ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานของประเทศหรือสากล โดยไม่มีการเรียก				-

รายการทบทวน		ผลการปฏิบัติ			เอกสารและกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง
		มี	ไม่มี	NA	
	เก็บค่าใช้จ่ายกับผู้บริโภค และไม่ขัดขวางการทวงสิทธิ์ตามกฎหมายผู้บริโภค				
(6)*	เสนอการบำรุงรักษาหรือการซ่อมแซมในราคาที่เหมาะสมเหตุผล และมีสถานที่ตั้งสะดวกต่อการให้บริการ				-
ตัวชี้วัด	ระดับความพึงพอใจของผู้บริโภคในประเด็นการบริการ การสนับสนุน	-			
	จำนวนครั้งของการดำเนินงานเพื่อการยุติข้อร้องเรียน ข้อโต้แย้งของผู้บริโภค ภายในระยะเวลาอันปราศจากความล่าช้า (#)	-			
<p>ประเด็นด้านผู้บริโภคที่ 5: การปกป้องข้อมูลและความเป็นส่วนตัวของผู้บริโภค (Consumer data protection and privacy)</p> <p>การปกป้องข้อมูลส่วนบุคคล และป้องกันการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล ผู้ประกอบการอุตสาหกรรม ควรปฏิบัติดังนี้</p>					
	<p>การปกป้องข้อมูลส่วนบุคคล และป้องกันการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล ผู้ประกอบการอุตสาหกรรม ควรกำหนดแนวปฏิบัติที่แสดงถึงและเคารพต่อข้อมูลส่วนบุคคลและการใช้ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคที่ครอบคลุมถึง</p> <ul style="list-style-type: none"> • การไม่ใช้ข้อมูลของผู้บริโภคเพื่อวัตถุประสงค์ทางการตลาด โดยการให้ข้อเสนอพิเศษผูกพันในสัญญา โดยที่ผู้บริโภคไม่ต้องการ • การได้มาของข้อมูล ต้องถูกต้องตามกฎหมาย และเป็นธรรม • การกำหนดวัตถุประสงค์ในการเก็บข้อมูลส่วนบุคคลอย่างชัดเจน ทั้งก่อนหรือในระหว่างการจัดเก็บข้อมูล • การไม่เปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคหรือนำไปใช้ในวัตถุประสงค์อื่นนอกเหนือจากที่ระบุ 				-

รายการทบทวน		ผลการปฏิบัติ			เอกสารและกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง
		มี	ไม่มี	NA	
	<p>ยกเว้นได้รับการยินยอมจากผู้บริโภค หรือเมื่อมีการร้องขอจากกระบวนการทางกฎหมาย</p> <ul style="list-style-type: none"> การจัดให้ผู้บริโภคมีสิทธิที่จะทวนสอบข้อมูลของตนที่ให้ไว้ และมีสิทธิที่จะคัดค้านข้อมูลเหล่านี้ตามที่กฎหมายกำหนด หากการคัดค้านเป็นผล ข้อมูลต้องได้รับการลบทิ้งหรือได้รับการแก้ไขตามความเหมาะสม การกำหนดมาตรการปกป้อง เพื่อรักษาความปลอดภัยข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคที่เพียงพอ การเปิดเผยรายชื่อ และสถานที่ปฏิบัติงานของบุคคลที่มีหน้าที่ในการปกป้องข้อมูลส่วนบุคคลขององค์กร (บางครั้งเรียกผู้เก็บข้อมูล) และถือให้บุคคลนี้เป็นผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติตามมาตรการข้างต้น และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง 				
ตัวชี้วัด	จำนวนข้อร้องเรียนเป็นลายลักษณ์อักษรเกี่ยวกับการละเมิดความเป็นส่วนตัวของลูกค้ำ และการทำข้อมูลของลูกค้ำสูญหาย (#)			-	
	ประเด็นด้านผู้บริโภคที่ 6: การเข้าถึงบริการที่จำเป็น (Access to essential services) ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมที่ให้บริการที่จำเป็นควร				
(1)	ไม่ตัดบริการที่จำเป็นในกรณีที่ผู้บริโภคยังไม่ได้ชำระค่าใช้จ่าย โดยไม่ให้โอกาสผู้บริโภคในการหาเงินมาชำระตามระยะเวลาที่เหมาะสม และไม่ตัดการให้บริการรวมที่จะกระทบต่อผู้บริโภครายอื่น				-
(2)**	กำหนดอัตราภาษี สำหรับจัดสรรเงินช่วยเหลือให้องค์กรที่ยังมีความต้องการโครงสร้างพื้นฐานนั้นไว้ในราคาและค่าธรรมเนียมของการให้บริการ				-
(3)	ดำเนินงานด้วยความโปร่งใส โดยการเตรียมข้อมูลที่เกี่ยวข้องในการกำหนดราคาและค่าธรรมเนียมอื่นๆ				-

รายการทบทวน		ผลการปฏิบัติ			เอกสารและกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง
		มี	ไม่มี	NA	
(4)	ขยายพื้นที่และจัดเตรียมการให้บริการที่มีคุณภาพและเท่าเทียมกัน โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติกับผู้บริโภค				-
(5)	ให้บริการผู้บริโภคอย่างเท่าเทียมกัน โดยเฉพาะกรณีที่มีการลดการผลิตหรือหยุดชั่วคราว ไม่ควรมีการเลือกปฏิบัติต่อกลุ่มผู้บริโภคกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง				-
(6)	บำรุงรักษาและปรับปรุงระบบอย่างต่อเนื่อง เพื่อช่วยป้องกันการหยุดชะงักในการให้บริการ				-
ตัวชี้วัด	จำนวนข้อร้องเรียนเป็นลายลักษณ์อักษร ในประเด็นที่องค์กรดำเนินการขัดต่อการเข้าถึงบริการที่จำเป็นของผู้บริโภค	-			
<p>ประเด็นด้านผู้บริโภคที่ 7: การให้ความรู้และการสร้างความตระหนัก (Education and awareness)</p> <p>ผู้ประกอบการอุตสาหกรรม ควรมุ่งเน้นการให้ความรู้แก่ผู้บริโภค ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมผลิตภัณฑ์และการบริการต่างๆ ดังนี้</p>					
(1)	ข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพและความปลอดภัย รวมถึงอันตรายจากผลิตภัณฑ์				-
(2)*	ข้อมูลเกี่ยวกับกฎหมาย และระเบียบที่เกี่ยวข้องของทางที่จะได้รับการชดเชย หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง และองค์กรคุ้มครองผู้บริโภค				-
(3)	ฉลากผลิตภัณฑ์และบริการ รวมทั้งข้อมูลที่จัดเตรียมไว้ในคู่มือและขั้นตอนการใช้งาน				-
(4)	ข้อมูลเกี่ยวกับน้ำหนักและหน่วยวัด ราคา คุณภาพ และเงื่อนไขของสินค้า และความพร้อมสำหรับการให้บริการที่จำเป็น				-
(5)	ข้อมูลเกี่ยวกับความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการใช้งาน และข้อควรระวังที่จำเป็นต่างๆ				-

รายการทบทวน		ผลการปฏิบัติ			เอกสารและกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง
		มี	ไม่มี	NA	
(6)**	ข้อมูลเกี่ยวกับการเงินและการลงทุน				-
(7)*	ข้อมูลเกี่ยวกับการปกป้องสิ่งแวดล้อม				-
(8)*	ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้วัตถุดิบ พลังงานและน้ำ				-
(9)*	ข้อมูลเกี่ยวกับการบริโภคอย่างยั่งยืน				-
(10)*	ข้อมูลเกี่ยวกับการกำจัดบรรจุภัณฑ์ ของเสียและผลิตภัณฑ์				-
ตัวชี้วัด	จำนวนงบประมาณที่ใช้ในการจัดทำข้อมูล เพื่อให้ความรู้ความตระหนักต่อผู้บริโภค	-			
	ประเภทของช่องทางการสื่อสารข้อมูล และความถี่ในการให้ข้อมูล เพื่อให้ความรู้ความตระหนักต่อผู้บริโภค	-			

การมีส่วนร่วมและการพัฒนาชุมชน (Community involvement and development)

ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางว่า องค์กรควรมีความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนในพื้นที่ดำเนินการ โดยความสัมพันธ์ดังกล่าว ควรอยู่บนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการสนับสนุนการพัฒนาชุมชน การมีส่วนร่วมของชุมชนทั้งในรูปแบบส่วนบุคคลหรือกลุ่มบุคคลดังกล่าว เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนและเป็นการสะท้อนการเสริมสร้างค่านิยมประชาธิปไตย รวมถึงสนับสนุนการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการทำงานร่วมกัน

รายการทบทวน		ผลการปฏิบัติ			เอกสารและกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง
		มี	ไม่มี	NA	
	ประเด็นการมีส่วนร่วมและการพัฒนาชุมชนที่ 1: การมีส่วนร่วมของชุมชน (Community involvement) ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมควร	-			
(1)*	จัดให้มีตัวแทนขององค์กร เข้าปรึกษาหารือกับชุมชน เพื่อดำเนินกิจกรรมและการพัฒนาชุมชนร่วมกันอย่างเป็นขั้นเป็นตอน และให้ความสนใจเป็นพิเศษกับกลุ่มผู้ที่ต้อง				-

รายการทบทวน		ผลการปฏิบัติ			เอกสารและ กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง
		มี	ไม่มี	NA	
	ได้รับการดูแลเป็นพิเศษ กลุ่มผู้ถูกเลือกปฏิบัติ กลุ่มคนชายขอบ กลุ่มคนที่ถูกกีดกัน และกลุ่มคนที่ไม่ใช้อำนาจต่อรอง				
หมายเหตุ: กลุ่มคนชายขอบ หมายถึง บุคคลหรือกลุ่มคนที่สังคมไม่สนใจเหลียวแล ถูกทิ้งขว้าง แยกแยะจากสังคมกระแสหลัก เช่น ชาวเขา ชนกลุ่มน้อย					
(2)**	รวบรวมข้อมูลจากชุมชนท้องถิ่นอย่างเหมาะสม ก่อนการดำเนินกิจกรรมในการพัฒนาร่วมกับชุมชน				-
(3)	สนับสนุนการจัดทำสาธารณสมบัติและพัฒนาชุมชนร่วมกับองค์กรต่างๆ ในท้องถิ่นอย่างเหมาะสม				-
(4)	สนับสนุน ส่งเสริมให้ประชาชนเป็นอาสาสมัครบริการชุมชน				-
(5)*	จัดทำแผนงานการพัฒนาชุมชนที่มีการติดตาม และประเมินผล โดยแผนงานนั้นควรเคารพต่อสิทธิและความคิดเห็นของผู้อื่น พร้อมกับการรักษาผลประโยชน์ขององค์กร				-
ตัวชี้วัด	จำนวนชุมชนที่เข้าไปมีส่วนร่วมในโปรแกรมการพัฒนาชุมชนขององค์กร ตามช่วงเวลาที่กำหนด	-			
ประเด็นการมีส่วนร่วมและการพัฒนาชุมชนที่ 2: การศึกษาและวัฒนธรรม (Education and Culture) ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมครัว					
(1)**	ส่งเสริม สนับสนุนการศึกษา และเข้าร่วมในกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของคนทุกระดับในท้องถิ่น				-
(2)*	ส่งเสริมการเรียนรู้สำหรับกลุ่มที่ต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษหรือกลุ่มผู้ถูกเลือกปฏิบัติ				-
(3)*	ส่งเสริมให้เด็กได้รับการศึกษาในระบบ				-
(4)	ส่งเสริมกิจกรรมทางวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีในท้องถิ่น				-

รายการทบทวน		ผลการปฏิบัติ			เอกสารและ กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง
		มี	ไม่มี	NA	
(5)*	เผยแพร่ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชนให้กับชุมชน				-
(6)	ช่วยอนุรักษ์และปกป้องมรดกทางวัฒนธรรม โดยเฉพาะในพื้นที่ที่การดำเนินการขององค์กรส่งผลกระทบต่อ				-
(7)*	ส่งเสริมการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือเทคโนโลยีของชุมชน				-
ตัวชี้วัด	จำนวนโครงการที่ส่งเสริมด้านการศึกษาและวัฒนธรรม			-	
	จำนวนคนที่องค์กรส่งเสริมด้านการศึกษา ในแต่ละกลุ่ม			-	
	จำนวนคนในชุมชนที่ได้รับการส่งเสริมจากองค์กรที่จบการศึกษาภาคบังคับ			-	
	จำนวนภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือเทคโนโลยีชุมชน ที่ได้รับการพัฒนาจากองค์กร			-	
ประเด็นการมีส่วนร่วมและการพัฒนาชุมชนที่ 3: การสร้างงานและการพัฒนาทักษะ (Employment creation and skills development) ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมควรร					
(1)**	วิเคราะห์ผลกระทบของการตัดสินใจในการลงทุนที่เกี่ยวข้องกับการสร้างงานในชุมชน และดำเนินการลงทุนเพื่อบรรเทาความยากจนผ่านการสร้างงาน				-
(2)**	พิจารณาการเลือกใช้เทคโนโลยีที่ก่อให้เกิดการจ้างงานสูงสุด และมีความคุ้มค่าในเชิงเศรษฐกิจระยะยาว				-
(3)**	พิจารณาผลกระทบทั้งภายในและภายนอกองค์กรจากการตัดสินใจในการจ้างผู้รับเหมาช่วง หรือจากหน่วยงานภายนอก				-
(4)**	พิจารณาประโยชน์ของการสร้างงาน โดยการจ้างเป็นลูกจ้างประจำแทนลูกจ้างชั่วคราว				-
(5)**	มีส่วนร่วมในการวางแผน การฝึกงาน การเรียนรู้ตลอดชีวิต และรับรองการพัฒนาทักษะ ทั้งในระดับท้องถิ่นและ				-

รายการทบทวน		ผลการปฏิบัติ			เอกสารและ กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง
		มี	ไม่มี	NA	
	ระดับประเทศ โดยให้ความสำคัญกับกลุ่มผู้ด้อยโอกาส				
(6)*	ร่วมกับองค์กรอื่นในชุมชน ในการพัฒนาและปรับปรุงแผนงานพัฒนาทักษะสำหรับชุมชนที่ขาดแคลน				-
(7)	จ้างงานและสร้างศักยภาพให้กับกลุ่มคนที่ต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษเท่าที่จะทำได้				-
(8)*	ส่งเสริมทักษะของชุมชน ให้สอดคล้องกับความต้องการจัดซื้อ จัดจ้างขององค์กร				-
ตัวชี้วัด	รายได้ของคนในชุมชนที่ได้รับการสนับสนุนจากการสร้างงานและพัฒนาทักษะขององค์กร	-			
<p>ประเด็นการมีส่วนร่วมและการพัฒนาชุมชนที่ 4: การพัฒนาและเข้าถึงเทคโนโลยี (Technology development and access) ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมควรพัฒนาเทคโนโลยีของชุมชน โดย</p>					
(1)	ส่งเสริมการเข้าถึงเทคโนโลยี ที่สามารถช่วยแก้ปัญหาสังคมและสิ่งแวดล้อมในชุมชน				-
(2)*	สนับสนุน ส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยีต้นทุนต่ำที่สามารถทำซ้ำได้ง่าย และช่วยก่อให้เกิดรายได้ให้กับชุมชน				-
(3)*	สนับสนุน ส่งเสริมการพัฒนาองค์ความรู้ ภูมิปัญญา และเทคโนโลยีของชุมชนที่มีศักยภาพในเชิงเศรษฐกิจ ไปพร้อมกับการปกป้องสิทธิของชุมชนเหล่านั้น				-
(4)**	ร่วมมือกับสถาบันการศึกษา ห้องปฏิบัติการวิจัย หรือองค์กรอื่นๆ ในท้องถิ่น เพื่อการพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีร่วมกับคู่ค้าท้องถิ่น และจ้างคนในท้องถิ่นเข้าทำงานดังกล่าว				-
(5)**	ยินยอมให้มีการถ่ายทอดและเผยแพร่เทคโนโลยี ซึ่งมีความเป็นไปได้ทางเศรษฐกิจให้กับชุมชน โดยกำหนดเงื่อนไขการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยี เงื่อนไขด้าน				-

รายการทบทวน		ผลการปฏิบัติ			เอกสารและ กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง
		มี	ไม่มี	NA	
	ลิขสิทธิ์อย่างเหมาะสม และเพิ่มขีดความสามารถของ ชุมชนในการจัดการเทคโนโลยีนั้นได้ด้วยตนเอง				
ตัวชี้วัด	จำนวนเทคโนโลยีที่ได้รับการพัฒนาร่วมกันระหว่างชุมชน และองค์กร			-	
ประเด็นการมีส่วนร่วมและการพัฒนาชุมชนที่ 5: การสร้างรายได้และส่งเสริมเศรษฐกิจ ชุมชน (Wealth and income creation) ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมครัว					
(1)**	พิจารณาผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคม และการใช้ ทรัพยากรพื้นฐานที่จำเป็นจากการย้ายเข้า หรือย้ายออก จากชุมชน				-
(2)**	สนับสนุนการดำเนินงานที่มีส่วนช่วยกระตุ้นให้เกิดความ หลากหลายของกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่มีอยู่ในชุมชน				-
(3)	พิจารณาให้สิทธิพิเศษและพัฒนาศักยภาพ รวมถึงการ เสริมสร้างความสามารถให้กับผู้ส่งมอบท้องถิ่น และให้ ความสนใจเป็นพิเศษต่อกลุ่มผู้ด้อยโอกาสในชุมชน				-
(4)**	พิจารณาช่วยให้การดำเนินงานขององค์กรอื่น เป็นไปตาม กฎหมาย				-
(5)**	ร่วมดำเนินกิจกรรมเชิงเศรษฐกิจกับองค์กรที่มีการพัฒนา น้อย ยากที่จะดำเนินการตามกฎหมาย ก็ต่อเมื่อองค์กร ดังกล่าวมีวัตถุประสงค์ที่จะช่วยบรรเทาความยากจน กิจกรรมขององค์กรเหล่านี้มีความสอดคล้องกับหลักสิทธิ มนุษยชน และมีความคาดหวังที่สมเหตุสมผลว่า องค์กร เหล่านี้จะปรับตัวสู่การปฏิบัติภายใต้กรอบกฎหมายที่ เหมาะสม				-
(6)*	สนับสนุนแผนงาน โครงการต่างๆ ในชุมชนที่ดำเนินการ โดยกลุ่มสตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้ด้อยโอกาส ผู้ที่ต้อง ได้รับการดูแลเป็นพิเศษอื่นๆ ในการสร้างธุรกิจ การเพิ่ม ประสิทธิภาพในการผลิตเท่าที่สามารถทำได้				-

รายการทบทวน		ผลการปฏิบัติ			เอกสารและ กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง
		มี	ไม่มี	NA	
(7)	ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ ครอบคลุมถึงการดูแลสัตว์เลี้ยงที่ดี				-
(8)**	ช่วยให้ชุมชนสามารถเข้าถึงกระบวนการจัดหาขององค์กร ได้ง่าย รวมทั้งสร้างศักยภาพและให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ เพื่อเพิ่มโอกาสให้ชุมชนสามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์ และ บริการ ได้สอดคล้องกับข้อกำหนดขององค์กร				-
(9)**	สนับสนุนองค์กรหรือบุคคลที่นำผลิตภัณฑ์และบริการที่จำเป็นมาสู่ชุมชนทำให้เกิดการเชื่อมโยงตลาดท้องถิ่นกับเขตเมือง และส่งเสริมสวัสดิการชุมชนและการจ้างงาน				-
(10)**	ให้ความรู้แก่ชุมชนเกี่ยวกับการชำระภาษีอย่างถูกต้อง ตามกฎหมาย				-
ตัวชี้วัด	จำนวนคนในชุมชนที่ได้รับส่งเสริมการสร้างรายได้จากองค์กร				-
	จำนวนกลุ่มกลุ่มสตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้ด้อยโอกาส ผู้ที่ต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษอื่นๆ ที่ได้รับการส่งเสริมให้มีรายได้				-
	รายได้ของคนในชุมชนที่ได้รับการสนับสนุนจากการสร้างรายได้และส่งเสริมเศรษฐกิจขององค์กร				-
ประเด็นการมีส่วนร่วมและการพัฒนาชุมชนที่ 6: สุขภาพ (Health) ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมควรร					
(1)	หาวิธีลดหรือขจัดผลกระทบด้านลบต่อสุขภาพ อันเกิดจากกระบวนการผลิต ผลิตภัณฑ์หรือบริการขององค์กร				-
(2)**	ส่งเสริมการมีสุขภาพที่ดี โดยมีส่วนช่วยให้ชุมชนได้รับยา และฉีดวัคซีน การออกกำลังกาย และโภชนาการที่ดี การป้องกันโรค การคุมกำเนิด และให้การดูแลเรื่องโภชนาการของเด็ก				-
(3)	สนับสนุน ส่งเสริมการให้ความรู้กับชุมชน เกี่ยวกับโรคอันตรายและภัยคุกคามต่อสุขภาพ และวิธีการป้องกัน				-

รายการทบทวน		ผลการปฏิบัติ			เอกสารและ กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง
		มี	ไม่มี	NA	
	ดังเช่น โรคเอดส์ โรคมะเร็ง โรคหัวใจ โรคไข้มาเลเรีย โรค วัณโรค และโรคอ้วน				
(4)*	สนับสนุนบริการสุขภาพพื้นฐานที่จำเป็น ดังเช่น การ จัดหาน้ำสะอาด รวมทั้งสุขอนามัยที่เหมาะสม เพื่อ ป้องกันการเจ็บป่วยให้กับชุมชน				-
ตัวชี้วัด	จำนวนคนในชุมชนที่ได้รับการส่งเสริมด้านสุขภาพจาก องค์กร	-			
ประเด็นการมีส่วนร่วมและการพัฒนาชุมชนที่ 7: การลงทุนด้านสังคม (Social Investment) ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมควร					
(1)	หลีกเลี่ยงหรือลดการดำเนินการที่ทำให้ชุมชนต้องพึ่งพา กิจกรรมการบริจาคจากองค์กร				-
(2)*	ประเมินผลการดำเนินงานร่วมกับชุมชน และรายงานต่อ ชุมชนและคนในองค์กร รวมทั้งชี้ให้เห็นถึงสิ่งที่ต้องมีการ พัฒนาปรับปรุง				-
(3)	พิจารณาร่วมมือกับองค์กรอื่น ทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจ หรือ องค์กรพัฒนาเอกชน เพื่อเพิ่มความเข้มแข็งของชุมชน โดยมีการแลกเปลี่ยนในด้านความรู้ ทักษะ และทรัพยากร				-
(4)**	สนับสนุนแผนงานเพื่อให้เกิดการเข้าถึงอาหารและ ผลิตภัณฑ์ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต สำหรับกลุ่มคนที่ต้อง ได้รับการดูแลเป็นพิเศษ หรือกลุ่มคนผู้ถูกเลือกปฏิบัติ และผู้มีรายได้น้อย				-
ตัวชี้วัด	อัตราการผลตอบแทนการลงทุนทางด้านสังคม	-			

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

เกิดวันที่ 23 พฤศจิกายน 2526

สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจากโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ

สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษา ปริญญานิติศาสตรบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปัจจุบันทำงานในตำแหน่งนักกฎหมายของบริษัทเอกชน